gemeente Twenterand

Jaarstukken 2022

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 4
Inleiding Jaarstukken 2022 6
Programma Sociaal Domein 9
Inleiding Programma Sociaal Domein 10
Doelenboom Sociale Zaken 11
Doelenboom Maatschappelijke ondersteuning 15
Doelenboom Gezondheidszorg 18
Doelenboom Onderwijs 21
Doelenboom Jeugd 23
Doelenboom Transformatie Sociaal Domein 27
Wat heeft het gekost 29
Programma Ruimte 32
Inleiding Programma Ruimte 33
Doelenboom Openbare orde en veiligheid 34
Doelenboom Openbare ruimte en verkeer 36
Doelenboom Duurzaamheid, milieu en VTH 38
Doelenboom Bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkeling en VTH 45
Wat heeft het gekost 49
Programma Economie en vrije tijdsbesteding 51
Inleiding Programma Economie en vrije tijdsbesteding 52
Doelenboom Cultuur en Recreatie & Toerisme 54
Doelenboom Economie en werkgelegenheid 58
Doelenboom Sport 61
Wat heeft het gekost 63
Programma Fundament 65
Inleiding Programma Fundament 66
Doelenboom Dienstverlening en klantcontact 67
Wat heeft het gekost 70
Beleidsindicatoren programma's conform BBV 73
Algemene dekkingsmiddelen 2022 74
Paragrafen 76
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing 77
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen 86
Paragraaf Financiering 90
Paragraaf Bedrijfsvoering 94
Paragraaf openbaarheid Woo 97
Paragraaf Verbonden partijen 98
Paragraaf Grondbeleid 110
Paragraaf Lokale heffingen 114
Jaarrekening 2022 120
Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar 121
Balans 2022 123
Toelichting op de balans 126
Gebeurtenissen na balansdatum 141
SiSa - verantwoording 2022 142
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 163
Wet normering topinkomens 168
Analyse begrotingsafwijkingen 172
Overzicht incidentele baten en lasten 174
Staat van reserves en voorzieningen 176
Inzicht gebruik onvoorzien 2022 190
Overzicht taakvelden 191

Bijlagen 192
Begrotingsrechtmatigheid 193
Staat van restant kredieten 194
Emu-saldo 2022 196
Lijst met verklarende afkortingen 198
Ondertekening Jaarstukken 2022 202

Inleiding Jaarstukken 2022

Inleiding

De jaarrekening 2022 sluit positief, namelijk een resultaat van €10.4 miljoen. Dat klinkt positief, maar toch staan gemeenten financieel onder druk. Niet alleen gemeente Twenterand, ook landelijk klinkt het geluid van een naderende ravijnjaren vanaf 2026. Dus voor nu zijn de financiën positief, voor de langere termijn zijn we nog niet uit de problemen. Daarom wordt bij bestemming van het rekeningsaldo voorgesteld het jaarrekeningsaldo te gebruiken om de lastendruk in de toekomst te dempen. Dit willen wij doen door het vormen van een reserve grote projecten, waaruit we kapitaallasten kunnen dekken voor toekomstige investeringen.
Verklaring
Het positieve saldo bestaat uit een aantal (voornamelijk) incidentele voordelen. Afwijkingen met een structureel karakter worden opgenomen in de kadernota 2024.
Sommige incidentele voordelen zijn ontstaan omdat niet alles uitgevoerd kon worden in 2022. Dit is onder andere de oorzaak voor de lagere kapitaallasten. Gemeenten hebben te maken met een krapte op de arbeidsmarkt. Op diverse functies zijn vacatures meermalen uitgezet, zonder gewenst resultaat. Daarom wordt op onderdelen voorgesteld een deel van het saldo te bestemmen voor de onderwerpen die worden doorgeschoven naar 2023. Het niet kunnen uitvoeren van werkzaamheden of het niet kunnen wegzetten van werk heeft uiteraard niet alleen financiële consequenties, maar heeft ook gevolgen voor de mate van doelrealisatie. Dit speelt met name op het gebied van ruimte, waardoor werken worden doorgeschoven naar 2023.
Incidenteel voordeel in aanloop naar 2026
Deze jaarrekening kent naast een fors overschot ook voldoende weerstandscapaciteit, Gelet op de toekomstige tekorten vanaf 2026 wordt bij bestemming van het rekeningsaldo voorgesteld de Algemene Risico Reserve op het huidige niveau te houden en daarnaast een nieuwe reserve op te richten ter dekking van kapitaallasten van grote projecten. Zodoende wordt er financiële ruimte gecreëerd om investeringen te doen in tijden dat de financiële middelen beperkt zijn.
Rekeningsaldo samengevat
Hieronder worden de grootste financiële afwijkingen gepresenteerd
Afwijkingen worden nader toegelicht in de verschillenverklaringen bij de programma’s

Afwijkingen	
Bijstand; minder personen in bijstand en hogere rijksbijdrage	€ 754.000
Inzet participatievoorziening	€ 260.000
Voorzieningen Wmo; meer hergebruik en strengere toegang	€ 300.000
Klimaatinstallatie brede school Den Ham (doorschuiven naar 2023)	€ 100.000
Brandweer, afrekening 2021	€ 75.000
Stimulering economie, werkbudget komt in 2023	€ 30.000
Wegen, ontvangen subsidie (afgerond project) en lagere kosten Regio	€ 120.000
ODT, overschrijding door meer afname van producten	€ -170.000
Lagere kosten Recreatieschap Twente	€ 90.000
Lagere kosten onderhoud sportparken	€ 150.000
Voorlopig liquidatiesaldo Soweco	€ 1.500.000
Specifieke uitkering Oekraïne, per saldo	€ 2.400.000
Vrijval voorziening pensioen politieke ambtsdragers	€ 320.000
Bijdrage verr. Bijdrage fase 2b Vroomshoop Oost	€ 260.000
Storting voorziening spaar- en bovenwettelijk verlof	€ -902.000
Personele middelen	€ 547.000
Algemene uitkering	€ 4.570.000
Diverse overige verschillen	€ 63.000
	€ 10.467.000
Voorstel bestemming	
Klimaatinstallatie brede school Den Ham, uitgaven in 2023	€ 100.000
Inzet personeel tbv doorontwikkeling storten in reserve personeel	€ 547.000
POK gelden, uitgaven in 2023	€ 108.000
Initiatieven duurzame energiemaatregelen	€ 500.000
Algemene uitkering, uitgaven in 2023 (o.a. energietoeslag)	€ 1.008.000
Dotatie reserve grote projecten	€ 8.204.000
	€ 10.467.000

Programma's

Sociaal
De sociaaleconomische problematiek is stevig en dus de opgave in het sociaal domein is eveneens groot. De gemeente heeft een wettelijke taak en wij verliezen niet uit het oog dat er altijd een vangnet moet zijn voor de meest kwetsbaren. In 2022 zijn onder andere de volgende zaken opgepakt; bestrijding van energiearmoede, de aanpak van het vluchtelingenvraagstuk (Oekraïners), het opzetten van preventieakkoord en de vaststelling van de regiovisie jeugdhulp. Lokaal blijft de uitvoering onder druk hetgeen wachttijden onvermijdelijk maakt. De financiën binnen dit programma eindigen positief. Hierin zien wij ook de vruchten van ons ingezette beleid door versterking van het voorliggend veld in combinatie met sterke sturing aan de voorkant. Denk hierbij ook aan het woonplaatsbeginsel, waarbij een verschuiving plaats heeft gevonden in welke gemeente financieel verantwoordelijk is. In deze jaarrekening is het voorlopig liquidatiesaldo van de GR Soweco opgenomen. Er vindt nog een onderzoek plaats of de werf moet worden verbouwd uit (een deel van deze) middelen. Dit vraagt eerst een nadere uitwerking van de SW en de toekomst irt de Participatiewet en onze eigen buitendienst.
Ruimte
De opgaven voor het programma ruimte liggen op verschillende gebieden. Het programma is volop in ontwikkeling door veranderende wetgeving en maatschappelijke ontwikkelingen. Dit jaar heeft in het teken gestaan van voorbereidingen voor de Omgevingswet. Er is een start gemaakt met het opstellen van het omgevingsplan. We hebben gewerkt aan (op)laadinfrastructuur en hebben aandacht besteed aan klimaatneutraal inkopen en duurzaam aanbesteden. Het thema wonen is enorm in ontwikkeling. Twenterand staat voor een woningbouwopgave. Met de woonvisie als basis is ingezet op het ontwikkelen van inbreidingslocaties en het zoeken naar uitbreidingslocaties. In Vriezenveen Noord is grond aangekocht voor woningbouw. Ook is een start gemaakt het de gebiedsontwikkeling Vriezenveen Zuid. De oorlog in de Oekraïne heeft veel tijd en inzet gevraagd voor de (tijdelijke) opvang van Oekraïners. De oorlog heeft ook gevolgen voor beschikbaarheid en de prijzen van grondstoffen en materialen. Materialen waren soms maar beperkt beschikbaar. Hierdoor zijn niet alle ambities gehaald. Sommige zijn deels gehaald. Sommige worden doorgeschoven naar 2023. Door krapte op de arbeidsmarkt is het lastiger om nieuwe mensen aan te trekken.

Economie en Sport
Het werkprogramma economie omvat twee programmalijnen, namelijk “versterken werkgelegenheid” en “meedoen”. In 2022 is de eerste fase van het bedrijventerrein Oosterweilanden gevuld en is een volgende fase in voorbereiding. De tweede lijn “meedoen” gaat over vrijetijdsbesteding. De actualisatie van de Nota Vrijetijdseconomie is verschoven naar 2023. Voor de Engbertsdijksvenen zijn stappen gezet op het gebied van toegankelijkheid en inclusie. Wij zetten steeds meer in op het versterken van netwerken en onze relaties daarbinnen en maken steeds meer gebruik van regionale, provinciale, landelijke en grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden. Dit belang is ook onderkend door de gemeenteraad door voor in ieder geval drie jaar deel te nemen aan de Agenda voor Twente.
Verder is in 2022 de Sport en Beweegvisie opgesteld en is de bouw van het nieuwe zwembad gestart.
Bedrijfsvoering
Bedrijfsvoering omvat het verzorgen van randvoorwaardelijke zaken, informatie en advies. In 2022 hebben we gesprekken gevoerd met de gemeente Ommen over samenwerking op het gebied van Publieksdiensten. Het overleg heeft ertoe geleid dat we de taken uitvoeren voor Ommen met ingang van 1 januari 2023. Ook hebben we actie ondernomen tegen de opgelegde verbreking van het Gazprom-contract. In november is duidelijk geworden dat de bestaande contracten, die lopen tot en met 2024, van kracht mogen blijven.

Over de jaarstukken

De jaarstukken maken onderdeel uit van de cyclus begroten (via kadernota en begroting) en verantwoorden (via jaarstukken en Berap). Bij de Berap 2022 is de gemeenteraad tussentijds geïnformeerd over de voortgang in beleid en de stand van zaken van de budgetten. Dit gebeurt op basis van de gemaakte keuzes in de begroting 2022. Met deze programmaverantwoording, de jaarrekening, het rapport rechtmatigheid 2022 en de actualisatie exploitatieopzetten wordt het begrotingsjaar 2022 afgesloten. In de paragrafen wordt gerapporteerd aan de hand van de uitgangspunten zoals opgenomen in de begroting 2022.

Leeswijzer

In het jaarverslag wordt met behulp van de doelenbomen verantwoording afgelegd over het begrotingsjaar 2022. Binnen de programma’s wordt per doelenboom toegelicht in hoeverre de (sub)doelen bereikt zijn en wat daarvoor gedaan is. Voor de leesbaarheid van de jaarstukken hebben we ervoor gekozen om alleen teksten toe te voegen bij subdoelen en activiteiten, waarover iets afwijkends of opvallends te melden valt. Staat er geen tekst bij een subdoel of wordt een activiteit niet benoemd, dan kunt u ervan uitgaan dat deze volgens planning verliep. Het overzicht van baten en lasten maakt aan het einde van de programma’s duidelijk wat het heeft gekost. Dit is een verplichting vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Daarin zijn de wettelijke eisen vastgelegd waaraan de begroting en de jaarrekening van een gemeente moet voldoen. De rapporten Actualisatie exploitatieopzetten en Rechtmatigheid 2022 worden afzonderlijk aangeboden.

Programma Sociaal Domein

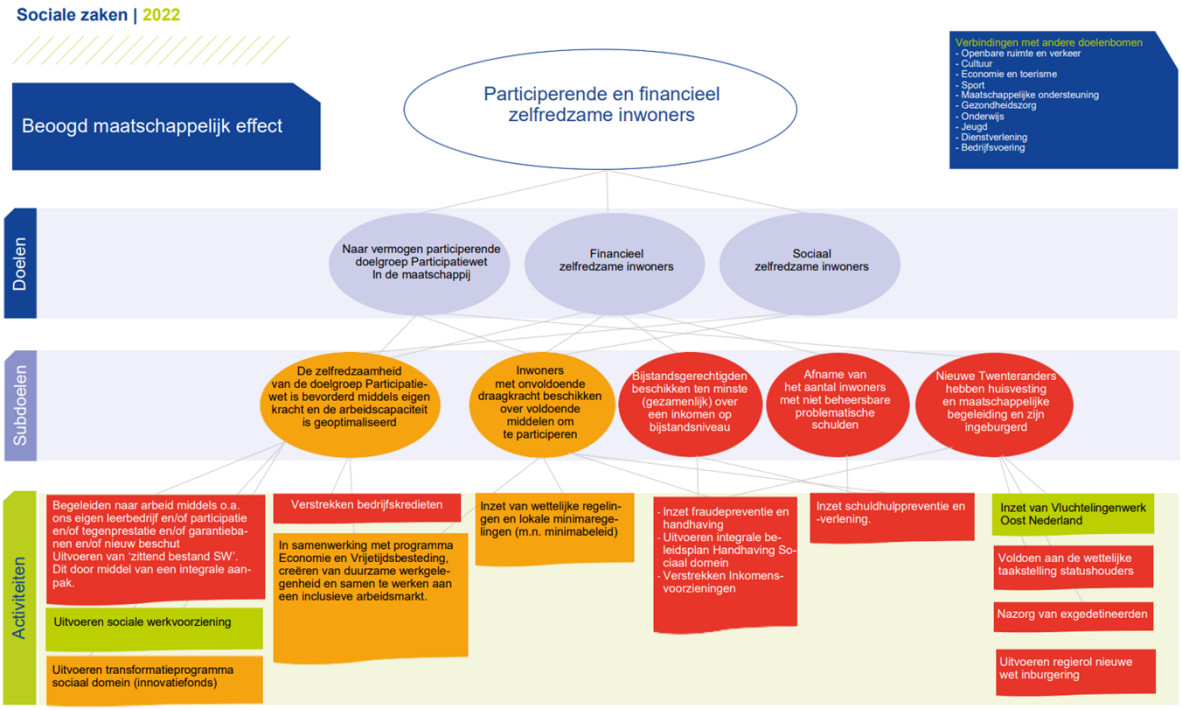
Inleiding Programma Sociaal Domein

Inleiding

Perspectief 2022 sociaal domein
Zorg en ondersteuning, werk en inkomen, (passend) onderwijs en overig preventief beleid met name rond jeugd en gezondheid vormen het hart van het Programma Sociaal Domein. Dit programma streeft er naar dat de inwoners van Twenterand zo veel mogelijk zelf hun dagelijkse dingen kunnen doen en daar zelf over beslissen om mee te kunnen doen in de samenleving. Thuis, in de buurt, bij een vereniging of organisatie of op het werk. Alle mogelijkheden (eigen kracht) van inwoners en hun omgeving worden hierbij benut. Waar dat niet lukt worden inwoners hierbij geholpen of ondersteund. Dit is een forse opgave. De sociaaleconomische problematiek in onze gemeente is stevig en dus de opgave in het sociaal domein is eveneens groot. De gemeente heeft een wettelijke taak in het sociaal domein. Wij verliezen niet uit het oog dat er altijd een vangnet moet zijn voor de meest kwetsbaren. Ook zullen er de juiste voorzieningen moeten zijn ter ondersteuning van die eigen kracht.
Het inhoudelijk kader van dit programma wordt gevormd door onze integrale beleidsnota Sociaal Domein 2019-2023 . Inmiddels is deze nota geëvalueerd en is een nieuwe nota is in de maak.
Terugkijkend zijn de meest bijzondere zaken binnen het sociaal domein in 2022: de bestrijding van de energie-armoede, de aanpak van het vluchtelingenvraagstuk (Oekraïeners), het opzetten van het preventie akkoord, de regiovisie jeugdhulp is vastgesteld, er waren vele ontwikkelingen in het dossier jongerenwerk, haalbaarheidsonderzoek oranjeschool, de invoering van de was- en strijkvoorziening en regionaal zijn diverse inkooptrajecten gestart. Lokaal blijft het bij de uitvoering Jeugd en Wmo in verband met teveel aanvragen druk hetgeen wachttijden onvermijdelijk maakte. Diverse volume-ontwikkelen kenmerken het open einde karakter binnen het sociaal domein, niet alleen financieel maar ook de werkvoorraad beweegt hierin mee.
Voor de financiën (zie voor de hoofdlijnen op alle onderdelen de tekst binnen de doelenboom maatschappelijke ondersteuning waar alles bijeenkomt) eindigen wij saldo positief, met name door incidentele effecten. Hierin zien wij ook de vruchten van ons ingezette beleid in de versterking van het voorliggend veld in combinatie met sterke sturing aan de voorkant door inzet van onze toegang en contractmanagement. Denk hierbij ook o.a. aan het woonplaatsbeginsel waarbij eerst is gekeken vanuit vernieuwde wet- en regelgeving of de verantwoordelijkheid voor een jeugdige nog wel bij Twenterand lag. Hoewel wij binnen de begroting blijven, de urgentie om te besparen en te vernieuwen (transformeren) blijft, gezien de financiële situatie van de gemeente, het open einde karakter, alsmede ontwikkelingen in de crises (inflatie) en landelijk rond bijvoorbeeld de hervormingsagenda jeugd.

Doelenboom Sociale Zaken

Doelenboom

Inhoudelijk perspectief

Binnen de doelenboom Sociale Zaken gaat het om werk, inkomen en schuldhulpverlening. We streven naar zelfredzame inwoners (zowel financieel als sociaal) die naar hun vermogen participeren. Dat betekent betaald werk voor wie dit mogelijk is en andere vormen van participatie (vrijwilligerswerk, mantelzorg) voor wie betaald werk (nog) niet tot de mogelijkheden behoort.
De gemeente Twenterand wil een inclusieve arbeidsmarkt realiseren. Hierin wordt iedereen met arbeidsvermogen in staat gesteld om mee te doen op de arbeidsmarkt. Om dit te realiseren moeten organisaties en ondernemers inclusief denken en inwoners zoveel mogelijk in staat stellen om een bijdrage te leveren. Ook als het gaat om duurzame plekken voor mensen met een arbeidsbeperking of (grote) afstand tot de arbeidsmarkt. Hiervoor is draagvlak en creativiteit nodig.
Met ons lokale minimabeleid zorgen we dat inwoners met een lager inkomen en/of schulden toch zoveel mogelijk mee kunnen doen aan de samenleving. Via bijvoorbeeld de meedoenregeling krijgen inwoners extra financiele middelen voor maatschappelijke particpatie. Via organisaties in het voorliggend veld als het Sport- en cutuurfonds en Stichting Leergeld verstrekken we middelen in natura voor sport- en cuturele activiteiten.
Inwoners kunnen met hun vragen of financiën terecht bij het meldpunt Geldzorgen. Door deze laagdrempelige insteek kan het meldpunt Geldzorgen tevens voorkomen dat inwoners problematische schulden krijgen. Daarnaast lossen we bestaande problematische schuldsituaties op via Stadsbank Oost Nederland (curatief).

Beoogd maatschappelijk effect

Participerende en financieel zelfredzame inwoners

Doel: Naar vermogen participerende doelgroep Participatiewet In de maatschappij

Het doel van de Participatiewet is om mensen zoveel mogelijk te laten participeren op de reguliere arbeidsmarkt. De gemeente kan voor iedereen dezelfde instrumenten en voorzieningen inzetten. Hierbij wordt zoveel mogelijk uit gegaan van de eigen kracht van de inwoner.

Doel: Financieel en sociaal zelfredzame inwoners

Het hebben van werk of een zinvolle dagbesteding is een van de dingen die meedoen in de samenleving mogelijk kan maken. Het zorgt voor ritme en structuur en het geeft eigenwaarde. We willen dat elke inwoner van de gemeente Twenterand de mogelijkheid krijgt om naar vermogen mee te doen aan de samenleving. We ondersteunen inwoners die niet zelf in hun levensonderhoud kunnen voorzien met een uitkering. Voor de meest kwetsbaren uit onze samenleving ligt er een opgave wat betreft het vinden van passend werk.
Kinderen moeten zich kunnen ontplooien, hun eigen mogelijkheden ontdekken en ontwikkelen en volop mee kunnen doen in de samenleving. Belangrijk is dat zij perspectief houden op een gelukkig leven. Elk kind moet niet alleen kunnen beschikken over voedsel, kleding en andere basisbehoeften, maar moet ook mee kunnen op schoolreis, lid van de bibliotheek kunnen worden en bijvoorbeeld wekelijks kunnen sporten of muziek maken.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: De zelfredzaamheid van de doelgroep participatiewet is bevorderd middels eigen kracht en de arbeidscapaciteit is geoptimaliseerd

Wat hebben we daarvoor gedaan

- In samenwerking met programma Economie en Vrijetijdsbesteding, creëren van duurzame werkgelegenheid en samen te werken aan een inclusieve arbeidsmarkt.

Omschrijving
Voor Twenterand willen we graag een inclusieve arbeidsmarkt waarin iedereen met arbeidsvermogen in staat wordt gesteld om mee te doen in de samenleving. Mede als gevolg van het in eigen regie nemen van de WSW. Hierbij gaat het ook om duurzame plekken voor mensen met een arbeidsbeperking of een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt. Hier is niet alleen draagvlak voor nodig, maar ook creativiteit.
Bij diverse organisaties is deze creativiteit te vinden. Zo zijn er voorbeelden van ondernemers die zorgen dat werknemers aan het werk kunnen blijven door bij collega-ondernemers een baan te creëren maar ook ondernemers die samen met de werknemer kijken naar de persoonlijke omstandigheden, om uitval te voorkomen.
Als mensen met een arbeidsbeperking meer kansen krijgen en vaker bij een reguliere werkgever aan de slag gaan, ontstaat er een meer inclusieve arbeidsmarkt.
De opgave is om bedrijven – vanuit hun bedrijfsbelang – meer te laten bijdragen aan de gemeentelijke programmadoelen. Deze doelen richten zich niet alleen op economie, maar zeker ook op bevorderen van (arbeids-)participatie (in het bijzonder ouderen en vluchtelingen), duurzaamheid en leefbaarheid. Twenterand onderneemt initiatieven met ondernemers op dit punt. Ten aanzien van de inclusieve arbeidsmarkt is er jaarlijks gerapporteerd aan de raad. We zien steeds meer werkgevers die vanuit sociaal ondernemerschap mensen aan het werk helpen of houden. Hierbij wordt gebruik gemaakt van functiecreatie of werkplekaanpassingen voor mensen met een arbeidshandicap.

We hebben contact met ongeveer 100 werkgevers binnen en buiten de gemeente Twenterand. Veelal begint een traject bij een werkgever met een werkervaringsplek. Vaak mondt dit uit tot een betaalde baan of een betaalde baan elders. We zien een afname van het aantal mensen wat beroep doet op een bijstandsuitkering. Dit is uniek aangezien met de intrede van de Participatiewet de groep die beroep kán doen op het aanvragen van een bijstandsuitkering groter is geworden. Het gaat hier om de groep mensen met een arbeidsbeperking met werkvermogen die voorheen een beroep kon doen op het UWV voor een Wajong uitkering. In2022 kwamen er 80 aanvragen binnen voor een bijstandsuitkering maar werden er ook bijna 100 uitkering beëindigd. Gelukkig zijn er veel bedrijven en organisaties die een maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Inwoners met onvoldoende draagkracht beschikken over voldoende middelen om te participeren

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Inzet van wettelijke regelingen en lokale minimaregelingen (m.n. minimabeleid)

Omschrijving
In 2022 hebben we te maken gehad met snel stijgende prijzen voor stroom en gas. Hierdoor kwamen veel huishoudens in de problemen met het betalen van hun rekeningen. Op verzoek van het Rijk hebben we huishoudens met een inkomen tot 120 % van het sociaal minimum een energietoeslag van € 1300 toegekend en uitbetaald. Een deel ambtshalve, een deel op aanvraag. In totaal hebben we ruim 1250 energietoeslagen verstrekt. We hebben hiermee meer dan 90 % van de doelgroep bereikt, het budget is nagenoeg geheel besteed.
Het college heeft ook een tijdelijke subsidieregeling opgesteld voor sport-, cultuur en maatschappelijke organisaties die in de problemen zijn gekomen door de hoge energiekosten. Deze regeling is ingegaan per 1 januari 2023.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Bijstandsgerechtigden beschikken ten minste (gezamenlijk) over een inkomen op bijstandsniveau

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Begeleiden naar arbeid middels o.a. ons eigen leerbedrijf en/of participatie en/of tegenprestatie en/of garantiebanen en/of nieuw beschut

Omschrijving
Met de komst van de Participatiewet is de sociale werkvoorziening op slot gegaan en zijn de instrumenten nieuw beschut werk en structurele loonkostensubsidies toegevoegd aan het palet van instrumenten om mensen aan het werk te helpen. De gemeente Twenterand is een van de koplopers op het gebied van nieuw beschut en het inzetten van loonkostensubsidies voor met name de doelgroep afkomstig van het VSO/PRO onderwijs. De gemeente Twenterand vindt het belangrijk dat deze kinderen voortijdig worden begeleid richting duurzame arbeid. Het voordeel van dit succesvolle beleid is dat er weinig jongeren thuis op de bank zitten. Dit beleid wordt met ingang van 2022 door het rijk beloond doordat het aantal loonkostensubsidies meetelt in de bijdrage die de gemeente ontvangt van het rijk. Het budget voor loonkostensubsidies (dat onderdeel uitmaakt van het BUIG-budget) is vanaf 2022 verdeeld op basis van de historische uitgaven. Dat betekent dat als gemeenten meer uitgeven aan loonkostensubsidies, het budget omhooggaat.
Zoals hierboven vermeld is de sociale werkvoorziening op slot gegaan en wordt de uitvoering van de sociale werkvoorziening meer lokaal opgepakt in samenwerking met de nieuwe uitvoeringsorganisatie Ontplooi en Larcom. Komende tijd is aandacht voor een toekomstbestendige uitvoering van de Sociale werkvoorziening.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Nieuwe Twenteranders hebben huisvesting en maatschappelijke begeleiding en zijn ingeburgerd

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Inburgering

Omschrijving
In het kalenderjaar 2022 heeft de gemeente Twenterand 57 nieuwe Twenteranders gehuisvest. Daarmee hebben we de wettelijke taakstelling van 45 ruimschoots gehaald. Wel is er nog een cumulatieve achterstand (uit voorgaande jaren) van 6. Door deze prestatie hebben we ruime voldoende gehaald in het kader van het interbestuurlijk toezicht van de provincie. Door de goede

samenwerking met zowel Mijande als Vluchtelingenwerk is het bovengenoemde resultaat bereikt.

Opvang Oekraïners in de gemeente Twenterand
In het kalenderjaar 2022 heeft onze gemeente ontheemde Oekraïners opgevangen, die als gevolg van de Russisch-Oekraïense oorlog gevlucht zijn. De meeste Oekraïners waren zelfstandig gehuisvest in de Oale Bouw in Westerhaar; een aantal is ook door inwoners in onze gemeente opgevangen.
Op 1 september 2022 bedroeg het aantal gehuisveste ontheemde Oekraïners in onze gemeente 144. Deze opvang toont het type gemeente dat Twenterand is, namelijk een humane en betrokken gemeente. Conform de afspraak met Mijande, is het aantal zelfstandig wonende ontheemde Oekraïners, wonende in de Oale Bouw, in de periode van 1 oktober tot en met 31 december 2022 elders in Twente gehuisvest.

Metingen

Beleidsdoelen	2022	2021	2020	2019	2018	Bron
Naar vermogen participerende (niet) uitkeringsgerechtigden						
Aantal uitkeringsgerechtigden* (participatiewet)	394	403	432	442	462	CIV
Aantal personen met een loonkostensubsidie (nieuwe indicator 2021)	135	115	97	-	-	CIV
Aantal uitkeringsgerechtigden (IOAW/IOAZ)	17	22	22	24	25	CIV
Aantal activeringstrajecten	320	235	330	334	366	CIV
Aantal Wsw 'zittend bestand' in arbeidsjaren	223	221	255	267	267	meicirculaire
Aantal taakstelling vergunninghouders	57	29	38	28	50	-
Financieel zelfredzame inwoners						
Aantal aanvragen bijzondere bijstand**	458	553	432	562	471	CIV
Aantal personen die uitgestroomd zijn naar werk***	116	59	44	70	76	CIV
Aantal aanvragen inkomenstoeslag**	310	338	404	327	307	CIV
Aantal personen die beroep doen op de studietoeslag**	14	17	11	8	11	CIV
Sociaal zelfredzame inwoners						
Aantal personen die beroep doen op de Meedoenregeling**	359	309	218	423	400	CIV
Aantal personen die beroep doen op de jeugd sport en cultuurfonds	105	165	124	163	105	extern
Beschut werk	17	17	11	11	5	-
Aantal kinderen schoolpakket	66	70	95	79	60	Interne systemen

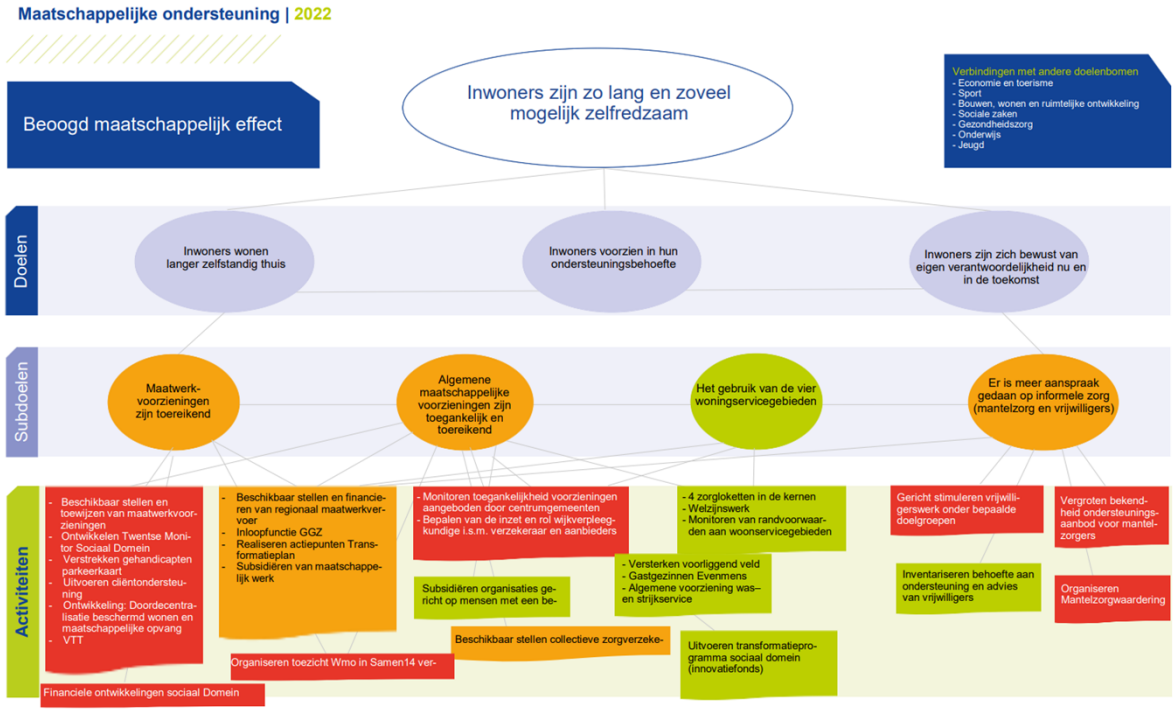
* betreft het aantal uitkeringspartijen

** betreft per 2021 het aantal toegekende aanvragen

*** vanaf 2022 vermelden we het totale aantal uitgestroomde personen uit de bijstand

Doelenboom Maatschappelijke ondersteuning

Doelenboom

Inhoudelijk perspectief

Grootste uitdagingen op het gebied van maatschappelijke ondersteuning zijn de vergrijzing en het langer zelfstandig wonen (extramuralisering van de zorg). Hierdoor zijn er grote financiële risico's en zijn de financiële opgaven fors . We zijn daarom al geruime tijd bezig met vernieuwing en transformatie. Zo zijn we medio 2022 van start gegaan met de was- en strijkservice als algemene voorziening.
Bij de beoordeling van maatwerkvoorzieningen kijken we steeds meer naar de noodzaak. Als een inwoner de zorg vanuit een maatwerkvoorziening nodig heeft dan wordt dit snel en efficient toegekend. Als het probleem op een andere manier opgelost kan worden en de toekenning van een maatwerkvoorziening kan (nog) worden voorkomen dan zetten we eerst daar op in.
Wat betreft beschermd wonen en maatschappelijke opvang (opvang van dak- en thuislozen) hebben we de komende jaren te maken met forse ambities. Beschermd wonen dient steeds meer in de wijk of zelfs thuis te gebeuren en naar alle waarschijnlijkheid zullen vanaf 2024 alle gemeenten zelf financieel verantwoordelijk worden (en niet meer alleen de centrumgemeente). Deze financiële verantwoordelijkheid volgt voor maatschappelijke opvang waarschijnlijk vanaf 2026. Beide hebben als doel dat ook regio gemeenten inzetten op het voorkomen van beschermd wonen en maatschappelijke opvang.
In 2022 hebben we de governance rondom beschermd wonen en maatschappelijke opvang geregeld. Op basis van de norm voor opdrachtgeverschap hebben we als regio een centrumgemeenteregeling ingesteld waarin Almelo als centrumgemeente gemandateerd wordt om de taken voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang te komende jaren te blijven uitvoeren.

Beoogd maatschappelijk effect: Inwoners zijn zo lang en zoveel mogelijk zelfredzaam

Doel: Inwoners wonen langer zelfstandig thuis

Wij streven als Twenterand na dat inwoners zo lang mogelijk zelfredzaam blijven, het liefst in de eigen woning. We voorzien zo goed mogelijk, direct of indirect, in de diverse ondersteuningsbehoeften van inwoners. We ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers om in dit doel te voorzien.

Doel: Inwoners voorzien in hun ondersteuningsbehoefte

Het doel van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015) is dat inwoners worden voorzien in hun ondersteuningsbehoefte. Inwoners worden gestimuleerd en ondersteund om nog meer op eigen kracht en samen met het eigen netwerk te komen tot oplossingen. De inwoner en zijn omgeving staan daarbij centraal. We stimuleren inwoners op hun eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheden in te zetten. Daar waar nodig zetten we een maatwerkvoorziening in om in de ondersteuningsbehoefte van de inwoner te voorzien.

Doel: Inwoners zijn zich bewust van eigen verantwoordelijkheid nu en in de toekomst

We bevorderen het bewustzijn onder de inwoners van hun eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Inwoners worden gestimuleerd en ondersteund om in eerste instantie op eigen kracht en gezamenlijk met de mensen uit hun omgeving tot oplossingen voor problemen te komen.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Maatwerkvoorzieningen zijn toereikend

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Voorstel: Financiële ontwikkelingen Sociaal Domein

Omschrijving

In deze paragraaf worden de belangrijkste ontwikkelingen in het sociaal domein geschetst.

Sociale Zaken

Allereerst is het zo dat er sprake is van een incidenteel voordeel van € 866.000 op Algemene Bijstand. Dit voordeel wordt verklaard door een lager aantal personen in de algemene bijstand, uitstroom in de IOAW en IOAZ, een hoger BUIG-budget en een voordeel op loonkostensubsidies. Het Participatiebudget laat een incidenteel voordelig saldo zien van € 268.000 over 2022. Overall is er per saldo sprake van een incidenteel voordelig saldo van € 1.134.000 euro op Sociale Zaken.

Wmo

Sinds juli 2022 is er gestart met de was- en strijkvoorziening als algemene voorziening. Dit heeft gezorgd voor een daling circa 200 inwoners met een maatwerkvoorziening voor wassen en strijken (een maatwerkvoorziening wordt nog steeds toegekend wanneer hier noodzaak toe is, bijv. vanwege medische redenen). Eind 2022 maakten 15 inwoners gebruik van de was- en strijkservice als algemene voorziening. Per saldo is er voor de was- en strijkservice in 2022 circa € 150.000 minder uitgegeven t.o.v. 2021, waarmee het beoogde financiële effect over 2022 (een voordeel van € 50.000) is gerealiseerd. Tegelijkertijd is het zo dat overall huishoudelijke ondersteuning (HO) een incidenteel nadeel van € 78.000 over 2022 laat zien. Dit wordt verklaard door een toename van het aantal indicaties en cliënten HO in 2022 t.o.v. 2021 en een verlenging van zorg vanwege wachttijden bij de Wmo. Wmo voorzieningen laat een incidenteel voordelig saldo zien van € 245.000. Dit voordelig saldo wordt verklaard doordat er een nieuwe verordening is en er sterker wordt ingezet op contractmanagement (o.a. voorraadbeheer in het magazijn, welke hulpmiddelen opnieuw kunnen worden uitgegeven i.p.v. nieuw aanschaffen etc.). Voor rolstoel- en scootmobielvoorzieningen is een volume-effect zichtbaar voor wat betreft cliënten en indicaties. Ditzelfde volume-effect is ook voor woningaanpassingen zichtbaar. Zoals gebruikelijk worden de bedragen verrekend met de reserve sociaal domein. Wmo-Begeleiding laat een incidenteel nadelig saldo zien van € 406.000. Belangrijk is om hierbij in acht te nemen dat er bij de bestuursrapportage het budget naar beneden is bijgesteld met € 500.000. Belangrijkste verklaring voor de toename in kosten ten opzichte van de eerdere prognoses op waarvan is bijgesteld, is dat er in het tweede halfjaar sprake is geweest van een toename van cliënten en indicaties. Wmo PGB laat een voordelig saldo zien van € 120.000. Dit voordelig saldo wordt verklaard door een lager aantal cliënten t.o.v. waarop begroot is. De saldi van Wmo (nieuw per 2015) worden verrekenend met de reserve sociaal domein.

Jeugd

Op het gebied van Jeugd is voor Maatwerkdienstverlening 18- sprake van een voordelig saldo van € 422.000. Dit heeft te maken met volume-effecten vanuit het Woonplaatsbeginsel; Twenterand is verantwoordelijk geworden voor minder jeugdigen, waardoor er minder is uitgegeven aan zorgkosten. In het voordelig saldo zit ook de afwikkeling van het GGiD-dossier, waarvoor € 94.000 voor rekening van Twenterand komt. Daarnaast heeft Twenterand een succesvolle aanvraag gedaan voor de compensatieregeling voogdij/18+. Over de jaren 2020 en 2021 wordt met terugwerkende kracht bij de Meicirculaire 2023 een bedrag ontvangen van circa 1 miljoen euro (het uiteindelijke definitieve bedrag wordt bij de meicirculaire bekend). Dit bedrag wordt tegenover de taakstelling 'Maatregelen Sociaal Domein' gezet, welke in het verleden vanwege de dreiging met financieel toezicht door de Provincie

Overijssel is opgenomen, maar dus nu ook gehaald is!. Op Jeugdbescherming is sprake van een voordelig saldo van € 447.000 en € 235.000 voor Individuele Voorzieningen Natura Jeugd. De voordelen worden verklaard door het woonplaatsbeginsel: Twenterand is voor minder jeugdigen met Jeugdbescherming verantwoordelijk geworden (circa 50 jeugdigen minder), wat zich heeft door vertaald naar minder uitgaven aan zorg, vervoers- en verblijfskosten (waaronder het OMD-vervoer). Per saldo komt het saldo van Jeugd daarmee op € 1,1 miljoen (voordelig). Het saldo wordt nog verrekend met de reserve sociaal domein.
Leerlingenvervoer
Leerlingenvervoer kent een nadelig saldo van € 67.000. Dit heeft te maken met een hogere toename (+33 leerlingen) van het aantal leerlingen met leerlingenvervoer gedurende het schooljaar t.o.v. waar op was begroot

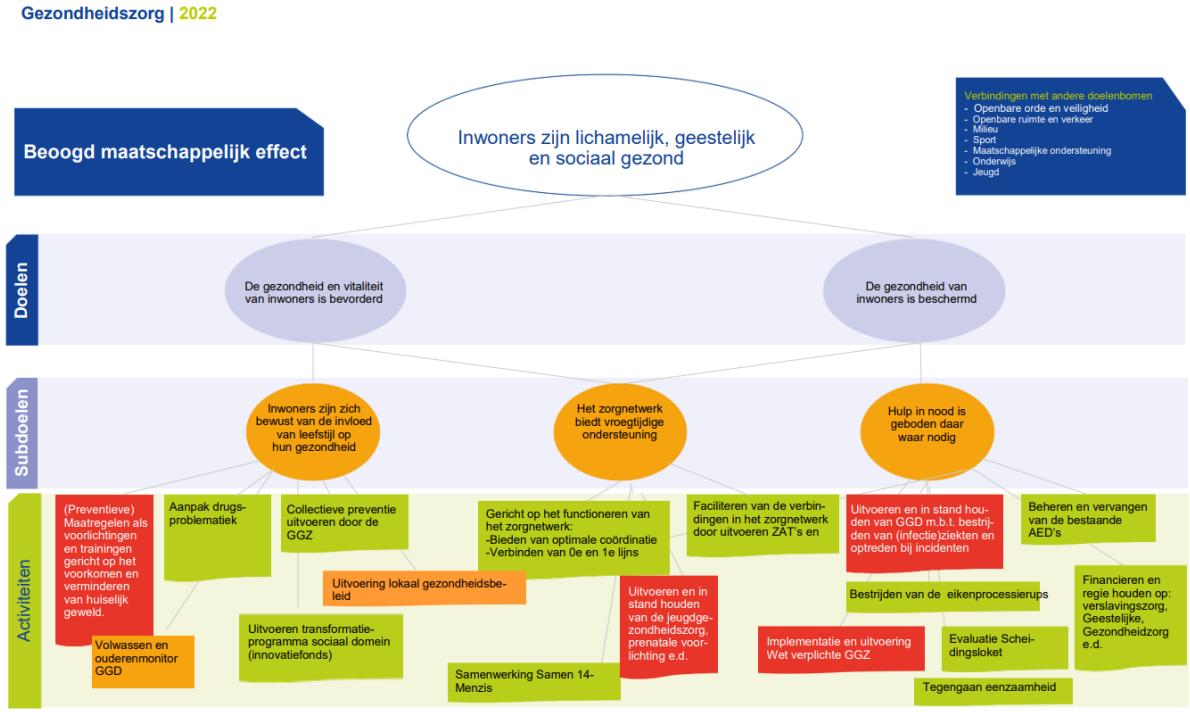
Metingen

Beleidsdoelen	2022	2021	2020	2019	2018	Bron
Maatwerkvoorzieningen zijn toereikend						
Toegekende maatwerkvoorzieningen totaal	3270	3554	3434	3325	2756	Interne systemen
Algemeen maatschappelijke voorzieningen zijn toegankelijk en toereikend						
Aantal mantelzorgers dat de waardebonnen heeft ontvangen	803	885	986	1003	682	Stichting Evenmens
Aantal individueel ondersteunde mantelzorgers	236	265	306*	162	203*	Stichting Evenmens
Aantal behandelde cliëntsystemen	436	407	437	454	400	Avedan Maatschappelijk werk
Aantal behandelde cliënten	197	192	252	275	313	MEE IJsseloevers
Aantal verzekerden collectieve zorgverzekering	1099	1209	1221	1416	1408	Menzis

*In 2018 is er op een andere manier en met een ander systeem geregistreerd. De korte contacten zoals doorverwijzingen, korte vragen en deelname aan cursussen zijn niet meer meegenomen om een beter beeld te krijgen van de individueel ondersteunde mantelzorger.

Doelenboom Gezondheidszorg

Doelenboom

Inhoudelijk perspectief

We streven naar gezonde inwoners, nu en in de toekomst. Volgens het concept voor positieve gezondheid, is gezondheid “het vermogen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven”. Positieve gezondheid is een brede opvatting over gezondheid en raakt daarmee veel facetten van het leven en laat zien dat ondersteuning van diverse partijen/netwerk nodig (kunnen) zijn voor gezondheid. Meedoen aan de participatiesamenleving staat voorop.
Gezondheid is in eerste instantie een verantwoordelijkheid van inwoners zelf. De gemeente voert regie en is wettelijk verantwoordelijk voor het op peil houden van de bescherming van de gezondheid van inwoners. Ook zetten we net als in het gehele sociaal domein in op preventie, zodat gezondheidsklachten en inzet van zorg zoveel mogelijk wordt voorkomen. We verwachten dat dit voor de inwoners bijdraagt aan de kwaliteit van leven en participatie in de maatschappij, tegelijkertijd kunnen investeringen in preventie de gemeentelijke zorgkosten doen verminderen.
Bij het voorkomen van gezondheidsklachten blijven komende jaren de volgende thema’s spelen: leefstijl, gezondheid en milieu, sociaaleconomische gezondheidsverschillen, kwetsbare en eenzame ouderen en gezondheid van statushouders (in relatie tot integratie).
Gezondheid is nauw verbonden met andere leefgebieden van inwoners. Dit maakt een integrale aanpak voor het verbeteren van de gezondheid noodzakelijk. Vooral op de aspecten participatie, eigen kracht en zelfredzaamheid zien wij kansen voor verbindingen met het sociaal domein. Ons lokale gezondheidsbeleid zet deze lijn voort en kijkt naar integratie met beleidsdocumenten in het sociaal domein. Maar ook met andere ontwikkelingen zoals het ontwikkelprogramma invoering omgevingswet (zie doelenboom bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkeling en VTH). In het coalitieakkoord is opgenomen dat we bij (echt)scheidingen richten op het toerusten, faciliteren en begeleiden van de partners, hun kinderen en hun omgeving in de overgang naar de nieuwe situatie. Van meet af aan is continu aandacht voor het belang en de positie van het kind via een steunfiguur cruciaal. Dit wordt vorm gegeven door een scheidingspunt. Ook de bestrijding van eenzaamheid krijgt onze aandacht.
In 2022 is in samenspraak met maatschappelijke organisaties en verenigingen een lokaal preventieakkoord opgesteld. Hierin zijn de volgende lokale prioriteiten opgenomen: tegengaan overgewicht, alcohol- en drugsgebruik verminderen, inzetten op tegengaan roken, voorkomen van

eenzaamheid en meer aandacht voor gezondheidsproblemen in relatie tot armoede, schulden en laaggeletterdheid.

Beoogd maatschappelijk effect

Inwoners zijn lichamelijk, geestelijk en sociaal gezond.

Doel: De gezondheid en vitaliteit van inwoners is bevorderd

Volgens het concept voor positieve gezondheid, is gezondheid “het vermogen zich aan te passen en eigen regie te voeren, In het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven”. Gezondheid is nauw verbonden met andere leefgebieden van inwoners. Dit maakt een integrale aanpak voor het verbeteren van de gezondheid noodzakelijk. Hier in wordt ook nauw samengewerkt met andere partijen, zoals het voorliggend veld en GGD Twente. Voor de gemeente is het van belang dat haar inwoners gezond en vitaal zijn. Door het bevorderen van gezondheid en vitaliteit kunnen zorgkosten verminderd en soms voorkomen worden. Inwoners die gezond en vitaal zijn kunnen daarnaast een grote bijdrage leven aan de samenleving door bijvoorbeeld het uitvoeren van vrijwilligerswerk.

Doel: De gezondheid van inwoners is beschermd

Naast het bevorderen van de gezondheid en vitaliteit van inwoners is het ook nodig om deze gezondheid te beschermen. Er zijn meerdere bedreigingen die de gezondheid van mensen kunnen schaden. Door het organiseren van beschermingsmaatregelen probeert de gemeente dit te voorkomen. Gezondheidsbescherming is het geheel van activiteiten en maatregelen dat er toe bijdraagt dat mensen minder worden blootgesteld aan schadelijke omstandigheden.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Inwoners zijn zich bewust van de invloed van leefstijl op hun gezondheid

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Uitvoering lokaal gezondheidsbeleid en inclusief beleid

Omschrijving

Preventieakkoord

In 2022 hebben we samen met vrijwilligers, verenigingen, welzijnsorganisaties, huisartsen en vele anderen meerdere bijeenkomsten plaatsgevonden om een lokaal preventieakkoord op te stellen voor de gemeente Twenterand. In dit akkoord zijn vier speerpunten genoemd:

1. Het tegengaan van overgewicht/bevorderen van een gezonde leefstijl
2. Verminderen middelengebruik (alcohol, drugs en roken)
3. Het signaleren en bestrijden van eenzaamheid
4. Gezondheidsproblemen in relatie tot armoede, schulden en laaggeletterdheid.

De eerste 2 zijn ook landelijke prioriteiten en onderdeel van het Nationaal Preventieakkoord. Het preventieakkoord is uitgemond in een lokaal actieplan preventie dat begin 2023 wordt vastgesteld.

GGiD

In november 2022 is door het algemeen bestuur van Samen Twente besloten te stoppen met de ontwikkeling van een eigen digitaal dossier voor jeugdgezondheidszorg (JGZ), dit heeft financiële consequenties. Meer hierover in de verschillenverklaring.

Beleidsdocumenten

Krachtige Coalities, Lokaal gezondheidsbeleid 2018-2023

Metingen

Beleidsdoelen	2022	2021	2020	2019	2018	Bron
Hulp is geboden waar nodig						
Aantal beschikbare en in kaart gebrachte AED's (incl. AED's in particulier eigendom)	91	91	81	80	88	Hartslagnu.nl
Minimaal aantal inwoners uit Twenterand die staan ingeschreven op www.hartslagnu.nl	1100	1011	917	900	1.039	Hartslagnu.nl
Mate waarin hulpverlening bij tijdelijk huisverbod wordt aangeboden (%)*	100%	100%	100%	100%	100%	Avedan Maatschappelijk werk
Mate van acceptatie hulpverlening bij tijdelijk huisverbod (%)	100%	100%	100%	100%	100%	Avedan Maatschappelijk werk
Aantal basisscholen met voorlichting over middelengebruik	0	1**	2**	17	8	Tactus Verslavingszorg

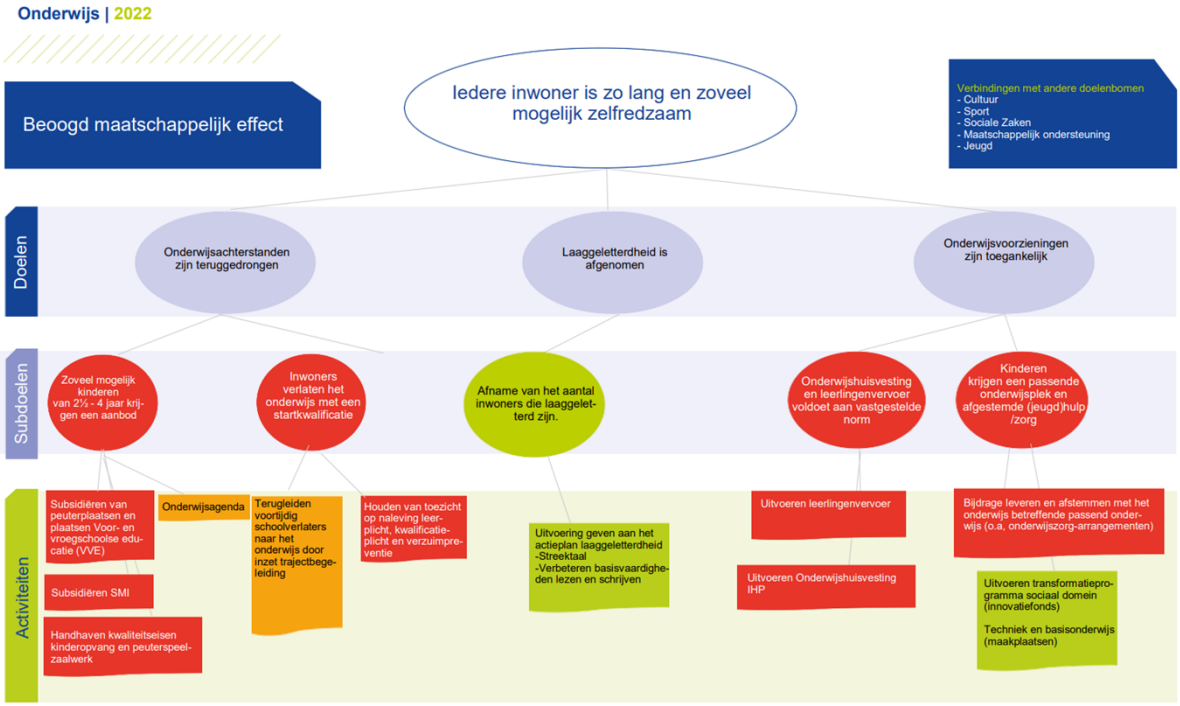
* Tot en met augustus 2020 gaat het om 3 thv's in de gemeente Twenterand

** In verband met de coronamaatregelen zijn verschillende voorlichtingen niet doorgegaan. Met de scholen is afgestemd hoe hiermee om te gaan.

*** In verband met de coronamaatregelen hebben er 7 scholen tot aan de zomervakantie voorlichtingen afgenomen. De aantallen voor de tweede helft na de zomervakantie zullen wederom afhankelijk zijn van corona.

Doelenboom Onderwijs

Doelenboom

Inhoudelijk perspectief

De samenleving verandert snel en “een leven lang leren” is ook voor inwoners van Twenterand actueel. We willen als gemeente dat onze inwoners in staat worden gesteld om zelfredzaam te zijn en deel te nemen aan de samenleving.
De opgave hierin is dat kansen worden benut voor een zo goed mogelijke positie op de arbeidsmarkt. Hiervoor moeten we de komende jaren blijven investeren in het verder naar beneden brengen van laaggeletterdheid. De doorgaande lijn van voorschool naar basisschool wordt versterkt. In 2021 is gestart met overleg over de verdeling van de zogenaamde NPO-gelden (Nationaal Programma Onderwijs) met vve-aanbieders, basisscholen en voortgezet onderwijs. Dit programma loopt tot en met 2025 om door corona opgelopen onderwijsachterstanden in te lopen. Lokaal is in overleg met onderwijs en kinderopvang besloten om vooral in te zetten op het vergroten van de mentale weerbaarheid en de mentale gezondheid van kinderen en jongeren.

Beoogd maatschappelijk effect: Iedere inwoner is zo lang en zoveel mogelijk zelfredzaam

Iedere inwoner is zo lang en zoveel mogelijk zelfredzaam.

Doel: Onderwijsachterstanden zijn teruggedrongen

Het doel van onderwijsachterstandenbeleid is in een vroegtijdig stadium achterstanden en problemen bij kinderen signaleren. Zo kan tijdig de juiste ondersteuning geboden worden en hebben kinderen op vervolgonderwijs een betere start. Tevens hopen we met deze preventieve inzet in de toekomst minder vaak jeugdhulpvoorzieningen in te zetten.

Doel: Laaggeletterdheid is afgenomen

Laaggeletterden zijn niet of sterk verminderd in staat om gedrukte of geschreven informatie te gebruiken en kunnen hierdoor minder goed functioneren in de samenleving, thuis en op het werk. Onze doelstelling is om te komen tot een vermindering van de laaggeletterdheid in Twenterand met als resultaat een grotere kans op geluk, gezondheid en groei van onze inwoners.

Doel: Onderwijsvoorzieningen zijn toegankelijk

De voorzieningen voor onderwijshuisvesting en leerlingenvervoer voldoen aan de normen die in de lokale verordeningen zijn vastgelegd. Tevens zorgt de gemeente dat er in specifieke gevallen extra ondersteuning beschikbaar is voor kinderen in aanvulling op een passende onderwijsplek, zoals het passend onderwijs beoogt.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Onderwijshuisvesting en leerlingenvervoer voldoet aan vastgestelde norm

De schoolbesturen zijn zelf verantwoordelijk voor het buitenonderhoud, de aanpassingen en het binnen onderhoud. De normen voor onderwijshuisvesting zijn vastgelegd bij verordening, evenals de normen voor leerlingenvervoer.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Onderwijshuisvesting en IHP

Omschrijving

Er zijn diverse ontwikkelingen op het gebied van onderwijshuisvesting: het leerlingenaantal van SBO De Sleutel is behoorlijk gegroeid en lijkt structureel. De belangrijkste ontwikkeling is echter de Oranjeschool. Deze is opgenomen in het coalitie-akkoord. De noodzaak voor vervangende nieuwbouw is in het college besproken in verband met onze zorgplicht. Hierbij is eind 2022 een bestuurlijk gesprek geweest, waarbij ook de mogelijkheid voor de realisatie van een tweede brede school in Vroomshoop ter sprake is gekomen.
Voor het vervangen van de klimaatinstallatie voor de brede school Den Ham is in de BERAP eenmalig op voorhand €100.000 beschikbaar gesteld. Over de verdeling van de kosten tussen de gemeente en de Vereniging van Eigenaren is inmiddels consensus. De uitgaven zullen in 2023 plaatsvinden, dan zal ook het definitieve bedrag bekend worden. Er zal worden voorgesteld om deze €100.000 te bestemmen bij de jaarrekening.

Metingen

Beleidsdoelen	2022	2021	2020	2019	2018	Bron
Laaggeletterdheid is afgenomen						
Aantal peuters dat wordt bereikt (zowel reguliere peuters als doelgroeppeuters (VVE))	506	452	418	313	170	Opgave instellingen
Aantal cursisten die een taalcursus volgen bij het ROC	58	42	38	40	50	ROC
Aantal cursisten aangemeld via Taalpunt	58**	18*	31	90	37	Taalpunt

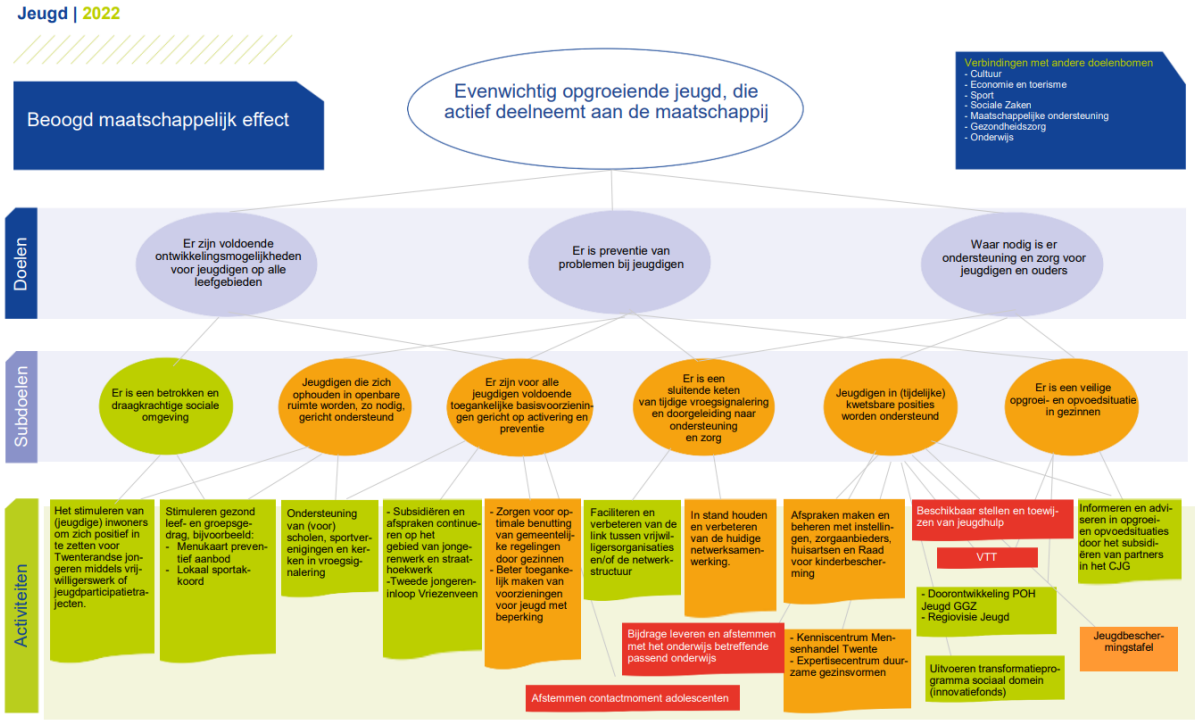
Nieuwe indicatoren	2022	2021	2020	2019
Aantal leerlingen leerlingenvervoer	333	366	298	282

* dit aantal is lager als gevolg van corona

** dit aantal is hoger, na coronaperiode stijging van het aantal (ook de digitale cursisten zijn meegerekend)

Doelenboom Jeugd

Doelenboom

Inhoudelijk perspectief

Inhoudelijk perspectief

Ook in 2022 ging het met de meeste jeugdigen en gezinnen in onze gemeente goed. We hebben extra aandacht gehad voor het mentaal welzijn van jongeren waar dat door Corona onder druk was komen te staan. Er zijn in samenwerking met onderwijs en inzet van NPO-subsidie trajecten opgestart zoals schooljudo, extra inzet POH-Jeugd, SOVA (Sociale Vaardigheden), sportclinics en extra inzet van Schoolgericht Maatschappelijk Werk.

Verder is in aanvulling op de wensen van de gemeenteraad om jongerenparticipatie opnieuw vorm te geven een behoefte-onderzoek onder jongeren uitgevoerd. Hieruit lijkt onder meer dat jongeren graag meepraten met en betrokken zijn bij onderwerpen die hen aangaan. Ook heeft dit onderzoek een eerste groep jongeren opgeleverd, die deel wil nemen aan het jongerenpanel. Dit jongerenpanel 2.0 heeft in 2022 een eerste advies uitgebracht, dat inhoudelijk ingaat op de mentale gezondheid onder jongeren.

<u>Voorliggende oplossingen</u>

In 2022 zagen we een toename van het aantal ‘lichte’ zorgvragen van jongeren bij de huisartsen op het gebied van geestelijke gezondheid. We zijn daarom zeer content met de uitgebreide samenwerking die we met de huisartsen hebben door middel van praktijkondersteuners Jeugd (POH-Jeugd). De uitbereiding die in 2021 gerealiseerd is, is in 2022 gecontinueerd door blijvende drukte. Eerder leek de toegenomen drukte met name een effect van corona, echter blijkt uit de data van 2022 dat dit maar een klein gedeelte is.

Vanuit het coalitieakkoord zijn er in het jeugdbeleid enkele wijzigingen voorbereid in 2022. Deze worden in de praktijk merkbaar in 2023 en 2024. Hierbij kan gedacht worden aan extra inzet gezinswerk, het gedeeltelijk stopzetten van de subsidie aan het Centrum voor Jeugd en Gezin en het verlagen het bedrag voor de pedagogische gezinsondersteuning van de jeugdgezondheidszorg.

In 2022 werd het jongerenwerk nog steeds uitgevoerd door de vier bestaande organisaties. Hierover later meer.

<u>Veiligheid</u>

We zagen in Twenterand in 2022 een daling van het aantal meldingen en adviezen bij VTT, terwijl er

Twentebreed juist weer sprake van een stijging van het aantal meldingen. Wachtlijstvrij werken kwam daardoor wederom onder druk te staan. Door personele wijzigingen was de inzet van VTT lokaal soms minder zichtbaar. Regionaal is in 2022 gewerkt aan een regionale visie Huiselijk geweld en Kindermishandeling en een Regionale aanpak Mensenhandel. In 2023 zorgen we voor een lokaal plan van aanpak. Het huidige stelsel van Jeugdbescherming was in 2022 meermaals negatief in het nieuws. De Jeugdbescherming moet effectiever en slimmer georganiseerd worden. In het kader van het Toekomstscenario Jeugd- en Gezinsbescherming zijn in Twente de eerste verkennende gesprekken gevoerd over de manier waarop we dat in Twente vorm willen geven. De samenwerking tussen de procesmanagers en het Kenniscentrum Mensenhandel Twente (KMT) komt steeds meer van de grond. Zij hebben een sterke verbinding met professionals en zijn op een laagdrempelige manier te consulteren.
Regio en geïndiceerde hulp
In 2021 is de Regiovisie Jeugdhulp vastgesteld en in 2022 zijn de eerste stappen gemaakt om de visie te laten landen in een regionale samenwerkingsagenda en de strategische inkoop jeugdhulp 2025. In 2022 zijn in de sub-regio Almelo concrete projecten gestart rondom onderwijs en zorg. Op de Elimschool is er een onderwijs-zorg klas gestart en daarnaast is er in Twenterand een bijeenkomst georganiseerd over hoogbegaafdheid voor de partners in het voorliggend veld.
In de totale geïndiceerde jeugdhulp is in 2022 een afname te zien ten opzichte van 2021. De afname kan verklaard worden door een wijziging in de financiering van jeugdigen, ook wel het woonplaatsbeginsel jeugdwet genoemd. In het woonplaatsbeginsel blijft de gemeente van herkomst (financieel) verantwoordelijk voor de jeugdige. Er is dan ook een totale afname zichtbaar, echter is de zorgdichtheid per 1000 inwoners van Twenterand gedaald met 0,1%.
Het is van belang om voldoende pleegouders te hebben. Er is daarom in juni een bijeenkomst over pleegouderschap georganiseerd voor pleegouders en andere inwoners die interesse hebben in het pleegouderschap. Ook zijn er in de Week van de Pleegzorg in november bezoeken geweest van de wethouder aan pleeggezinnen.

Beoogd maatschappelijk effect

Evenwichtig opgroeiende jeugd, die actief deelneemt aan de maatschappij.

Doel: Er zijn voldoende ontwikkelingsmogelijkheden voor de jeugd op alle leefgebieden

De meeste jeugdigen groeien probleemloos op, ouders zijn hiervoor als eerste verantwoordelijk. Daarnaast zijn er voldoende voorzieningen op het gebied van sport, welzijn, cultuur, educatie, gezondheid en vrije tijd waarin de Twenterandse jeugd zich kan ontwikkelen.

Doel: Er is preventie van problemen bij jeugd

De gemeente wil voorkomen dat lichte opvoed- of opgroeivragen uitgroeien tot zorgvragen.

Doel: Waar nodig is er ondersteuning en zorg voor jeugdigen en ouders

Voor ouders en jeugdigen waarvoor het niet vanzelfsprekend is dat alles vanzelf goed verloopt, is aanvullende ondersteuning of zorg nodig om ook voor hen de kans om evenwichtig op te groeien mogelijk te maken of te vergroten. We streven naar effectieve en efficiënte ondersteuning en zorg waarmee we de eigen kracht van ouders en jeugdigen versterken met als doel dat ze zo snel mogelijk en zo goed mogelijk hun eigen leven (weer) vorm kunnen geven. De gemeente heeft op grond van de Jeugdwet een jeugdhulpplicht, die waarborgt dat jeugdigen de hulp ontvangen die zij nodig hebben. Met deze verantwoordelijkheden heeft de gemeente meer instrumenten in handen om hierop te sturen.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Jeugd in (tijdelijk) kwetsbare posities wordt ondersteund

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Ontwikkeling: Beschikbaar stellen en toewijzen van jeugdhulp

Omschrijving
Verordening en beleidsregels Jeugdhulp (lokaal)
In de verordening en beleidsregels Jeugdhulp beschrijven we hoe we als gemeente uitvoering geven aan de Jeugdwet. Hierbij gaan we in op wat bijvoorbeeld de voorwaarden voor toekenning van hulp zijn, wat de manier van beoordelen is en welke afwegingen we maken bij het afgeven van een

individuele voorziening. Om beter aan te sluiten bij uitspraken van de Centrale Raad van Beroep en de praktijk zijn in 2022 een nieuwe verordening en beleidsregels vastgesteld.

Hervormingsagenda jeugdzorg (nationaal)
Het doel van de Hervormingsagenda jeugdzorg is dat het stelsel rondom jeugdigen beter gaat werken en financieel weer houdbaar zal worden. Gemeenten hebben voor 2022 ruim 1,3 miljard euro extra gekregen om tekorten in de jeugdzorg te dekken. Voor het realiseren van verbeteringen in de jeugdzorg is een gezamenlijke inspanning vereist van het Rijk, VNG/gemeenten, zorgaanbieders, professionals en cliënten (vertegenwoordigers). De Hervormingsagenda 2022–2028 die wordt ontwikkeld heeft de volgende doelen:
• Betere en tijdige hulp en ondersteuning, op de juiste plek en wanneer dit nodig is;
• Een beheersbaar en daarmee duurzaam en financieel houdbaar stelsel. Dit betekent een forse transformatie.
Medio 2022 zijn de werkzaamheden rond de Hervormingsagenda weer hervat en zijn er inhoudelijk grote stappen gezet, maar dit heeft nog niet geleid tot overeenstemming over de financiën en de risicoverdeling tussen gemeentes en het Rijk. Er is wel meer duidelijk over de richting van de aanpassingen: een inperking van de reikwijdte van de Jeugdwet, een verbetering van de toegang en integraliteit van het sociaal domein en een versteviging van de sociale basis. In Twenterand werken we hier al enige tijd concreet aan. Voorbeelden hiervan zijn de beïnvloeding van externe verwijzingen en praktijkondersteuners bij huisartsen voor jeugdigen (POH Jeugd GGZ).

- Regiovisie jeugd

Omschrijving
In februari 2022 is de Regiovisie Jeugdhulp Twente vastgesteld in Twenterand. In de regiovisie staat wat er regionaal georganiseerd dient te worden. Dat kan gaan over de aansluiting op onze sociale basisinfrastructuur, de basis voor de inkoop van vrijwillige jeugdhulp en gedwongen jeugdhulp. Tevens wordt aangegeven hoe we Twentebreed werken aan wachttijden, administratie vermindering en financiële tekorten. De regiovisie vormt de basis voor de regionale strategie voor de inkoop van jeugdzorg vanaf 2025. Op basis van het strategisch inkoopdocument is in 2022 gewerkt aan inkoopdocumenten in de segmenten Wonen, Verblijf, Crisis, Ambulant en Advies en Expertise. De regiovisie krijgt tevens een uitwerking in een Meerjarige Samenwerkingsagenda. In voorgaande jaren hebben zorgaanbieders van jeugdhulp, gemeenten, onderwijssamenwerkingsverbanden en vertegenwoordigers van het gedwongen kader regionaal kennis gedeeld en initiatieven ontwikkeld in de Ontwikkeltafels. De samenwerkingsagenda is erop gericht om de Regiovisie tot uitvoering te brengen en nog niet afgeronde initiatieven uit de Ontwikkeltafels zoals afspraken in het speciaal (basis) onderwijs te borgen. De oplevering wordt medio 2023 verwacht. De Jeugdbeschermingstafels zijn in 2022 een structureel onderdeel van de keten geworden.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Er zijn voor alle jeugdigen voldoende toegankelijke basisvoorzieningen gericht op activering en preventie

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Subsidiëren en afspraken continueren op het gebied van jongerenwerk en straathoekwerk

Omschrijving
Jongerenwerk heeft in 2022 onder andere een rol gespeeld in het betrekken van jongeren bij de ‘Week van Respect’ en in de begeleiding van het jongerenpanel.
Het jongerenwerk is een langlopend dossier met een wisselende samenwerkingsdynamiek. Doordat het de vier jongerenwerkorganisaties in de gemeente na meerdere jaren niet gelukt was om invulling te geven aan de herpositioneringsopdracht 'outreachend jongerenwerk', is in 2021 een motie aangenomen om hiermee te stoppen, een nieuwe opdracht te formuleren en te laten uitvoeren door één organisatie die sociaal verankerd is in alle dorpskernen van de gemeente. In mei heeft het College besloten om de volledige subsidie voor het jongerenwerk via een begrotingssubsidie toe te kennen aan een van de vier bestaande organisaties. Voor deze organisatie is gekozen vanwege de reeds bestaande sociale verankering in de gemeente en mogelijkheden voor een integrale aanpak. Hierop zijn de nodige bezwaren gekomen vanuit de andere organisaties en andere betrokkenen. De Raad heeft in reactie hierop in het najaar een nieuwe motie en amendement aangenomen die gevraagd heeft om een heroverweging van de eerder genomen beslissing en een pas op de

plaats. Dit heeft er toe geleid dat de vier bestaande organisaties een begrotingssubsidie hebben gekregen voor de periode maart 2023 tot en met december 2023, terwijl er een subsidieregeling met mededinging wordt voorbereid voor de situatie vanaf 2024.

Metingen

Beleidsindicatoren	2022	2021	2020	2019	2018	Bron
Voor alle jeugdigen zijn er voldoende en toegankelijke voorzieningen						
Aantal activiteiten dat door jongeren zelf wordt georganiseerd bij St. Zorgsaam Twenterand (SZST)	66	100	42	56	70	Stichting ZorgSaam Twenterand (SZT)
Waar nodig is er ondersteuning en zorg voor jeugdigen en ouders						
Aantal bezoekers CJG Loket	48	21	34	64	82	SZT
Aantal Bezoekers website Loes.nl	514.907	326.273	364.556	337.134	296.265	SZT/GGD
Aantal uitgevoerde trajecten BOR	4	3	3	5	4	Humanitas
Aantal uitgevoerde trajecten Homestart	3	0	1	2	1	Humanitas
Er is een sluitende keten van tijdige vroeg signalering en doorgeleiding naar ondersteuning en zorg						
Aantal jongeren gemeld in het zorgnetwerk door SZT	152	125	74	46	57	SZT
Kwetsbare jeugd incl. jeugdgroepen wordt/ worden ondersteund						
Aantal individuele coaching plannen door SZT	38	28	17	20	13	SZT
Aantal jeugdige/jongvolwassen vrijwilligers dat betrokken is bij het jongerenwerk van SZT	136	157	24	108	188	SZT
Een overzicht van vrij toegankelijke voorzieningen per kern.	1	1	1	1	gereed	
Totaal aantal jeugdhulpvoorzieningen*	1144	1040	1292	717	951	Interne systemen
totaal aantal jeugdigen uniek	689	661	733	-	-	Interne systemen
Er is een expertisecentrum duurzame gezinsvormen gerealiseerd	Nee	Nee	Nee			
er is een regionaal meldpunt loverboyproblematiek / mensenhandel Twente gerealiseerd	Ja	Ja	Nee			
De vier jeugdwelzijnorganisaties zijn betrokken bij herpositionering jongerenwerk hebben gezamenlijke werkafspraken gemaakt	Nee	Nee	Ja			

* In samenwerking met professionals.

** Bezoekers worden niet meer per gemeente geregistreerd, voor 2013 werd dit nog wel gedaan.

*** Zowel koppelingen als consulten

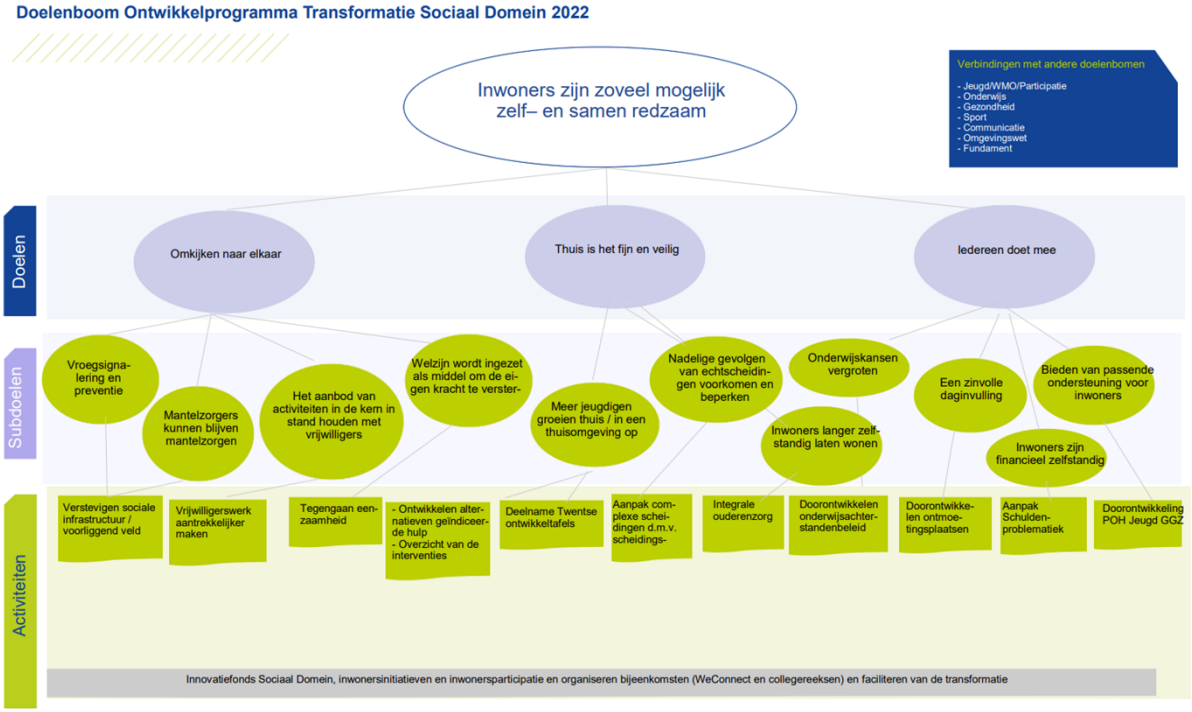
**** 2016 laat een explosieve groei zien, dit heeft enerzijds te maken met de manier van registreren, anderzijds is er een toename van jongeren (tot 23 jaar) én van ouders, die steeds meer bekend zijn met de functie van het jongerenwerk in de preventieve sfeer, en contact zoeken met en een beroep doen op jongerenwerkers bij (beginnende) problemen.

* het betreft het aantal indicaties per jaar voor zorg en natura en persoonsgebondenbudget tesamen. Voor 2022 was het aantal van 1700 begroot, nu wordt het aantal bijgesteld naar 1450.

***** Het college heeft in de vergadering van 21 mei 2022 besloten over te gaan tot het volgen van een procedure om te komen tot het één op één verlenen van een subsidie aan de Stichting Zorgsaam Twenterand voor de uitvoering van het jongerenwerk per 1 maart 2023

Doelenboom Transformatie Sociaal Domein

Doelenboom

Inhoudelijk perspectief

Het doel van het ontwikkelprogramma transformatie is om samen met onze inwoners en samenwerkingspartners te komen tot nieuwe oplossingen, nieuwe vormen van samenwerking en ondersteuningsvormen, met als doel het nog beter, efficiënter en doelmatiger ondersteunen van inwoners die dit nodig hebben. Dit doen we op basis van een visie in combinatie met ervaringen uit de praktijk. We willen het transformatieproces gezamenlijk met onder meer het voorliggend veld vormgeven. In 2022 zijn hiertoe gesprekken gestart over het vormen van een maatschappelijke agenda, en wordt er gewerkt aan een uitgangspuntennotitie over het voorliggend veld.

Beoogd maatschappelijk effect

Het overkoepelend beleid van het programma Sociaal is opgenomen in onze Integrale Beleidsnota Sociaal Domein (2019-2023). Vanuit deze nota werken we aan vernieuwing en betaalbaarheid van het brede takenpakket in het (gedecentraliseerde) sociaal domein. Dat vraagt om een andere werkwijze, ook wel transformatie genoemd. In Twenterand organiseren we hierop middels een eigen ontwikkelprogramma Transformaties, waarin interventies samenkomen (lokaal en regionaal) en wij met samenwerkingspartners en inwoners willen we komen tot nieuwe oplossingen, nieuwe vormen van samenwerking en ondersteuningsvormen, met als doel het nog beter, effectiever en doelmatiger ondersteunen van inwoners die dit nodig hebben. In 2022 is gestart met het updaten en actualiseren van deze IBN, die in de loop van 2023 gereed zal zijn.

Doel: Omkijken naar elkaar

Doel: Thuis is het fijn en veilig

Doel: Iedereen doet mee

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Meer jeugdigen groeien thuis/in een thuisomgeving op

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Twentse transformatie

Omschrijving
De afgelopen drie jaar hebben zorgaanbieders van jeugdhulp, gemeenten, onderwijssamenwerkingsverbanden en vertegenwoordigers van het gedwongen kader regionaal samengewerkt aan de zogeheten Twentse transformatie. Samen met jeugdigen en organisaties is onderzocht hoe de zorg anders moet om meer in de eigen omgeving veilig op te groeien met een perspectief op een goed leven. In 2022 is dit regionaal afgerond. Voorbeelden van opbrengsten zijn de jeugdbeschermingstafels. Een voorbeeld van een project met langere adem is het collectief arrangeren in het passend onderwijs. Afspraken maken over de samenwerking onderwijs-jeugdhulp op zorgintensieve scholen.
In 2023 zal als gevolg van de regiovisie jeugdhulp de Samenwerkagenda jeugdhulp regionaal verschijnen. Hierin wordt een nieuwe impuls gegeven aan transformatie op Twents niveau. Dit zal terugkomen in de doelenboom Jeugd.

- Overzicht interventies 2022

Omschrijving
Hieronder een overzicht van de belangrijkste activiteiten die zijn uitgevoerd in 2022:
Laaggeletterheid: het actieplan is in 2022 geupdatet en opnieuw vastgesteld. Voornaamste verandering is dat we ons meer richten op de allerkleinste inwoners: de gemeente is begonnen met het programma Samen Digi-TAAL in samenspraak met scholen en kinderopvangen.
NPO Onderwijs: de komende periode komt er landelijk 8,5 miljard euro vrij om door corona opgelopen achterstanden in het onderwijs terug te dringen. Ook de gemeente krijgt hiervoor geld. Er is gekozen voor inzet op het terugdringen van onderwijsachterstanden, met extra inzet op het mentaal welbevinden van kinderen, jongeren en hun ouders.
Preventieakkoord: eind 2022 is in samenspraak met maatschappelijke organisaties een lokaal preventieakkoord opgesteld. Een actieplan preventie om uitvoering te geven aan dit akkoord.
Voor interventies als het Scheidingspunt, Meldpunt Geldzorgen (voorheen Meldpunt Schulden) en de Hervormingsagenda Jeugd verwijzen wij naar de doelenbomen Gezondheid, Sociale Zaken en Jeugd.

Beleidsdocumenten

Integrale Beleidsnota Sociaal Domein 2019-2023

Wat heeft het gekost

Overzicht van baten en lasten Sociaal Domein

	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Incidenteel gerealiseerd in boekjaar
Doelenboom sociale zaken				
Lasten	18.971.249	18.274.274	20.583.845	51.453
Baten	-8.902.411	-7.972.498	-7.368.498	0
Saldo van baten en lasten	10.068.838	10.301.776	13.215.347	51.453
Doelenboom maatschappelijke ondersteuning				
Lasten	11.519.960	11.932.043	12.125.023	88.949
Baten	-8.317.133	-8.232.308	-7.830.732	0
Saldo van baten en lasten	3.202.827	3.699.735	4.294.291	88.949
Doelenboom gezondheidszorg				
Lasten	2.233.946	2.240.101	1.986.869	6.166
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	2.233.946	2.240.101	1.986.869	6.166
Doelenboom onderwijs				
Lasten	5.822.308	5.661.145	5.815.873	1.447.791
Baten	-1.273.990	-1.256.358	-1.075.358	-172.713
Saldo van baten en lasten	4.548.318	4.404.787	4.740.515	1.275.078
Doelenboom jeugd				
Lasten	16.069.732	16.220.682	16.140.580	49.731
Baten	-670.029	-634	-634	0
Saldo van baten en lasten	15.399.703	16.220.048	16.139.946	49.731
Totaal programma lasten	54.617.194	54.328.245	56.652.190	1.644.089
Totaal programma baten	-19.163.562	-17.461.798	-16.275.222	-172.713
Totaal saldo van baten en lasten	**35.453.632**	**36.866.447**	**40.376.968**	**1.471.376**
Mutaties reserves db sociale zaken	-43.294	93.000	0	-51.453
Mutaties reserves db maatschappelijke ondersteuning	-162.714	33.515	-264.970	-88.949
Mutaties reserves db gezondheidszorg	0	-6.253	-6.253	-6.166
Mutaties reserves db onderwijs	-1.517.401	-1.527.568	-1.486.973	-1.275.078
Mutaties reserves db jeugd	1.583.544	36.323	0	-49.731
Totaal mutatie reserves	-139.865	-1.370.983	-1.758.196	-1.471.376
Geraamd resultaat	**35.313.767**	**35.495.464**	**38.618.772**	**0**
gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	*-1.412.815*			

Wat heeft het gekost

Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten op het programma ‘sociaal domein’ is € 1.413.000 lager dan geraamd. Dit verschil wordt onder andere veroorzaakt door onderstaande gegevens.
Sociale Zaken

- Op de algemene bijstand zit een voordeel van €754.000. Een gedeelte van dit voordeel, namelijk € 346.000, komt door minder personen in de bijstand en er is meer verhaald. Verder is er voor € 222.000 minder aan loonkostensubsidie uitgegeven en is er € 186.000 meer BUIG-budget ontvangen dan begroot.

- Het participatiebudget laat een voordeel zien van € 260.000. De oorzaak hiervan is puur volumewerking, want er zijn minder verstrekkingen geweest.
- Wat betreft de sociale werkvoorziening is er in 2022 sprake van een incidenteel voordeel van € 74.000, ondanks dat er € 100.000 meer aan personeelslasten is besteed dan begroot. Het voordeel wordt mede veroorzaakt door een positieve eindafrekening van Ontplooj van € 124.000 en € 50.000 minder kosten aan OMD-vervoer.
- Onder sociale zaken is ook voor € 890.000 aan kosten geboekt voor de vluchtelingen uit Oekraïne. De inkomsten hiervan zitten in de algemene uitkering en derhalve heeft dit voor deze doelenboom een negatief effect. Echter, overall laten de kosten voor de vluchtelingen uit Oekraïne in 2022 een onderschrijding zien van €2.400.000.

Maatschappelijke Ondersteuning

- De was- en strijkservice laat voor 2022 een voordeel zien van € 150.000 op het budget voor maatwerkvoorzieningen. Echter, op maatwerkvoorzieningen is er overall alsnog een nadeel van € 78.000. De oorzaak is te vinden in een volume effect wat betreft het aantal maatwerkvoorzieningen.
- De voorzieningen WMO laten een voordeel zien van € 245.000. Dit wordt veroorzaakt door een strengere verordening en meer hergebruik van de voorzieningen die terug zijn gekomen.
- Er is voor € 76.000 meer aan eigen bijdrages maatwerkvoorzieningen en opvang WMO ontvangen dan begroot. Dit is een incidenteel voordeel.
- De eenzaamheidsgelden die beschikbaar zijn gesteld zijn niet allemaal uitgegeven. Hiervan is nog € 82.500 over. Aan de raad wordt voorgesteld om dit bedrag van het jaarrekeningsaldo te bestemmen voor dit doel in 2023.
- Algemene voorzieningen WMO heeft een voordeel van € 56.000. Dit komt doordat er minder verstrekkingen zijn geweest en een langere afhandeltermijn van meldingen, waardoor mensen uit zichzelf oplossingen en alternatieven zijn gaan zoeken. Daarnaast zijn de consulenten kritischer gaan kijken in combinatie met het feit dat er meer gekeken wordt naar mogelijkheden in het voorliggend veld.
- Het budget van WMO begeleiding is bij de bestuursrapportage nog € 500.000 naar beneden bijgesteld, maar door volume effecten in het tweede halfjaar en een grillig declaratieverloop is dit budget toch met € 406.000 overschreden.
- Eerstelijnsloket WMO laat een onderschrijding zien van € 32.500, omdat de plannen nog niet volledig tot uiting zijn gekomen in 2022. Dit is nog in ontwikkeling.
- Er is dit jaar € 57.000 minder uitgegeven aan integraal genotsmiddelenbeleid / verslavingspreventie. Omdat er nog een reserve is voor dit doel van ongeveer hetzelfde bedrag, kan dit bedrag vrijvallen in het jaarrekeningsaldo.
- Op de PGB WMO is sprake van een voordeel van € 434.000. Dit voordeel bestaat voor € 166.000 uit een voordeel op de PGB's (WMO en HO). Dit komt door een strengere verordening en meer zorg in natura. Verder is er nog een onderschrijding van € 226.000 op het uitvoeringsbudget, omdat niet het gehele bestedingsplan is uitgevoerd. Ook laat de bijdrage aan de Regio Twente op dit budget een onderschrijding van € 41.000 zien.

Gezondheidszorg

- Het onderdeel jeugdgezondheidszorg maatwerkdeel laat in 2022 een voordeel zien van € 13.000. Dit bestaat uit meerdere overschrijdingen, namelijk de afwikkeling en dus extra bijdrage van het GGiD dossier van € 94.000 en de extra kosten voor meer inzet op POH van € 43.000. Daartegenover staan de niet ingezette POK-middelen (kinderopvangtoeslag) die bij de jaarrekening 2021 beschikbaar zijn gesteld voor 2022 (€ 150.000). Deze middelen zijn destijds in de algemene risicoreserve gestort en dit bedrag is nog niet uitgegeven. Aan de raad wordt voorgesteld om dit bedrag in 2023 beschikbaar te houden vanuit de algemene risicoreserve. Daarnaast is in 2022 ook weer een bijdrage POK ontvangen. Dit betreft een bedrag van € 108.000. Dit zit in het voordeel op de algemene uitkering. Voorgesteld wordt dit deel van het jaarrekeningsaldo te bestemmen voor uitgaven in het kader van POK (zie ook de toelichting bij de algemene dekkingsmiddelen).

Onderwijs

- Het leerlingenvervoer laat een nadeel zien van € 66.000. Dit komt door een toename van 33 leerlingen.
- De kinderdagopvang laat een overschrijding zien van € 28.500, welke is veroorzaakt doordat er meer inspectiekosten zijn geweest dan begroot.
- Op het budget van algemene kosten onderwijs is in 2022 een onderschrijding te zien van € 14.500. Dit wordt veroorzaakt door het nog niet aangewende budget van €100.000 welke bij de bestuursrapportage door de raad beschikbaar is gesteld voor de klimaatinstallatie Brede School Den Ham. De kosten zullen in 2023 komen, waardoor aan de raad wordt voorgesteld om dit bedrag hiervoor te bestemmen. Verder zijn er op dit budget voor € 84.500 aan kosten gemaakt voor de

vluchtelingen in Oekraïne. Zoals eerder benoemd, zitten de inkomsten hiervan in de algemene uitkering.
Jeugd
- Jeugdhulp kent een overschrijding van €130.000. Dit wordt mede veroorzaakt door een taakstelling van €1.000.000 die was ingeboekt voor het woonplaatsbeginsel. De verwachting was dat de afwikkeling van de compensatieregeling hiervoor in 2022 zou plaatsvinden, maar helaas is dat door het Rijk niet gelukt bij de decembercirculaire 2022 en zal de compensatie in 2023 plaatsvinden. Dit zal resulteren in een incidenteel voordeel van €1.809.000 (= het toegekende bedrag in de meicirculaire 2023) in 2023. Verder is het aantal jeugdigen minder toegenomen dan verwacht, terwijl hier in de begroting wel rekening mee was gehouden. Deze meevaller compenseert het nadeel op het woonplaatsbeginsel. Dit voordeel, voortvloeiend uit het minder aantal jeugdigen, is in de reserve sociaal domein gestort.
- Van de centrumgemeente Almelo is een bedrag van € 670.000 ontvangen inzake beschermd wonen. In de afgelopen jaren zijn in de regio minder kosten gemaakt dan de ontvangen rijksbijdrage. De verschillen zijn verdeeld over de regio. Deze middelen zijn benodigd voor doorontwikkeling en doordecentralisatie beschermd wonen (een wettelijke verplichte taak), daarom zijn deze gelden in de reserve sociaal domein gestort.
- Er is minder uitgegeven aan meerjarig onderhoud van € 23.000. De kosten voor meerjarig onderhoud worden gedekt uit de reserve 'onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken'. De onttrekking uit deze reserve is eveneens lager dan geraamd. Deze werken zijn verschoven naar 2023.
- Op individuele voorzieningen natura jeugd is een onderschrijding van € 248.000, omdat er begroot was op een groter aantal jeugdigen (€ 148.000). Daarnaast is de € 100.000 die beschikbaar is gesteld voor verblijfskosten niet aangewend.

Programma Ruimte

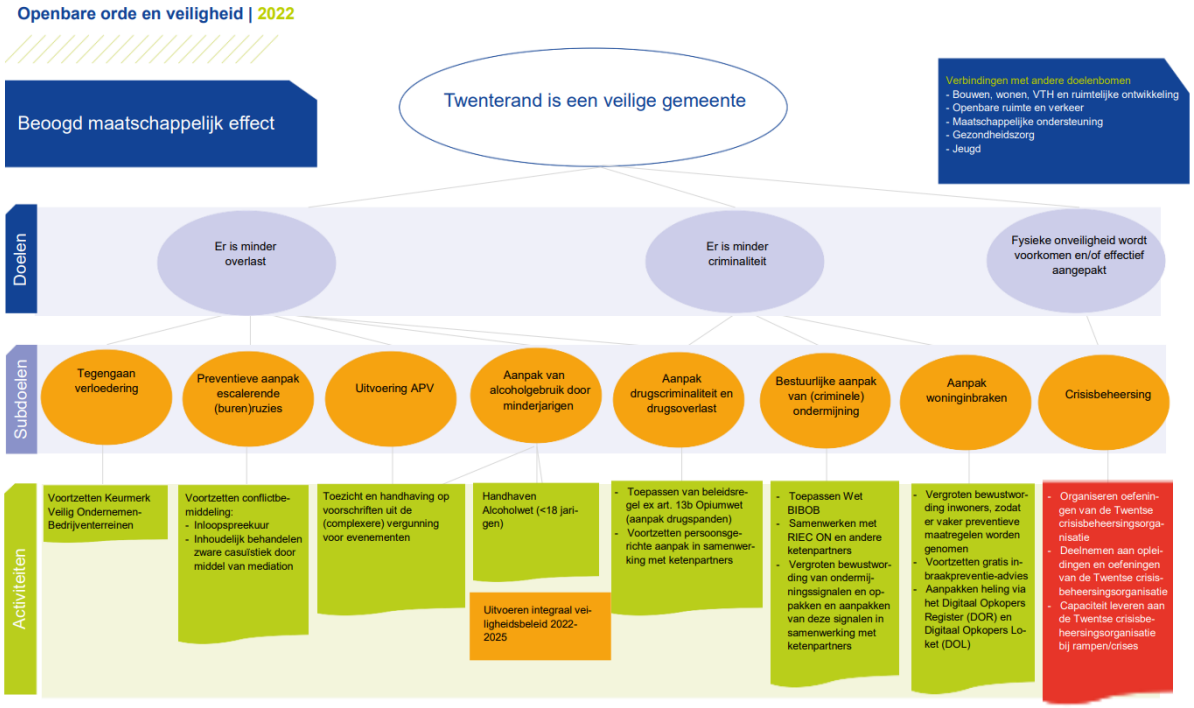
Inleiding Programma Ruimte

Inleiding

De opgaven voor het programma ruimte liggen op verschillende gebieden: Openbare Orde en Veiligeheid, Openbare Ruimte en Verkeer, Duurzaamheid en Bouwen, Vastgoed en VTH. Alle thema's zijn volop in ontwikkeling door veranderende wetgeving en maatschappelijke ontwikkelingen. Er is veel gebeurd en gerealiseerd.
Klimaatthema's (energietransitie, klimaatadaptatie en transitie naar een circulaire economie), de invoering Omgevingswet en andere onderwerpen hebben impact op inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en ook voor onze eigen organisatie. Ook de integraliteit, de samenhang tussen de ondewerpen wordt steeds belangrijker en complexer. Hierdoor worden de onderwerpen participatie en communicatie steeds belangrijker.
De invoering van de Omgevingswet is in 2022 weer uitgesteld en treedt naar verwachting begin 2024 in werking. De werkzaamheden voor de invoering van de Omgevingswet zijn in volle gang. De Omgevingsvisie 1.0 is in de gemeenteraad vastgesteld en vormt de strategische visie voor de lange termijn voor de gehele fysieke leefomgeving. Afgelopen jaar is gewerkt aan de werking van de Omgevingswet en de impact op de werkwijze binnen de organisatie. ook is een start gemaakt met het Omgevingsplan Twenterand.
Onze ambities voor klimaat en duurzaamheid zijn in de Agenda Duurzaamheid vastgelegd. Deze ambities leidden er toe dat we samen met inwoners, ondernemers en tal van maatschappelijke partners flink de schouders eronder moeten zetten. De gemeente heeft vanuit de rijksoverheid een regierol bij de uitfasering van het gebruik van aardgas (warmtetransitie) gekregen net als in regionaal verband bij de lokale opwek van duurzame elektriciteit. Eveneens werkten we aan de (op)laadinfrastructuur en hebben aandacht besteed aan klimaatneutraal inkopen en duurzaam aanbesteden. Dit alles heeft ruimtelijk consequenties die in het Omgevingsbeleid een plek moeten krijgen.
Het thema wonen is enorm in ontwikkeling. Er komt nieuwe wetgeving op de gemeente af, het rijk heeft een enorme groeiambitie en de woningmarkt blijft onder druk staan. Met de Woonvisie als basis zetten we in op het ontwikkelen van inbreidingslocaties en zoeken we naar uitbreidingslocaties voor wonen en werken. Ook willen we een regionale rol vervullen. Twenterand staat voor een woningbouwopgave. Er is grond aangekocht in Vriezenveen Noord en er is een start gemaakt met de gebiedsontwikkeling Vriezenveen Zuid.
Om de verschillende doelgroepen op de woningmarkt goed te helpen is het nodig de juiste kwaliteit woningen te bouwen en doorstroming op de woningmarkt te bevorderen. Starters zijn op zoek naar betaalbare woningen en het toenemend aantal ouderen zoekt een woning waarin ze lang zelfstandig kunnen blijven wonen. Ook zijn er specifieke doelgroepen, zoals woonwagenbewoners, met eigen woonwensen.
In de kernen zijn weer nieuwe woningen gebouwd en op verschillende locaties zijn kavels uitgegeven. Ook was er grote belangstelling voor de kavels op het bedrijventerrein Oosterweilanden.
Een onderwerp met een enorme impact voor bewoners, ook in 2022 is de problematiek rondom het Kanaal Almelo – de Haandrik. Vanwege schade aan hun panden en de nog onzekere situatie m.b.t. de schadeafhandeling leven veel gedupeerde bewoners langs het kanaal Almelo - de Haandrik in grote zorgen en onzekerheden.
Op het gebied van openbare orde en veiligheid blijven we werken aan een veilig Twenterand. Dit doen we door overlast en criminaliteit te verminderen en fysieke onveiligheid te voorkomen en aan te pakken. Eind 2021 is het Integraal Veiligheidsbeleid voor de periode 2022-2025 vastgesteld waarin onder andere de thema's ondermijning en zorg, jeugd en veiligheid een prominentere plek hebben gekregen. In 2022 is gestart met de uitvoering van verschillende onderdelen uit dit plan.
De oorlog in de Oekraïne heeft veel tijd en inzet gevraagd van verschillende collega's. Opvang van mensen uit het oorlogsgebied, regelingen van (tijdelijke) huisvesting etc., verlenen van vergunningen etc. De oorlog heeft ook gevolgen voor beschikbaarheid en de prijzen van grondstoffen. Door de oorlog in Oekraïne stijgen de prijzen. Ook zijn hierdoor materialen beperkt beschikbaar.
Een aantal ambities zijn deels of niet gehaald door capaciteitstekort. De arbeidsmarkt is krap. Het is moeilijk om vacatures te vervullen. Dit blijft ook zo in 2023 en kan er voor zorgen dat we onze ambities moeten bijstellen.

Doelenboom Openbare orde en veiligheid

Doelenboom

Inhoudelijk perspectief

Overlast, onveiligheid en ondermijning door (georganiseerde) criminaliteit ontstaan daar waar de gelegenheid zich voordoet. Twenterand is nog steeds een leefbare en veilige gemeente te noemen. Er wordt integraal gewerkt aan het voorkomen en tegenaan van overlast, onveiligheid en ondermijning door (georganiseerde) criminaliteit. Verder is het noodzakelijk om te blijven investeren in bovenlokale samenwerking. Dit doen we op het gebied van openbare orde en veiligheid vooral samen met de gemeente Almelo. Onveiligheid en (georganiseerde) criminaliteit stopt tenslotte niet bij de gemeentegrens.

Beoogd maatschappelijk effect

Twenterand is een veilige gemeente

Doel: Er is minder overlast

Doel: Er is minder criminaliteit

Doel: Fysieke onveiligheid wordt voorkomen en/of effectief aangepakt

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Aanpak van alcoholgebruik door minderjarigen

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Uitvoeren integraal veiligheidsbeleid 2022-2025

Omschrijving

Met de vaststelling van het nieuwe beleidsplan is door de raad goedkeuring gegeven voor een verhoging van het werkbudget van 18.000 naar 35.000 euro per jaar. Bij de vaststelling van de begroting 2023 in 2022 is de structurele verhoging van het werkbudget vastgelegd. Naast dit bedrag is er voor professionele mediation structureel een bedrag van 35.000 euro beschikbaar. De doelenboom Openbare orde en Veiligheid is in de begroting van 2023 aangepast op de speerpunten die zijn vastgelegd in het nieuwe beleid.

Per 1 januari 2022 zijn we als gemeente Twenterand aangesloten bij Meld Misdaad Anoniem. In 2022 zijn er 16 meldingen binnen gekomen waarvan het grootste deel betrekking had op drugscriminaliteit. Op het gebied van de bestuurlijke aanpak van (criminele) ondermijning is in 2022 onder andere ingezet op het uitvoeren van integrale controles samen met partners zoals de Douane en de Sociale Recherche Twente. Daarnaast is er een bewustwordingscampagne voor Ondermijning in het buitengebied uitgevoerd en hebben is als startpunt voor de implementatie van de Wet Bibob een training georganiseerd voor een groep van ca. 20 medewerkers die in hun werk met de wet te maken (gaan) hebben. De jaarlijkse terugkerende projecten zoals het behoud van het Keurmerk Veilig Ondernemen en het aanbieden van gratis inbraakpreventieadviezen liepen door. Verder had uiteraard de afronding van de coronacrisis, de opvang van de vluchtelingen uit Oekraine, de boerenprotesten en het WK voetbal onze aandacht. De incidentele kosten in 2022 bestonden onder andere uit de inzet van cameratoezicht in Vroomshoop tijdens het WK voetbal en de inhuur van juridische expertise op enkele dossiers. Er zijn in 2022 25 mediation trajecten gestart.

Metingen

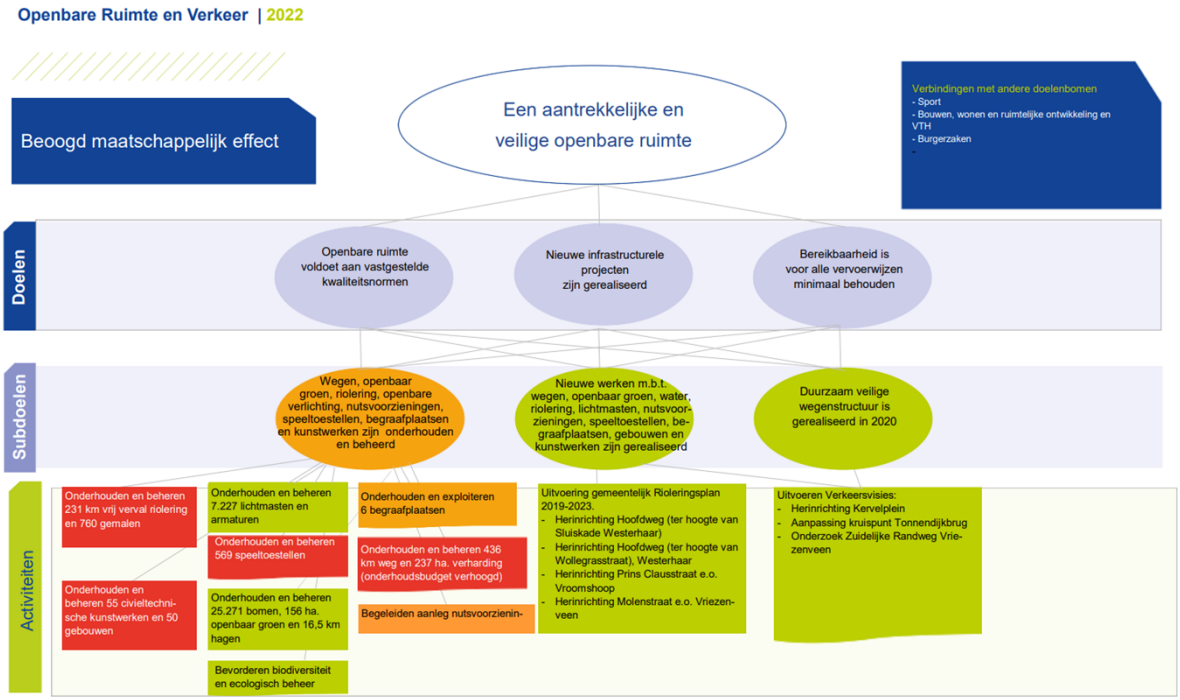
Beleidsdoelen	2022	2021	2020	2019	2018	Bron
Aanpak woninginbraken						
Woninginbraken	27	20	30	40	45	Politie
Geregistreerde diefstal van (brom/snor)fietsen in Twenterand	53	42	34	52	46	Politie
Bestuurlijke aanpak van (georganiseerde) criminaliteit						
Nieuwe BIBOB-onderzoeken	1	0	0	0	3	
Nieuwe indicatoren Uitvoeringsprogramma VTH						
Aantal te laat verleende vergunningen voor B of C evenementen	0	0	0	0		eigen gegevens
Aantal controles A/B-evenementen	23	11	2	36		eigen gegevens
Aantal controles C-evenementen	1	1	1	2		eigen gegevens
Aantal controles Drank- en Horecawet (leeftijdscontrole)	19	4	12	16		eigen gegevens
Aantal geïnde bestuurlijke boetes	0	0	0	1		eigen gegevens
Aantal behandelde klachten	231	270	240	113		eigen gegevens

* zo min mogelijk

** Bibob onderzoeken zijn situationeel en daarom niet te plannen

Doelenboom Openbare ruimte en verkeer

Doelenboom

Inhoudelijk perspectief

In september 2021 is de Aanpak Klimaatadaptatie vastgesteld op basis waarvan maatregelen worden uitgevoerd. Er is in 2022 fors ingezet op communicatie over klimaatadaptatie om meer bekendheid te geven aan dit onderwerp en inwoners en bedrijven te informeren over wat zij zelf kunnen doen om overlast tegen te gaan. Verder is gecommuniceerd over de maatregelen en acties, die overheden nemen op dit gebied.
In 2022 werkten we verder aan het oplossen van verkeersknelpunten. We bevorderden daarmee de verkeersveiligheid en een vlotte en soepele afwikkeling van het verkeer. Dat doen we op basis van de vastgestelde verkeersvisies per kern en de geprioriteerde maatregelenlijst.

Beoogd maatschappelijk effect

Een aantrekkelijke en veilige openbare ruimte

Doel: Openbare ruimte voldoet aan de vastgestelde kwaliteitsnormen

Per taakveld (openbaar groen, riolering enz.) is vastgelegd aan welke kwaliteitseisen het onderhoud en beheer moeten voldoen. De manier waarop dat is vastgelegd is een beleids-/beheerplan. Daarmee wordt duidelijkheid gegeven aan de gemeenteraad en aan inwoners.

Doel: Nieuwe infrastructurele werken zijn gerealiseerd

Per jaar wordt gekeken welke nieuwe infrastructurele werken worden gerealiseerd. Op basis van het beschikbare budget worden de hoogst geprioriteerde werken uitgevoerd.

Doel: Bereikbaarheid is voor alle vervoerswijzen minimaal behouden

Hiermee wordt bedoeld dat voor auto, fiets, trein en bus wordt geprobeerd het voorzieningenniveau minimaal op hetzelfde niveau te houden. Vooral voor bus en trein wordt geprobeerd dat middels overleg (ook in regionaal verband) te realiseren en mogelijk te verbeteren.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Wegen, openbaar groen, riolering, openbare verlichting, nutsvoorzieningen, speeltoestellen, begraafplaatsen en kunstwerken zijn onderhouden en beheerd

De wegen, het openbaar groen, de riolering, de lichtmasten, speelterreinen zijn deugdelijk onderhouden.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Onderhouden en beheren 7.227 lichtmasten en armaturen

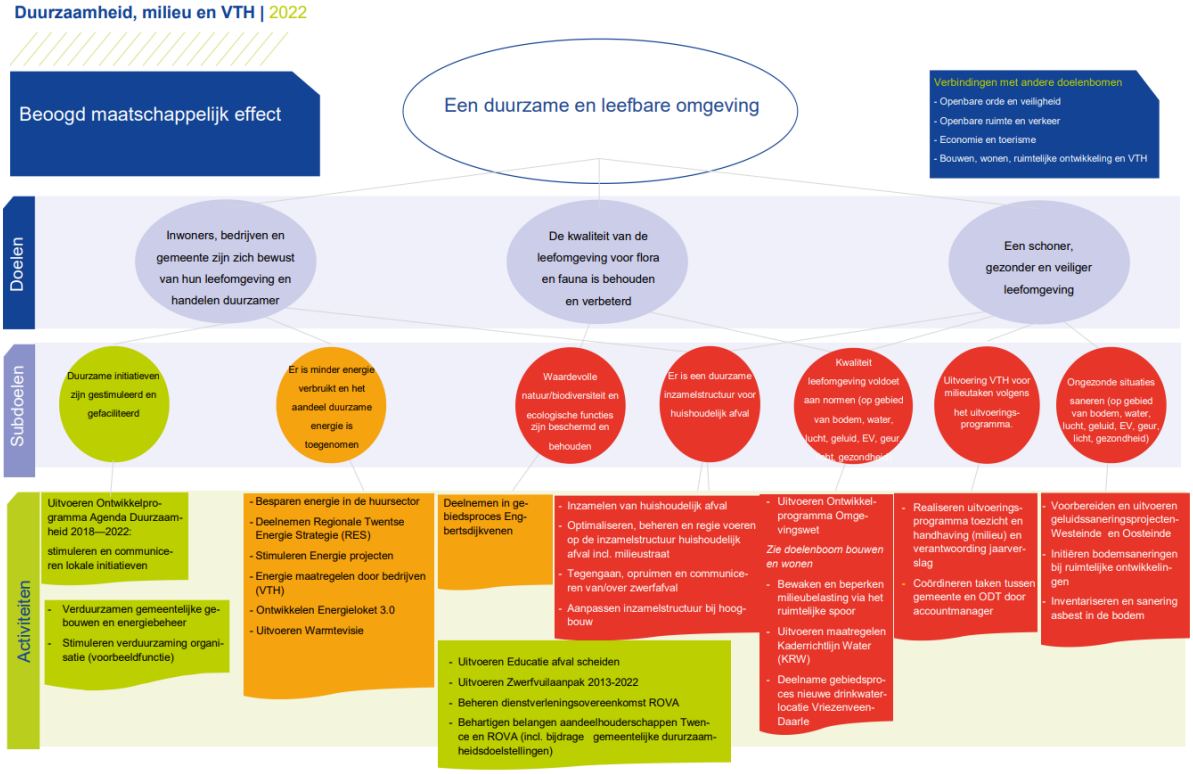
Omschrijving
Er heeft een aanbesteding plaatsgevonden, die heeft geresulteerd in een overeenkomst met een bedrijf, dat de afhandeling van de (schade)meldingen voor haar rekening neemt. Eén en ander past binnen de ophoging van het budget.

Metingen

Beleidsdoelen	2022	2021	2020	2019	2018	Bron
Metingen verkeer						
verkeersongevallen waarbij doden zijn gevallen	1	1	3	1	2	BLIQ verkeersveiligheid rapportage
verkeersongevallen met gewonden	41	30	35	30	25	BLIQ verkeersveiligheid rapportage
verkeersongevallen	146	135	131	133	186	BLIQ verkeersveiligheid rapportage

Doelenboom Duurzaamheid, milieu en VTH

Doelenboom

Inhoudelijk perspectief

Agenda Duurzaam Twenterand - In de periode 2018-2022 vormde de Agenda duurzaam Twenterand de basis voor de gemeentelijke inzet op de onderwerpen energietransitie, circulaire economie en klimaatadaptatie. Daarin stonden de lange termijn doelen en ambities, waaraan we werken samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. In 2022 is voor de eerste keer de opbrengst van het Zonnepark Oosterweilanden via de duurzaamheidssubsidie Twenterand naar inwoners van Twenterand gegaan.
Energietransitie - In 2022 hebben gemeenten van het rijk een voorschot gekregen op de beschikbare rijksmiddelen voor de uitvoering van de taken uit het Klimaatakkoord. Twenterand heeft in 2022 aan extra rijksmiddelen voor uitvoeringskosten Klimaatakkoord € 241.562,- ontvangen. Voor de periode van 2023 tot 2030 zullen gemeenten structureel een (hogere) rijksbijdrage ontvangen. Deze middelen zijn bedoeld voor de opbouw van een gemeentelijke uitvoeringsorganisatie voor de uitvoering van klimaattaken.
Circulaire economie
De gemeente Twenterand werkt toe naar een circulaire economie in 2050. Als tussendoel streven we er naar om in 2030 50 procent minder primaire grondstoffen te gebruiken. Dit doen we o.a. door te blijven zoeken naar verbeteringen in de afvalinzameling, zoals het vergroten van het aantal afvalstromen op de milieustraat. Landelijke en externe ontwikkelingen zorgen voor nieuwe uitdagingen. Marktprijzen voor (secundaire) grondstoffen fluctueren en hebben negatieve en positieve invloeden.
Klimaatadaptatie - Het thema klimaatadaptatie wordt behandeld onder de doelenboom Openbare ruimte en verkeer.
Omgevingsbeleid - De thema's (energie, warmte en klimaatadaptatie) moeten een plek krijgen in het omgevingsbeleid van de gemeente. De ruimtelijke afwegingen die met de RES, klimaatadaptatie, bodem en water en andere opgaven samenhangen, vragen om democratische besluitvorming van gemeenten, provincies, waterschappen en Rijk. Uiteindelijk besluiten raads- en statenleden over de ruimtelijke consequenties van de Regionale Energie Strategie Twente via het Omgevingsbeleid en de

daarbij horende Omgevingsvisie, Omgevingsprogramma's en Omgevingsplannen. Zie hiervoor de doelenboom Bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkelingen en VTH.

Beoogd maatschappelijk effect

Een duurzame en leefbare omgeving

Doel: Inwoners, bedrijven en gemeente zijn zich bewust van hun leefomgeving en handelen duurzamer

Onder duurzaamheid verstaan we het verbeteren van de balans tussen sociale, ecologische en economische ontwikkeling, waar bij ook effecten voor toekomstige generaties en effecten elders ter wereld worden meegenomen.

Doel: De kwaliteit van de leefomgeving voor flora en fauna is behouden en verbeterd

Dit doel van het milieubeleid is het borgen van de juiste ecologische voorwaarden voor natuur en biodiversiteit.

Doel: Er is een schoner, gezonder en veiliger leefomgeving voor mensen

Het gaat hier om het bewaken en verbeteren van de leefomgevingskwaliteit voor bewoners.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Duurzame initiatieven zijn gestimuleerd en gefaciliteerd (onderdeel agenda duurzaamheid 2018-2022)

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Uitvoeren Ontwikkelprogramma Agenda Duurzaamheid 2018—2022

Omschrijving
De Agenda Duurzaam Twenterand gaf de koers voor de thema's Circulaire economie, Energietransitie en Klimaatadaptatie met doelen, ambities en uitvoeringsmaatregelen. Uit de evaluatie moet blijken of de koers moet worden bijgesteld.
In oktober 2022 hebben de gemeenten via de VNG een brief van het ministerie EZK ontvangen met een doorkijk naar de te verwachten rijksmiddelen voor de komende jaren voor de opbouw van een gemeentelijke uitvoeringsorganisatie voor de taken uit het Klimaatakkoord.
In 2022 zijn 134 aanvragen voor subsidie uit het duurzaamheidsfonds ingediend. Binnen het subsidieplafond van € 200.000,- konden 67 aanvragen worden goedgekeurd. Er is vooral subsidie voor zonnepanelen en warmtepompen aangevraagd. Naar aanleiding van de eerste subsidieronde is de verordening duurzaamheidssubsidie aangepast, zodat vanaf 2023 het accent op isolatiemaatregelen en daarmee op energiebesparing komt te liggen

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Er is minder energie verbruikt en het aandeel duurzame energie is toegenomen (onderdeel agenda Duurzaamheid 2018-2022)

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Besparen energie in de huursector

Omschrijving
In 2022 zijn de prestatie afspraken met Mijande vernieuwd vastgelegd. Mijande heeft op het gebied van de verduurzamings- en klimaatopgave haar ambitie uitgesproken en wil de verduurzaming van haar woningen intensiveren. De planning en de acties van Mijande Wonen en gemeente worden afgestemd op de gemeentelijke Warmtevisie.
Met Mijande en verschillende maatschappelijke partners is in 2022 samengewerkt in de voorbereiding van de aanpak energiearmoede (inzet SPUK gelden energiearmoede). In Twenterand woont zo'n 80% van deze doelgroep in huurwoningen. Door in te zetten op energiebesparing in de huursector wordt de energierekening van deze inwoners structureel verlaagd, terwijl er door een verlaging van de energiebehoefte ook een bijdrage wordt geleverd aan het verduurzamen van de gebouwde omgeving.

- Deelnemen Regionale Energie Strategie (RES) Twente

Omschrijving

Wij sluiten aan bij de Regionale Energie Strategie Twente (RES Twente) en de doelen van het Klimaatakkoord (in 2030: 49% CO2-emissiereductie ten opzichte van 1990 en in 2050: minimaal 80-95% CO2-emissiereductie). Het kabinet heeft de ambities voor CO2-reductie verhoogd van -49% (Klimaatakkoord) naar -55%. De impact op de afspraken uit het klimaatakkoord van deze opgelegde aanscherping zijn onduidelijk.

Voor de periode tot 2030 is de bijdrage van Twenterand aan de opwek hernieuwbare energie in Twente bepaald op maximaal 82 GWh, in te vullen met een flexibele energiemix. De voorkeursvolgorde voor de opwek van duurzame energie tot 2030 is : maximaal zon op daken, zon op (te ontwikkelen) zandwinplassen, windenergie.

Grootschalige opwek van duurzame energie heeft een groot effect op het landschap en de leefomgeving. Voor zon op veld zijn de afgelopen jaren al projecten in onze gemeente gerealiseerd. In 2022 werd in Twenterand ongeveer 30 GWh aan hernieuwbare elektriciteit opgewekt, door zon op veld en zon op dak (Bron: factsheet Twentse Monitor Twenterand 2022 https://energiestrategietwente.nl/twenterand). We zoeken voor nieuwe grootschalige opwek van hernieuwbare energie in het buitengebied een goede plek, met aandacht voor ruimtelijke kwaliteit. De voorkeursvolgorde voor opwek hernieuwbare energie, participatie (procesparticipatie en lokaal eigendom /financiële participatie) is uitgewerkt in de aanpassing van het beleidskader duurzame energie. Het concept voor het nieuwe beleidskader is op 1 december 2022 ter inzage gelegd. Na verwerking van de ingekomen zienswijzen wordt het beleid aan de raad ter vaststelling aangeboden. Na vaststelling van het beleid moet de bijdrage aan de RES worden geborgd in ons omgevingsbeleid en uitvoeringsprogramma.

In het zoekgebied Vriezenveen Zuidoost kan met participatie van inwoners en ondernemers een nieuw (energie)landschap ontstaan. Belangrijk is een eerlijke verdeling van de lusten en lasten. We werken daar samen met onze buurgemeenten, de provincie en in de RES Twente. In 2022 is als eerste fase van een langjarig traject in het ATT-gebiedsproces (Almelo, Tubbergen en Twenterand) een verkenning uitgevoerd. Er is een technische analyse uitgevoerd waarin is gekeken naar de technische mogelijkheden en belemmeringen voor windturbines, zoals woningen, gasleidingen en hoogspanningsmasten. Uit de technische analyse is duidelijk geworden dat er mogelijkheden zijn voor windenergie in het ATT-gebied. De inwoners in het ATT-gebied hebben hun zorgen geuit over de uitkomst van de technische analyse. Deze zorgen en andere reacties zijn vastgelegd in een participatieverslag. De resultaten uit dit verslag nemen we mee in het vervolgproces. In het gebied Vriezenveen Zuidoost zien wij ook kansen voor waterstof en andere opgaven in de gebiedsontwikkeling (zie smart energy hub) en verkennen we de mogelijkheden van duurzaam gas (groen gas/ biogas).

In juni 2021 deed de Raad van State uitspraak die gevolgen heeft voor windparken in Nederland. Voor de nieuwe landelijke milieunormen voor windturbines loopt er een landelijke procedure Actieprogramma na uitspraak RvS over windturbines - Kenniscentrum InfoMil. De publicatie van het milieueffectrapport en de concept milieuregels worden - na vertraging - in het tweede kwartaal van 2023 verwacht. De verwachting is dat de nieuwe landelijke milieuregels niet eind 2023, maar begin 2024 in werking zullen treden. De toekomstige (nieuwe) landelijke normen moeten worden meegenomen in het gebiedsproces ATT.

In 2022 hebben alle gemeenten in Overijssel brieven van de provincie ontvangen waarin de provincie meer regie op het onderwerp wind neemt. Met het Provinciaal Programma Energie (PPE) geeft de provincie aan hoe zij haar rol gaat invullen. Van alle gemeenten wordt gevraagd uiterlijk 1 juli 2023 windbeleid te hebben (zoekgebieden voor wind te hebben aangewezen).

- Ontwikkelen project Energieloket 3.0

Omschrijving

Het lokale Energieloket heeft een belangrijke rol in de uitvoering van de Warmtevisie. Via informatie en communicatie door het Energieloket en met de inzet van persoonlijk advies van de vrijwillige energiecoaches in Twenterand, stimuleren en ondersteunen we inwoners. Ons lokale Energieloket is verder ontwikkeld en in de nieuwe opzet werken we samen met zes gemeenten in west Twente.

Hiervoor is een samenwerkingsovereenkomst aangegaan. Met deze samenwerking wordt capaciteit en kwaliteit in west Twente gebundeld en gewaarborgd, waar de inwoners van deze gemeente van zullen profiteren. In 2022 zijn twee nieuwe energiecoaches gevonden en deze zijn na een training volop aan de slag gegaan. De drie vrijwillige energiecoaches uit Twenterand hebben in 2022 128 adviezen aan huis geleverd. Door de sterk gestegen energieprijzen is het aantal aanvragen voor advies over energiebesparing en duurzaam wonen toegenomen.
Begin 2022 is in samenwerking met het bedrijf Winst uit je Woning BV gestart met een collectieve inkoopactie voor maatregelen om woningen te verduurzamen. De inschrijfperiode voor deze actie was van 10 mei tot en met 31 juli 2022. 737 Inwoners hebben interesse getoond in het treffen van een maatregel. Hiervan hebben 67 inwoners opdracht gegeven om een verduurzamingsmaatregel te treffen als onderdeel van deze actie.

- Stimuleren Energie projecten

Omschrijving
Netcapaciteit - Door de energietransitie en de sterk toegenomen vraag naar elektriciteit zijn er problemen met het huidige elektriciteitsnet, vrijwel in heel Nederland (netcongestie). Nieuwe aanvragen voor transport bij grootzakelijke aansluitingen worden door Enexis voorlopig niet toegekend, maar komen op een wachtlijst. Er is afgesproken dat provincies, gemeenten, netbeheerders en rijk in 2022 starten met regionaal programmeren. Dit betekent een samenwerking en samen sturen op de (nodige investeringen in en oplossingen voor de) energie-infrastructuur in samenhang met gemeentelijke ruimtelijke ontwikkelingen voor wonen, bedrijven en mobiliteit. https://www.rvo.nl/onderwerpen/energiesysteem In voorjaar 2023 moet een eerste Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (PMIEK) opgeleverd worden. Via dit PMIEK gaat de provincie mede richting geven aan de investeringsplannen van de netbeheerders. In 2022 hebben wij hiervoor bestuurlijk en ambtelijk deelgenomen aan zogenoemde sprintsessies in regio Twente en wordt er samen met de regionale netbeheerder Enexis gewerkt aan de uitbreiding van de capaciteit van het electriciteitsstation in Vroomshoop. Met deze uitbreiding is er echter nog steeds sprake van netcongestie voor het terugleveren van energie bij grootverbruikaansluitingen, omdat de capaciteit op het landelijke hoogspanningsnet van Tennet ook beperkt is.

Naast het vergroten van de netcapaciteit door de netbeheerders worden de mogelijkheden verkend voor het oprichten van een smart energy hub. In opdracht van zowel gemeente Twenterand als provincie Overijssel is hiervoor een procesregisseur aangesteld, die in kaart heeft gebracht welke kansen en mogelijkheden er liggen voor een smart energy hub. In theorie is er veel potentie voor een smart energy hub. Samen met deelnemende partijen bestaande uit verschillende organisaties waaronder provincie Overijssel, gemeente Twenterand, waterschap Vechtstromen en diverse bedrijven wordt gewerkt aan de vervolgstappen.

(Voorbereiden) stimuleren Zon op Dak - Voor 2030 wil Twenterand maximaal inzetten op het benutten van de mogelijkheden van Zon op Dak. Omdat er in de gemeente nog veel dakoppervlak is dat in theorie geschikt is voor zonne-energie, willen wij bedrijven actief benaderen. Het gaat vooral om grote (agrarische) bedrijfsdaken, soms in combinatie met de mogelijkheid van asbestsanering en voor participatie van inwoners. Binnen de huidige situatie van netcongestie zijn maatwerkoplossingen en slimme afstemming van vraag en aanbod nodig. In 2022 hebben we waar mogelijk ingespeeld op vragen van ondernemers om ondersteuning.

Stimuleren duurzaam gas - We stimuleren de productie van duurzaam gas (waterstof en groen gas / biogas). We verkennen de kansen voor biogas /groen gas samen met andere Twentse Plattelandsgemeenten in een groen gas coalitie en met Cogas in RES Twente verband. Uit een verkenning in 2022 lijkt een 'hub' van monomestvergisting op boerderijschaal in Weitemanslanden voor de productie van biogas/groengas kansrijk.
Regie ontwikkeling wind, i.c.m. smart energy hub - Vele ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid maken dat de energietransitie voor gemeenten een opgave is waarbij techniek, regelgeving en een speelveld met vele partners maken dat deze opgave complex is. Onze raad heeft vanwege het streven naar maximaal lokaal eigendom bij grootschalige duurzame energieprojecten, aangegeven regie te willen nemen en als gemeente lokaal (mede-)eigenaarschap te willen. Twenterand wil vanuit die verantwoordelijkheid voor lokaal eigendom, een stimulerende en initiërende rol innemen. De kansen die er in Twenterand zijn, moeten op hun haalbaarheid onderzocht worden en partijen (lokale samenwerkingspartners) waar nodig ondersteund en gestimuleerd. De aanwezigheid van een zoekgebied voor windenergie, een eigen zonnepark, een aantal grote

potentiële afnemers van duurzame energie en de aanwezigheid van water als grondstof voor waterstof, allemaal geografisch geconcentreerd binnen Twenterand, maken dat er kansen liggen om een start te maken om lokaal een forse stap te zetten in de energietransitie. Hiertoe zijn (incidentele) middelen benodigd om deze mogelijkheden te onderzoeken en te stimuleren. Om deze reden wordt voorgesteld om eenmalig € 500.000 beschikbaar te stellen om lokale initiatieven op het gebied (van opwekking) van duurzame energie te stimuleren en te initiëren.

- Uitvoeren Warmtevisie

Omschrijving

Uiteindelijk moeten in 2050 alle woningen en gebouwen in de gemeente van het aardgas af zijn. Als eerste bescheiden stap tot 2030 zetten we in op isoleren en energie besparen, met aandacht voor ventileren. Op dit moment zijn voor onze gemeente als alternatief voor aardgas vooral individuele oplossingen zoals warmtepompen en (hybride) oplossingen in beeld. Het uitgangspunt is 'haalbaar en betaalbaar' en daar willen we ook ons duurzaamheidsfonds voor inzetten, naast landelijke regelingen. Het uitgangspunt voor de uitvoering is dat we samen met inwoners aan de slag gaan en actief op zoek gaan naar kansrijke gebieden en initiatieven in de gemeente. In de uitvoering hebben we aandacht voor energie-armoede.
Ter uitvoering van de warmtevisie is in 2022 een collectieve inkoopactie georganiseerd voor energiebesparende maatregelen, zoals woningisolatie en warmtepompen. Daarnaast is de duurzaamheidssubsidie opengesteld, waarbij inwoners subsidie konden aanvragen voor de financiering van isolatiemaatregelen aan hun woning, het plaatsen van een warmtepompen en zonnepanelen. Voor inwoners die te maken hebben met energiearmoede heeft Twenterand een specifieke uitkering van € 810.267,- ontvangen. Deze middelen zijn bedoeld om energiebesparing te realiseren bij inwoners die onder deze doelgroep vallen. Voor een goede besteding van deze middelen is in 2022, samen met maatschappelijke partners, gestart met het opstellen van een plan van aanpak.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Waardevolle natuur/biodiversiteit en ecologische functies zijn beschermd en behouden

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Deelnemen gebiedsproces Engbertsdijkvenen

Omschrijving

In 2022 zou de ruimtelijke procedure van de Provincie voor de externe maatregelen van de Engbertsdijksvenen verder vorm krijgen. Dit Provinciaal inpassingsplan (PIP) is aangehouden door de Raad van state, omdat er een nader Milieueffectrapportage (MER) benodigd is. Voor ontwikkelingen rondom toerisme bij Engbertsdijksvenen, zie programma Economie en vrijetijdsbesteding.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Er is een duurzame inzamelstructuur voor huishoudelijk afval (onderdeel Agenda duurzaamheid 2018-2022)

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Inzamelen van huishoudelijk afval

Omschrijving

In 2022 is een gelijk aantal kilogram restafval ingezameld ten opzicht van 2021, namelijk 75 kg restafval per inwoner. Het scheidingspercentage bedraagt 84% op basis van de totale inzameling van afval- en grondstoffenstromen.
In 2022 is er begonnen met het inventariseren van de locaties voor het plaatsen van ondergrondse verzamelcontainers in de kernen Vroomshoop, Westerhaar en Den Ham. Maar deze zijn nog niet overgegaan tot realisatie. Wel is er een ondergrondse glascontainer geplaatst in Geerdijk. In de Pollen is besloten momenteel geen ondergrondse glascontainer te plaatsen, omdat de huidige glascontainers op een goede locatie staan en hier in de nabijheid het technisch niet mogelijk is om deze ondergronds te maken in verband met kabels en leidingen.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Uitvoering VTH voor milieutaken volgens het uitvoeringsprogramma

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Coördineren taken tussen gemeente en ODT door accountmanager

Omschrijving

We nemen deel aan een provinciaal traject voor de aanschaf van een nieuwe VTH risicomodel. We zijn namelijk naast de taken Toezicht en Handhaving nu ook wettelijk verplicht om een risicoanalyse voor de taak Vergunningverlening uit te voeren. Het provinciaal traject wordt gevolgd om daarmee kosten te besparen en een zo groot mogelijke uniformiteit te realiseren. Het model/programma is inmiddels gebouwd en is deels gevuld met de praktijkgegevens via expertsessies. Dit loopt door in 2023. De verwachting is dat de Risicomodule eind 2023 - voor inwerkingtreding van de Omgevingswet operationeel is.
Op 8 november 2022 is het lokaal geluidbeleid aangepast door het toevoegen van een afwijkingsbevoegdheid. Er is in 2022 vanuit verschillende disciplines samengewerkt aan het opstellen van een Visie bodem en ondergrond, die als bouwsteen voor het omgevingsbeleid kan worden gebruikt.
Om te voldoen aan de wettelijke verplichting voor weg geluid is in 2022 een Saneringsprogramma wegverkeerslawaai Oosteinde - Almeloseweg opgesteld. Voor deze sanering is subsidie van het rijk beschikbaar.
In 2022 is aandacht besteed aan de Energielabel C verplichting voor kantoren per 1 januari 2023. Er zijn 51 kantooreigenaren schriftelijk geïnformeerd en gewezen op hun verplichtingen. Eind 2022 bleken 24 van de 51 nu label C, B of A (1+ of hoger)) te hebben.
Bedrijven hebben de plicht om energiebesparende maatregelen te treffen die binnen vijf jaar zijn terug te verdienen. Dit is de energiebesparingsplicht. De taken op dit gebied zijn belegd bij de omgevingsdienst Twente.
De gemeente Twenterand is in ontwikkeling. Dat is te merken op meerdere fronten. Met name waar het gaat om bestemmingsplannen en een toename in nieuwbouwprojecten, zowel wat wonen betreft als aan het aantal nieuwgevestigde bedrijven. Keerzijde is dat er ook meer adviesopdrachten aan de ODT zijn voorgelegd in relatie tot milieuaspecten: bodem (PFAS), geluid en bijvoorbeeld lucht (stikstof en fijnstof). Meer woningen en bedrijven betekent ook meer controles en meer vergunningen/meldingen. Dat heeft ertoe geleid er meer opdrachten zijn voorgelegd aan de ODT dan vooraf was voorzien. Over het meerwerk in 2022 ontvangt de gemeente Twenterand een naheffing van de ODT.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Ongezonde situaties saneren (op gebied van bodem, water, lucht, geluid, EV, geur, licht en gezondheid)

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Asbestsanering

Omschrijving

In het Coalitieakkoord is als ambitie opgenomen dat in 2018-2022 70% van de asbestsanering wordt gerealiseerd. Deze doelstelling is niet behaald door het wegvallen van de landelijke verplichting. Tijdens de vergadering over de programmabegroting 2023 is besloten door de raad om het resterende budget voor asbestsanering over te hevelen naar de duurzaamheidssubsidie, om inwoners te helpen met isolatiemaatregelen. Wel blijft het gratis storten tot 35 m² bij het afvalbrengpunt voor particulieren mogelijk. Bureau Asbest Sanering (BAS) is voor een belangrijk deel ingezet bij gebiedsontwikkeling zoals het project de 'Oale bouw' te Westerhaar Vriezenveensewijk voor asbest in de bodem.

Beleidsdocumenten

Klimaatakkoord
Klimaatakkoord gebouwde omgeving

Metingen

Beleidsdoelen	2022	2021	2020	2019	2018	Bron
Er is een duurzame inzamelstructuur voor huishoudelijk afval						
Kg restafval per inwoner*	75	75	81	73	76	Waarstaatjegemeente.nl / grondstoffenmonitor
Scheidingsprecentage afval**	84	85	84	84	83	grondstoffenmonitor
Er is minder energie verbruikt en het aandeel duurzame energie is toegenomen.						
% Hernieuwbare energie****	nnb	nnb	13,1/ 19,2 ***	10,5/ 17,0***	8,7/ 13,9 ***	Klimaatmonitor.databank.nl
Totaal bekend energiegebruik (TJ)	nnb	nnb	2298	2356	2498	Klimaatmonitor.databank.nl
Ongezonde situaties saneren						
m2 asbestverdachte daken*****	nnb	43 ha	44 ha	47 ha	49 ha	Readaar
Indicatoren Uitvoeringsprogramma VTH						
Realiseren Uitvoeringsprogramma	123	100%	70%	63% *****		eigen gegevens
aantal controles bedrijven met aandacht op energiemaatregelen	160	30	65	87		eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles milieu in handhavingssfeer	22	19	30	1		eigen gegevens

* ambitie 30kg restafval in 2025

** doelstelling 90% in 2025

*** hernieuwbare energie inclusief toedeling vanuit Twence

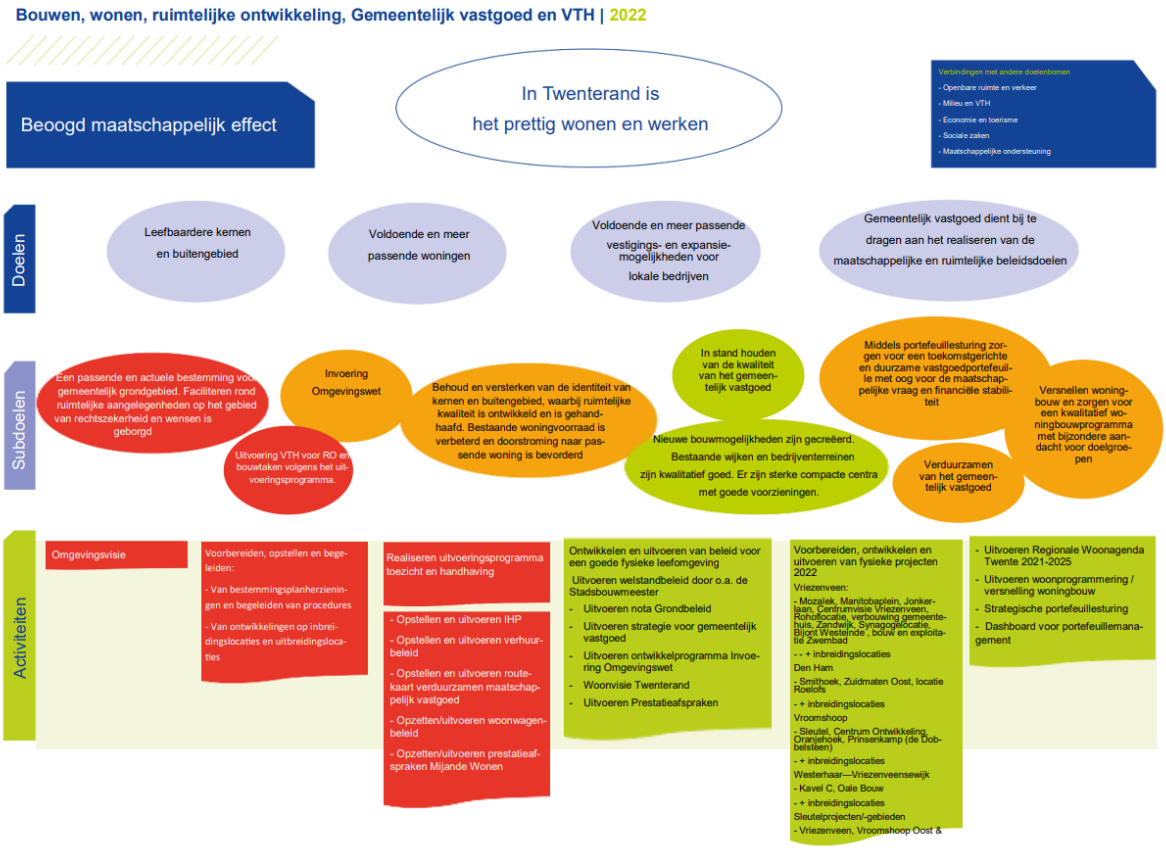
**** streven naar 20% duurzame opwek in 2020, energieneutraal in 2050

***** 70% (van alle daken (56ha) gesaneerd in 2022 (coalitieakkoord). 2019: 16%

****** milieuvergunningverlening: 83%, milieutoezicht: 43 %

Doelenboom Bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkeling en VTH

Doelenboom

Inhoudelijk perspectief

Omgevingswet
Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet en de daarbij horende processen in werking. Om voldoende voorbereid te zijn, is in 2022 en wordt in 2023 intensief gewerkt aan de veranderingen.

In december 2021 is de Omgevingsvisie vastgesteld door de gemeenteraad.

Voorbereiden en ontwikkelen fysieke projecten
In 2022 is een deel van de inbreidingslocatie Mozaïek afgerond . Ruimtelijke ontwikkelingen, zoals de centrumontwikkelingen Vriezenveen en Vroomshoop Oost en tal van andere initiatieven hebben grote inzet van onze organisatie gevraagd.

Strategie Gemeentelijk vastgoed
In 2022 heeft de gemeente gewerkt aan het onderhouden en verduurzamen van het gemeentelijke vastgoed. De verduurzaming van het gemeentehuis is in 2022 gestart. Ook zijn er voorbereidingen getroffen om in 2023 te kunnen starten met de Sectorale Routekaart Gemeentelijk Maatschappelijk Vastgoed.

Beoogd maatschappelijk effect

In Twenterand is het prettig wonen en werken

Doel: Leefbaardere kernen en buitengebied

De doelen worden bereikt door keuzes te maken richting het mogelijk maken van maatschappelijke ontwikkelingen waarbij tevens sprake is van ‘een goede ruimtelijke ordening’ en een ‘goede fysieke leefomgeving’. We streven naar het bevorderen van een duurzame ruimtelijke kwaliteit in een

dynamische omgeving. Bij het bereiken van leefbare kernen en buitengebied gaat het om de kwaliteit van de leefomgeving: ruimte scheppen, maar ook het gebruik van maatschappelijke functies afwegen.

Doel: Behoud en versterken van de identiteit van kernen en buitengebied, waarbij ruimtelijke kwaliteit is ontwikkeld en is gehandhaafd. Bestaande woningvoorraad is verbeterd en doorstroming naar passende woning is bevorderd.

De doelen worden bereikt door keuzes te maken richting het mogelijk maken van maatschappelijke ontwikkelingen waarbij tevens sprake is van ‘een goede ruimtelijke ordening’ en een ‘goede fysieke leefomgeving’. We streven naar het bevorderen van een duurzame ruimtelijke kwaliteit in een dynamische omgeving. Bij het bereiken van leefbare kernen en buitengebied gaat het om de kwaliteit van de leefomgeving: ruimte scheppen, maar ook het gebruik van maatschappelijke functies afwegen.

Doel: Voldoende en meer passende vestigings- en expansiemogelijkheden voor lokale bedrijven

De doelen worden bereikt door keuzes te maken richting het mogelijk maken van maatschappelijke ontwikkelingen waarbij tevens sprake is van ‘een goede ruimtelijke ordening’ en een ‘goede fysieke leefomgeving’. We streven naar het bevorderen van een duurzame ruimtelijke kwaliteit in een dynamische omgeving. Bij het bereiken van leefbare kernen en buitengebied gaat het om de kwaliteit van de leefomgeving: ruimte scheppen, maar ook het gebruik van maatschappelijke functies afwegen.

Doel: Gemeentelijk vastgoed dient bij te dragen aan het realiseren van de maatschappelijke en ruimtelijke beleidsdoelen

Wat hebben we bereikt

Subdoel: In stand houden van de kwaliteit van het gemeentelijk vastgoed

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Dashboard voor portefeuillemanagement

Omschrijving

De ontwikkeling van een dashboard voor portefeuillemanagement is een waardevol instrument voor sturing en het borgen van controle op het vastgoed.
In 2022 is een programma aangeschaft en gestart met het invoeren van gegevens over ons vastgoed.
In 2023 moet dit programma operationeel worden.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Middels portefeuillesturing zorgen voor een toekomstgerichte en duurzame vastgoedportefeuille met oog voor de maatschappelijke vraag en financiële stabiliteit

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Opstellen en uitvoeren verhuurbeleid

Omschrijving

De eisen van transparantie en consistentie maken een duidelijke scheiding wenselijk tussen huur (kosten voor de exploitant) en subsidie (opbrengsten voor de exploitant). In 2022 is gestart met de voorbereidingen voor het verhuurbeleid. Er is gestart met het opzetten van een dashboard voor portefeuillemanagement en er is een begin gemaakt met de Sectorale Routekaart.
Naar aanleiding van de motie over het Middendorpshuis is voor dit pand in beeld gebracht wat de gevolgen zijn van de kostprijsdekkende huur voor de toekomstmogelijkheden van het pand. In 2023 wordt hierover terugkoppeling gegeven aan de raad.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Opstellen en uitvoeren routekaart verduurzaming maatschappelijk vastgoed

Omschrijving

Bij het verduurzamen van ons maatschappelijk vastgoed lag voor 2022 de prioriteit bij het verduurzamen van het gemeentehuis. Met deze verduurzaming is gestart en deze is nog in volle gang.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Versnellen woningbouw en zorgen voor een kwalitatief woningbouwprogramma met bijzondere aandacht voor doelgroepen.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Voorstel: Opzetten/uitvoeren woonwagenbeleid

Omschrijving
In 2022 is het Verhuurbeleid woonwagenstandplaatsen en Woonwagenbeleid door de gemeenteraad vastgesteld. Verder zijn de voorbereidingen getroffen voor het inschrijfsysteem wachtlijst standplaatsen en is er onderzoek gedaan naar de mogelijke locaties voor woonwagens.

- Prestatieafspraken Mijande Wonen

Omschrijving
In 2022 is de uitvoeringsagenda 2021-2022 geëvalueerd en is er een nieuwe uitvoeringsagenda 2023-2024 vastgesteld.

- Voorstel: Woningbouwversnelling

Omschrijving
In 2022 is er een Woondeal gesloten tussen het rijk provincie en gemeenten.
Tevens is het besluit genomen in Vriezenveen een perceel aan de Garvesingel aan te kopen ten behoeve van woningbouw.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Invoering Omgevingswet

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Uitvoeren ontwikkelprogramma Invoering Omgevingswet

Omschrijving
In 2022 zijn we ervan uitgegaan dat de Omgevingswet en de Wet Kwaliteit Borging voor het bouwen in 2023 zouden worden ingevoerd. Daarom hebben we in 2022 veel tijd gestoken in het aanpassen van de werkprocessen bij Team Omgeving. Dit is nodig geweest omdat onder de Omgevingswet andere wettelijke termijnen gelden. Hierdoor zal meer tijd en aandacht besteed (moeten) worden aan initiatieven in de fase voorafgaand aan processen waarvoor een wettelijke termijn zal gaan gelden.
In 2023 worden processen en formats verder uitgewerkt en geoptimaliseerd.
In 2022 is ook een start gemaakt met het bouwen van het Omgevingsplan. Dit plan is een uitwerking van de Omgevingsvisie. In de visie bepalen we hoe het leefgebied van Twenterand wordt ontwikkeld en beschermd. In het Omgevingsplan stellen we de regels op voor de fysieke leefomgeving. Dit gaan we de komende jaren doen in vier fasen. We beginnen met het onderdeel Wonen omdat dit de grootste omvang heeft voor onze leefomgeving.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Behoud en versterken van de identiteit van kernen en buitengebied, waarbij ruimtelijke kwaliteit wordt ontwikkeld en is gehandhaafd

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Centrumvisie Vriezenveen en Centrumontwikkeling Vroomshoop

Omschrijving
Centrumvisie Vriezenveen
De Centrumvisie Vriezenveen is vastgesteld. Ter voorbereiding op de uitvoering van de centrumvisie

is de conclusie dat de wensen vele malen groter zijn, dan het op dit moment beschikbare budget. Het is van belang dat de gewenste werkzaamheden en aanpassingen in het centrum van Vriezenveen gefaseerd uitgevoerd kunnen worden, zonder dat er in de toekomst een kapitaalvernietiging plaatsvindt van werk welke bijvoorbeeld in het voorgaande jaar al is gerealiseerd. Bij voorkeur worden ook werkzaamheden uitgevoerd aansluitend aan onderhoud in het centrum. In de vorm van een offerte heeft ons adviesbureau hiervoor een plan van aanpak gemaakt om te komen tot een uitvoeringsplan. Dit plan wordt in 2023 opgesteld en planning is aan onderdelen ook direct uitvoering te kunnen geven. In 2022 is de dorpsmanager aangesteld welke een als linking-pin tussen de ondernemers en gemeente moet werken in dit proces.

Centrumvisie Vroomshoop
Voor de centrumontwikkeling Vroomshoop is de verplaatsing onderzocht van winkelcentrum Linderflier naar de locatie van de voormalige Kennedyschool in Vroomshoop. Het doel is om een compleet en compact winkelgebied te realiseren voor de kern van Vroomshoop. Het college heeft het besluit genomen om niet mee te werken aan de verplaatsing van het winkelcentrum. Er is op de locatie van de voormalige Kennedyschool onvoldoende omvang voor een 1-op-1 verplaatsing. Bovendien leidt een verplaatsing niet tot een compacter winkelgebied. Daar komt bij dat het huidige winkelcentrum nog prima functioneert.

Beleidsdocumenten

Beleidskader gemeentelijk vastgoed
Regionale woonagenda Twente
Woondeal Twente

Metingen

Beleidsdoelen	2022	2021	2020	2019	2018	Bron
Voldoende en passende woningen						
Aantal opgeleverde woningen	1026*	940	844	773	673	Eigen meting, aantallen zijn totalen
Aantal startersleningen	2	8	8	15	12	25 leningen in totaal beschikbaar vanaf eind 2019
Aantal Blijversleningen	0	0	0	0	0-	10 leningen in totaal beschikbaar
Nieuwe indicatoren Uitvoeringsprogramma VTH						
Aantal van rechtswege verleende vergunningen	0	2	0	1		Eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles RO in handhavingssfeer	5	4	4	3		Eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles bouw/sloop in handhavingssfeer	0	0	0	3		Eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles brandveiligheid in handhavingssfeer	0	0	0	0		Eigen gegevens
Aantal behandelde klachten	18	12	26	26		Eigen gegevens
Ontwikkelen bestemmingsplannen	10	5	10	12		Eigen gegevens

* in 2018 zijn vergunningen verleend voor de bouw van ruim 130 woningen, in 2019: 48, in 2020: 71, in 2021:96, in 2022: 86

Wat heeft het gekost

Overzicht baten en lasten Ruimte

	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Incidenteel gerealiseerd in boekjaar
Doelenboom openbare orde en veiligheid				
Lasten	2.398.263	2.459.892	2.532.119	0
Baten	-36.002	0	0	-75.000
Saldo van baten en lasten	2.362.261	2.459.892	2.532.119	-75.000
Doelenboom openbare ruimte en verkeer				
Lasten	12.217.601	13.390.724	15.113.786	0
Baten	-6.185.279	-6.348.043	-6.001.043	-74.000
Saldo van baten en lasten	6.032.322	7.042.681	9.112.743	-74.000
Doelenboom duurzaamheid, milieu en VTH				
Lasten	5.072.595	3.750.823	7.264.787	950
Baten	-4.254.959	-3.024.715	-3.024.715	0
Saldo van baten en lasten	817.636	726.108	4.240.072	950
Doelenboom bouwen, wonen, ruimt. ontw. en VTH				
Lasten	6.933.545	10.351.990	6.693.903	72.977
Baten	-5.323.887	-8.185.170	-5.299.662	-415.702
Saldo van baten en lasten	1.609.657	2.166.820	1.394.241	-342.725
Totaal programma lasten	26.622.004	29.953.429	31.604.595	73.927
Totaal programma baten	-15.800.128	-17.557.928	-14.325.420	-564.702
Totaal saldo van baten en lasten	**10.821.876**	**12.395.501**	**17.279.175**	**-490.775**
Mutaties reserves db openbare orde en veiligheid	0	0	0	0
Mutaties reserves db openbare ruimte en verkeer	1.066.834	-690.892	1.012	0
Mutaties reserves db duurzaamheid, milieu en VTH	73.505	19.500	225.000	-950
Mutaties reserves db bouwen, wonen, ruimt.ontw, VTH	414.969	90.000	-75.000	-69.602
Totaal mutatie reserves *	1.555.308	-581.392	151.012	-70.552
Geraamd resultaat	**12.377.184**	**11.814.109**	**17.430.187**	**-561.327**
gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	*-1.573.625*			

Wat heeft het gekost

Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten op het programma ‘ruimte’ is € 1.573.000 lager dan geraamd. Dit verschil wordt onder andere veroorzaakt door onderstaande gegevens.
Openbare orde en veiligheid
- Het product brandweer laat een voordeel zien van € 75.000. Dit komt door de restitutie van het voordelig resultaat van de jaarrekening van de Veiligheidsregio over 2021.

Openbare ruimte en verkeer
- Op het product 'wegen' is sprake van een voordeel van € 295.000. Dit voordeel wordt onder andere veroorzaakt door een voordeel op de kapitaallasten. Investeringen zijn later (of nog niet) uitgevoerd. In het jaar van investering wordt nog geen kapitaallast geboekt, deze zijn (als het kredieten van 2021 of ouder zijn) wel geraamd.
- Op openbare verlichting zijn de kapitaallasten € 24.000 lager dan geraamd doordat investeringen

wat achter lopen bij de raming. Dit komt in 2023.
- Het product ‘bruggen’ sluit met een voordelig saldo van € 277.000. Dit wordt met name veroorzaakt doordat het meerjarig onderhoud lager is dan begroot. De kosten voor meerjarig onderhoud worden gedekt uit de reserve 'onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken', de onttrekking uit deze reserve is eveneens lager dan geraamd. Werken zijn verschoven naar 2023.
- Het product ’verkeer en vervoer’ sluit met een voordelig saldo van € 121.000. Er is een afrekening van een subsidie ontvangen van de provincie over 2021 (€ 56.000). Dit was niet geraamd en is dus een eenmalig voordeel. Daarnaast zijn de kosten Regio Twente t.b.v. ‘verkeer en vervoer’ € 65.000 lager dan geraamd. In 2023 is de raming bijgesteld.
- Het onderhoud aan damwanden en beschoeiingen is in 2022 niet uitgevoerd. Dit levert een eenmalig voordeel op van € 55.000. Dit voordeel wordt voor 50% uit riool gedekt (wordt verrekend met de voorziening).
- Het product riool eindigt met een voordeel van € 708.000. Conform kadernota sluit het product riool met een voordeel van € 200.000, er wordt dan ook € 508.000 in de voorziening gestort.

Dit voordeel heeft verschillende oorzaken. De kapitaallasten zijn € 163.000 lager dan geraamd. Dit komt voor het grootste gedeelte doordat investeringen nog niet uitgevoerd zijn (dus kapitaallasten wel geraamd, maar werkelijk nog geen kosten). Er is een aantal investeringen doorgeschoven naar 2023 en verder. Hier is in het nieuwe GRP 2019-2023 rekening mee gehouden. Deze uitgaven (en dus ook de onttrekking uit de voorziening) komen dus later. Daarnaast zijn de inkomsten rioolrechten € 141.000 hoger dan geraamd en zijn er minder kosten, bv. onderhoud, inspectiekosten en kwijtschelding geweest van ongeveer € 131.000.
- Het voordeel op het product ‘begraafplaatsen’ is € 216.000. Dit wordt grotendeels veroorzaakt doordat er meer is ontvangen aan begrafenisrechten dan geraamd. Dit komt, net als in 2021, door het feit dat er meer mensen zijn overleden en dat er behoorlijk wat grafrechten zijn verlengd c.q. omgezet naar eeuwigdurend recht. Hiermee is geen rekening gehouden in de begroting. Er is een bedrag van € 220.000 in de reserve begraafplaatsen gestort, waardoor het product, conform de begroting, sluit op een saldo van € 125.000.

Duurzaamheid, milieu en VTH
- Het product ‘huisvuil’ laat een voordeel zien van € 357.000 t.o.v. de begroting. De verklaring voor dit bedrag is:
- Er is een hoger dividend van ROVA ontvangen; € 100.000 komt ten gunste van de gewone dienst, het meerdere van € 28.000 komt ten gunste van het product ‘huisvuil’. Hier is in de begroting geen rekening mee gehouden.
- Aan de kostenkant zien we lagere kosten Rova van € 207.000 door minder kosten inzameling textiel en oud papier en meer vergoedingen voor afval. Door deze lagere kosten is er ook sprake van een lagere toerekening van btw aan het product ‘huisvuil’ van € 59.000
- De opbrengst van de pmd inzameling is € 107.000 hoger dan geraamd. Er is meer pmd ingezameld en er is een afrekening van 2020 geboekt in 2022 van € 57.000 als ontvangst.

Per saldo wordt er een bedrag gestort in de voorziening afval van € 324.243 (was onttrekking geraamd van € 40.000). Hierdoor stijgt de voorziening in 2022 naar € 993.204.
- De kosten van de ODT zijn overschreden met € 170.000. Er is een afrekening van de ODT over 2022 opgenomen als nog te betalen, omdat we meer producten hebben afgenomen dan waarvoor we betalen. Dit gaat om een bedrag van € 135.000.
- Het product ‘milieubeheer’ laat een voordelig saldo zien van € 100.000. Dit bedrag wordt verrekend met de reserve duurzaamheid, duurzaamheidsfonds en asbest.

Bouwen, wonen en ruimtelijke ontwikkeling
- Er is in 2022 een decentralisatie uitkering omgevingswet en wet kwaliteitsborging ontvangen van € 415.000. Dit bedrag is verrekend met de reserve omgevingswet.
- In 2022 zijn meer leges RO en omgevingswet ontvangen (totaal € 97.000). Daar tegenover staan hogere kosten bestemmingsplan van Zuidmaten en de Aldi (advocaatkosten), die niet voorzien waren (€ 32.000).
- Het product ‘grondbedrijf’ laat een voordeel zien van € 71.800. Het resultaat van de complexen is toegevoegd aan de reserve grondbedrijf.

Programma Economie en vrije tijdsbesteding

Inleiding Programma Economie en vrije tijdsbesteding

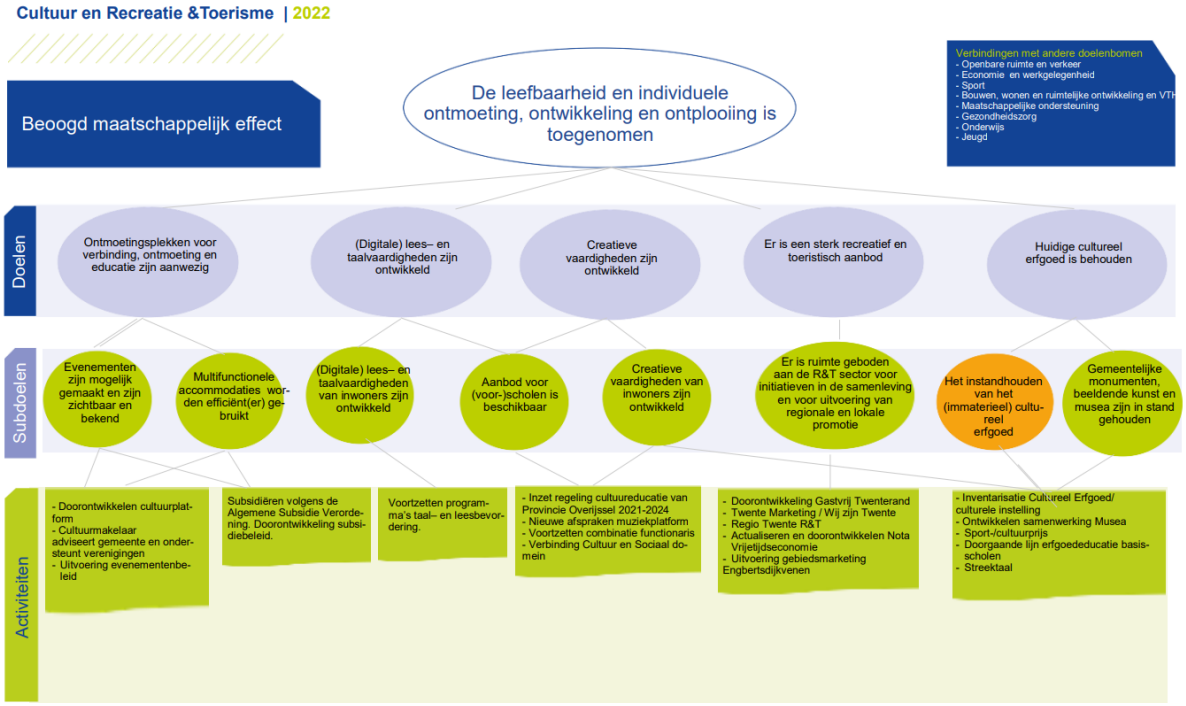
Inleiding

De opgave op het terrein van Economie en Vrijetijdsbesteding was in het jaar 2022 vooral het invullen van de regisserende en faciliterende rol van de gemeente binnen het samenspel tussen gemeente en andere actoren en een actieve deelname in verschillende netwerken. Voor kleinere gemeenten als Twenterand liggen daar de mogelijkheden. In het kader van de economische ontwikkeling van Twenterand is dat belang ook door de gemeenteraad onderkend door voor in ieder geval drie jaar (2023, 2024 en 2025) deel te nemen aan de Agenda voor Twente.
Het werkprogramma Economie omvat twee programmalijnen. De eerste programmalijn is ‘Meedoen’. Dit gaat over vrijetijdsbesteding, zie doelenboom cultuur en recreatie en toerisme.
Doelenboom economie en werkgelegenheid
Een programmalijn van Economie is ‘Versterken Werkgelegenheid’. Vanuit zowel bestaande als nieuwe bedrijven wordt gevraagd naar uitbreidingsmogelijkheden. Voor de feitelijke behoefte aan bedrijventerreinen voor de komende jaren wordt dit in provinciaal verband in beeld gebracht. met de ontwikkeling van Twenterands uitgiftebeleid is in 2022 ook een start gemaakt en dit beleid krijgt in 2023 zijn beslag. In 2022 is de eerste fase van Oosterweilanden gevuld en is een volgende fase in voorbereiding. De revitalisering van Garstelanden is nog niet opgepakt. Gezien de ligging nabij het Natura 2000 gebied Engbertsdijkvenen moesten er nieuwe berekeningen en beoordelingen worden uitgevoerd. Dit heeft het proces vertraagd. Inmiddels is het bestemmingsplan definitief en is de uitgifte opgepakt.
Door beperkte capaciteit en door de inzet van capaciteit op urgente opgaven uit het Rijk waar ook de gemeente Twenterand voor kwam te staan, heeft de ontwikkeling van visies in 2022 op een laag pitje gestaan. Dit geldt voor meerdere beleidsterreinen binnen het programma economie. Met de ontwikkeling van het scenario 'Economisch sterk met een sociaal kloppend hart' zijn dit wel prioriteiten in het jaar 2023.
Doelenboom cultuur en recreatie & toerisme
Een andere lijn van het programma Economie is ‘Meedoen’. Dit gaat over vrijetijdsbesteding. Na de maatschappij ontwrichtende Coronapandemie is in 2022 weer gestart met de promotie en netwerkontwikkeling voor de vrijetijdseconomie in Twenterand. Gastvrij Twenterand is volop in ontwikkeling en de wederzijdse afstemming met de gemeente loopt. De actualisatie Nota Vrijetijdseconomie was gepland, maar is vanwege ambtelijke onderbezetting verplaatst naar 2023. Ook startten we - samen met andere betrokken partners - een verkenning naar uitbreiding van Nationaal Park Sallandse Heuvelrug om ondernemers in de vrijetijdseconomie meer kansen te bieden. Voor de Engbertsdijksvenen zijn stappen gezet op het gebied van toegankelijkheid en inclusie.
In 2022 is veel aandacht besteed aan de verdere samenwerking tussen erfgoedinstellingen en het basisonderwijs. Dit heeft geresulteerd in het Convenant Erfgoededucatie Twenterand dat op 23 mei 2022 is ondertekend. ook is in 2022 een start gemaakt met de manier waarop cultuurparticipatie een plek kan krijgen in gemeentelijk beleid. Dat zal in 2023 nog de nodige aandacht vragen. Ook is in 2022 met de bibliotheken een start gemaakt met de voorbereiding van de transformatie van klassieke uitleenbibliotheek naar maatschappelijke-educatieve bibliotheek.
Visie Buitengebied:
De functie voor adviseur platteland is in 2022 nog niet ingevuld. Het invullen van de vacature op het gebied van Platteland, na meermaals uitzetten, is nog steeds niet gelukt. Hierdoor is ook geen start gemaakt met de uitvoeringsagenda. Verwachting is dat de uitvoeringsagenda, zoals aangegeven in de Berap, in 2023 wordt opgepakt.
Doelenboom sport
Binnen de doelenboom sport draagt de regietaak van de gemeente meer bij aan het maatschappelijk effect: inwoners worden lichamelijk, geestelijk en sociaal gezonder. Hierdoor verschuift de focus meer naar het realiseren van doelen en activiteiten in plaats van op organisaties/instellingen. De doelstelling om 75% van de inwoners te laten sporten en bewegen staat nog steeds overeind. Daarvoor hebben we in 2022 een aantal zaken opgepakt. Zoals de Sport- en Beweegvisie 2023 - 2026 Twenterand - Sportakkoord II, die samen met verschillende partners is geschreven. Hiermee kunnen we gerichter inzetten op monitoring met behulp van tussentijdse metingen. De Sport- en Beweegvisie 2023 - 2026 Twenterand - Sportakkoord II is klaar en ligt nu ter besluitvorming voor. Volgordelijk is er voor gekozen eerst de Sport- en Beweegvisie 2023 - 2026 Twenterand - Sportakkoord II te maken. Dit betekent dat we de ontwikkeling van de nota sportaccommodatiebeleid qua planning niet in 2022 hebben gerealiseerd maar vormgeven in 2023. De noodzaak voor dit beleid is er, omdat een aantal binnensportaccommodaties vervangen moeten worden. Noemenswaardig is zeker dat in 2022 gestart

is met de bouw van het nieuwe zwembad in Vriezenveen. De Special Olympics in Twente, waarvan het korfbaltoernooi in Twenterand werd georganiseerd, was een mooi evenement in 2022. Dit toernooi staat ten behoeve van het aangepaste sportaanbod en de deelname daaraan.

Doelenboom Cultuur en Recreatie & Toerisme

Doelenboom

Inhoudelijk perspectief

Cultuur
Er zijn diverse relevante culturele ontwikkelingen aan de orde, die ook in de toekomst nog een rol spelen.

De kracht van creativiteit
Op 4 november 2022 presenteerde de staatssecretaris van Cultuur 'De kracht van creativiteit'. De meerjarenbrief 2023 - 2025 geeft invulling voor de € 170 miljoen aan extra middelen voor cultuur . De kracht van creativiteit zet in op 5 pijlers:

Versterken van de culturele en creatieve professional
Inzet van creativiteit bij complexe maatschappelijke transities
Cultuur is overal en voor iedereen
Investeren in de kansen van digitalisering
Erfgoed voor de toekomst

Zorgplicht openbaar bibliotheekwerk
Middels een aanpassing van de Bibliotheekwet wordt de huidige bevorderingstaak van gemeenten en provincies in 2025 omgezet in een zorgplicht. Bibliotheken en kunnen hierop met hun gemeenten en provincies voorsorteren door gezamenlijk plannen te maken over het herstellen, versterken en het toekomstgericht maken van bibliotheekvoorzieningen. Het ministerie ziet een toekomstgerichte bibliotheekvoorziening als een goed bereikbare openbare bibliotheek die de hele breedte aan maatschappelijke bibliotheekfuncties aanbiedt en daarmee van belang is voor de lokale gemeenschap. Het is een fysieke plek met een relevante digitale aanwezigheid en een robuuste bestuurlijke en financiële verankering.
We hebben samen met Rijnbrink (provinciale ondersteuningsorganisatie bibliotheekwerk) een provinciale subsidieaanvraag Toekomstkracht Bibliotheken voorbereid. We leggen hier ook een verbinding met het sociaal domein.

Samenwerking culturele organisaties
Vanuit de verbindingsopdracht uit de Cultuuropdracht is de cultuurmakelaar gestart met een traject om een samenwerkingsverband op te zetten met culturele organisaties. Organisaties voor kunst, cultuur en erfgoed merken wat een veranderende samenleving hen doet. Vergrijzing, vrijwilligers, aantrekken van jeugd en oplopende kosten zijn vraagstukken waar nogal wat verenigingen voor staan. Hoe blijf je in deze veranderende tijden als organisatie vitaal en maatschappelijk relevant? Er is geen eensluidend antwoord. Maar het devies is om dat niet alleen uit te vinden, maar dit samen te doen met andere organisaties voor kunst, cultuur en erfgoed in Twenterand.

Cultuurregio Twente
De 14 Twentse gemeenten werken samen in de cultuurregio. Er is een uitvoeringsprogramma voor de periode 2023 - 2028 opgesteld waarin we de samenwerking verder willen intensiveren. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan bibliotheken, jongerenparticipatie, cultuureducatie, (immaterieel) erfgoed en vrijetijdseconomie.

Optimalisering subsidiesystematiek cultuur
Bij de cultuurgelden hebben we geconstateerd dat er in de loop van de tijd een versnippering van regels is ontstaan. Dit brengt stijgende administratieve lasten met zich mee voor zowel de aanvragers als de gemeente. Om dit te voorkomen is de Subsidieregeling cultuur Twenterand voor 2023 opgesteld. In deze subsidieregeling zijn nog niet de subsidies voor bijvoorbeeld de musea, de theaters en het openbaar bibliotheekwerk opgenomen. Bij de voorbereiding van het nieuwe subsidiebeleid zal daarnaar gekeken worden.

Recreatie & Toerisme
Het afgelopen jaar is gewerkt aan de samenwerking tussen Gastvrij Twenterand en de Gemeente Twenterand. De vacature voor Recreatie en Toerisme is ingevuld, dus wordt hier verder voortgang geboekt. Door onderbezetting is de Nota Vrijetijdseconomie niet gerealiseerd, deze staat voor eind 2023 gepland.

Evenementen
Ook is het evenementenbeleid voorbereid, maar nog niet gereed. Hiervoor was afstemming met Gastvrij Twenterand nodig, maar dit kon niet worden gerealiseerd vanwege omstandigheden bij Gastvrij Twenterand.

Beoogd maatschappelijk effect:

De leefbaarheid en individuele ontmoeting, ontwikkeling en ontplooiing is toegenomen

Doel: Ontmoetingsplekken en podia voor kunst, cultuur en evenementen zijn beschikbaar

Hieronder wordt verstaan fysieke ontmoetingsplekken zoals CCK2, De Klaampe, Het Punt en dergelijke, maar ook digitale ontmoetingsplekken.

Doel: (Digitale) lees- en taalvaardigheden zijn ontwikkeld

Hieronder wordt verstaan lectuur, literatuur, maar ook digitale media en dergelijke.

Doel: Creatieve vaardigheden zijn ontwikkeld

Cultuureducatie: alle vormen van educatie waarbij cultuur als doel of middel wordt ingezet, zowel actief, receptief en reflectief. Cultuuruitingen kunnen een middel zijn om andere leergebieden te ondersteunen, zoals geschiedenis, aardrijkskunde, maatschappijleer, economie of wiskunde.

Doel: Er is een sterk recreatief en toeristisch aanbod

Recreatief en toeristisch aanbod bevat verblijfsrecreatie maar ook de dagrecreatieve voorzieningen. Gastvrij Twenterand werkt voor en met de recreatieve ondernemers in Twenterand. Marketing Oost verzorgt de promotie van Twente.

Doel: Huidig Cultureel erfgoed is behouden

Cultureel erfgoed: sporen uit het verleden in het heden, die zichtbaar en tastbaar aanwezig zijn. Dat kunnen voorwerpen zijn in musea, archeologische vondsten, archieven, monumenten en

landschappen (materieel), maar ook de daaraan verbonden gebruiken, verhalen en gewoonten (immaterieel). De monumentenlijst is opgenomen in de Welstandsnota Twenterand.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Evenementen zijn mogelijk gemaakt en zijn zichtbaar en bekend

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Uitvoering evenementenbeleid

Omschrijving
Het evenementenbeleid is nog niet klaar door diverse oorzaken. We zouden samenwerken met Gastvrij Twenterand, door omstandigheden bij Gastvrij Twenterand is dit nog niet gebeurd. Gastvrij Twenterand is zelfstandig aan het oriënteren over de toekomst, daarna zou dit opgepakt kunnen worden.
De vaststelling van de uitvoering van het Evenementenkompas is niet verder uitgewerkt of vastgesteld. Voor de huisvesting voor o.a. vluchtelingen uit Oekraïne en arbeidsmigranten is de medewerker op de functie van vrijetijdsbesteding vrij gemaakt

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Multifunctionele accommodaties worden efficiënt (er) gebruikt

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Doorontwikkeling subsidiebeleid

Omschrijving
In 2022 is het subsidiebeleid nog niet volledig uitgewerkt. Dit wordt in 2023 verder ontwikkeld en vastgesteld.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Aanbod voor (voor-)scholen is beschikbaar

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Inzet regeling cultuureducatie van Provincie Overijssel 2021-2024

Omschrijving
In 2022 is veel aandacht besteed aan de verdere samenwerking tussen erfgoedinstellingen en het basisonderwijs. Dit heeft geresulteerd in Convenant Erfgoededucatie Twenterand dat op 23 mei 2022 is ondertekend. Op basis van dit document wordt gewerkt aan het uitvoeren en verder optimaliseren van een doorgaande leerlijn cultuureducatie.
Daarnaast is weer de jaarlijkse cultuurklapper voor alle basisscholen uitgegeven. Alle basisschoolleerlingen kunnen jaarlijks één voorstelling en twee workshops volgen. In totaal gaat Het is de bedoeling dat alle leerlingen gedurende hun basisschoolperiode in aanraking komen met alle cultuurdisciplines (bijv. muziek, dans, theater). In totaal gaat het om ruim 3.000 leerlingen.
Er is ook extra ingezet op cultuur& techniek (maakplaatsen) bij de Stichting Openbare Bibliotheek. In november 2022 is een mobiel basis lab geplaatst in Vriezenveen, waardoor de maakplaatsen een vaste plek krijgen in de gemeente Twenterand. Dit mobiele lab kan rouleren in de verschillende vestigingen van de bibliotheek.
Kinderen, jongeren en volwassenen krijgen bij dit basis-lab de mogelijkheid om hun talenten te ontwikkelen en (verder) te experimenteren met nieuwe technieken en creatieve maakprocessen. Hierbij kan gedacht worden aan bijv. 3 d-printen of een borduurmachine.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Creatieve vaardigheden van inwoners zijn ontwikkeld

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Verbinding Cultuur en Sociaal Domein

Omschrijving
Uit een provinciaal onderzoek "Verbinden doe je samen "- juni 2022 blijkt dat er niet een "quick fix" of snelle manier is om cultuurparticipatie een duurzame plek in het gemeentelijk beleid te geven. Het vraagt veel tijd en aandacht waarvoor financiele middelen noodzakelijk zijn. We zijn op dit moment nog zoekende hoe we dit verder vorm kunnen geven.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Er is ruimte geboden aan de R&T sector voor initiatieven in de samenleving en voor uitvoering van regionale en lokale promotie

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Voorstel: Actualiseren Nota Vrijetijdseconomie

Omschrijving
Vanwege onderbezetting, mede door huisvesting Oekraïners, is het actualiseren van de nota Vrijetijdseconomie nog niet uitgevoerd. De actualisatie staat nu gepland voor 2023.

- Voorstel: Uitvoering gebiedsmarketing Engbertsdijksvenen

Omschrijving
Er is onder andere gewerkt aan de toegankelijkheid van de Engbertsdijksvenen. Dankzij gecompliceerde processen met allerlei betrokken partijen was het lastig om grote vooruitgang te boeken op dit gebied. Er liggen plannen klaar voor verdere uitvoering, ook in samenspraak met Staatsbosbeheer.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Het in stand houden van het cultureel (immaterieel) erfgoed

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Inventarisatie Cultureel Erfgoed / culturele instelling

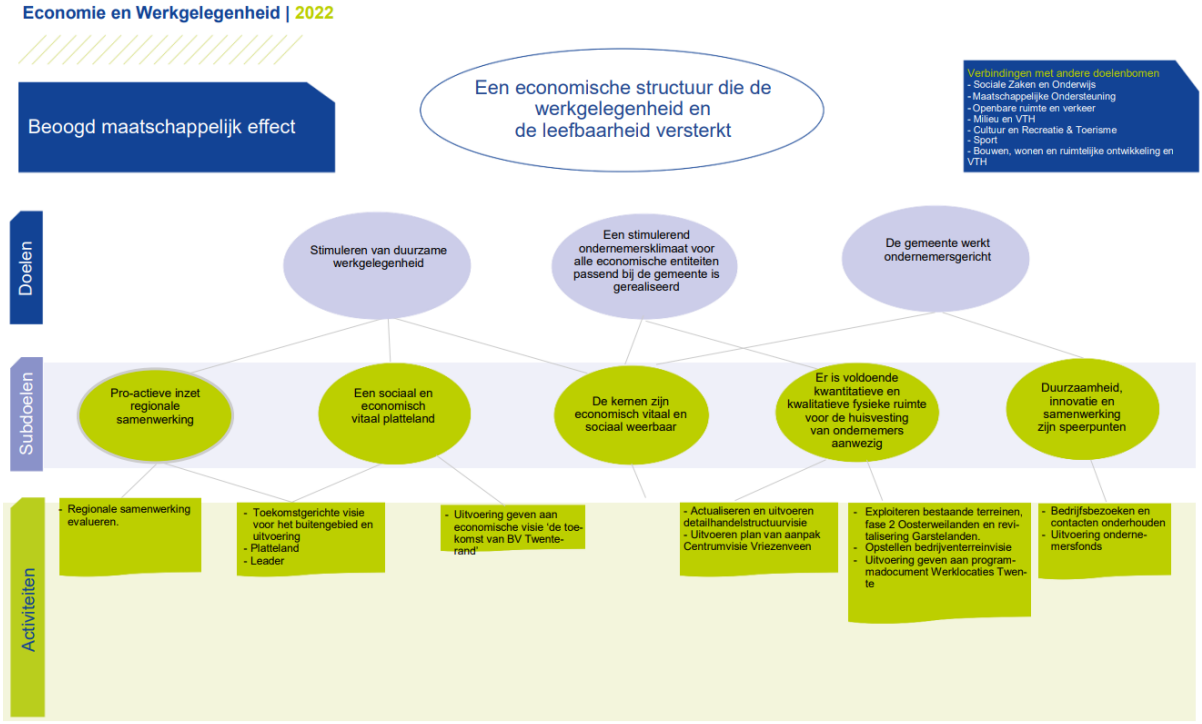
Omschrijving
Op dit moment zijn wij hier nog niet aan toe gekomen. Met name bij kleine gemeenten ontbreekt vaak de capaciteit om dit op te pakken. Bovendien heeft dit veel ruimtelijke aspecten waarin we dus samen met het programma ruimte moeten optrekken.

Beleidsdocumenten

Cultuuropdracht 2021-2024
Cultuureducatieplan basisonderwijs Twenterand 2021-2024
Convenant Erfgoededucatie

Doelenboom Economie en werkgelegenheid

Doelenboom

Inhoudelijk perspectief

Belangrijkste focus binnen de doelenboom Economie en Werkgelegenheid is dat er een economische structuur is die de werkgelegenheid en de leefbaarheid versterkt in de gemeente. Om een zodanige economische structuur te creëren is verbinding nodig. Verbinding tussen werkvelden zoals het bedrijfsleven, onderwijs en arbeidsmarkt, maar ook tussen mensen onderling. Om dit te realiseren neemt de gemeente een regie/faciliterende rol in. Dat betekent dat de gemeente zowel provinciaal, regionaal als lokaal opereert om te kijken wat er speelt en wat de mogelijkheden zijn en dit met elkaar verbindt. Dit vraagt initiatief vanuit de gemeente, de samenleving en samenwerking tussen partijen. Hierbij is de gemeente het 'oliemannetje' en degene die het overzicht moet hebben om de koers samen met andere partijen te bepalen. Middels programmasturing pakken we dit op en wordt gestuurd op integraal werken. De ondernemersbenadering en de actieve inzet op regionale/provinciale samenwerking (o.a. via de Agenda van Twente (AvT)) waren ook in 2022 belangrijk.
Uit de BIRO datasets blijkt dat er een continue groei van het aantal vestigingen en werkgelegenheid naar ruim 2830 vestigingen en 12.300 banen) in 2022. Circa 38,6 procent van de werknemers is woonachtig in Twenterand. Vanuit zowel de bestaande als nieuwe bedrijven wordt gevraagd naar uitbreidingsmogelijkheden. Een prognose voor de feitelijke behoefte voor de komende jaren bedrijventerrein is in voorbereiding in 2022 samen met Overijssel. Deze wordt in 2023 afgerond. In 2022 is de eerste fase van Oosterweiland gevuld en is een volgende fase in voorbereiding. Hiervoor is het Uitgiftebeleid in 2022 gestart. Deze wordt in 2023 voorgelegd aan de raad.

Beoogd maatschappelijk effect

Een economische structuur die de werkgelegenheid en de leefbaarheid versterkt

Doel: Stimuleren van duurzame werkgelegenheid

Samen met sociale domein de werkgelegenheid in Twenterand stimuleren en nog meer de verbinding te zoeken tussen economie, een inclusieve arbeidsmarkt en arbeidsparticipatie.

Doel: Een stimulerend ondernemersklimaat voor alle economische entiteiten passend bij de gemeente is gerealiseerd

Economische entiteiten betreffen alle ondernemersvormen, zowel commerciële als niet-commerciële bedrijven. Met passend bij de gemeente wordt bedoeld dat het past bij de wensen die de ondernemer in Twenterand heeft.

Doel: De gemeente werkt ondernemersgericht

Dit betekent actief informatie/kennis/ervaringen en dergelijke ophalen bij en delen met ondernemers ten behoeve van (beleids)ontwikkeling.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Een sociaal en economisch vitaal platteland

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Voorstel: Platteland

Omschrijving
De functie voor adviseur platteland is in 2022 nog niet ingevuld. Het invullen van de vacature op het gebied van Platteland, na meermaals uitzetten, is nog steeds niet gelukt. Hierdoor is ook geen start gemaakt met de uitvoeringsagenda. Verwachting is dat de uitvoeringsagenda, zoals aangegeven in de Berap, in 2023 wordt opgepakt.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Er is voldoende kwantitatieve en kwalitatieve fysieke ruimte voor de huisvesting van ondernemers aanwezig

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Detailhandelsstructuurvisie

Omschrijving
Het actualiseren van de huidige Detailhandelstructuurvisie heeft nog niet plaatsgevonden. In de loop van de zomer tot en met eind 2022 hebben gesprekken met alle ondernemersverenigingen, waaronder de detailhandel, plaatsgevonden. Verdere voorbereiding volgt in 2023. Vaststelling van de Detailhandelstructuurvisie door de raad wordt niet eerder verwacht dan in 2023.

- Exploiteren bestaande terreinen en revitalisering Garstelanden.

Omschrijving
De revitalisering van Garstelanden is nog niet opgepakt. Samen met ondernemers moet worden gekeken en gewerkt aan het bedrijventerrein. Door corona was het niet gewenst om met groepen ondernemers in gesprek te gaan. Aan de uitbreiding van bedrijventerrein Garstelanden is gewerkt. Gezien de ligging nabij het Natura 2000 gebied Engbertsdijkvenen moesten er nieuwe berekeningen en beoordelingen worden uitgevoerd. Dit heeft het proces vertraagd. Inmiddels is het bestemmingsplan definitief en is de uitgifte opgepakt.
Er is minder samenwerking geweest met ondernemers door de coronaperiode en interne wisselingen. In de tweede helft van 2022 is breder ingezet op de netwerken met de ondernemers na de coronaperiode, nader kennis maken, zichtbaar zijn en weten wat er leeft onder ondernemers. Dit wordt verder doorgezet in 2023.

- Opstellen bedrijventerreinvisie

Omschrijving
In 2022 is een start gemaakt met een behoefte onderzoek in samenwerking met de overige gemeenten in Overijssel en de provincie Overijssel. Deze dienen als input voor de afspraken met de provincie. In 2022 is een start gemaakt met het uitgiftebeleid voor de vervolgfase van Oosterweilanden. Deze zal in de loop van 2023 worden voorgelegd aan de raad.

- Uitvoeren plan van aanpak Centrumvisie Vriezenveen

Omschrijving

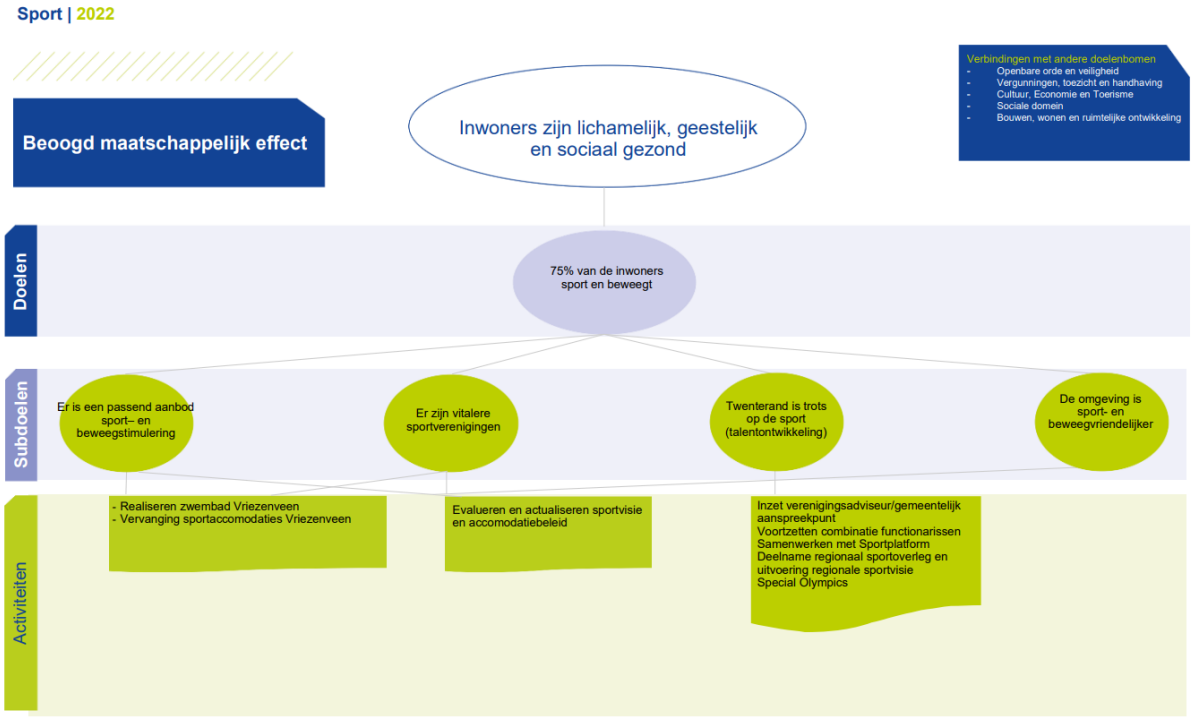
In 2022 is gestart met de voorbereiding van de uitvoering van de centrumvisie Vriezenveen. Een dorpsmanager is na de zomervakantie aangesteld om ondernemers hierbij te ondersteunen. Wij hebben hiervoor subsidie (crisisarrangement 4) ontvangen en dragen als gemeente bij.

Beleidsdocumenten

Detailhandelstructuurvisie

Doelenboom Sport

Doelenboom

Inhoudelijk perspectief

Vanuit de regietaak van de gemeente willen we meer de focus leggen op de bijdrage van een ieder aan het maatschappelijk effect: inwoners worden lichamelijk, geestelijk en sociaal gezonder. Hierdoor verschuift de focus meer naar het realiseren van doelen en activiteiten in plaats van op organisaties/instellingen. De sportvisie is een kapstok voor andere beleidstukken. De opgave voor 2022 blijft om de sportvisie te vertalen naar de diverse beleidsthema's om de doelstelling om 75% van de inwoners te laten sporten en bewegen te halen.

Beoogd maatschappelijk effect

Inwoners zijn lichamelijk, geestelijk en sociaal gezond

Doel: 75% van de inwoners sport en beweegt

Hoe vitaler iemand is, hoe groter de kans dat diegene kan deelnemen in de maatschappij en zelfstandig thuis kan blijven wonen.
De rijksoverheid streeft in het kader van het Olympisch Plan 2028 naar een samenleving waarin minimaal 75% van de Nederlanders uit alle lagen van de bevolking voldoet aan de beweegrichtlijnen. Ook in Twenterand hebben wij deze ambitie. De onderzoeken naar deelname werden uitgevoerd door het inmiddels niet meer bestaande Sportservice Overijssel. Helaas hebben we daardoor slechts metingen vanuit 2016 waar geen update op kan worden gegeven.
Noot: Met de op handen zijnde nieuwe Sport- en Beweegvisie 2023 - 2026 kunnen we gerichter inzetten op monitoring met tussentijdse metingen.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Er is een passend aanbod sport- en beweegstimulering

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Voorstel: Vervanging sportaccommodaties
  Omschrijving

In Vriezenveen staan een aantal binnensportaccommodaties die aan vervanging toe zijn. Het gaat om sporthal De Stamper, de semi permanente sporthal en het gymlokaal aan de Krijgerstraat. In 2022 is een gestart gemaakt met het verkennen van de herontwikkelingskansen voor deze binnensportaccommodaties (circa 6 zaaldelen) waarbij ook Sportpark 't Midden wordt betrokken. Parallel aan deze verkenning is besloten aanpassingen door te voeren in de semipermanente sporthal waarmee zij geschikt is voor het bewegingsonderwijs van basisscholen.

- Voorbereiden / realiseren zwembad Vriezenveen

Omschrijving
In 2022 is gestart met de bouw van het nieuwe zwembad in Vriezenveen en ondertussen is het hoogste punt bereikt. De bouw loopt volgens planning. Wel staat het projectbudget als gevolg van de oorlog in Oekraïne en de daarmee gepaard gaande stijgende materiaalkosten onder druk.

- Evalueren en actualiseren sportvisie en sportaccommodatiebeleid

Omschrijving
In 2022 is de Sport- en Beweegvisie 2023 - 2026 Twenterand - Sportakkoord II geschreven. In samenwerking met een aantal partijen zoals het sportplatform Twenterand, een groep sportaanbieders, de adviesraad sociaal domein en collega's uit aanpalende domeinen is het proces vorm gegeven waarbij zij een bijdrage hebben geleverd aan de inhoudelijke vormgeving ervan. De Sport- en Beweegvisie 2023 - 2026 Twenterand - Sportakkoord II is gereed en ligt nu ter besluitvorming voor.
De eerste voorbereidingen voor de ontwikkeling van de nota sportaccommodatiebeleid 2023 - 2030 zijn getroffen. Volgordelijk is er voor gekozen allereerst de Sport- en Beweegvisie 2023 - 2026 Twenterand - Sportakkoord II vorm te geven. Dit betekent dat we de ontwikkeling van de nota sportaccommodatiebeleid qua planning niet in 2022 hebben gerealiseerd maar vormgeven in 2023.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Twenterand is trots op de sport (talentontwikkeling)

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Special Olympics

Omschrijving
In 2022 zijn de Special Olympics in Twente georganiseerd. Elke Twentse gemeente heeft een of meerdere sporten voor dit evenement georganiseerd. Binnen Twenterand is het korfbaltoernooi succesvol georganiseerd door de lokale korfbalverenigingen Amicitia en TOP. Er kan terug geblikt worden op een prachtig evenement welke door de deelnemende verenigingen een score heeft gekregen van een 8,5. Op een schaal van 5 hebben de sportbonden een waardering gegeven van een 4,4. Daarnaast heeft de werkgroep SONS een onderzoeksrapport opgeleverd over de samenwerking binnen en tussen de veertien Twentse gemeenten ten behoeve van het aangepaste sportaanbod en de deelname daaraan.

Beleidsdocumenten

Sportvisie Twenterand 2018-2021
Publicatie lokaal Sport- en beweegakkoord
Subsidieregeling waarderingssubsidie sport en of gezonde leefstijlinterventies Twenterand 2021 2022

Wat heeft het gekost

Overzicht baten en lasten Economie en vrije tijdsbesteding

	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Incidenteel gerealiseerd in boekjaar
Doelenboom cultuur en recreatie en toerisme				
Lasten	2.513.749	2.717.389	1.962.179	0
Baten	-377.596	-358.785	-358.785	0
Saldo van baten en lasten	2.136.153	2.358.604	1.603.394	0
Doelenboom economie en werkgelegenheid				
Lasten	902.682	1.057.156	1.615.977	317.620
Baten	-219.437	-211.031	-546.031	0
Saldo van baten en lasten	683.245	846.125	1.069.946	317.620
Doelenboom sport				
Lasten	2.947.451	4.108.337	2.135.918	32.004
Baten	-908.954	-567.966	-584.159	0
Saldo van baten en lasten	2.038.496	3.540.371	1.551.759	32.004
Totaal programma lasten	6.363.882	7.882.882	5.714.074	349.624
Totaal programma baten	-1.505.988	-1.137.782	-1.488.975	0
Totaal saldo van baten en lasten	**4.857.894**	**6.745.100**	**4.225.099**	**349.624**
Mutaties reserves db cultuur en recreatie en toerisme	-426.134	-66.462	-35.792	0
Mutaties reserves db economie en werkgelegenheid	-327.620	-333.857	-329.857	-317.620
Mutaties reserves db sport	-468.550	-1.364.553	-81.242	-32.004
Totaal mutatie reserves	-1.222.304	-1.764.872	-446.891	-349.624
Geraamd resultaat	**3.635.590**	**4.980.228**	**3.778.208**	**0**
gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	*-1.887.206*			

Wat heeft het gekost

Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten op het programma ‘economie en vrije tijdsbesteding’ is € 1.887.000 lager dan geraamd. Dit verschil wordt onder andere veroorzaakt door onderstaande gegevens.

Cultuur, recreatie en toerisme

- Er is minder uitgegeven aan meerjarig onderhoud musea en dorpshuizen. Totaal een onderschrijding van € 245.000. De kosten voor meerjarig onderhoud worden gedekt uit de reserve 'onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken'. De onttrekking uit deze reserve is eveneens lager dan geraamd. Werken zijn verschoven naar 2023.

Economie en werkgelegenheid

- Door personele wijzigingen zijn niet alle opgaven opgepakt. In 2022 is de bijdrage ondernemersfonds dan ook € 30.000 lager dan geraamd. In 2023 wordt het restant van 2022 nog beschikt en vindt er waarschijnlijk een overschrijding op het budget plaats. Conform bestuursovereenkomst is er een bedrag betaald voor de Agenda van Twente van € 298.000. Dit bedrag is onttrokken uit de reserve Agenda van Twente, hiervoor was € 260.000 geraamd, dus een hogere onttrekking uit de reserve van € 38.000. Door ontvlechting van de organisatie van Regio Twente worden de kosten voor economie nu in rekening gebracht door het Recreatieschap Twente. Deze kosten zijn structureel lager dan geraamd (€ 90.000).
- Er is € 19.750 uitgegeven aan uitvoering plattelandsnota (€ 54.000 minder dan geraamd). Dit

bedrag komt tlv de reserve.
- In 2022 is de uitvoering evenementenbeleid nog niet opgepakt i.v.m. personele wijzigingen. Dit bedrag van € 15.000 is dus ook niet onttrokken uit de reserve coalitie akkoord.

Sport
- Het meerjarig onderhoud op de sportzalen en sporthallen is € 634.000 lager dan begroot. De kosten voor meerjarig onderhoud worden gedekt uit de reserve 'onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken', de onttrekking uit deze reserve is eveneens lager dan geraamd. Werken zijn verschoven naar 2023.
- Het product zwembad de Stamper sluit met een voordelig resultaat van € 130.000. Het budget meerjarig onderhoud is onderschreden met € 75.000. Dit wordt derhalve ook niet onttrokken uit de reserve ‘onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken’. Dit budget is bedoeld voor onvoorziene omstandigheden. Er wordt zo min mogelijk onderhoud gedaan i.v.m. de nieuwbouw van het zwembad. Daarnaast is er een voordeel op kosten corona (meer rijksbijdrage dan uitgaven) van € 25.000. Kosten corona zijn er in 2022 niet veel geweest, dus dit is een eenmalig voordeel. De entree opbrengst was € 8.000 hoger dan geraamd en er is nog een SPUK bijdrage ontvangen voor de btw op sport van € 34.000. De btw van sport wordt sinds een aantal jaren op het product geboekt. Voorheen was dit niet het geval, maar door gewijzigde regelgeving werkt de btw kostenverhogend voor de sport.
- Het meerjarig onderhoud op zwembad de Zandstuve is € 53.000 lager dan begroot. De kosten voor meerjarig onderhoud worden gedekt uit de reserve 'onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken'. De onttrekking uit deze reserve is eveneens lager dan geraamd. Werken zijn verschoven naar 2023. De entree opbrengst was € 34.000 hoger dan geraamd door de mooie zomer van 2022.
- Het product sportbeleid sluit met een voordeel van € 200.000. Dit komt door lagere kosten van de semipermanente hal (€ 15.000). Vanaf 2023 vervallen deze kosten. Dit is ook al verwerkt in de begroting. Daarnaast zijn er lagere kapitaallasten geboekt dan geraamd (€ 145.000). Dit gaat met name om de kunstgrasvelden, die zijn in 2022 aangelegd, dus de kapitaallasten worden voor het eerst in 2023 geboekt. De kosten voor de special Olympics (€ 32.500) zijn ten laste van de middelen van het sportakkoord gebracht en niet uit de reserve coalitie akkoord gehaald.
- Het meerjarig onderhoud op de sportparken is € 275.000 lager dan begroot. De kosten voor meerjarig onderhoud worden gedekt uit de reserve 'onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken'. De onttrekking uit deze reserve is eveneens lager dan geraamd. Werken zijn verschoven naar 2023. Daarnaast zijn de overige kosten (m.n. onderhoudskosten groen) lager dan geraamd. Tegenover de kosten staat ook nog een SPUK bijdrage voor de btw op sport van € 60.000. De btw van sport wordt sinds een aantal jaren op het product geboekt. Voorheen was dit niet het geval, maar door gewijzigde regelgeving werkt de btw kostenverhogend voor de sport. Per saldo een voordeel van € 150.000.

Onderstaande post is in 2022 onderschreden, omdat de kosten in 2023 gemaakt worden. Deze posten worden hier apart benoemd, aangezien de budgetten niet overgeheveld worden naar 2023, waardoor dit tot een overschrijding zou kunnen leiden in 2023. Als verklaring kan dan worden verwezen naar dit jaarverslag.

2022	
Werkbudget economie, ondernemersfonds	€ 30.000

Programma Fundament

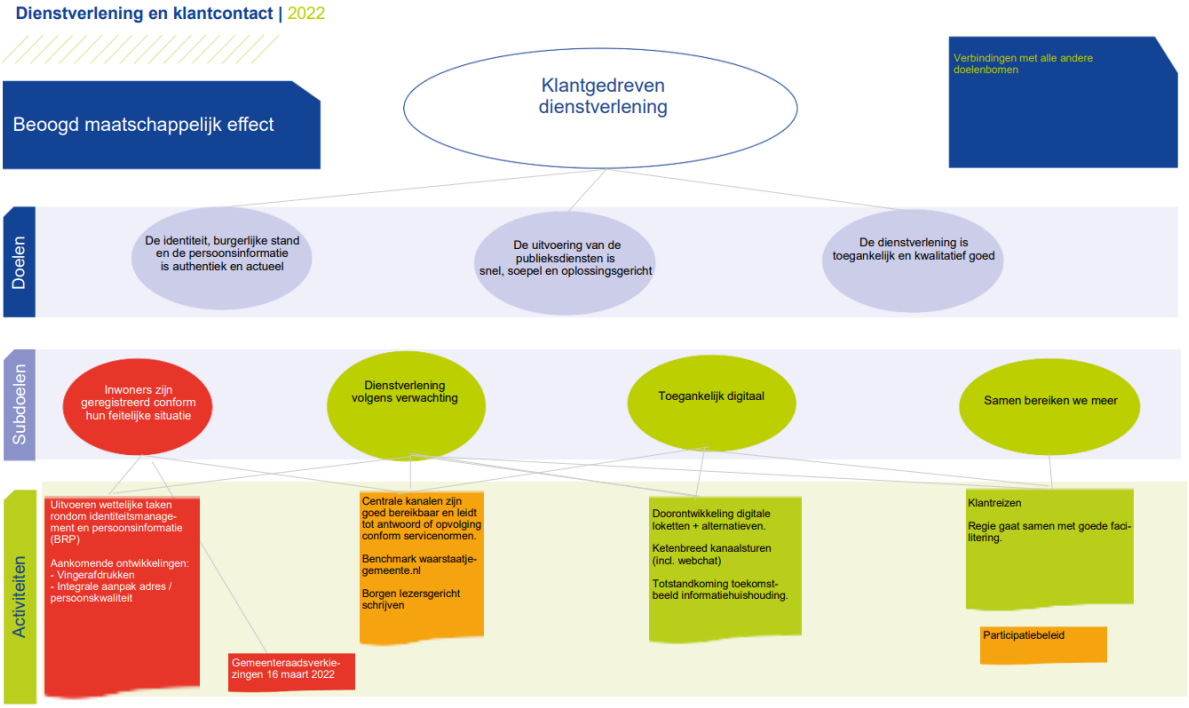
Inleiding Programma Fundament

Inleiding

In plaats van Fundament spreken we voortaan over Bedrijfsvoering. Bedrijfsvoering gaat over de werking van onze gemeente, toegelicht op drie gebieden. Onze dienstverlening aan inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties, zie hiervoor ook ‘Doelenboom Dienstverlening’. Onze bedrijfsvoering bestaand uit het verzorgen van randvoorwaardelijke zaken, van informatie en van advies. En onze griffie die de raad ondersteunt en adviseert ten behoeve van een hoogwaardige kwaliteit van bestuurlijke besluitvorming. De belangrijkste ontwikkelingen op deze gebieden in 2022 worden hieronder benoemd.
De oorlog in Oekraïne heeft in 2022 grote invloed gehad op het werk van onze frontoffice en burgerzaken. Inwoners en ondernemers namen veel meer dan normaal contact op met de gemeente. In korte tijd is een goed werkende takenverdeling opgezet met ZorgSaam en Vluchtelingenwerk. En Burgerzaken heeft 176 Oekraïense vluchtelingen ingeschreven in de BRP en voorzien van een BSN nummer.
In verlengde hiervan zien we de landelijke onmacht op het gebied van vluchtelingenopvang waarbij het Rijk zich steeds meer richt op gemeenten en daarbij ook dwang steeds meer in beeld komt met mogelijk ook gevolgen voor onze gemeente.
We hebben gesprekken gevoerd met de gemeente Ommen over samenwerking op gebied van Publieksdiensten. Het overleg heeft ertoe geleid dat we de taken van de Publieksdiensten uitvoeren voor Ommen met ingang van 1 januari 2023.
Ook hebben we net als vrijwel iedereen te maken met een sterk opgelopen inflatie en energie schaarste. Gedurende een deel van het jaar zag het er naar uit dat onze gascontracten met SEFE (voorheen Gazprom) niet in stand zouden mogen blijven in verband met sancties tegen Rusland. In november werd duidelijk dat de bestaande contracten, die lopen tot en met 2024, van kracht mogen blijven.
De Corona pandemie speelde nog slecht een rol in het eerste helft van 2022. In het eerste kwartaal was er aanvankelijk nog sprake van een lockdown in combinatie met veel testen en vaccineren, vanaf het tweede kwartaal normaliseerde het maatschappelijk leven en verdwenen beperkingen in een rap tempo. Op een aantal terreinen zijn wij als gemeente nog actief geweest met ondersteunen van organisaties.

Doelenboom Dienstverlening en klantcontact

Doelenboom

Inhoudelijk perspectief

Organisatiebrede dienstverlening
Onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties staan centraal. De toegang tot de gemeente is laagdrempelig en zo eenvoudig mogelijk. De gemeente Twenterand staat als meest nabije overheid midden in de informatiesamenleving. We faciliteren en stimuleren selfservice. Digitale toegang, het goed op orde hebben van beveiliging en privacy en nieuwe technieken zijn voor de gehele informatievoorziening rand voorwaardelijk. Het inrichten hiervan stelt, naast de veranderende dienstverlening aan de voorkant, eisen aan de beschikbaarheid en mogelijkheden van onze systemen. Synergie tussen de verschillende kanalen zoals telefonie, balie, post en Social Media en consistentie van de dienstverlening over de kanalen heen, is hierbij van belang.
In 2022 is besloten te gaan samenwerken met de gemeente Ommen op gebied van publieksdiensten. De gemeente Twenterand gaat per 1 januari 2023 publiekstaken burgerzakentaken, verkiezingen en begraafplaatsadministratie uitvoeren voor de gemeente Ommen. In 2022 is gekomen tot een dienstverleningsovereenkomst, een Service Level Agreement en een verwerkingsovereenkomst. Het jaar 2023 is een pilotjaar. Er is een team burgerzaken geworven. Dit team is per 1 november 2022 van start gegaan met de voorbereidingen voor overname.
De opvang van Oekrainsche vluchtelingen had in 2022 de nodige impact. Inwoners reageerden massaal naar de gemeente met aanbod van hulp. De gemeente werkte nauw samen met maatschappelijke organisaties in Twenterand en regio Twente zodat zicht kwam en blijft op wie waar verblijft. We schreven in totaal 176 Oekrainische vluchtelingen in, verschafte bsn nummers en zorgde voor de met organisaties afgestemde follow-up.
In 2022 is het contract met Dimpact beeindigd. Besloten is tot een verandering van de informatiehuishouding landschap waarbij vakapplicaties leidend zijn en niet gekoppeld zijn aan 1 zaaksysteem. In 2022 is besloten te gaan werken met een ander zaaksysteem. De tweede helft van 2022 stond in het teken van deze overgang en zal doorlopen tot medio 2023. Door deze overgang is de digitale dienstverlening niet verder doorontwikkeld. De verwachting is dat in 2023, na de afronding van de inrichting van het zaaksysteem, het aantal digitaal aan te vragen diensten wordt uitgebreid, inwoners via het digitale loket toegang krijgen tot eigen zaken en data gestuurd kan worden gewerkt. Jaarlijks voert de gemeente en onderzoek uit naar de inrichting, werking en beveiliging van de basisregistratie en de verwerking van gegevens in de basisregistratie. Deze zelfevalutie is een

wettelijk verplicht onderzoek. De uitkomsten voor de zelfevaluatie 2022 voor reisdocumenten is 96,8% en voor de is BRP 99,3%.

Beoogd maatschappelijk effect

Klantgedreven dienstverlening

Doel: De identiteit, burgerlijke stand en de persoonsinformatie is authentiek en actueel

Bij geboorte of bij binnenkomst van elke nieuwe inwoner van Nederland wordt de identiteit vastgesteld en vastgelegd. Alle inwoners van de gemeente Twenterand zijn geregistreerd met een set van gegevens in de basisregistratie (BRP). De kwaliteit wordt bepaald door de actualiteit en authenticiteit van de geregistreerde gegevens. De persoonsgegevens moeten van een kwalitatief hoog niveau zijn, omdat honderden publieke instellingen deze gegevens gebruiken in hun contacten met de inwoners. Op basis hiervan hebben inwoners bepaalde rechten en kunnen zij gebruik maken van bepaalde diensten en voorzieningen.

Doel: De uitvoering van de publieksdiensten is snel, soepel en oplossingsgericht

De uitvoering van de Publieksdiensten is snel, soepel en oplossingsgericht en sluit steeds meer aan bij het besef dat mensen graag zelf hun zaken regelen, wanneer het hen uitkomt. Ook in 2022 zal verder worden geïnvesteerd in kanaalonafhankelijk werken, responsieve E-formulieren via digitaal loketten. Voor mensen die dit niet kunnen, bieden we ondersteuning en alternatieven. Standaard waar het kan, persoonlijk en op maat waar het moet. De inrichting van selfservice vereist beschikbaarheid van systemen, beveiliging en ICT-infrastructuur.

Doel: De dienstverlening is toegankelijk en kwalitatief goed

Bij klant gedreven dienstverlening geloven we dat de kracht voor goede dienstverlening in de betrokkenheid en professionaliteit zit van de medewerkers. Toegankelijk qua (toegangs-)kanalen en werken volgens onze dienstverleningskernwaarden: professioneel, invoelend en respectvol, oplossingsgericht en transparant. De logica (of de beleving) van de inwoner is daarbij belangrijk, onze organisatie is daarbij zoveel mogelijk ondersteunend. We zorgen dat de verwachting rondom onze dienstverlening helder is. Wij verbeteren onze kwaliteit door monitoring en vragen aan klanten.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Inwoners zijn geregistreerd conform de feitelijke situatie

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Gemeenteraadsverkiezingen 16 maart 2022

Omschrijving
Op 16 maart organiseerde de gemeente de gemeenteraadsverkiezingen. De verkiezingen stonden in het teken van de coronamaatregelen. Zo konden kiezers op 14 en 15 maart vervroegd stemmen en is voldaan aan alle voorzorgsmaatregelen en vereiste corona maatregelen. De kiezers zijn gestimuleerd te gaan stemmen door inzet van een verkiezingskrant, diverse video's gedeeld via social media en de stemwijzer. Het opkomstpercentage was 56%.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Dienstverlening volgens verwachting

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Benchmark

Omschrijving
In 2022 is de benchmark naar de gemeentelijke dienstverlening uitgevoerd. De resultaten zijn respresentatief. De inwonersbeleving is gepeild met soortgelijke gemeente op de onderwerpen: woon- en leefklimaat, relatie burger - gemeente, directe dienstverlening en zorg en welzijn. Overall waren uitkomsten vergelijkbaar met de andere gemeenten. Op 2 onderdelen zijn aandachtpunten, namelijk op het gebied van de gemeentelijke inspanning op gebied van woon- leefklimaat en de relatie burger - gemeente. In 2023 en 2024 wordt met een actieplan hierop ingespeeld.
De resultaten zijn gepubliceerd op waarstaatjegemeente.nl.

- Centrale kanalen zijn goed bereikbaar. Inwoners worden voorzien van antwoord conform servicenormen

  Omschrijving

  In 2022 is verder gewerkt aan de doorontwikkeling van de huidige centrale kanalen post, telefonie, receptie en social media. Via robotisering hadden we snel overzicht in het aantal contactmomenten met als onderwerp de oorlog in Oekraine en opvang vluchtelingen. De inwoners hebben geen hinder ondervonden van de veranderingen.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Toegankelijk digitaal

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Ketenbreed kanaalsturen

  Omschrijving

  Doorlopend zijn digitale webformulieren verbeterd. Via de website en na ontvangst van aanvragen of verzoeken via de telefonie, receptie, mail of social media worden inwoners actief doorverwezen naar de webformulieren. Kan of wil de inwoner hier geen gebruik van maken dan zijn er altijd alternatieven. Door andere prioriteiten in 2022 is nog niet gestart met webchat. Dit komt mede door de overgang naar een andere leverancier van de website waardoor de eerste prioriteit was om de basis op orde te hebben.

Wat hebben we bereikt

Subdoel: Samen bereiken we meer

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Klantreizen

  Omschrijving

  Vanwege andere prioriteiten, de samenwerking met de gemeente Ommen, de inschrijving van Oekrainsche vluchtelingen en de overgang naar een ander zaaksysteem, is in 2022 geen aandacht besteed aan klantreizen.

- Participatiebeleid

  Omschrijving

  Het participatiebeleid is in 2022 opgeleverd. Er is een tool gecreëerd die op een laagdrempelige wijze gebruikt kan worden door inwoners, ondernemers en de gemeente zelf. Het geeft de initiatienemer inzicht en advies en moet leiden tot meer participatie en minder bezwaren. De tool is eind 2022 beschikbaar voor intern en extern gebruik.

Wat heeft het gekost

Overzicht baten en lasten Fundament

	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Incidenteel gerealiseerd in boekjaar
Doelenboom dienstverlening en klantcontact				
Lasten	1.012.135	1.013.976	620.023	0
Baten	-508.566	-497.138	-422.607	0
Saldo van baten en lasten	503.569	516.838	197.416	0
Doelenboom bedrijfsvoering				
Lasten	13.684.920	13.837.965	4.676.057	1.191.479
Baten	-6.891.750	-497.718	-2.145	-2.343.500
Saldo van baten en lasten	6.793.170	13.340.247	4.673.912	-1.152.021
Totaal programma lasten	14.697.056	14.851.941	5.296.080	1.191.479
Totaal programma baten	-7.400.316	-994.856	-424.752	-2.343.500
Totaal saldo van baten en lasten	**7.296.740**	**13.857.085**	**4.871.328**	**-1.152.021**
Mutaties reserves db dienstverl. en klantcontact	0	16.000	0	0
Mutaties reserves db bedrijfsvoering	1.992.344	364.690	-286.619	-214.479
Totaal mutatie reserves	1.992.344	380.690	-286.619	-214.479
Geraamd resultaat	**9.289.084**	**14.237.775**	**4.584.709**	**-1.366.500**
gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	*-6.560.345*			

Wat heeft het gekost

Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten op het programma ‘fundament’ is in 2022 € 6.560.000 lager dan geraamd. Dit verschil wordt onder andere veroorzaakt door onderstaande gegevens.

Bedrijfsvoering

- Voor onderzoek en coaching raadsleden was middels amendement € 20.000 opgenomen in de begroting ten lasten van de reserve coalitie akkoord. Dit is nog niet besteed.
- Kosten van burgemeester en wethouders is overschreden. Dit komt o.a. door de vergoeding dubbele woonlasten van een wethouder (conform rechtspositie) van € 12.500 en door een hybride vergadersysteem dat aangeschaft is voor de kamers van de collegeleden t.bv. het optimaliseren van het digitale werken (€ 20.000).
- In 2022 is een transitievergoeding betaald aan de voormalige secretaris van € 75.000. Dit was niet geraamd. Daarnaast is door het bestuur uitgebreide advisering gevraagd op het gebied van jongerenwerk. De kosten hiervan waren € 30.000. Ook dit was niet geraamd.
- De kosten van InTwenterand zijn hoger dan geraamd (€ 14.000). De ruimte in de krant kunnen we niet zomaar beperken. Budget in 2023 is reeds opgehoogd (voor 3 jaar incidenteel)
- Zowel de interne als de externe representatiekosten zijn in 2022 overschreden met in totaal € 21.000. Er zijn een aantal eenmalige uitgaven geweest, bijvoorbeeld afscheid wethouders en uitreiking zilveren penningen.
- De post accountantscontrole wordt overschreden met € 94.000. De overschrijding wordt met name veroorzaakt door de controle in het kader van de WNT. Daarnaast spelen aangescherpte controleregels een rol, net als het verscherpte toezicht van de AFM op de accountantscontrole. Ook uitbreiding van de sisa-regelingen heeft een rol gespeeld, evenals meerwerk bij de eindcontrole bij jaarrekening 2021 op onder meer het grondbedrijf.
- De gemeente heeft een bedrag van € 1.500.000 ontvangen inzake liquidatiesaldo Soweco. Dit is een eenmalig voordeel. Er loopt een onderzoek inzake de verbouw van de werf uit (een deel van)

deze middelen. Dit vraagt eerst een nadere uitwerking van de SW en de toekomst in relatie tot de Participatiewet en onze eigen buitendienst.

- Op het product overige financiële middelen zien we een nadeel (€ 270.000), maar wel veel afzonderlijke voor- en nadelen.

De voordelen zijn:

- Er is een bedrag ontvangen van € 260.000 voor verrekening bijdragen fase 2b Vroomshoop Oost. Dit was niet geraamd, dus dit is een voordeel op dit product.
- De opbrengst zandwinning is € 48.000 hoger dan geraamd.
- De voorziening pensioen politieke ambtsdragers is, (conform BBV) o.b.v. een actualisatieberekening van Raet, voor een bedrag van € 322.000 vrijgevallen.
- Er is een bedrag aan omzetbelasting over 2015 gecorrigeerd. Dit was een bedrag van € 81.000
- Er is een voordeel op schatkistbankieren van € 56.000. Dit wordt veroorzaakt door de rente die wij vanaf het derde kwartaal van 2022 ontvangen voor uitgezette middelen in de schatkist. Voorheen was het rentepercentage 0%.
- Het meerjarig onderhoud van de gemeentelijke gebouwen is € 85.000 lager dan begroot. De kosten voor meerjarig onderhoud worden gedekt uit de reserve 'onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken', de onttrekking uit deze reserve is eveneens lager dan geraamd. Werken zijn verschoven naar 2023.

De nadelen zijn:

- Er is, conform BBV-voorschriften, een voorziening gevormd voor het spaarverlof en voor het bovenwettelijk verlof van € 902.000. Dit was niet geraamd.
- Op dit product is de stelpost ‘voordeel kapitaallasten’ opgenomen. Dit voordeel is echter, conform BBV-voorschriften, zichtbaar bij de kapitaallasten op de diverse producten. Daarom leidt dit binnen dit product tot een nadeel van € 250.000.

- Het meerjarig onderhoud aan het gemeentehuis is € 622.000 lager dan begroot en aan de gemeentewerf € 85.000 lager dan begroot. De kosten voor meerjarig onderhoud worden gedekt uit de reserve 'onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken', de onttrekking uit deze reserve is eveneens lager dan geraamd. De werkzaamheden worden in 2023 uitgevoerd. Het algemeen onderhoud en de schoonmaakkosten in het gemeentehuis zijn overschreden met € 44.000
- Er is een bedrag ontvangen voor de opvang van Oekraïners van €3,65 miljoen. De inkomsten zitten in dit programma, de uitgaven zitten grotendeels onder programma Sociaal. Onder bedrijfsvoering zijn nog wel de personele kosten verantwoord van de uren die aan opvang Oekraïners zijn besteed. Deze personele kosten waren € 240.000. Overall laten de kosten voor de opvang van Oekraïners een onderschrijding zien van €2.400.000.
- Op de post ICT is een onderschrijding te zien van € 17.000 op kosten derden. In verband met de overgang naar iPhones voor het gehele personeel, komt er waarschijnlijk in 2023 een overschrijding op dit product. Deze overgang is noodzakelijk, omdat de huidige telefoons niet goed werken samen met bellen via Teams.
- De totale salarissen (inclusief ‘flex’) zijn € 1.575.000 lager dan geraamd. Vanuit de jaarrekening 2021 was een bedrag van € 1.200.000 over en dit is destijds bestemd voor uitgaven in 2022 en zit in de ARR. Dit bedrag is in 2022 echter niet onttrokken uit de ARR. Door het opnieuw niet kunnen invullen of later invullen van vacatures is dit voordeel ontstaan. Zowel werk als kosten schuiven door naar 2023. Aan de raad wordt voorgesteld dit totale bedrag van € 1.575.000 te storten in een bestemmingsreserve personeel. Dit betekent € 1.200.000 van de ARR naar de bestemmingsreserve personeel en € 375.000 vanuit het rekeningsaldo naar de bestemmingsreserve personeel. Daarnaast is € 170.000 aan uitkering ontvangen als gevolg van zieke werknemers, met name door overname van zieke SW-medewerkers. Dit is van tevoren niet te ramen. Voorgesteld wordt ook dit bedrag vanuit het jaarrekeningsaldo over te hevelen naar de bestemmingsreserve personeel.

Onderstaande post is in 2022 onderschreden, omdat de kosten in 2023 gemaakt worden. Deze posten worden hier apart benoemd, aangezien de budgetten niet overgeheveld worden naar 2023, waardoor dit tot een overschrijding zou kunnen leiden in 2023. Als verklaring kan dan worden verwezen naar dit jaarverslag.

2022

ICT, hardware	€	17.000

Algemene dekkingsmiddelen 2022

	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Incidenteel gerealiseerd in boekjaar
Lokale heffingen				
Lasten	0	0	0	0
Baten	-8.352.388	-8.511.019	-8.471.019	0
Saldo van baten en lasten	-8.352.388	-8.511.019	-8.471.019	0
Algemene uitkering				
Lasten	0	0	0	0
Baten	-60.077.559	-55.506.929	-53.878.929	0
Saldo van baten en lasten	-60.077.559	-55.506.929	-53.878.929	0
Dividend				
Lasten	0	0	0	0
Baten	-2.012.787	-1.957.343	-1.657.343	0
Saldo van baten en lasten	-2.012.787	-1.957.343	-1.657.343	0
Saldo financieringsfunctie				
Lasten	437.720	487.722	487.722	0
Baten	-298.258	-383.313	-235.613	0
Saldo van baten en lasten	139.463	104.409	252.109	0
Overige algemene dekkingsmiddelen				
Lasten	0	0	0	0
Baten	-779.267	-657.694	-657.694	0
Saldo van baten en lasten	-779.267	-657.694	-657.694	0
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**-71.082.539**	**-66.528.576**	**-64.412.876**	**0**

Wat heeft het gekost

De algemene dekkingsmiddelen laten een voordeel zien van € 4.553.000. Dit verschil wordt nagenoeg geheel veroorzaakt door een hogere algemene uitkering dan geraamd.
In dit voordeel zit onder andere een bijdrage POK (kinderopvangtoeslag) van € 108.000 en € 1.008.000 aan middelen die bij de decembercirculaire van de algemene uitkering aanvullend bekend zijn geworden (zoals de energietoeslag van € 852.000). Voorgesteld wordt om deze bedragen bij de bestemming van het jaarrekeningsaldo te reserveren.

Beleidsindicatoren programma's conform BBV

Beleidsindicatoren programma's conform BBV

Via onderstaande link vindt u de beleidsindicatoren
https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/besluit-begroting-en-verantwoording/?regionlevel=gemeente&regioncode=1700

Algemene dekkingsmiddelen 2022

Algemene dekkingsmiddelen 2022

Lokale heffingen

De gemeente Twenterand kent de volgende niet bestedings gebonden gemeentelijke heffingen:

	Realisatie begrotings jaar	Raming begrotings jaar na wijziging	Raming begrotings jaar voor wijziging
Onroerende-zaak belasting	-8.352.388	-8.511.019	-8.471.019
Totaal	-8.352.388	-8.511.019	-8.471.019

Dividend

Verantwoord zijn de volgende dividenden:

	Realisatie begrotings jaar	Raming begrotings jaar na wijziging	Raming begrotings jaar voor wijziging
Bank Nederlandse Gemeenten	-54.419	-24.000	-24.000
Twence BV	-317.082	-345.843	-345.843
Cogas	-1.106.241	-1.116.000	-1.116.000
Enexis	-28.306	-29.000	-29.000
Wadinko	-106.739	-42.500	-42.500
Rova	-100.000	-100.000	-100.000
Zonnepark	-300.000	-300.000	0
Totaal	-2.012.787	-1.957.343	-1.657.343

Saldo financieringsfunctie

	Realisatie begrotings jaar	Raming begrotings jaar na wijziging	Raming begrotings jaar voor wijziging
Baten	-298.258	-383.313	-235.613
Lasten	437.720	487.722	487.722
Per saldo nadeel	139.463	104.409	252.109

Ter toelichting wordt het volgende vermeld:

Onder het saldo van de financieringsfunctie moet in dit verband worden verstaan het saldo van de betaalde rente over de aangegane leningen en over de aangetrokken middelen in rekening courant en de ontvangen rente over uitzettingen.

Overige algemene dekkingsmiddelen

De gemeente rekent rentelasten aan de diverse programma's toe, zodat die programma's een integraal beeld geven van de kosten die met de uitvoering gemoeid zijn. Daarbij wordt ook rente gecalculeerd over het werkzame eigen vermogen van de gemeente. Aangezien de gecalculeerde rente over het eigen vermogen niet daadwerkelijk betaald hoeft te worden, vloeit deze terug in de gemeentelijke baten. De rente over de vrije componenten van het eigen vermogen wordt daarbij als algemeen dekkingsmiddel verantwoord.

	Realisatie begrotings jaar	Raming begrotings jaar na wijziging	Raming begrotings jaar voor wijziging
Overige rente reserves/voorzieningen:			
- Bespaarde rente reserves en voorzieningen	-695.136	-607.694	-607.694

Overige algemene dekkingsmiddelen:			
- Forensenbelasting	-5.811	-5.000	-5.000
- Toeristenbelasting	-78.320	-45.000	-45.000
	-779.267	-657.694	-657.694

Algemene uitkering

	Realisatie begrotings jaar	Raming begrotings jaar na wijziging	Raming begrotings jaar voor wijziging
Baten	-60.077.559	-55.506.929	-53.878.929

Paragrafen

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Doel van deze paragraaf is weergeven hoe solide de positie van de gemeente is en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen. Daarvoor worden weerstandsvermogen en risicobeheersing geschetst en kengetallen over de financiële weerbaarheid en wendbaarheid gepresenteerd.
De coronapandemie en de oorlog in Oekraïne hebben de afgelopen jaren laten zien dat er snel ernstige verstoringen kunnen optreden, op grote schaal en met een forse impact, voor vrijwel iedereen. De gevolgen ervan zien we in de vorm van ongekend hoge inflatie en hebben we ook ervaren als gemeente, vrijwel alle beleidsterreinen zijn er door geraakt.
Ook de nabije toekomst is behoorlijk onzeker. De oorlog, de opgaven vanuit het Rijk (met niet altijd voldoende middelen), gebrek aan menskracht en materialen, de op de loer liggende recessie, de weer aantrekkende problematiek bij jeugd en de nieuwe financieringssytematiek voor gemeenten vormen daarmee risico's op korte / middellange termijn. Dit vraagt om continue bewustwording, om monitoren en acteren en dat is wat we doen.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Risicobeheersing is het expliciet en systematisch omgaan met en beheersen van risico's. Een risico is een onzekere gebeurtenis met – beleidsmatige en/of financiële – gevolgen. Bij het weerstandsvermogen ligt de focus op de financiële gevolgen van risico's. Het geeft aan in hoeverre de gemeente in staat is om de gevolgen van risico's op te vangen zonder dat beleid en uitvoering in gevaar komen. Weerstandsvermogen is de beschikbare gedeeld door de benodigde weerstandscapaciteit.
De beschikbare weerstandscapaciteit is samengevat in de volgende tabel. Ultimo 2022 bedroeg de weerstandscapaciteit € 16.055.852

Tabel weerstandscapaciteit

Omschrijving	Stand 31-12-2021 rekening	Stand 31-12-2022 Begroot	Stand 31-12-2022 rekening
Algemene Risico Reserve	€ 2.902.190	€ 6.792.949	€ 9.069.846
Reserve minimabeleid	€ 59.113	€ 59.113	€ 67.272
Reserve Sociaal Domein	€ 4.091.110	€ 3.618.372	€ 6.169.199
Reserve risico's grondbedrijf	€ 677.718	€ 677.718	€ 749.535
Totaal	€ 7.730.131	€ 11.148.152	€ 16.055.852

De benodigde weerstandscapaciteit is afhankelijk van de risico's die worden gelopen. Daarvoor doen we aan risicomanagement. Doelen hiervan zijn het bevorderen van risicobewustzijn en het expliciet maken en beheersen van risico's. Het is een continu proces gericht op:
• Het identificeren van risico's: waar lopen we welke risico's?
• Het classificeren van risico's: hoe groot is de kans, de impact en het financiële effect?
• Het treffen van beheersmaatregelen
We doen dit door tweemaal per jaar risicosessies te houden met inhoudelijk en financieel betrokkenen. Daarbij worden risico's benoemd en waarbij per risico de kans op optreden en de

gevolgen (impact) ervan worden bepaald. Gevolgen in financiële zin – incidenteel of structureel (i/s in de onderstaande tabel) - en voor doelstelling en imago (in de vorm van een rapportcijfer, waarbij een hoger cijfer staat voor een groter gevolg). Zo actualiseren we het overzicht van risico's, als basis voor beheersmaatregelen, gericht op verminderen van kans op optreden en/of op beperken van gevolgen. Hierbij wordt opgemerkt dat het soms lastig is om de risico's te kwantificeren.
De belangrijkste risico's zijn samengevat in de tabel Risico's en worden toegelicht.
Daarmee zijn niet alle risico's benoemd. Want de gemeente zit sterk in de Twenterandse samenleving en heeft vele relaties met bijv. sportverenigingen en culturele organisaties. Het kan dan gaan om private/maatschappelijke organisaties met een grote betekenis voor de Twenterandse samenleving. Deze kan zo groot zijn dat, wanneer zich bijv. bedrijfsvoering risico's voordoen bij die organisaties, de gemeente als vangnet kan optreden, bestuurlijk dan wel financieel, afhankelijk van bestuurlijke afweging. Deze scenario's zijn slecht op voorhand te bepalen omdat de gemeente veelal geen statutaire verantwoordelijkheid draagt. Wel wordt opgemerkt dat verenigingen steeds meer een beroep doen op privatiseringsmogelijkheden en garantstellingen voor geldleningen om tot vernieuwing te komen. Verder noemen we de klimaatverandering zoals die zich kan manifesteren in wateroverlast, droogte en/of hitte. Dit zijn evenzeer risico's.
Specifiek noemen we nog zes risico's: de omgang met systemen, inkoop, contractbeheer, Kanaal Almelo de Haandrik, bouw van het nieuwe zwembad en verbouwing en herhuisvesting van gemeentehuis.
De toenemende digitalisering heeft geleid tot een veelheid aan systemen die veel vraagt van medewerkers. Dit kan leiden tot onjuist gebruik van systemen met mogelijk fouten en/of verspilling als gevolg. Daarom is werken aan digivaardigheden een agendapunt. Ook speelt bij systemen dat koppelingen niet altijd goed werken. Waar voorheen keuzes per losse applicatie werden gemaakt (qua systeem, leverancier, kosten) is nu de koers om meer vanuit het gebruikersgemak en vanuit het besef van het gehele applicatielandschap te kijken bij vervangingen.
Bij inkoop bestaat de kans dat niet alle inkoopbehoeften in beeld zijn dan wel dat hierbij niet de juiste procedure is gevolgd. Risico hiervan kan bijv. zijn dat een marktpartij een verbod tot uitvoering van de opdracht en een gebod tot heraanbesteding vordert op straffe van een dwangsom. Daarnaast is er het risico van onrechtmatig handelen, met als gevolg een jaarrekening zonder goedkeurende verklaring. Het proces inkoop en aanbesteding wordt met het oog hierop in 2023 onder handen genomen gericht op verbetering en borging.
Als contracten niet goed beheerd worden bestaat het risico dat rechtmatig afgesloten contracten onrechtmatig worden. Goed contractbeheer met ondersteuning van een contractbeheersysteem is noodzakelijk. Op basis van het plan van aanpak 'Professionaliseren van de inkoopfunctie' worden hierop verdere acties ondernomen. Ook is het de bedoeling om in samenwerking met de accountant op deze materie een beleidslijn te ontwikkelen en uit te voeren. Verbeteringen worden opgepakt bij de aanpak van het proces inkoop en aanbesteding.
Bij het Kanaal Almelo de Haandrik speelt dat de gemeente mogelijk door de eigenaren (deels) aansprakelijk wordt gesteld voor de schade die aan hun woningen of bedrijfspanden is opgetreden. Of door netwerkbeheerders wanneer de door hen aangevraagde vergunning of instemming wordt geweigerd, omdat de gemeente schade, die mogelijk door hun werkzaamheden zou kunnen optreden, wil voorkomen. Daarnaast leidt de gemeente zelf aanzienlijke schade aan de eigen infrastructuur, omdat deze buiten de schaderegeling van de provincie valt en dit vraagt op termijn forse investeringen en mogelijk voor onze rekening.
Het project nieuwbouw zwembad De Stamper ontkomt ook niet aan prijsstijgingen en is hierdoor financieel onder druk komen te staan. Hoewel het project in 2021 is aanbesteed en reeds een groot aantal contracten in 2021 is afgesloten konden niet alle leveringen voor de afgesproken prijs plaatsvinden. Ook was het niet mogelijk om alle prijsstijgingen uit de post onvoorzien op te vangen en daarom is de raad om aanvullend krediet gevraagd en daarmee lijkt het risico ondervangen.
De verbouw en herinrichting van het gemeentehuis is een project gericht op drie doelen: verduurzaming van de achtergevel, vervanging en verduurzaming van installaties en creëren van toekomstbestendige inrichting van het pand. Onder dit laatste valt ook de omvorming van het gemeentehuis tot 'huis van ontmoeting' waarbij andere organisaties toetreden en delen van het pand huren en waarbij de huuropbrengsten inkomsten vormen voor de exploitatie van het gemeentehuis.
Bij een dergelijk groot en complex project spelen doorgaans risico's, liggend op het gebied van financiën, tijd en kwaliteit en deze zijn ook aanwezig in dit project, waarbij financiële risico's door sterk gestegen prijzen (bouwkosten, energiekosten, bouwkundig en technisch personeel, etc.) en uitbreiding scope (ICT bekabeling), in de raadsinfo van 20 februari jl. al zijn benoemd. Daarom is de raad om aanvullend krediet gevraagd en daarmee lijkt dit financiële risico ondervangen. Ook vraagt de

governance aandacht i.v.m. mogelijke gevolgen voor inkoop en aanbesteding en overige rechtmatigheid.

Tabel risico's

Tabel Risico's

	Risico's	impact in euro's	i/s	doel	imago	kans	vereist weerstandsvermogen
1	Het onvoldoende realiseren van transformatie en bijsturingsmaatregelen	€ 1.000.000	s	7	7	50%	€ 1.000.000
2	Huishoudelijke ondersteuning	€ 250.000	s	6	6	50%	€ 250.000
3	Open einde' regelingen	€ 1.750.000	s	7	7	50%	€ 1.750.000
4	Twentse visie op vervoer	€ 200.000	s	7	7	25%	€ 100.000
5	Optreden majeure procesfout of incident	€ 500.000	i	7	9	35%	€ 175.000
6	Samenwerkingsaspecten	€ 500.000	i	5	8	25%	€ 125.000
7	Wijzigingen in wetgeving en verdeelmodellen	€ 500.000	s	5	5	40%	€ 400.000
8	Kwetsbaarheid informatiesystemen	€ 250.000	i	9	8	25%	€ 62.500
9	Gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed	€ 400.000	i	5	7	35%	€ 140.000
10	Uitvoeringsprogramma VTH	€ 1.000.000	i	3	8	15%	€ 150.000
11	Bodem	€ 400.000	i	3	3	20%	€ 80.000
12	Ruimtelijke ontwikkelingen	€ 300.000	i	3	6	20%	€ 60.000
13	Niet voldoen aan BIO / AVG	€ 250.000	i	4	8	5%	€ 12.500
14	Hack	€ 2.000.000	i	6	10	5%	€ 100.000
15	Regelgeving, BBV en gemeentefonds	€ 500.000	i	2	2	25%	€ 125.000
16	Opduiken van onbekende afspraken met gevolgen	€ 500.000	i	2	8	20%	€ 100.000
17	Personeel gerelateerde risico's	€ 500.000	i	8	7	75%	€ 375.000
18	Humanitaire ontwikkelingen	€ 1.000.000	s	8	8	75%	€ 1.500.000
	Totaal						€ 6.505.000

Weerstandsvermogen is 'impact in euro's' maal 'kans' waarbij structurele risico's dubbel tellen

Toelichting risico's

1. Het onvoldoende realiseren van transformatie en bijsturingsmaatregelen.
De decentralisaties betekenen voor het sociaal domein een grote uitdaging. Van de gemeente wordt verwacht dat er zorg en ondersteuning wordt georganiseerd en daarvoor zijn te weinig middelen beschikbaar. Inmiddels zijn er extra middelen voor Jeugdzorg toegezegd met daarbij de opgave om kosten terug te dringen. Daar is een hervormingsagenda voor Jeugd aan gehangen, waarover in het de eerste helft van 2023 een akkoord wordt verwacht tussen gemeenten en het Rijk. Echter zijn in het regeerakkoord van het kabinet bezuinigingen opgenomen. Het belang van de transformatie blijft daarmee nog steeds onverminderd van belang. In de aanpak waarvoor de gemeente Twenterand heeft gekozen staat deze transformatie dan ook centraal. Daarbij merken wij op dat de samenleving niet maakbaar is en externe effecten ook van invloed kunnen zijn.
2. Huishoudelijke ondersteuning.
In 2023 volgt een nieuwe aanbesteding van de Huishoudelijke ondersteuning. Uitkomsten hiervan kunnen een financieel effect hebben. Daarnaast heeft de Huishoudelijke ondersteuning een open einde risico en bestaat het risico dat nieuwe regelingen op dit terrein (zoals abonnementstarief eigen bijdrage en CAO-kosten) onvoldoende financieel worden gecompenseerd.
Vanaf 2019 zien we hogere kosten op de maatwerkvoorziening huishoudelijke ondersteuning. Dit komt enerzijds door een hogere indexatie door reële tarieven en anderzijds doordat het

abonnementstarief en vergrijzing een aanzuigende werking heeft op de vraag naar Wmo voorzieningen. Het risico bestaat dat er onvoldoende wordt gecompenseerd door het Rijk met betrekking tot de volumestijgingen die het gevolg zijn van vergrijzing. Het abonnementstarief staat op de agenda van het nieuwe kabinet. De beheersing vraagt om aanpassing van het beleid en een gerichte monitoring van de ontwikkeling van dit risico. Inmiddels zijn hiertoe de eerste stappen gezet, zowel lokaal als regionaal. Een was- en strijkservice is ingezet als lokale financiële beheersmaatregel. Tegelijkertijd zien we een toename in het aantal (nieuwe) aanvragen voor HO, waardoor de er sprake is en zal zijn van wachtlijsten wanneer de beschikbare capaciteit hiermee niet in balans is.
3. 'Open einde' regelingen.
Binnen het sociaal domein zijn er verschillende gebieden waarbij sprake is van zogenaamde 'open einde' regelingen. Dit betekent dat in situaties waarin een aanvraag voor een voorziening niet afgewezen kan worden, de gemeente moet leveren. De hieruit voortvloeiende kosten zijn voor rekening van de gemeente, ook wanneer als gevolg hiervan het beschikbare budget wordt overschreden. Onder- en overschrijdingen worden in eerste instantie vanuit een reserve opgevangen. Dit risico speelt sterk in het sociaal domein. De beheersing richt zich o.a. op het voorliggend maatschappelijke veld, waar toenemend gebruik wordt gesignaleerd. Tenslotte is er in algemene zin binnen het Sociaal Domein sprake van forse stijgingen van de indexatie (gemiddeld circa 10 tot 15%) als gevolg van kostenstijgingen. Denk hierbij naast de generieke stijgingen bijvoorbeeld aan een toename in de kosten van leerlingenvervoer (o.a. toename brandstofkosten) en hulpmiddelen (o.a. toename kosten materialen)
4. Twentse visie op vervoer.
In samenwerking met andere Twentse gemeenten is er gewerkt aan een integrale oplossing voor de huidige situatie van verschillende naast elkaar bestaande vervoersstromen. Dit heeft geleid tot een aanbesteding in 2017 en inmiddels ook een lokale bestuursopdracht vervoer; er is inmiddels gestart met (de voorbereiding van) de nieuwe aanbesteding (in juni 2023 lopen de overeenkomsten af) in deze complexe markt. De kaders/randvoorwaarden van de aanbesteding kunnen een financiële impact gaan hebben. Het is niet uitgesloten dat de wijze waarop de kosten van het leerlingenvervoer anders zal gaan worden (denk bijv. aan een andere wijze van tariefopbouw). Tegelijkertijd is er (o.a. geïnitieerd vanuit Twenterand Duurzaam Financieel Gezond) ingezet op sturingsmogelijkheden hierop, zoals bijvoorbeeld ritten op hele korte afstand (alleen nog boven de 500 of 700 meter) niet langer toe te staan, de maximale reisafstand te beperken tot de wettelijke ondergrens van 20 kilometer in en om de woning etc.
5. Optreden van een majeure procesfout of incident.
Dit risico betreft het optreden van een procesfout of incident leidend tot een grote verstoring van het proces of in de dienstverlening. Uiteraard kunnen procesfouten en incidenten altijd plaatsvinden, maar bij dit risico gaat het om een grote verstoring. Aanleiding hiervoor kan zijn: een gebrek aan casusregie waardoor de juiste zorg niet of niet tijdig is verleend; het onvoldoende op orde zijn van het administratieve proces met de programmatuur en het juiste gebruik daarvan; het verlenen van andere zorg dan bedoeld of het verlenen van te dure of te langdurige zorg door rolonduidelijkheid of gebrek aan kennis bij de medewerkers.
Ten gevolge van het optreden van incidenten kan de koersvastheid onder druk komen te staan. Het bestaan van onvoldoende plaatsingsmogelijkheden voor participatie, hulp en ondersteuning dan wel onvoldoende doorstroming (bijv. vanuit crisisopvang) kan leiden tot extra kosten. Er kan een toename optreden van het aantal bezwaarschriften met gevolgen voor imago en kosten. Van belang is dat indien wachttijden oplopen het risico toeneemt, daarom vindt monitoring van wachttijden plaats. Wachttijden in de toegang en in de rest van de keten vragen bijzondere aandacht. Landelijk heeft dit ook aandacht en regionaal wordt dit ook verder opgepakt
6. Samenwerkingsaspecten.
In het sociaal domein wordt met veel partijen samengewerkt. Daar spelen ook risico's. Dat kan gaan over een verschil van inzicht over de kwaliteit van dienstverlening, hetgeen tot aansprakelijkheidskwesties kan leiden. Er zijn verschillende coalities in Twente wat invloed heeft op slagkracht, duidelijkheid en efficiency, ook richting externe partijen. Verder kunnen problemen ontstaan bij partijen, bijv. liquiditeitsproblemen, waardoor afspraken niet worden nagekomen en er bijvoorbeeld niet "wordt geleverd". Ook kan het leiden tot faillissement waardoor frictiekosten kunnen ontstaan en er aanvullende maatregelen moeten worden getroffen om dienstverlening gecontinueerd te krijgen, bijvoorbeeld Early warning. Early warning betreft vroegsignalering bij problemen bij zorgaanbieders. Om problemen voor te zijn wordt er toenemend strakker aan de voorkant gescreend (barrièremodel). Het werken conform de privacywetgeving kan gevolgen hebben voor de beoogde integrale werkwijze en kan integraal maatwerk beperken.
De samenwerking op het gebied van inkoop kan moeizaam verlopen waardoor beoogde

inkoopvoordelen niet gehaald worden. De verlengingen van de huidige inkoop voor het Twents Model zijn geregeld en de nieuwe inkoop voor het Twents Model in 2025 is gestart voor zowel jeugd als Wmo. Zowel binnen de Wmo en Jeugdzorg is er sprake van arbeidsmarktkrapte, wat een mogelijk risico kan gaan vormen voor toekomstige zorgdienstverlening aan inwoners.
Op het gebied van jeugd een discussie gaande over het al dan niet verhogen van de tarieven en zijn er personeelstekorten. Een mogelijke impact kan zijn dat tarieven buitenregulier worden verhoogd waardoor de kosten voor jeugdzorg toenemen. De personeelstekorten kunnen zijn ook een mogelijk risico voor het tijdig kunnen bieden van zorg en kunnen een negatieve invloed hebben op de dienstverlening. Tenslotte bestaat er in algemene zin een potentieel risico op zorgfraude. In samenwerking met partners zoals het OZJT, RIEC (Regionale Informatie- en Expertise Centra) en de SRT (Sociale Recherche Twente) worden risico's op het gebied van zorgfraude teruggebracht.
Daarnaast wordt door de contractmanagers van gemeente Twenterand aandacht gevraagd tijdens (account)gesprekken met zorgaanbieders voor de managementrapportages, waarbij stil wordt gestaan bij de financiële verantwoording en de accountantsverklaring. Hierbij worden vragen gesteld over doel- en rechtmatigheid van de ingezette ondersteuning en wordt bij (potentiële) onregelmatigheden (denk bijv. aan een hoge verzilveringsgraad) hier nader op doorgevraagd.
Op het moment van schrijven is er ook sprake van bezwaarschriften c.q. claims op het gebied van het jongerenwerk. Dit kan tot extra kosten leiden.
7. Wijzigingen in wetgeving en verdeelmodellen.
Er is een nieuw verdeelmodel voor de herverdeling van het gemeentefonds aangeboden. Hierop is door het Raad voor het Openbaar Bestuur een reactie gegeven dat het nieuwe verdeelmodel aanpassingen behoeft. Inmiddels is er een resolutie aangenomen waarbij het onduidelijk is wanneer er een nieuw verdeelmodel ingevoerd gaat worden.
Er zijn extra middelen Jeugdzorg toegekend voor 2021 en 2022. Het kabinet heeft een voorlopig besluitgenomen over 2023 en verder. Hierover is nog geen overeenstemming bereikt tussen VNG en het ministerie van VWS. Hierop vooruitlopend zijn de extra middelen al wel deels structureel in de begroting opgenomen (met instemming van de toezichthouder). Daarnaast is er ook sprake van andere wijzigingen die ook raken aan het Sociaal Domein. In het bijzonder noemen we de wijziging woonplaatsbeginsel en de nog te trekken conclusies van het rapport "Stelsel in groei" met de komende hervormingsagenda Jeugdzorg. Gedurende het jaar 2022 zijn o.b.v. het woonplaatsbeginsel de verantwoordelijkheden voor jeugdigen vanuit andere gemeenten naar onze gemeente overgedragen en zijn aan de andere kant de verantwoordelijkheden voor jeugdigen vanuit onze gemeente naar andere gemeente overgedragen. Hierin schuilt een mogelijk risico dat de zorgvolumes van de naar onze gemeente overgedragen verder kunnen toenemen, dan waar aanvankelijk rekening mee werd gehouden bij de verdeling van de financiële middelen van het woonplaatsbeginsel.
8. Kwetsbaarheid informatiesystemen
De afhankelijkheid van de bij het Sociaal Domein gebruikte informatiesystemen is groot. Per 1 januari 2022 is overgegaan naar een ander regiesysteem binnen het Sociaal Domein, waardoor gebruik kan worden gemaakt van 2 softwarepakketten van dezelfde softwareleverancier voor het gehele Sociaal Domein. Hiermee is het risico hieromtrent verkleind. Op het gebied van continuïteit zijn er risico's van uitval met stagnerende dienstverlening, niet tijdige betalingen en extra inzet/ bypasses als gevolg. De informatie uit het systeem kan tekortschieten voor goede sturing en geeft risico's in financiële grip (tijdigheid) en de export uit het systeem heeft een omvang die tot vervolgrisico's kan leiden.
De komende periode zullen nieuwe ontwikkelingen m.b.t. IT in het Sociaal Domein een rol gaan spelen. Hierbij moet o.a. worden gedacht aan verdere doorontwikkeling van stuurinformatie (oplevering van een real-time dashboard voor Jeugd en Wmo en deelname/lokaal uitrollen van het regionale Jeugd en Wmo-voorspelmodel), de implementatie van een nieuw document management systeem voor het sociaal domein en de implementatie van een nieuw zorg-veiligheidssysteem (i.v.m. uitkomst regionale aanbesteding).
9. Gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed.
Verschillende soorten risico's kunnen zich voordoen. Die zijn gerelateerd aan:
• De leegstand van gebouwen;
• De staat van onderhoud;
• De bouwkundige staat;
• De exploitatie van gebouwen.
Gemeentelijk vastgoed is vastgoed waarvan de gemeente eigenaar is. Ook is er maatschappelijk vastgoed, in eigendom en/of in gebruik bij maatschappelijke organisaties, zoals verenigingen en stichtingen. Wanneer er zich (financiële) problemen voordoen, zal de gemeente al snel worden aangesproken.
Als Twenterand zien we grote maatschappelijke opgaven op ons afkomen, zoals de energietransitie

en de klimaatadaptatie met bijv. de uitdaging om het (gemeentelijk) vastgoed te verduurzamen. Verder is nodig in beeld te krijgen welk vastgoed de gemeente wil (blijven) inzetten voor de realisatie van doelen en het werken aan maatschappelijke opgaven. Ook is het goed om in het licht van de maatschappelijke opgaven het in eigendom hebben van het vastgoed te bekijken. Daarnaast kan de financiële situatie aanleiding zijn om het in bezit hebben van een deel van het vastgoed te heroverwegen.
Vastgoed in gemeentelijk eigendom draagt bij aan de maatschappelijke doelen van de gemeente Twenterand. Leegstaand of commercieel vastgoed zonder bijdrage aan de maatschappelijke doelen wordt afgestoten, in beginsel door verkoop. Het belang hiervan wordt onderstreept door de sterk oplopende energiekosten. Capaciteitsbeperkingen vormen hier een risico, maar met de komst van een assetmanager wordt gestart met exploitatiegericht werken en sturen op risicobeperking. In 2019 is beleidskader voor gemeentelijk vastgoed Twenterand vastgesteld, waarbij het vastgoed in kaart is gebracht, met hierbij de relatie met de doelenbomen. Ook zijn uitgangspunten geformuleerd die de richting bepalen, waarmee de afwegingen per gebouw of categorie kunnen worden gemaakt. De bouwkundige staat en de staat van onderhoud wordt 3-jaarlijks door een deskundig bureau geïnspecteerd en verwerkt in een meerjarenonderhoudsplanning (MJOP). Hiermee wordt dit risico afgedekt.
10. Uitvoeringsprogramma VTH (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving).
Het niet (kunnen) voldoen aan controles en frequenties in het uitvoeringsprogramma van evenementen-, bouw- en milieuvergunningen, als gevolg waarvan er ongewenste situaties kunnen ontstaan of optreden. Bijv. verkeerde opslag van gevaarlijke stoffen (milieu), of ten onrechte afgeven van een evenementenvergunning. Een ander risico is dat omgevingsvergunningen niet tijdig verleend of dat deze van rechtswege verleend worden, wat ongewenste maatschappelijke, juridische en economische effecten kan hebben. Deze risico's kunnen forse gevolgen hebben voor imago/doelrealisatie en ook financieel.
De milieu-inspecties en vergunningen zijn vanaf 2019 bij de Omgevingsdienst Twente (ODT) ondergebracht. De overige uitvoering van het Uitvoeringsplan ligt bij het team Omgeving. Wanneer dit plan wordt uitgevoerd blijven we binnen de aanvaardbaar geachte bestaande risico's. Dat de ODT een deel van de uitvoering verzorgt is van beperkte invloed op dit risico. De gemeente blijft verantwoordelijk. Dit geldt ook voor de verhaalbaarheid van kosten van verwijdering van drugsafval bij grondeigenaren. De beheersing van dit risico staat onder druk door de krapte op de arbeidsmarkt, het lukt onvoldoende om gekwalificeerd personeel aan te trekken en ook via inhuur/detachering lukt het niet.
11. Bodem.
Naar aanleiding van incidenten of wijzigingen (bijv. nieuwbouw) kan het gebeuren dat bij controles zaken naar boven komen die niet in orde zijn. Bijv. een (dreigende) verontreiniging, zo is onlangs PFAS aangetroffen. In die gevallen worden er maatregelen (opdracht tot sanering) genomen, al dan niet ondersteund door een dwangsom en met een termijn, een en ander ten laste van de organisatie die het betreft. Daarbij zijn situaties denkbaar waarbij de gemeente zelf bepaalde (delen van de) saneringen moet uitvoeren en de kosten ervan ook voor een deel draagt. Gedragslijn is hierbij dat aansprakelijkheid altijd direct bij de eigenaar wordt gelegd.
Deze handhavingstaken zijn per 2019 overgegaan naar de ODT.
Onder de Omgevingswet komen bodemtaken van de Provincie over naar de gemeente. We onderzoeken nog of deze taken eveneens bij de ODT kunnen worden ondergebracht.
Qua beheersing speelt de digitalisering van het bodemsysteem, waarbij bekende verontreinigingen zoveel mogelijk in kaart worden gebracht. Voor wat betreft de aanwezigheid of het aantreffen van asbest in de bodem is het Bureau Asbest Sanering (BAS) opgericht. Dit bureau werkt voor 7 Twentse gemeenten en neemt de onderzoeken en de sanering geheel voor haar rekening. De middelen hiervoor worden als subsidie ontvangen van de Provincie.
12. Ruimtelijke ontwikkelingen.
De invoering van de nieuwe Omgevingswet brengt risico's met zich mee. Die kunnen zich voordoen t.a.v. meerdere aspecten: niet tijdig klaar zijn, digitaliseringsproblemen (functioneel of financieel), tekortschietend omgevingsinstrumentarium (omgevingsplan/omgevingsvisie). Inmiddels is duidelijk dat de Omgevingswet op 1 januari 2024 in werking treedt. Op die datum treedt ook de Wet Kwaliteitsborging (WKB) in werking. Met de WKB worden taken van gemeenten overgedragen aan externe markspartijen. Welke risico's dit met zich meebrengt in het geval van calamiteiten en bij verantwoordelijkheidsvraagstukken is nog onduidelijk, maar zijn wel aanwezig. Deze risico's zijn op dit moment niet goed in te schatten.
13. Niet voldoen aan BIO/ AVG en Wpg
Dit risico bestaat eruit dat niet wordt voldaan aan vereisten uit de Baseline Informatiebeveiliging

Overheden (BIO) of aan vereisten uit de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de Wet politiegegevens (Wpg). Twenterand voldoet aan de minimum vereisten vanuit de BIO, AVG en Wpg. De beheersing van dit risico bestaat uit periodiek evalueren en acteren op de uitkomsten hiervan. Vanwege de cruciale rol die bewustzijn hier speelt wordt hieraan voortdurend aandacht besteed. Daarnaast speelt bij de beheersing de uitvoering van het geactualiseerde beveiligingsplan met organisatiebrede toepassing van tweefactor authenticatie. Er is een verzekering afgesloten waardoor de impact van bepaalde risico's, zoals bijvoorbeeld een datalek of hack, wordt beperkt. We merken hierbij op dat het toenemend moeilijker wordt om een dergelijk risico te verzekeren en dat de premie met een factor 3 is toegenomen.

14. Hack

Dit is het risico dat onbevoegden zoals bijv. criminelen toegang krijgen tot (delen van) onze systemen waardoor systemen niet meer werken, data worden versleuteld. Ondanks alle beveiligingsmaatregelen (zie ook risico 13) kan dit niet worden uitgesloten.

15. BBV, gemeentefonds en overige financiële regelgeving.

Tot 2025 lijken de risico's inzake uitkeringen gemeentefonds te overzien, de wijzigingen zijn verwerkt in de begroting en de risico's van het 'trap op, trap af' zijn afgedekt. De uitkomsten van de CAO onderhandelingen zijn ongewis en daarmee een risico.

Wijzingen in BBV, bijvoorbeeld als gevolg van een wijziging van de financiële verhoudingswet, kunnen risico vormen. Onderdeel hiervan is de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording, welke een nadere duiding in het BBV krijgt. Hier is met een Plan van Aanpak al op geanticipeerd.

16. Opduiken van onbekende afspraken met gevolgen.

Er is en wordt veel tijd gestoken in het compleet krijgen van dossiers zodat er een actueel overzicht bestaat van alle gemaakte afspraken en mogelijke verplichtingen (op basis van boetebedingen, etc.). Desalniettemin blijft de kans bestaan dat er nog iets opduikt wat gevolgen kan hebben. De financiële implicaties hiervan kunnen fors zijn.

Voor de beheersing van dit risico is het belangrijk dat contractbeheer op orde is. De uitvoering ervan geschiedt in TOPdesk, echter de werking is niet optimaal. Bekeken wordt of dit in een beleidslijn opgepakt kan worden. Bewustzijn is van groot belang inclusief aandacht voor de vraag wie bij afspraken dienen te worden ingeschakeld.

17. Personeel gerelateerde risico's.

Twenterand beschikt over een krap personeelsbestand voor de uitvoering van alle taken. In dit verband speelt een aantal risico's. Er komen regelmatig opgaven/taken bij zonder dat de daarvoor benodigde middelen in voldoende mate beschikbaar worden gesteld. Naast hogere uitstroom door vrijwillig ontslag zullen de komende 10 jaar ruim 70 medewerkers uitstromen i.v.m. pensionering.

De krappe arbeidsmarkt maakt het lastig om snel voldoende nieuwe medewerkers aan te trekken waardoor invulling van reguliere en tijdelijke functies stagneert wat leidt tot werkdruk en meer verloop en hogere kosten wanneer overgegaan wordt tot inhuur. Ook op de inhuurmarkt is sprake van krapte voor een aantal cruciale functies. Dit geheel kan leiden tot spanning tussen beschikbare en benodigde formatie/inzet, achterblijvende realisatie van (uitvoering van) beleid en doelen, te hoge werkdruk/verstoorde balans met mogelijk (langdurige) uitval. Ook kan het functiehuis een risico vormen, leidend tot een slechtere concurrentiepositie met verdere uitstroom tot gevolg. Het afscheid nemen van personeel kan aanleiding zijn tot het sluiten van zogenaamde vaststellingsovereenkomsten met financiële verplichtingen.

18. Humanitaire ontwikkelingen.

De inval in Oekraïne door Rusland heeft grote impact. Naast economische gevolgen zijn er ook humanitaire gevolgen waarbij een groot beroep wordt gedaan op ons gemeentelijk en maatschappelijk vermogen om vluchtelingen uit Oekraïne op te vangen, voor een periode van ongewisse duur. Op grond van bestaande regelgeving is het Rijk verantwoordelijk voor de financiering van de kosten die dit voor gemeenten met zich mee brengt. De financieringsregeling die van toepassing is tot oktober 2022 is kostendekkend en de aanname is dat dit ook vanaf oktober 2022 tot maart 2024, wanneer de huidige status van deze groep vluchtelingen wijzigt, zo zal blijven.

Een andere ontwikkeling die speelt is dat het Rijk werkt aan wetgeving waarbij dwang gebruikt wordt om gemeenten te bewegen meer te doen om vluchtelingen op te vangen en statushouders te huisvesten. Dat laatste tekent zich al concreet af en daarbij wordt gesproken over een verdubbeling van het aantal te vestigen statushouders, waarvan de kosten voor een deel voor rekening van de gemeente komen.

Het beslag op de ambtelijke capaciteit om een en ander in goede banen te leiden is dermate groot dat het geplande reguliere werk vertraging oploopt.

Conclusie

Het vereiste weerstandsvermogen bedraagt € 6.505.000 en de beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt € 16.055.852. De dekkingsratio bedraagt hiermee 2,5 en ligt ver boven de norm van 1. Daarmee lijkt de continuïteit van de bedrijfsvoering in voldoende mate gewaarborgd.

Frauderisicobeheersing

Op basis van gesprekken met de accountant in 2022 zijn wij actief aan de slag gegaan met fraudebeleid. Het is van belang hier aandacht voor te hebben i.v.m. frauderisico's zoals zich die ook bij onze gemeente kunnen voordoen. We noemen:

- Management override, ongebruikelijke memoriaalboekingen bij de jaarafsluiting c.q. voor de opstelling van de jaarstukken;
- Ongeautoriseerde handelingen in het systeem, onbeheerste wijzigingen verstoringen;
- Schattingen ten aanzien van nog te maken kosten en opbrengsten in de grondexploitaties zijn mogelijk niet juist;
- Het mogelijk niet voldoen aan richtlijnen voor EU-aanbestedingen.

Opgemerkt wordt dat hiervoor in 2022 geen concrete aanwijzingen zijn aangetroffen, ook niet vanuit de (verbijzonderde) interne controle.
Inmiddels zijn er medewerkers geschoold op het gebeid van frauderisicobeheersing en is gestart met de actualisatie van de frauderisicoanalyse. Verder zal fraude worden opgepakt als onderdeel van het gemeentebrede risicobeleid.

Kengetallen: Financiële weerbaarheid en wendbaarheid

Kengetallen: financiële weerbaarheid en wendbaarheid
M.i.v. 2016 is een aantal kengetallen voorgeschreven om de inzichtelijkheid en de transparantie van de jaarstukken te vergroten. Deze kengetallen beogen inzicht te geven in hoe solide de financiële positie van de gemeente is.
De kengetallen drukken de verhouding uit tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en worden onderstaand toegelicht en geduid. Bij de duiding wordt gebruik gemaakt van het GTK 2020 (Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader), opgesteld door de twaalf provincies.
De kengetallen zijn weergegeven in bijgaande tabel.
Netto schuldquote en netto schuldquote, gecorrigeerd voor verstrekte leningen
De netto schuldquote bestaat uit de schuldenlast van de gemeente gedeeld door de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden. Bij de netto schuldquote, gecorrigeerd voor verstrekte leningen gaat het om schulden exclusief doorgeleende gelden (aan bijv. een woningbouwcorporatie die jaarlijks aflost). De netto schuldquote bedraagt 23,98% en daarmee valt Twenterand in de categorie minst risicovol, op basis van (de signaleringswaarden van) het GTK 2020.
Solvabiliteitsratio
De solvabiliteitsratio geeft het eigen vermogen weer als percentage van het totale vermogen en hierbij geldt hoe hoger dit percentage, hoe beter de gemeente in staat is haar verplichtingen op de lange termijn te voldoen. De solvabiliteitsratio bedraagt 42,13% en daarmee valt Twenterand in de categorie neutraal, op basis van het GTK 2020.
Grondexploitatie
Grondexploitatie geeft de grondpositie (waarde van de grond) weer als percentage van de totale geraamde baten. Voor deze ratio grondexploitatie geldt dat hoe lager deze is, hoe beter. De ratio grondexploitatie bedraagt 2,72% en daarmee valt Twenterand in de categorie minst risicovol, op basis van het GTK 2020.
Structurele exploitatieruimte
Structurele exploitatieruimte geeft het verschil tussen baten en lasten als percentage van de totale baten. En schetst welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke stijging van baten of structurele daling van lasten daarvoor nodig is. Het beeld van deze structurele exploitatieruimte in 2022 is 2,27% en daarmee valt Twenterand in de minst risicovolle categorie, op basis van het GTK 2020.
Belastingcapaciteit
De belastingcapaciteit geeft de hoogte van de van de woonlasten van een gezin weer als percentage

van de landelijk gemiddelde woonlasten van een gezin. Dit percentage bedraagt 105,85% en daarmee valt Twenterand in de categorie meest risicovol, op basis van het GTK 2020.

Kengetallen	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Netto schuldquote	34,20%	68,54%	23,98%	63,64%	57,47%	50,58%	48,83%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	21,92%	53,22%	12,64%	49,57%	43,94%	37,20%	35,00%
Solvabiliteitsratio	35,38%	21,55%	42,13%	28,14%	31,71%	35,41%	36,73%
Structurele exploitatieruimte	-0,58%	2,24%	2,27%	3,21%	3,21%	3,71%	-3,15%
Grondexploitatie	3,57%	1,37%	2,72%	3,83%	2,94%	1,85%	1,91%
Belastingcapaciteit	95,86%	95,17%	105,85%	91,73%	94,09%	96,12%	98,17%

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De kapitaalgoederen vormen het gemeentelijk kapitaal waar zorgvuldig mee moet worden omgegaan. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard voor de (jaarlijkse) lasten. Het is van belang, dat voor de openbare voorzieningen en gebouwen goede onderhoudsplanningen aanwezig zijn.
Beleid
De gemeentelijke kapitaalgoederen bestaan uit veel uiteenlopende onderdelen, zoals groenvoorzieningen, speelvoorzieningen, gebouwen voor uiteenlopende functies, bestrating wegen, rioleringen, sportterreinen, afvalcontainers en dergelijke. Voor deze onderdelen wordt op basis van beheerssystemen, die zijn vastgesteld door de raad, de onderhoudsbehoefte bepaald. Daarnaast worden door de betrokken medewerkers op basis van visuele waarnemingen de nodige correcties hierop aangebracht.

Wegen

De gemeente Twenterand heeft de volgende lengte wegen en oppervlakte verharding in onderhoud en beheer:

Wegen/verharding	Areaal
Lengte wegen	436 km
oppervlakte verharding	237 ha.

Door de CROW (landelijk kennisplatform voor de openbare ruimte) is een standaard ontwikkeld om de kwaliteit van de openbare ruimte te bepalen. Middels deze systematiek worden de wegen geïnspecteerd en wordt de onderhoudsbehoefte bepaald.
De benodigde onderhoudsmaatregelen zijn afhankelijk van de vastgestelde (technische) staat en de feitelijk optredende slijtage van een bepaalde weg door het gebruik of andere omstandigheden zoals weersinvloeden. Dit onderhoud wordt planmatig uitgevoerd, waarbij het doel is om binnen de beschikbare financiële middelen door tijdig en juist ingrijpen de technische levensduur en het goed functioneren van een weg zoveel mogelijk te verlengen. Daarom wordt gedurende de levensduur regelmatig de toestand van de wegen geïnspecteerd, zodat de noodzakelijke onderhoudsmaatregelen kunnen worden bepaald. Onder wegen worden zowel de asfaltwegen als de wegen met een elementenverharding (klinkers, trottoirs) verstaan.
De begroting voor het onderhoud van wegen wordt gemaakt aan de hand van ingevoerde inspectiewaarden in het beheersysteem Obsurv. In dit systeem worden per weggedeelte ca. elke twee jaar inspectiewaarden ingevoerd. Deze waarden komen voort uit een inspectieronde, waarbij de staat van het wegdek op diverse punten beoordeeld wordt. Aan de hand van de ingevoerde inspectiewaarden en diverse instellingen worden de benodigde maatregelen bepaald en de begroting gegenereerd.
Afgevlakte planning:

De begroting voor het onderhoud wordt per jaar berekend. Hierdoor kan het zijn dat er in 1 jaar een laag bedrag benodigd is, terwijl het volgend jaar een hoog bedrag benodigd is. Omdat dat minder praktisch en werkbaar is, wordt een afgevlakte planning gemaakt. Hierin wordt (waar mogelijk) geschoven met onderhoudsjaren zodat per jaar een min of meer gelijk bedrag benodigd is.
Aan de hand van de meest recente inspectiewaarden in het beheersysteem worden de begrotingscijfers bepaald.
Aan onderhoud asfaltwegen wordt in eerste instantie voorrang gegeven om zoveel mogelijk kapitaalvernietiging te voorkomen. Wanneer namelijk asfaltwegen niet tijdig worden onderhouden zet het schadebeeld zich door in de fundering. waardoor de kosten van herstel fors toenemen. Vanaf 2020 is voor de elementenverhardingen ook extra geld beschikbaar i.v.m. achterstallig onderhoud.

In de post onderhoud wegen worden ook de aanleg en het onderhoud van grasbetonstenen en bermbeton meegenomen.

Financieel overzicht: Wegen

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begr.na wzg 2022	Werkelijk 2022
Onderhoud	966.783	1.158.831	1.074.231	1.101.359
Kapitaallasten	228.686	485.440	485.440	190.054
Totaal	1.195.469	1.644.271	1.559.671	1.291.412

Openbare verlichting

Het areaal van de openbare verlichting is geïnventariseerd en op basis van deze inventarisatie vindt de jaarlijkse vervanging plaats van armaturen en masten.

Openbare Verlichting	Areaal
Lichtmasten/armaturen	7.227

De inventarisatie wordt periodiek bijgewerkt en actueel gehouden. In de investeringslijst is jaarlijks een bedrag opgenomen van bijna €134.000,-. De onderbouwing van dit bedrag is als volgt: Bij een theoretische technische levensduur van 20 jaar voor een armatuur en 40 jaar voor een mast komt men op een gemiddeld jaarlijks bedrag van €192.500,- voor vervanging. In het beleidsplan Openbare Verlichting, dat op 2 juli 2013 door de gemeenteraad is vastgesteld, is aangegeven dat het de verwachting is dat het bedrag van bijna €134.000,- per jaar voldoende is, aangezien in de praktijk blijkt dat de levensduur vaak enige jaren langer is. Wanneer gerekend wordt met een werkelijke vervangingstermijn van 28 jaar voor een armatuur en 50 jaar voor een mast betekent dit, dat het bedrag voldoende is.

Financieel overzicht: Openbare verlichting

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begr.na wzg 2022	Werkelijk 2022
Onderhoud	24.706	90.016	90.016	94.452
Kapitaallasten	40.317	72.037	72.037	47.983
Totaal	65.024	162.053	162.053	142.435

Gebouwen en civieltechnische kunstwerken

Er vindt driejaarlijks een herinspectie plaats van alle gemeentelijke gebouwen en zesjaarlijks van alle civieltechnische kunstwerken gelegen binnen de gemeente Twenterand (gebruik gemaakt wordt van van de systemen voor rationeel gebouwenbeheer en rationeel kunstwerkenbeheer van Antea). Het grootschalig onderhoud voor instandhouding van bestaande gebouwen en civieltechnische kunstwerken is voor de komende 10 jaren geregeld. In het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) wordt voor 10 jaar de toekomstige onderhoudsbehoefte aangegeven. Wanneer een gebouw of gebouwonderdeel of een civieltechnisch kunstwerk onderhoud vergt, worden de gewenste activiteit en de onderhoudscyclus vermeld, inclusief de daarbij behorende kosten. In de meerjarenbegroting is voor de storting in het onderhoudsfonds betreffende de gemeentelijke gebouwen ieder jaar een verhoging van €45.000,- en voor de kunstwerken ieder jaar een verhoging van €6.000,- opgenomen. Uit de inspecties blijkt dat indien men bovengenoemde jaarlijkse verhoging handhaaft, er voor de komende 10 jaar voldoende dekking aanwezig is om het noodzakelijke onderhoud uit te kunnen voeren. De gemeente heeft de volgende aantallen accommodaties/gebouwen en civieltechnische kunstwerken in beheer:

Accommodaties/gebouwen	**Areaal**
aantal accommodaties/gebouwen	50
Civieltechnische kunstwerken	**Areaal**
aantal kunstwerken	55

Financieel overzicht: Bruggen en kunstwerken

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begr.na wzg 2022	Werkelijk 2022
Onderhoud	0	16.236	16.236	844
Mutatie reserve/voorziening groot onderhoud	132.431	80.317	277.615	200
Kapitaallasten	15.011	14.895	14.895	14.895
Totaal	147.442	111.448	308.746	15.939

Financieel overzicht: Gebouwen

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begr.na wzg 2022	Werkelijk 2022
Onderhoud	350.051	283.999	281.499	353.185
Mutatie reserve/voorziening groot onderhoud	415.611	538.152	2.665.566	547.884
Kapitaallasten	957.192	1.213.851	1.213.846	1.057.976
Totaal	1.722.854	2.036.002	4.160.911	1.959.044

Groen

Door de CROW (kennisplatform voor de openbare ruimte) is een landelijke standaard ontwikkeld om de kwaliteit van de openbare ruimte te bepalen. Op basis van die standaard heeft Sweco het rapport geschreven Keuzemodellen kwaliteitsniveaus Wegen en Groen (oktober 2010). Voor openbaar groen is een aantal kwaliteitsniveaus doorgerekend. Middels het pakket rationeel groenbeheer van Sweco zijn deze onderhoudsniveaus vertaald in de werkpakketten (technisch en financieel). De onderhoudsbudgetten staan onder druk vanwege enkele ontwikkelingen, die kosten verhogend werken (wijziging regelgeving, verbod op gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen op verhardingen, areaaluitbreiding en prijsindexatie). Er wordt gezocht naar maatregelen en aanpassing van werkzaamheden om binnen de bestaande budgetten de vastgelegde onderhoudsniveaus zoveel mogelijk te handhaven. Daarbij zal het voorkomen, dat die onderhoudsniveaus niet in de volle breedte worden gehaald. Mutaties in het areaal worden op structurele wijze bijgehouden en verwerkt.
Dat areaal bestaat uit:

Openbaar groen	Areaal
bomen	25.271 stuks
hagen	16,5 km
oppervlakte openbaar groen	156 ha.

In 2022 zijn de beheerplannen voor wegen opgesteld, deze worden begin 2023 door de raad vastgesteld.

Financieel overzicht: Openbaar groen

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begr.na wzg 2022	Werkelijk 2022
Onderhoud	1.206.851	1.835.204	1.850.312	1.816.160
Kapitaallasten	21.409	20.149	20.149	12.169
Totaal	1.228.260	1.855.353	1.870.461	1.828.329

Grondwater

Het hoge grondwaterbeheer is opgenomen in het Gemeentelijke Rioleringsplan 2019-2023. Voor zover bekend zijn binnen de gemeentegrenzen geen gebieden met grote problemen. Mochten zich toch problemen voor doen, dan zijn gelden beschikbaar binnen het product Riool om de oorzaak van de problemen te onderzoeken en zo nodig maatregelen te treffen.

Riolering

De volgende rioolvoorzieningen zijn aanwezig in de gemeente:

Riolering	Areaal
vrij verval riolering	231 km
(mini)gemalen	760 stuks

In 2018 is een nieuw GRP vastgesteld en is bepaald welke maatregelen er aan het rioolstelsel getroffen dienen te worden voor met name de komende planperiode van 5 jaar. In de eerste vier jaar is daar gedetailleerd naar gekeken en zijn ook de benodigde budgetten vastgelegd. Voor de periode daarna is dat ook gedaan, maar dan meer op hoofdlijnen. Op het gebied van de riolering gaat het om het onderhoud en beheer van bestaande riolering en gedeelten van de riolering, die vervangen moeten worden. In het GRP 2019-2023 is ingespeeld op de klimaatverandering. Er zijn maatregelen ingepland voor de locaties, waar via modelberekeningen is gebleken, dat daar bij toenemende hoeveelheden neerslag problemen kunnen gaan optreden. De gemeente Twenterand gaat in deze GRP-periode ervaring opdoen met risicogestuurd rioolbeheer. Wij gaan dus vervangen op basis van risico en dus op functioneren. Door verbetering van methodieken kunnen wij nauwkeuriger bepalen hoe lang een riool meegaat en wat de gevolgen van bepaalde schades zijn. Door risicogestuurd rioolbeheer blijven de kosten maatschappelijk aanvaardbaar. Zowel m.b.t. het opstellen van het nieuwe GRP als de doelmatigheid van te treffen maatregelen heeft overleg plaatsgevonden met het waterschap Vechtstromen. Het overleg met het waterschap heeft o.a. tot doel dat er zowel voor het waterschap als voor de gemeente een win- win-situatie ontstaat, m.a.w. zo slim mogelijk en tegen zo laag mogelijke kosten de noodzakelijke maatregelen treffen. Middels het kostendekkingsplan is de hoogte van de rioolheffing bepaald op basis van 100% kostendekkendheid. Planmatig wordt het rioolstelsel gereinigd en geïnspecteerd, waardoor de kwaliteit wordt bewaakt. Ter plekke van de overstorten en de gemalen worden permanent metingen verricht om de werking van het stelsel te kunnen monitoren. Er wordt gewerkt met het programma rationeel rioolbeheer van Sweco.

Financieel overzicht: Riolering

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begr.na wzg 2022	Werkelijk 2022
Onderhoud	285.301	246.731	246.731	233.036
Mutatie reserve/voorziening groot onderhoud	2.692	0	817	272
Kapitaallasten	480.460	726.037	726.037	557.089
Totaal	768.453	972.768	973.585	790.397

Kaderplan speelruimte

Voor het kaderplan speelruimte (door de Raad vastgesteld in 2018) is jaarlijks gemiddeld €76.000,- nodig. Dit is meegenomen in de begroting 2020 en verder. Alle centrale plekken en steunplekken blijven hiermee ingericht.

Speeltoestellen	Areaal
Aantal speeltoestellen	569 stuks

Tractie en gereedschappen

Tractie en gereedschappen hebben blijvend aandacht nodig in relatie tot bezetting en daarmee effectief gebruik. Door gewijzigde inzichten of anders uitvoeren van werkzaamheden is het zinvol het gebruik van deze middelen constant tegen het licht te houden. De kapitaallasten van de tractie zijn in de begroting opgenomen voor een vast bedrag. Het verschil tussen werkelijk en begroot wordt gestort c.q. onttrokken uit de reserve tractie. Jaarlijks wordt beoordeeld of de vervangingen, die zijn opgenomen in het tractieplan, noodzakelijk zijn.
Door de integratie van SW-medewerkers in de buitendienst is er gelijktijdig uitbreiding van het wagenpark en overig materiaal en materieel geweest.

Paragraaf Financiering

Inleiding

In de paragraaf financiering bij de begroting en de jaarrekening neemt het college, naast de verplichte onderdelen op grond van het BBV, in ieder geval op:
A. de kasgeldlimiet;
B. de renterisiconorm;
C. een overzicht van verstrekte geldleningen.

Algemene ontwikkelingen

De gemeente dient een paragraaf Financiering in zowel de begroting als in het jaarverslag op te nemen, waarin aangegeven wordt op welke manier er uitvoering word gegeven aan de financieringsfunctie. Het uitgangspunt hierbij is het beheersen van risico's, met name het renterisico. Daarnaast geeft de paragraaf inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.
Om volledig te voldoen aan de wetgeving op het gebied van treasury heeft de gemeente Twenterand een treasurystatuut. In dit treasurystatuut zijn de uitgangspunten, de doelstellingen, de beleidsmatige en organisatorische kaders (inclusief het toezicht op de uitvoering van de treasury) voor de treasuryfunctie vastgelegd. De wet FIDO definieert treasury als volgt: "het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op: de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's". Onderstaand treft u aan de voor de gemeente Twenterand relevante informatie met betrekking tot de treasury-activiteiten van de gemeente in 2022.

Treasurybeleid

De beleidsdoelstelling van het treasurybeleid van de gemeente Twenterand kan als volgt worden omschreven: De gemeente voert, gelet op haar publiekrechtelijke taak om maatschappelijk kapitaal te beheren, een risicomijdend treasurybeleid. Binnen dit risicomijdende beleid stelt de gemeente zich ten doel zo laag mogelijke kosten over leningen en/of een zo hoog mogelijk rendement over het belegd vermogen te realiseren, voor zover nog mogelijk binnen de opgelegde regeling voor schatkistbankieren. Dit binnen de daarvoor geldende randvoorwaarden en ter beperking van risico's.

Renterisico's

In de Wet Fido is de renterisiconorm opgenomen. Doel van deze norm is het beperken (spreiden) van het renterisico op de vaste schuld van de gemeente. Het toezichthoudende orgaan wordt met behulp van deze norm op een transparante wijze inzicht geboden in het renterisico als gevolg van renteaanpassing en herfinanciering van leningen.
Een hoofddoel van treasury is het beperken van de gevolgen van een stijgende rente. Aan de andere kant dient er optimaal geprofiteerd te worden van lage rentestanden. Met het bijhouden van de ontwikkelingen op de geld en kapitaalmarkt en de grote diversiteit in leningsproducten wordt continue geprobeerd om een zo optimaal mogelijk resultaat te behalen tegen een verantwoord risico, eventueel ondersteund door een liquiditeitsprognose.
Berekening renterisiconorm:

1.	Begrotingstotaal	€ 100.892.244
2.	Wettelijk percentage	20%
3.	Renterisiconorm (1x2)	*€ 20.178.449*
4.	Renteherzieningen	€ 0
5.	Aflossingen	€ 3.820.461
6.	Bedrag van renterisico (4+5)	*€ 3.820.461*
7.	Ruimte onder renterisiconorm	€ 16.357.987

Renteberekening

In het jaar 2022 is over opgenomen langlopende gemeentelijke geldleningen gemiddeld 1,00% rente betaald (2021: 1,26%, 2020: 1,49%, 2019: 1,89%).
In de begroting 2022 zijn deze rentelasten opgenomen. Voor het aantrekken van kort geld werd begrotingstechnisch rekening gehouden met een gemiddeld percentage van 1,00% (rente

financieringstekort binnen de kasgeldnorm). De werkelijke rente is verantwoord op de het product/taakveld 'treasury'.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft het renterisico op de korte termijn weer. Hieronder vallen alle kortlopende financieringen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar. Onderstaand treft u een weergave aan van de in de loop van het jaar 2022 verzamelde gegevens met betrekking tot de renterisico's op korte termijn. De wetgever beoogt met behulp van de kasgeldlimiet het renterisico op korte termijn van gemeenten in te perken. Dit wordt bereikt door aan gemeenten een limiet aan te geven tot hoe ver met kort geld gefinancierd mag worden. Deze (wettelijke) limiet is 8,5% van de totale lasten van de gemeente. Als de gemeente voorziet dat structureel de kasgeldlimiet wordt overschreden dan is de gemeente verplicht te consolideren, dat wil zeggen langlopende geldleningen aan te trekken.

(bedragen x € 1.000)	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Kasgeldlimiet	8.397	8.397	8.397	8.397
Saldo gemeente	497	351	96	46
Over-/onderschrijding	-7.900	-8.046	-8.301	-8.351

Kortlopend geld

Met de Bank Nederlandse Gemeenten is een 'Overeenkomst financiële dienstverlening' voor onbepaalde tijd afgesloten (opzegbaar). Hier is onder andere de kort-kredietverlening geregeld. Dit houdt in dat er een krediet in rekening-courant (kredietlimiet) van maximaal € 6,9 miljoen is overeengekomen.

Aangegane langlopende geldleningen

In 2022 is geen nieuwe langlopende lening aangetrokken. In de loop van het jaar is € 3.820.461 afgelost. De som van de aangegane langlopende geldleningen bedraagt per 31 december 2022 € 39.918.850. Dit is volledig bestemd voor eigen financiering.

Schatkistbankieren

Op 15 december 2013 is de wet verplicht schatkistbankieren van kracht geworden. Vanaf dat moment zijn alle decentrale overheden (waaronder gemeenten) verplicht om hun overtollige middelen in de schatkist aan te houden. Het drempelbedrag is gelijk aan 2% van het begrotingstotaal en bedraagt voor de gemeente Twenterand in 2022 € 2.017.845.
Er mag maximaal drie kwartalen op één volgend worden overschreden. Na de derde op één volgende overschrijding dient actie te worden ondernomen om de overschrijding de komende kwartaal op te lossen. Uit onderstaand overzicht blijkt dat in 2022 is voldaan aan de regeling schatkistbankieren.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)

	Verslagjaar	2022		
Drempelbedrag	**2.018**			
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	63	104	147	171
Ruimte onder het drempelbedrag	1.955	1.913	1.871	1.847
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

Kredietrisico's

Ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak kunnen gemeenten leningen verstrekken. Op deze verstrekte leningen loopt de gemeente kredietrisico. Het kredietrisico is het risico dat de tegenpartij niet aan haar contractuele verplichtingen kan voldoen (het terugbetalen van de verstrekte lening). Hieronder treft u een overzicht aan van de verstrekte leningen door de gemeente Twenterand.

Omschrijving	Bedrag 31-12-2022
Lening Enexis tranche B	€ 142.372
Lening Zonnepark BV	€ 5.680.000
Lening Activiteitencentrum 'het Punt'	€ 4.106.603
BAGL GR Vechtdal	€ 932.591
Achtergestelde lening het Punt	€ 27.627
Lening Den Ham FC Twente Madness	€ 7.110
Lening de Groene Jager	€ 30.817
Lening Triangel	€ 173.170
Startersleningen	€ 880.210
Hypotheekverstrekkingen ambtenaren	€ 2.129.864
Lening korfbalvereniging TOP	€ 12.250
Lening Voorwaarts	€ 3.000
Lening IKB/Stadsbank	€ 52.622
Duurzaamheidsleningen	€ 4.448
Lening St.Kulturhus De Klaampe	€ 68.982
	€ 14.251.666

Financiering

Dit onderdeel geeft inzicht in de ontwikkeling van de financieringspositie van onze gemeente en de daarbij behorende financieringsbehoefte, rekening houdend met (geplande) (des-) investeringen en beschikbare interne en externe middelen. In feite gaat het hier om het opstellen van een liquiditeitsbegroting. De ontwikkeling van de financieringspositie is bepalend voor de leningenportefeuille. De activa van de gemeente Twenterand zijn per ultimo 2022 als volgt gefinancierd:
Uit de tabel blijkt dat de boekwaarde van de vaste activa (investeringen) wordt gefinancierd met langlopende middelen.

Boekwaarde vaste activa			**€ 90.111.021**
Vaste financieringsmiddelen			
	Reserves (inclusief rekeningresultaat)	€ 50.964.348	
	Voorzieningen	€ 15.667.808	
	Langlopende leningen	€ 39.918.850	
Totaal financieringsmiddelen			**€ 106.551.007**
Financierings overschot			**€ 16.439.985**

Rentetoerekening

De behoefte aan inzicht in de kosten op de taakvelden en de behoefte om de wijze van verantwoorden van rente in de begroting en jaarrekening te harmoniseren, hebben er toe geleid dat in het wijzigingsbesluit Besluit begroting en verantwoording (BBV) is opgenomen, dat de rentekosten aan de desbetreffende taakvelden moeten worden toegerekend met behulp van een (rente)omslag. Omdat de onderlinge vergelijking tussen gemeenten het uitgangspunt is voor de aanpassingen van het BBV is hier sprake van een verplichting.
Voor 2022 is een renteomslag gehanteerd van 1,00%. Met deze renteomslag blijft het resultaat op het taakveld treasury (zie tabel hieronder) binnen de norm, zoals voorgeschreven door het BBV.
De rente wordt samen met de afschrijvingslasten doorberekend aan de diverse taakvelden. Aan investeringen wordt geen rente rechtstreeks toegerekend.
Het grondbedrijf hanteert een ander percentage wordt zoals wordt voorgeschreven door het BBV.

Renteschema

De externe rentelasten over de korte en lange financiering		437.720
De externe rentebaten (idem)		308.521
Saldo rentelasten en rentebaten.		129.199
Rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	26.021	
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerend	67.136	
Rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	147.680	
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		-54.523
Rente over eigen vermogen		607.694
Rente over voorzieningen		0
Totaal werkelijk aan taakvelden toe te rekenen rente		791.416
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		893.962
Renteresultaat op taakveld Treasury		102.546
Procentule afwijking (max. 25% afwijking, anders aanpassing rentepercentage)		**12,96%**

Paragraaf Bedrijfsvoering

Algemeen

In de paragraaf Bedrijfsvoering worden relevante thema's op het gebied van bedrijfsvoering toegelicht en daarnaast bevat de paragraaf een terugblik op de Griffie in 2022.
Bedrijfsvoering omvat het verzorgen van randvoorwaardelijke zaken, van informatie en van advies. Het betreft Personeel en Organisatie, (interne) Communicatie, Bestuursadvies en -ondersteuning van B&W, Planning & Control, Financiën , Informatisering & Automatisering, Bodediensten en Bestuurlijk Juridische zaken. In deze paragraaf wordt op een aantal thema's die in 2022 speelden bij Bedrijfsvoering nader ingegaan. Het gaat om TDFG, privacy, informatieveiligheid, Woo (Wet open overheid), rechtmatigheidsverklaring, corona en Griffie.

TDFG
TDFG staat voor Twenterand Duurzaam Financieel Gezond. Omdat Twenterand, zo blijkt uit de meerjarenbegroting, er op lange termijn financieel niet goed voor staat is door BMC in 2021 hiernaar onderzoek verricht. Conclusie uit het onderzoek is dat de financiële positie van Twenterand onvoldoende gezond is en kwetsbaar is. En conclusie die aantoont dat optreden noodzakelijk is en kan. In vervolg hierop zijn in fase 2 keuzemogelijkheden in beeld gebracht om kosten te beperken en uitgaven te verhogen en zijn toekomstscenario's geschetst. het coalitieakkoord bevat de keuze voor een "economisch sterke gemeente met een sociaal kloppend hart". De uitwerking hiervan in een coalitieprogramma loopt door tot in 2023.

Privacy
De gemeente Twenterand is verplicht te voldoen aan de Europese privacyregels op grond van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Hierin staan de belangrijkste regels voor de omgang met persoonsgegevens. Het is een illusie dat een gemeente als 'AVG-proof' kan worden betiteld. Er zal namelijk continu aandacht gevraagd moeten worden voor het bewust omgaan met privacygegevens van inwoners, leveranciers en eigen personeelsleden.
De belangrijkste in 2022 getroffen maatregel om het risico van onzorgvuldig gebruik van persoonsgegevens te beperken, is de inzet van de tool om de privacybewustwording organisatiebreed te vergroten: het gebruik van de NanoLearning tot 1 juli 2022 (door Junglemap) en per kwartaal de bewustwordingssessies voor nieuwe medewerkers. Daarnaast is het management meegenomen in de resultaten van kwartaalrapportages op het gebied van informatiebeveiliging en privacy.
Bovenstaande heeft geresulteerd dat er in 2022 minder datalekken zijn gemeld vergeleken met 2021 (resp. 9 en 19). Dit is een goede ontwikkeling, omdat dit een signaal is dat medewerkers meer bewust zijn geworden wat een datalek is en weten hoe zij dit moeten melden. Anderzijds kan het een signaal zijn dat er blijvend aandacht gevraagd moet worden om datalekken daadwerkelijk te melden. Het streven is wel dat het aantal datalekken de komende jaren moet afnemen. Na een zorgvuldige analyse is gebleken dat de privacyrisico's voor betrokkenen dermate gering waren, dat een melding van deze datalekken aan de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) achterwege kon blijven.
Informatieveiligheid
De afgelopen jaar heeft gemeente Twenterand zich ingezet op het verhogen van de informatieveiligheid en verdere professionalisering van deze functie in de organisatie.
Ook in 2022 zijn er met als uitgangspunt de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), die regels geeft rondom informatieveiligheid, de nodige stappen gezet om de informatiebeveiliging naar een hoger niveau te tillen. Een van de verplichte stappen die we gezet hebben is de invoering van de wachtwoordkluis 'Keeper'.
Afgelopen jaar zijn de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden toegewezen en bewustzijn gecreëerd. Om blijvend aandacht te vragen voor 'Security & Privacy Awareness' is voor het komend jaar een programma aangeschaft, dat bestaat uit vragenlijsten, trainingen en een phishingcampagne voor medewerkers.
Via de zelfevaluatie ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) wordt vanaf 2017 (jaarlijks) verantwoording afgelegd over de gemeentelijke inspanningen op het gebied van informatieveiligheid. De zelfevaluatie is eind december afgerond en de resultaten worden in het tweede kwartaal van 2023 verstrekt aan de raad.
Rechtmatigheidsverklaring
Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders
In deze rechtmatigheidsverantwoording geeft het College van burgemeester en wethouders aan in

hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit houdt in dat deze in overeenstemming zijn met door de gemeenteraad vastgestelde kaders, zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Deze verantwoording betreft de rechtmatige uitvoering van de taken en omvat het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium bij de desbetreffende financiële beheershandelingen en transacties. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het college op 25 november 2022 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.
Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de gemeenteraad bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief mutaties in de reserves en is daarmee vastgesteld op € 1.088.000

Conclusie
Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.
De geconstateerde afwijkingen betreffen:
- Bevindingen die onder de verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheidsverantwoording blijven, maar wel relevant zijn om de raad over te informeren:
  - Bij inkoopopdrachten, waarbij het niet komt tot aanbesteden omdat Inkoop niet betrokken wordt, ontstaan problemen. De omvang van het niet naleven van het inkoopbeleid bedraagt € 916.000.

- Beheersmaatregelen die zijn getroffen om in de toekomst tekortkomingen in de rechtmatigheid (fouten of onduidelijkheden in processen) te voorkomen:
  - Procedure inkoopstartformulier;
  - Aanbestedingskalender;
  - Tussentijdse spendanalyse per 2023.

De opvolging van verbeteracties op de beheersmaatregelen worden gedetailleerd per kwartaal in 2023 gemonitord.
Corona
De Corona pandemie speelde nog slecht een rol in het eerste helft van 2022. In het eerste kwartaal was er aanvankelijk nog sprake van een lockdown in combinatie met veel testen en vaccineren, vanaf het tweede kwartaal normaliseerde het maatschappelijk leven en verdwenen beperkingen in een rap tempo. Op een aantal terreinen zijn wij als gemeente nog actief geweest met ondersteunen van organisaties.

Griffie

Maatschappelijk effect
De griffie richt zich op een hoogwaardige kwaliteit van bestuurlijke besluitvorming. De griffie ondersteunt en adviseert hierbij de raad, het bestuursorgaan dat besluiten neemt. De raad doet dat vanuit haar volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rol. Een hoogwaardige kwaliteit van bestuurlijke besluitvorming is van belang voor het goed functioneren van de democratie. Dit beoogde maatschappelijk effect is geen stip aan de horizon, maar een vrij constant gegeven waar voortdurend aan gewerkt moet worden. De ambitie ligt met name in de term “hoogwaardige”, waarbij het van belang is om continu aan te sluiten bij en te anticiperen op de (veranderende) vraag uit de raad en de samenleving.
Ontwikkelingen 2022
De volgende ontwikkelingen waren in 2022 voor raad en griffie actueel.
- Hoe om te met gaan met de leermomenten uit de Covid-19 pandemie.
- Verminderde belangstelling voor “politiek” en opkomstbevordering. Introductie Stemwijzer en cursus Politiek Actief.
- Burgers worden mondiger: opkomst van burgerparticipatie en overheidsparticipatie (inwonersbetrokkenheid).
- Groeiende en veranderende intergemeentelijke samenwerking, met name binnen de regio Twente.
- Meer aandacht voor ondermijning en integriteit.
- Digitalisering van het besluitvormingsproces.
- Wettelijke verplichting tot ondertiteling van de uitzendingen en videoverslagen van de raadsvergaderingen en raadsdebatten, alsmede de archivering daarvan.
- Voorbereiding op de gemeenteraadsverkiezingen van 2022. Introductieprogramma / Opleidingstraject en ondersteuning nieuwe raadsleden.

Middelen
Veel van deze ontwikkelingen zijn (ook) vanuit de organisatie opgepakt en behoefden derhalve vanuit het reguliere budget voor raad en griffie geen extra middelen. Dat gold echter niet voor de kosten die gepaard zijn gegaan met de verkiezingen, het afscheid van de raadsleden en de opleiding en ondersteuning van de nieuwe raadsleden. Hiervoor werd in de begroting een bedrag van 30.000 euro gereserveerd en dat bleek voldoende. Het betrof hier met name de aanschaf van devices c.q. notebooks voor de nieuwe raadsleden, alsmede het forse introductieprogramma en opleidingstraject voor de nieuwe raadsleden.
Daarnaast werd in de begroting tevens een éénmalig bedrag begroot van € 20.000 te gebruiken voor onderzoek en (individuele of groeps) coaching voor raadsfracties / raadsleden. Hiervoor zijn nog geen uitgaven gedaan. Het bedrag wordt meegenomen naar 2023.
Tot slot dient opgemerkt te worden dat vanwege langdurige ziekte op de griffie er prioriteiten gesteld moesten worden. Niet alle ontwikkelingen konden daardoor evenveel aandacht krijgen. In overleg met de werkgeverscommissie en het presidium is er een balans aangebracht tussen de beschikbare capaciteit en de uit te voeren werkzaamheden.

Paragraaf openbaarheid Woo

Openbaarheidsparagraaf Woo

Wet open overheid
In de Begroting 2023 is de informatie rondom de Wet open overheid (Woo) opgenomen in de paragraaf Bedrijfsvoering. Vanaf de jaarrekening 2022 dient de openbaarheidsparagraaf Woo in een afzonderlijke paragraaf te worden opgenomen.
Bij de begroting 2023 hebben we aangegeven dat de Woo ervoor moet zorgen dat overheidsinformatie voor iedereen beter toegankelijk wordt, makkelijk vindbaar en uitwisselbaar is. De nieuwe wet geeft iedereen recht op toegang tot publieke informatie. Dat betekent dat overheden nog meer publieke informatie actief openbaar moet maken. Vanuit het Rijk zijn incidentele en structurele middelen beschikbaar gesteld. De verwachting is dat deze middelen toereikend zijn voor een adequate implementatie van de Woo.
Actieve openbaarmaking
De wettelijke verplichte informatiecategorieën behoefden niet direct vanaf 1 mei 2022 te worden gepubliceerd. Hiervoor geldt een fasering van enkele jaren. Er wordt ingezet op ambitieniveau twee wat inhoudt dat wij de wettelijke fasering volgen en dat bij elke fase de documenten uit de betreffende categorie vanaf de wettelijk verplichte datum actief openbaar worden gemaakt.
We hebben een projectorganisatie ingericht die de implementatie van de Woo ter hand neemt. De reeds aangewezen Woo-coördinator/jurist is de projectleider en ook de aangewezen Woo-contactpersoon maakt onderdeel uit van de projectgroep. Daarnaast is de Woo-contactpersoon aangewezen voor de beantwoording van vragen over de beschikbaarheid van publieke informatie. Via de teamleiders worden de medewerkers op de hoogte gebracht van de ontwikkelingen rondom de Woo en wat dit betekent voor het dagelijks werk.

Passieve openbaarmaking
De Woo-coördinator/jurist is belast met het afdoen van Woo verzoeken. Het afhandelproces van Woo-verzoeken is vastgelegd in het zaaksysteem, waarbij het ook mogelijk is een Woo-verzoek in te dienen via een digitaal formulier. De Woo-verzoeken worden in verband met de korte wettelijke beslistermijn zoveel mogelijk in ambtelijk mandaat afgedaan. Het afhandelen van Woo-verzoeken is met name door het anonimiseren van documenten en het ontdoen van persoonlijke beleidsopvattingen zeer arbeidsintensief.
Verbetering van de informatiehuishouding
Het op orde brengen van de informatiehuishouding is een verplichting die voortkomt uit de Archiefwet. Vanuit de zorgplicht is dus al (doorlopend) aandacht voor de goede, geordende en toegankelijke staat van de informatie. In het Woo-meerjarenplan van de VNG is vastgelegd aan welke eisen de gemeentelijke informatiehuishouding moet voldoen. Aansluiting wordt gezocht bij de informatie categorieën van de actieve informatieplicht. Per informatiecategorie wordt het op orde brengen van de informatiehuishouding getoetst op een aantal aspecten, zoals een informatiebeheerplan, het anonimiseren, het behoud van geanonimiseerde documentversies, de kwaliteit van zaakdossiers en van onderliggende processen.

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

Vanwege de bestuurlijke, beleidsmatige en of financiële belangen en mogelijke risico's wordt in de begroting en jaarstukken aandacht besteed aan derde rechtspersonen (de verbonden partij), waarmee de gemeente een bestuurlijke en financiële band heeft. De paragraaf verbonden partijen geeft inzicht in deze relaties van de gemeente. Onder verbonden partijen moet worden verstaan: privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties, waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft, zoals deelnemingen (vennootschappen), gemeenschappelijke regelingen (Wet gemeenschappelijke regeling) en/of stichtingen en publiek private samenwerkingsconstructies. Onder 'bestuurlijk belang' wordt verstaan: een zetel in het bestuur of het hebben van stemrecht. Met een 'financieel belang' wordt bedoeld dat middelen ter beschikking zijn gesteld die verloren gaan in geval van faillissement van de 'verbonden partij' of als financiële problemen bij een 'verbonden partij' op de gemeente kunnen worden verhaald.
Wat willen we bereiken
Twenterand wil meedoen in partijen die een publiek belang dienen, zodat de visies en beleidsdoelstellingen van de gemeente ondersteund en uitgedragen worden. Indien participatie leidt tot inkomsten voor de gemeente worden deze inkomsten ingezet als technisch onderdeel van de gemeentebegroting. Hierbij worden de risicobeperkingen, die de Wet Financiering Decentrale Overheden gemeenten oplegt bij dergelijke deelnemingen, in acht genomen.
Wat doen we daarvoor
De gemeente Twenterand neemt actief deel in bestuurlijke overleggen van verbonden partijen, waarbij voorafgaand aan deze vergaderingen het college een standpunt inneemt ten aanzien van de agenda. Via de besluitenlijsten van het college worden de gemeenteraad en de inwoners over de externe vertegenwoordigingen geïnformeerd.
In de begroting 2022 zijn de verbonden partijen van de gemeente Twenterand gerubriceerd naar onderstaande categorieën. Inmiddels zijn die categorieën aangepast, maar omdat deze jaarrekening 2022 een verantwoording is van de begroting 2022, wordt deze indeling nog gehanteerd. Vanaf de begroting 2023 wordt de nieuwe indeling gehanteerd:
A. Gemeenschappelijke regelingen
Regio Twente/GR Gezondheid (tegenwoordig Samen Twente)
Veiligheidsregio Twente
GR Soweco
GR Stadsbank Oost Nederland
Gemeentelijk Belastingkantoor Twente
Omgevingsdienst Twente
B. Deelnemingen in vennootschappen (NV's, BV's, VOF's en CV's) en coöperaties
Cogas N.V.
Twence B.V.
N.V. Rova Holding
Wadinko N.V.
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
Enexis
Zonnepark Oosterweilanden
C. Deelnemingen in Stichtingen en Verenigingen
Dimpact
Euregio
P-10 (plattelandsgemeenten)
Wijziging Wet gemeenschappelijke regelingen
Per 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) gewijzigd. Deze wijziging heeft als doel het versterken van de democratische legitimatie. Met de wijziging zijn enkele nieuwe instrumenten in de Wgr geïntroduceerd om de gemeenteraden meer in positie te brengen. Het gaat dan om bijvoorbeeld (extra) zienswijzen, een gemeenschappelijke (raads)adviescommissie, evaluaties en een regionaal enquêterecht. Ook is een kapstok opgenomen voor participatie en inspraak op regionaal niveau.

Gemeenschappelijke regelingen: Regio Twente/GR Gezondheid

Programma:
Deze gemeenschappelijke regeling levert een bijdrage aan het realiseren van doelstellingen van alle programma's en diverse doelenbomen. Gebaseerd op de indeling in de begroting 2022, gaat het om vier verschillende onderdelen:

- GR Gezondheid (tegenwoordig Samen Twente): een organisatie voor gezondheid met daarin de GGD, OZJT, Veilig Thuis Twente en Kennispunt Twente alsmede Samen14.
- Twente Board: een organisatie waarin 3 o's, onderwijs, ondernemers en overheid, samenwerken aan de strategisch-economische structuur in Twente. De inbreng vanuit Twenterand wordt ingebracht via het Bestuurlijk Overleg Strategisch-economische Structuur (BOSS) Twente.
- Recreatieschap Twente: een lichte samenwerkingsvorm waarin recreatieparken, recreatieve routes en fietspaden voor inwoners van Twente worden beheerd en onderhouden. Het strategisch beleid op dit gebied ligt bij de Twente Board.
- Coalitions of the willing: vrijwillige samenwerkingen op het gebied van Milieu, Duurzaamheid en Afval (MDA) en RES en Twentse Kracht.
- Resttaken: samenwerking op de onderwerpen Mobiliteit en Arbeidmarktregio.

Doelstelling:
Samenwerken aan een gezonde, veilige, leefbare en bereikbare regio.
Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
De aangesloten (14) gemeenten zijn: Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Hof van Twente, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Losser, Oldenzaal, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden. De regionale samenwerking wordt op een breed terrein verricht: algemeen bestuurlijk, economische zaken, volksgezondheid, milieu, ruimtelijke ordening en recreatie en toerisme.
De gemeente Twenterand heeft de Bestuursovereenkomst sociaal economische structuurversterking als enige van de 14 Twentse gemeenten niet ondertekend. Deze overeenkomst vormt de basis voor de samenwerking op sociaal-economisch gebied. De reden om niet te ondertekenen is de te grote onzekerheid over uittredingskosten. Hiermee werd de gemeenteraad optimaal in staat gesteld om voor de begroting 2023 een afgewogen besluit te nemen over mogelijke deelname aan de nieuwe Agenda voor Twente. Bij de begrotingsvergadering in november 2022 heeft de gemeenteraad besloten om in ieder geval de jaren 2023, 2024 en 2025 deel te nemen aan de Agenda voor Twente. Deelname aan de Agenda voor Twente moet bijdragen aan het Bruto Twents Geluk, een indicator voor een prettig klimaat om te wonen, te werken, te leren en te leven, voor de brede Welvaart in Twente en dus ook in Twenterand. De Agenda voor Twente draagt bij aan drie maatschappelijke opgaven: een slimme toekomstbestendige energievoorziening, transformatie naar een duurzame en circulaire economie en innovatieve gezondheidszorg. Een sterk bedrijfsleven, maar ook investeren in het aantrekken, opleiden en behouden van talent op alle niveaus is van groot belang om de ambities waar te maken. Twenterand vraagt daarin ook expliciet aandacht voor vakkrachten, waarvan veel talent binnen de gemeente aanwezig is.
Financiële relatie / financieel belang
De gemeenten dragen gezamenlijk bij aan de kosten van bovengenoemde samenwerkingsvormen in Twente. Verdeling van deze bijdrage gebeurt in de meeste gevallen op basis van inwonertal. Een uitzondering hierop is de JGZ-bijdrage, deze wordt verdeeld op basis van het aantal jeugdigen. De bijdrage aan de regionale samenwerking in Twente bedraagt in 2022 € 2.033.762,-.

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2022	€ 15.783
Eigen vermogen 31-12-2022	€ 12.787
Vreemd vermogen 1-1-2022	€ 1.516
Vreemd vermogen 31-12-2022	€ 1.422
Financieel Resultaat 2022	€ 31

Gemeenschappelijke regelingen: Veiligheidsregio Twente

Programma:
Veiligheidsregio Twente (VRT) is een samenwerkingsverband van hulpverleningsdiensten en de veertien gemeenten in Twente. De samenwerking is gestoeld op de Wet Veiligheidsregio's en de Wet Gemeenschappelijke Regelingen. De basis voor de ambtelijke organisatie van de VRT wordt gevormd

door de volgende organisatieonderdelen: ‘Veiligheidsbureau’, ‘Brandweer Twente’, ‘GHOR’ (Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio) en ‘Gemeenten’. Deze organisatieonderdelen zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de wettelijke taken en werken onder de verantwoordelijkheid van het Algemeen Bestuur VRT multidisciplinair samen.
Doelstelling:
Veiligheidsregio Twente zet zich in voor effectieve voorbereiding op en bestrijding van crises en rampen. De VRT kent meerdere programma’s, waaronder:
- Multidisciplinaire onderwerpen
- Brandweer
- GHOR
- Gemeenten
In de programmabegroting 2022 van de VRT stonden de doelstellingen voor 2022.
Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
Op grond van de Wet Veiligheidsregio’s werken de Twentse gemeenten samen binnen de gemeenschappelijke regeling op het gebied van crisisbeheersing en rampenbestrijding. Het Algemeen Bestuur van de VRT wordt gevormd door de Twentse burgemeesters.
Financiële relatie / financieel belang:
De gemeentelijke bijdrage wordt verdeeld over de Twentse gemeenten. Sinds 2016 wordt hierbij gebruik gemaakt van de Cebeon-verdeelsystematiek (Cebeon is het bureau dat de verdeelsystematiek voor het gemeentefonds periodiek onderhoudt). De gemeente Twenterand droeg in 2022 ruim 2 miljoen euro bij aan de VRT. Over 2021 is een bedrag terugontvangen van € 57.190.
Beleidsvoornemens:
‘Stabiele factor in tijden van verandering’. Dat is de rode draad van de koers voor de komende jaren. We leven in een wereld
waarin ontwikkelingen elkaar snel opvolgen. Dit biedt kansen, tegelijkertijd stelt het ons voor een aantal uitdagingen. De Veiligheidsregio Twente focust de komende jaren op:
- Continuiteit en stabiliteit; het goed blijven doen, zoals we dat nu doen, met voldoende mensen en middelen
- Een nieuwe meldkamerlocatie in Apeldoorn.
- Aansluiting blijven vinden en behouden bij de Twentenaren.
- Technologische veranderingen: kansen benutten en proactief reageren op potentiele bedreigingen.
- Anticiperen op crisistypen gerelateerd aan klimaatverandering
- Anticiperen op de wijziging van meerdere wetten die invloed hebben op onze taken

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2022	€ 2.069
Eigen vermogen 31-12-2022	€ 1.962
Vreemd vermogen 1-1-2022	€ 59.418
Vreemd vermogen 31-12-2022	€ 64.548
Financieel Resultaat 2022	€ 749

Gemeenschappelijke regelingen: Soweco

Programma:
Deze gemeenschappelijke regeling levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling van programma Maatschappelijke ontwikkeling en zelfredzaamheid en programma Economie en vrijetijdsbesteding.

Doelstelling:
Het doel van de GR Soweco is het uitvoeren van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) voor de betrokken gemeenten. Deze wet is het bieden van een passende werkplek aan personen die uitsluitend onder aangepaste omstandigheden in staat zijn tot het verrichten van arbeid. Het werk is gericht op behoud, herstel en bevordering van de arbeidsgeschiktheid. De GR SOWECO is in liquidatie en de nieuwe organisatie Ontplooj heeft een deel van de taken overgenomen. Zodra de liquidatie is afgerond en de GR is opgeheven dan vervalt ook de GR SOWECO als verbonden partij.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
De aangesloten gemeenten waarmee een samenwerkingsverband bestaat zijn Almelo, Hellendoorn, Rijssen-Holten, Tubbergen, Wierden en Twenterand. De GR Soweco is ontstaan in 1969, toen de Wet

sociale werkvoorziening (Wsw) in werking trad.

Financiële relatie / financieel belang:
De exploitatie van Soweco kent een negatief resultaat dat gedragen moet worden door de deelnemende gemeenten, waaronder de gemeente Twenterand.

Beleidsvoornemens:
De gemeenten zijn verantwoordelijk voor alle mensen met arbeidsvermogen die ondersteuning nodig hebben. Dit is een grote opgave in het Sociaal Domein. Er stromen geen mensen meer in de Wsw, waardoor (naar verwachting) de SW populatie jaarlijks gemiddeld met 6% vermindert. De traditionele uitvoering voor de SW maakt steeds meer plaats voor een uitvoering voor alle doelgroepen binnen de Participatiewet. In anticipatie hierop wordt de GR opgeheven en zijn de werknemers bij de gemeente in dienst gekomen. De liquidatie is de afgelopen twee jaar uitgevoerd aan de hand van het liquidatieplan. Het liquidatieproces verloopt conform dit plan in fasen: eerst is SOWECO N.V. geliquideerd; en daarna Soflex B.V. en Perspect B.V. alleen de GR Soweco is nog ingeschreven in het Handelsregister. Verwacht wordt dat ook de liquidatie van de GR SOWECO in 2023 wordt volbracht.

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2022	€ 5.095
Eigen vermogen 31-12-2022	€ 11.109
Vreemd vermogen 1-1-2022	€ 953
Vreemd vermogen 31-12-2022	€ 136
Financieel Resultaat 2022	€ 5.940

Gemeenschappelijke regelingen: Stadsbank Oost Nederland

Programma:
Sociaal Domein
Doelstelling:
De Stadsbank is een kredietbank, zoals bedoeld in de Wet op het consumentenkrediet. De Stadsbank heeft tot doel een verantwoord pakket aan te bieden van financiële dienstverlening.
Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
De GR wordt gevormd door 21 deelnemende gemeenten in de Achterhoek en Twente. De portefeuillehouder Sociale Zaken heeft zitting in het Algemeen Bestuur. Het Algemeen Bestuur vergadert circa twee keer per jaar.
Financiële relatie / financieel belang:
In 2022 zijn we € 284.000 kwijt geweest aan de Stadsbank. Er is meer betaald aan de Stadsbank Oost Nederland ten opzichte van de begroting 2022 door onder andere dotatie in het weerstandsvermogen en hogere kosten voor budgetbeheer als gevolg van onze nieuwe schuldenaanpak. De standaard dienstverlening omvat producten als schuldenregeling, budgetbeheer, dwangakkoord en aanvraag WSNP. De additionele dienstverlening omvat maatwerkafspraken per gemeente. Bij ons zijn de uitgaven aan additionele dienstverlening relatief hoog. Dit komt omdat we de bemensing van ons gemeentelijk Meldpunt Geldzorgen via een detacheringsconstructie bij de Stadsbank regelen.
In het kalenderjaar 2022 heeft het Algemeen Bestuur besloten om de klantreis en het nieuwe bekostigingsstelsel in te voeren. Deze ontwikkelingen zullen extra kosten met zich meebrengen. Wij zullen u vanuit uw verantwoordelijkheid hierover informeren.

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2022	€ 971
Eigen vermogen 31-12-2022	€ 1.349
Vreemd vermogen 1-1-2022	€ 14.781
Vreemd vermogen 31-12-2022	€ 15.214
Financieel Resultaat 2022	€ 365

Gemeenschappelijke regelingen: Omgevingsdienst Twente

Programma:
Deze gemeenschappelijke regeling levert een bijdrage aan het realiseren van doelstellingen van programma Ruimte en heeft raakvlakken met bijna alle doelenbomen binnen dit programma. Primair gaat het om de uitvoering van alle milieutaken, maar ook milieu gerelateerde taken zoals: duurzaamheid en de invoering van de Omgevingswet.
Doelstelling:
Samenwerken aan een gezonde, veilige, leefbare en prettige regio.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

De deelnemende Twentse gemeenten (14) zijn: Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Hof van Twente, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Losser, Oldenzaal, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden. Ook de provincie Overijssel is deelnemer. De werkzaamheden worden milieu breed of wel omgevingsbreed verricht. Belangrijke thema's betreffen, volksgezondheid, milieu en ruimtelijke ordening.
Financiële relatie / financieel belang:
De gemeenten dragen gezamenlijk bij aan de kosten van de Omgevingsdienst Twente. Verdeling van deze bijdrage gebeurt in de meeste gevallen op basis van inwonertal. Een uitzondering hierop is de bijdrage van de provincie. Deze bijdrage is gerelateerd aan de grootste gemeente binnen de regio Twente. De reguliere bijdrage van de gemeente Twenterand aan de Omgevingsdienst Twente was in 2022 € 615.621,-. Daarnaast was er nog een bijdrage in overige bedrijfsvoering kosten verschuldigd voor een bedrag van € 27.320,- . Het geheel bleek aan het eind van 2022 onvoldoende vanwege diverse ontwikkelingen, zoals gewijzigde Wetgeving, maar ook de ontwikkeling van de gemeente Twenterand waar het gaat om meer woningbouw, uitgifte bedrijfsterreinen en bouwen van bedrijfsgebouwen. Hierdoor moest de ODT vaker om advies worden gevraagd met betrekking tot bodem (bijv. PFAS), geluid (inpasbaarheid in relatie tot ruimtelijk beleid), Lucht (bijv. Stikstof) en moesten vaker controles worden uitgevoerd en vergunningen worden verleend die milieu-gerelateerde aandacht moesten krijgen. Dir resulteerde in een naheffing/eindafrekening van de ODT over van 2022 voor een bedrag van € 134.677,- In de opstartfase om te komen tot de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Twente is in het Bedrijfsplan de intentie verwoord om binnen enkele jaren door te ontwikkelen naar een outputfinanciering'. Op 5 maart 2021 heeft het Algemeen Bestuur van de OD Twente haar goedkeuring gegeven aan de beslisnota “Gefaseerde invoering outputfinanciering OD Twente”. Dit zal ertoe leiden dat de Ontwerp Programmabegroting OD Twente 2023 in plaats van een bijdrage vooraf gebaseerd wordt op de diensten die worden gevraagd en worden geleverd door de Omgevingsdienst Twente. Voorafgaande aan de daadwerkelijke invoering van de outputfinanciering heeft er in 2022 een herijking financiering ODT plaatsgevonden. Dat pakte voor de Twenterand ongunstig uit. De opdrachten die de gemeenten Twenterand aan de ODT per jaar verstrekt vanwege haar eigen ontwikkelingen overstijgen de oorspronkelijk inbreng/overdracht aan de ODT van 2018. De komende jaren zal dit naar verwachting leiden tot ca. € 200.000,- extra kosten per jaar.
Beleidsvoornemens:
De gemeente Twenterand neemt deel aan de ontwikkeling van beleidsregels voor alle VTH-Taken (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving). Primair zijn deze gericht op de milieutaken, maar dezen worden zodanig lokaal 'ingekleurd' dat ze ook voor de niet milieutaken toegepast kunnen worden. Te denken valt aan Risicoanalyses waarmee op basis van risico's bij niet naleving geprioriteerd uitvoering kan worden gegeven aan de VTH-taken. VTH-beleid betreffende kwaliteitsnormen en bodemkwaliteitskaarten. De gemeente Twenterand is vertegenwoordigd in het Portefeuillehoudersoverleg VTH en het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Twente.

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2022	€ 2.348
Eigen vermogen 31-12-2022	€ 1.727
Vreemd vermogen 1-1-2022	€ 1.784
Vreemd vermogen 31-12-2022	€ 2.931
Financieel Resultaat 2022	€ 399

Gemeenschappelijke regelingen: Gemeentelijk Belastingkantoor Twente

Programma:
Het Gemeentelijk Belastingkantoor Twente (GBTwente) is een gemeenschappelijke regeling die een bijdrage levert aan het realiseren van de doelstelling van programma Fundament.
Doelstelling:
Het heffen en invorderen van gemeentelijke belastingen en de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken.
Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
Het GBTwente wordt gevormd door de gemeenten Almelo, Borne, Enschede, Haaksbergen, Hengelo, Losser, Oldenzaal en Twenterand.
De gemeente Twenterand wordt in het algemeen bestuur vertegenwoordigd door de portefeuillehouder Financiën.
Financiële relatie / financieel belang:
De gemeentelijke bijdrage wordt berekend op basis van het aantal aanslagen van de verschillende belastingen die voor de gemeente Twenterand worden uitgevoerd. De bijdrage voor 2022 is €713.000,-
Beleidsrealisatie:
De visie van het GBTwente luidt: ‘Het GBTwente maakt belastingen begrijpelijk en persoonlijk’. Omdat het belastingproces een complex geheel van beleid, uitvoering en besteding is, waarbij veel verschillende stakeholders betrokken zijn, wil het GBTwente de gemeentelijke belastingen voor iedereen begrijpelijk maken op een persoonlijke manier. Kernwaarden die aansluiten bij deze visie zijn: deskundig, helder, integer en behulpzaam. De randvoorwaarde voor de komende jaren is het geven van financiële zekerheden. Het GBTwente hanteert een strategie die gericht is op: foutloos, sneller en goedkoper werken.
In 2022 is het GBTwente volledig overgegaan naar het waarderen op basis van vierkante meters. Ook ontving het GBTwente meer bezwaarschriften tegen de WOZ-waarden. De landelijke campagnes van de No Cure No Pay bureaus hebben geleid tot relatief meer bezwaren via die organisaties. Het GBTwente sluit het boekjaar 2022 af met een positief saldo van € 207.000. Het GBTwente gaat volop door met de verdere uitvoering van haar missie om belastingen nog persoonlijker en begrijpelijker te maken. Daarbij staat het de komende jaren meer dan ooit voor de uitdaging om balans te vinden tussen effectieve en efficiënte dienstverlening richting de inwoners en maatschappelijk aanvaardbare kosten, waarbij zij als verbonden partij dicht bij de gemeente willen staan.

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2022	€ 549
Eigen vermogen 31-12-2022	€ 756
Vreemd vermogen 1-1-2022	€ 10.343
Vreemd vermogen 31-12-2022	€ 8.715
Financieel Resultaat 2022	€ 207

Deelnemingen in vennootschappen: Cogas NV

Programma:
Deze deelneming levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling op het beleidsveld Milieu.

Doelstelling:
Cogas voorziet onder meer in de behoefte aan openbare nutsvoorzieningen in de gemeenten die in de vennootschap deelnemen en in haar concessie-en machtigingsgebieden. Twenterand valt onder het verzorgingsgebied van Cogas. Oorspronkelijk doel van de Cogas N.V. was het voorzien in een dekkende en betrouwbare energie- en kabelinfrastructuur op het grondgebied van de deelnemende

gemeenten. Momenteel zijn het realiseren van duurzame en innovatieve energieoplossingen belangrijke doelen geworden.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
De aandelen van de Naamloze Vennootschap Cogas Holding zijn in handen van 9 Overijsselse gemeenten. Cogas is gevestigd in Almelo. Aandeelhouders zijn de gemeenten Almelo, Borne, Dinkelland, Hardenberg, Hof van Twente, Oldenzaal, Tubbergen, Twenterand en Wierden.

Financiële relatie / financieel belang:
Twenterand bezit 558 aandelen à €454,-; totale (nominale) waarde van €253.332,-. Dit betreft 11 % van de aandelen. Hierop wordt jaarlijks dividend uitgekeerd. In 2022 is € 1.106.200 aan dividend ontvangen en een dergelijke uitkering wordt ook in 2023 verwacht. Vanaf 2026 wordt de dividenduitkering lager. Hierin is in de begroting van de gemeente Twenterand reeds rekening gehouden.

Beleidsrelatie: Voor de energietransitie focust Cogas met de projecten meer op haar verzorgingsgebied met de eigen aandeelhoudende gemeenten.
(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2022	€ 144.771
Eigen vermogen 31-12-2022	€ 141.841
Vreemd vermogen 1-1-2022	€ 116.694
Vreemd vermogen 31-12-2022	€ 110.955
Financieel Resultaat 2022	€ 2.159

In 2022 heeft Twenterand € 1.106.241 aan dividend ontvangen.

Deelnemingen in vennootschappen: Twence BV

Programma:
Deze deelneming levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling van programma Ruimte en specifiek aan het thema Duurzaamheid en Milieu.

Doelstelling:
Twence B.v.: heeft al doelstelling om (I) Een actieve en substantiële bijdrage leveren aan de duurzame regionale energievoorziening en (II) een actieve en substantiële bijdrage leveren aan de duurzame regionale energievoorziening.

Welke doelen streeft de gemeente na met deze partij?
Behouden van verwerkingscapaciteit voor huishoudelijk afval tegen reële tarieven.
In stand houding van een bedrijf dat op een duurzame wijze afval verwerkt tot grondstoffen en ook energie.
We stemmen alleen in met extra investeringen of strategieën als deze bij kunnen dragen aan beleidsdoelen van de gemeente Twenterand.
Beheren en exploiteren van milieuvoorzieningen, het verlenen van diensten op het gebied van milieubeheersing in het algemeen, het bewerken en verwerken van huishoudelijk afval en bedrijfsafval en het produceren en leveren van (duurzame) energie en secundaire grondstoffen.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
Twence is een overheidsbedrijf (uitsluitend gemeentelijke aandeelhouders) voor de verwerking van afval tot grondstoffen en energie. De Twentse gemeenten hebben gezamenlijk een aandeel van 96.35 % in Twence Holding B.V.

Financiële relatie / financieel belang:
Twenterand bezit 43.909 aandelen (5,17 %) ter waarde van €43.909,- (nominale waarde), waarop jaarlijks dividend wordt uitgekeerd. De uitgekeerde dividenduitkering (over boekjaar 2021) in 2022 is €317.082,- (incl. dividendbelasting).

Ontwikkelingen:

Op 1 juli 2022 is het nieuwe contract ingegaan wat betreft de verwerking van het huishoudelijk afval. Ook is er in 2022 een bodemprocedure ingesteld door de AVR tegen het aangaan van het contract met Twence. De rechtbank heeft bepaald dat het huidige contract voldoet aan wet- en regelgeving. In juni 2022 is er door de aandeelhouders bepaald om een nieuw aan- en verkoopproces van de aandelen te starten. Deze wordt in 2023 vervolgd om te kijken of het mogelijk is de aandelen te verkopen tegen een goede prijs en voorwaarden.

Beleidsvoornemens Twence:
In 2022 is er verder gewerkt aan de doelen van het Strategisch beleidsplan 2020 - 2023 van Twence. In 2022 heeft Twence de mestverwaarding in Zenderen in gebruik genomen en is de warmtelevering aan Grolsch gerealiseerd. Ook is de vergunning voor het zonnepark de Elhorst verleend en is er begonnen met het bouwen aan de CO2-afvang bij de afvalcentrale.

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2022	€ 149.605
Eigen vermogen 31-12-2022	€ 175.964
Vreemd vermogen 1-1-2022	€ 168.137
Vreemd vermogen 31-12-2022	€ 163.228
Financieel Resultaat 2022	€ 3.240

In 2022 heeft Twenterand € 317.082 aan dividend ontvangen

Deelnemingen in vennootschappen: Rova Holding NV

Programma:
Deze deelneming levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling van programma Ruimte en specifiek aan het thema Duurzaamheid en Milieu.

Doelstelling:
Het bevorderen van en/of het doen realiseren van integraal afvalketenbeheer en het leveren van kwalitatief hoogwaardige dienstverlening op het terrein van verwijdering van afvalstoffen, waaronder begrepen beleidsondersteuning en collectieve aanbestedingen ten behoeve van deelnemende overheden.
Welke doelen streeft de gemeente na met deze partij?
- het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval tegen zo laag mogelijke kosten voor de inwoners
- het in stand houden van een bedrijf dat op duurzame wijze diensten aan gemeenten verleend op het gebied van huisvuilinzameling, terugwinning van grondstoffen en BOR taken.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
ROVA is een afvaladvies-, regie- en verwijderingsorganisatie. Het werkgebied van ROVA telt 23 gemeenten in Midden en Oost-Nederland. Het betreft de organisatie, beheer en uitvoering van publieke taken voortvloeiend uit de afvalzorgplicht van de aangesloten gemeenten en de uitvoering van de gemeentelijke reinigingstaken.
Twenterand bezit 335 aandelen (2,87 %) ter waarde van €38.005,75 (nominale waarde) waarop jaarlijks dividend wordt uitgekeerd. Het normdividend bedraagt voor 2022 €100.000,-. Dit bedrag wordt ondergebracht bij de algemene dekkingsmiddelen. Boven het normdividend is een bedrag ontvangen van € 28.026 (dus totale dividend € 128.026), dit bedrag komt ten gunste van het product huisvuil.

Beleidsvoornemens:
De ontwikkelvisie van ROVA houdt onder andere in dat er gestuurd gaat worden op de kwaliteit van grondstoffen en dat ROVA er naar streeft om het dienstenpakket verder uit te breiden met taken op gebied van het Beheer van openbare ruimte. ROVA ziet nog voldoende ambities. Verdere optimalisaties in de inzameling waaronder het vinden van oplossingen voor hoogbouw en het vinden van recycling oplossingen voor overblijvende reststromen vormen nog steeds een uitdaging. Hierbij wordt er meegedacht over een uitbreiding van Uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) voor verschillende stromen (o.a. matrassen, textiel en luiers).

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2022	€ 40.320
Eigen vermogen 31-12-2022	€ 40.866
Vreemd vermogen 1-1-2022	€ 58.840
Vreemd vermogen 31-12-2022	€ 63.473
Financieel Resultaat 2022	€ 4.369

Deelnemingen in vennootschappen: Wadinko NV

Programma:
Deze deelneming levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling van programma Economie en vrije tijdsbesteding.
Doelstelling: Wadinko is een regionale participatiemaatschappij, die de bedrijvigheid en daarmee werkgelegenheid wil bevorderen in Overijssel, de Noord-Oostpolder en Zuidwest Drenthe. Wadinko heeft op dit moment geen participatie binnen gemeente Twenterand. In 2021 heeft zij haar belang in Brinks in Vriezenveen verkocht. Wadinko heeft zich in 2022 nog meer ingezet op human capitall ontwikkeling, innovatie, digitaliseren, duurzaamheid en circulariteit. De vrij gekomen middelen zijn bij diverse bedrijven binnen het werkgebied ingezet.
Bestuurlijke relatie/bestuurlijk belang:
De aandeelhouders van Wadinko zijn de provincie Overijssel en 24 gemeenten uit het werkgebied van de voormalige Waterleiding Maatschappij Overijssel. Wadinko is gevestigd in Zwolle.
Financiële relatie/financieel belang:
In 2021 is besloten geen dividend uit te keren en dit te koppelen aan 2022. In 2022 is dan ook een hoger bedrag aan dividend ontvangen dan normaal, namelijk € 106.000. De raming was € 42.500.

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2022	€ 71.146
Eigen vermogen 31-12-2022	€ 82.569
Vreemd vermogen 1-1-2022	€ 6.922
Vreemd vermogen 31-12-2022	€ 8.542
Financieel Resultaat 2022	€ 12.293

In 2022 heeft Twenterand € 106.739 aan dividend ontvangen.

Deelnemingen in vennootschappen: Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Deze deelneming levert een bijdrage aan het realiseren van de doelen van programma Bedrijfsvoering, specifiek in de vorm van dividend.
Doelstelling:
BNG vertaalt haar missie in de volgende strategische doelstellingen:
- behoud van substantiële marktaandelen in de Nederlandse publieke sector en semipublieke domein;
- behalen van een redelijk rendement voor aandeelhouders.
Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
De BNG is opgericht in 1914 en gevestigd in Den Haag. Het is de bank van en voor de overheid en instellingen voor het maatschappelijke belang. De BNG probeert zo goedkoop mogelijke financiële dienstverlening aan de gemeenten te bieden. Daardoor heeft zij toegevoegde waarde voor haar aandeelhouders en de Nederlandse publieke sector. De BNG is een structuurvennootschap.
Financiële relatie / financieel belang:
De aandelen zijn voor de helft in handen van de Staat, de andere helft is in handen van gemeenten en provincies. De BNG is, gemeten naar balanstotaal, de grootste overheidsbank van Nederland. De nominale waarde van de aandelen BNG van de gemeente Twenterand is €59.670,- (23.868 aandelen à € 2,50). Dit betreft 0,04% van het aandelenkapitaal. Voor 2022 en verder is €24.000,- begroot aan dividend.

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2022	€ 5.062.000
Eigen vermogen 31-12-2022	€ 4.615.000
Vreemd vermogen 1-1-2022	€ 143.995.000
Vreemd vermogen 31-12-2022	€ 107.459.000
Financieel Resultaat 2022	€ 125.000

In 2022 heeft Twenterand € 54.419 aan dividend ontvangen

Deelnemingen in vennootschappen: Enexis

Deze deelneming levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling op beleidsveld Milieu.
En en programma aan de doelen van programma Bedrijfsvoering, specifiek in de vorm van dividend.
Doelstelling:
Een op zo duurzaam mogelijke wijze verzorgen van een betrouwbaar en betaalbaar energietransport nu en in de toekomst.
Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
Twenterand bezit 42.621 aandelen Enexis. Dit betreft 0,0285% van het aandelenkapitaal.
Financiële relatie / financieel belang:
Voor 2023 en verder is €32.000,- begroot aan dividend.
Beleidsvoornemens:
Geen; gezien de beperkte omvang van het aandelenbezit wordt Enexis als beleidsarm gezien.
(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2022	€ 4.241.000
Eigen vermogen 31-12-2022	€ 5.441.000
Vreemd vermogen 1-1-2022	€ 5.154.000
Vreemd vermogen 31-12-2022	€ 4.907.000
Financieel Resultaat 2022	€ 1.300.000

In 2022 heeft Twenterand € 28.306 aan dividend ontvangen.

Deelnemingen in vennootschappen: Zonnepark Oosterweilanden

Programma:
Zonnepark Oosterweilanden B.V. wekt duurzame energie op d.m.v. zonnepanelen en levert daarmee een bijdrage aan de duurzaamheidsopgaven van de gemeente.
Doelstelling:
Het doel van Zonnepark Oosterweilanden B.V. is het opwekken van duurzame energie en het stimuleren van het gebruik van duurzame energiebronnen.
Bestuurlijke relatie/bestuurlijk belang:
De gemeente Twenterand is 100% aandeelhouder van Zonnepark Oosterweilanden B.V.
Financiële relatie/financieel belang:
Zonnepark Oosterweilanden B.V. exploiteert het zonnepark op ca. 13,9 ha. Vanaf 2021 zijn de eerste winsten meegenomen in de meerjarenbegroting.
Beleidsvoornemens:
In 2022 was het uitgekeerde dividend Zonnepark Oosterweilanden BV € 300.000,- . Hiervan is € 225.000 gestort in het duurzaamheidsfonds. In 2023 wordt (mede) uit de reserve duurzaamheidsfonds de duurzaamheidssubsidie Twenterand ingezet. De stortingen van de opbrengsten in en de uitnames uit het duurzaamheidsfonds zijn gezamenlijk budgetneutraal.
(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2022	€ -154
Eigen vermogen 31-12-2022	€ 469
Vreemd vermogen 1-1-2022	€ 7.074
Vreemd vermogen 31-12-2022	€ 6.680
Financieel Resultaat 2022	€ 623

In 2022 heeft Twenterand € 300.000 aan dividend ontvangen.

Deelnemingen in verenigingen en stichtingen: Dimpact

Programma:
Deze deelneming draagt binnen bedrijfsvoering bij aan het realiseren van actuele informatie die veilig, beschikbaar, betrouwbaar en toegankelijk is in efficiënte systemen.
Doelstelling:
Doel van Dimpact is het mogelijk maken van ‘excellente publieke dienstverlening en interactie met burgers, bedrijven en instellingen’ voor gemeenten. De klant centraal stellen en de nieuwe informatie-architectuur spelen daarin een prominente rol. Dimpact heeft geen winstoogmerk, alle leden zijn eigenaar van de coöperatie. Gezamenlijk sturen zij de ontwikkelingen aan. Samenwerking, kennisdeling en hergebruik van oplossingen zijn daarbij de basis. Het namens de deelnemende gemeenten selecteren en aanschaffen van applicatie(licentie)s levert wezenlijke prijsvoordelen op.
Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
Op 1 januari 2022 bestaat het ledenbestand uit 40 gemeenten, die gezamenlijk zo'n 2,8 miljoen inwoners vertegenwoordigen. Dimpact vertegenwoordigt daarmee zo’n 16% van Nederland.
Dimpact kent de volgende officiële (statutair vastgelegde) organen:
• de Algemene Leden Vergadering (ALV);
• de Raad van Commissarissen (RvC);
• het bestuur.
Financiële relatie / financieel belang:
De basisbijdrage voor 2022 bedroeg € 168.000
Beleidsvoornemens:
De speerpunten van Dimpact voor de komende periode zijn op hoofdlijnen:
1. Excellente publieke dienstverlening en klantinteractie mogelijk maken voor gemeenten;
2. Goed (her)gebruik van bestaande diensten door leden;
3. Innovatiekracht vergoten;
4. Inspelen op de landelijke beweging en Common Ground - door (mee) te bouwen aan een moderne informatie-architectuur als fundament voor de publieke dienstverlening;
5. Samenwerken vanuit een integraal dienstverleningsconcept;
6. Diensten-portfolio uitbouwen vanuit deze strategische doelen en inzichten;

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2022	€ 2.335
Eigen vermogen 31-12-2022	€ 2.747
Vreemd vermogen 1-1-2022	€ 3.219
Vreemd vermogen 31-12-2022	€ 4.139
Financieel Resultaat 2022	€ 412

Deelnemingen in verenigingen en stichtingen: Euregio

Programma:
Deze deelneming levert een bijdrage aan alle programma’s en diverse doelenbomen. Het gaat in het algemeen om bestuurlijke samenwerking en internationale contacten.
Doelstelling:
De Euregio heeft tot doel het stimuleren, ondersteunen en coördineren van regionale grensoverschrijdende samenwerking.
Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
De Euregio is een grensoverschrijdend samenwerkingsverband van Nederlandse en Duitse gemeenten, steden en (Land-)Kreise.
Financiële relatie / financieel belang:
Voor de Nederlandse gemeenten is de bijdrage aan de Euregio € 0,29 per inwoner.
Beleidsvoornemens:
De Euregio werkt vanuit drie inhoudelijke commissies op de terreinen Maatschappelijke ontwikkeling, Economie en Arbeidsmarkt en Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling. In 2022 heeft het college van B en W een verkenning opgestart naar mogelijkheden van samenwerking op diverse terreinen met de gemeente Melle in Duitsland. Deze verkenning wordt vervolgd in 2023.

(Bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen 1-1-2022	€ 2.523
Eigen vermogen 31-12-2022	€ 2.523
Vreemd vermogen 1-1-2022	€ 12.188
Vreemd vermogen 31-12-2022	€ 30.290
Financieel Resultaat 2022	€ 126

Deelnemingen in verenigingen en stichtingen: P-10 (Plattelandsgemeenten)

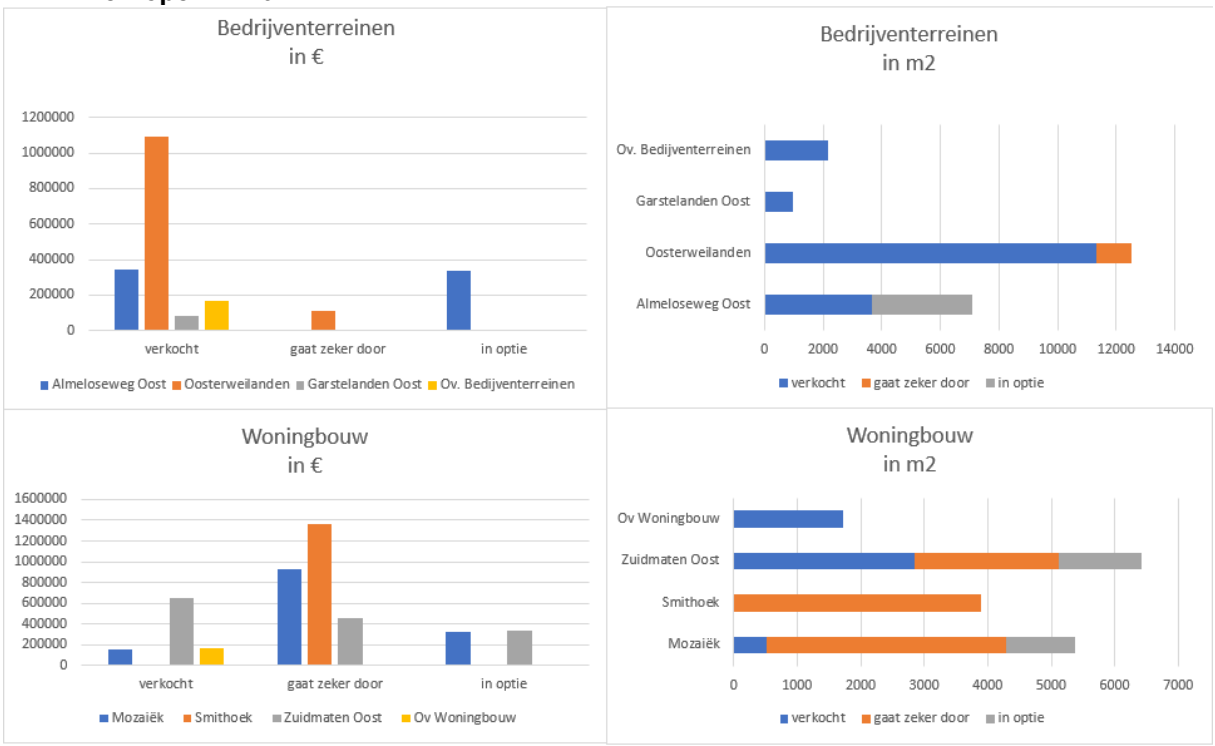
Programma:
De P10 levert een bijdrage aan de programma's Economie en Vrije tijdsbesteding en Fundament
Doelstelling:
De P10 bestaat inmiddels uit 31 plattelandsgemeenten, die in gezamenlijk verband hun ambities en beleidsvoornemens onder de aandacht brengen van de landelijke en Europese politiek. De deelnemende plattelandsgemeenten zijn: Aa- en Hunze, Altena, Berkelland, Borger-Odoorn, Bronckhorst, Dalfsen, De Wolden, Dinkelland, Fryske Marren, Goeree-Overflakkee, Het Hogeland, Hof van Twente, Hollands Kroon, Horst aan de Maas, Hulst, Leudal, Medemblik, Midden-Drenthe, Noardeast-Fryslân, Ooststellingwerf, Opsterland, Peel en Maas, Schouwen-Duiveland, Sluis, Tubbergen, Twenterand, Veere, West-Betuwe, Westerkwartier, Westerveld en Weststellingwerf.
De P10 maakt zich sterk voor de volgende onderwerpen:
• Demografische ontwikkelingen
• Relatie plattelandsgemeente en gemeentefonds
• Recreatie en toerisme
• Functieveranderingen op het platteland
• Nieuwe economische kansen in de buitengebieden
• Veiligheid in het landelijke gebied (aanrijtijden)
• Leefbaarheid in de kernen (voorzieningen, zorg, onderwijs)
• Natuur- en waterbeheer, duurzaamheid
Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:
De gemeente Twenterand wordt in het Algemeen bestuur vertegenwoordigd door de wethouder met Platteland in portefeuille.
Financiële relatie / financieel belang:
Twenterand betaalt een jaarcontributie van circa €7.750,- Per 2023 is de jaarcontributie € 15.000,-. Dit is vastgesteld in het AB P10 van 30 november 2022. Het landelijk gebied staat voor grote veranderingen als gevolg van klimaatverandering, stikstofcrisis en gebrek aan ruimte. Het platteland staat volop op de agenda. Dit komt onder andere tot uiting in het Nationaal programma landelijk gebied. P10 heeft haar plek inmiddels verworven en wordt steeds vaker door het Rijk, de VNG en andere relevante organisaties gevraagd om ergens over mee te praten. Bovendien is sinds het begin van de P10 het aantal leden inmiddels gestegen naar 31. Met de contributieverhoging wordt de kernorganisatie uitgebreid door de strategische capaciteit te versterken, waarmee de kwetsbaarheid wordt verminderd.
Beleidsvoornemens:
Opkomen voor de gedeelde belangen van de gemeente aangesloten bij P-10.

Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

2022 was een redelijk jaar voor het grondbedrijf. Er was meer dan voldoende vraag naar bouwgrond. Helaas was het door zienswijzen en beroepen op bestemmingsplannen niet altijd mogelijk aan de vraag te voldoen. Er is geprobeerd deze minnelijk van tafel te krijgen en in sommige gevallen is dit mondeling gelukt maar uiteindelijk is dit niet vast kunnen leggen in een overeenkomst. Dit heeft vertraging in de uitvoeringswerkzaamheden opgeleverd en in de verkopen. Ook was er een enorme prijsstijging voor het bouw- en woonrijp maken door gebrek aan grondstoffen. De exploitaties zijn hierdoor onder druk komen te staan. In een aantal gevallen moest de verkoopprijs voor de gronden worden verhoogd.
Regionaal wordt de bedrijventerreinvisie voor Twente geactualiseerd. Twenterand heeft een claim neergelegd voor uitbreiding van Oosterweilanden. Grotere uitbreidingen moeten regionaal worden afgestemd met de twentse gemeenten en de provincie. Kleinere uitbreidingen van < 3ha moeten alleen gemeld worden in regionaal verband.
We krijgen meer en meer te maken met zwaardere milieuwetgeving m.b.t. o.a. stikstof Tot nu toe heeft dit geen echte problemen opgeleverd, maar dit geeft geen garantie voor de toekomst.
Twenterand heeft te maken met een aantal grote Natura 2000 gebieden in de omgeving.
Eind '22 is overeenstemming bereikt voor aankoop van een perceel grond ten behoeve van woningbouw in Vriezenveen. In deze kern zijn onvoldoende kavels aanwezig voor woningbouw mogelijkheden. Met de aankoop kan in relatieve korte tijd voorlopig weer enig perspectief worden geboden, waarbij met name aan het goedkope segment wordt gedacht.
Organisatorisch is het team van grondzaken uitgebreid, waardoor zaken beter kunnen worden opgepakt en afgestemd. Ook is nu mogelijk beleidsstukken te evalueren en te actualiseren. Hier zal een start mee worden gemaakt en de processen zullen daarbij worden aangesloten.

Verkopen in 2022

Hoofdlijnen van het grondbeleid

Onderstaand wordt per complex ingegaan op de huidige situatie.
Oosterweilanden.
De 2e fase van het bedrijventerrein werd bouwrijp gemaakt. In eerste instantie zou een geheel nieuw bestemmingsplan worden opgeteld voor dit deel door de vele aanvullingen op het bestaande plan. Dit

proces duurde echter te lang en is er voor gekozen de uitwerkingsmogelijkheid van het geldende bestemmingsplan te benutten. Verwacht wordt dat medio 2023 gestart kan worden met het uitgeven van de gronden. In fase 1 liggen 2 kavels die nog niet zijn overgedragen.

Almeloseweg Oost.

Kavel 1 is door de optant terug gegeven voor verkoop. De kavel is opnieuw in optie gegeven. Het is de laatste kavel die nog verkocht moet worden. Het noordelijk deel waar ook kavel 1 in ligt moet nog woonrijp gemaakt worden.

Garstelanden Oost

De 2e fase moet nog bouwrijp gemaakt worden. De gesprekken met de kandidaat kopers lopen stroef o.a. door een gecompliceerde interne bedrijfsoverdracht. Verder blijkt dat de vraag groter is bij de aanwezige bedrijven dan waar wij als gemeente op dit moment in kunnen voorzien.

Rest kavel bedrijven

Kroezenhoek is geheel verkocht. Hier lag nog 1 kavel. In Vroomshoop Oost is 1 kavel overgedragen. Voor de mogelijke kavel ter uitbreiding van de werf wordt maar geen besluit genomen. Voor de derde kavel is nog geen belangstellende gevonden.

Zuidmaten Oost

Op het bestemmingsplan zijn een aantal zienswijzen ingediend. Met de zwaarste indiener zijn gesprekken gevoerd om een compromis te bewerkstelligen. Concreet is bereikt dat de vrije kavels in fase 3 wel verkocht mochten worden door gebruik te maken van het oude bestemmingsplan. Alle kavels in fase 3 zijn nu verkocht. Op het bestemmingsplan voor de kavel aan de Blesdijk is ook een zienswijze ingediend. Onbekend is nog wanneer een besluit op de zienswijze kan worden verwacht.

Mozaïek

Dit plan is bouwrijp gemaakt. De eerste woningen zijn opgeleverd door de projectontwikkelaar. Vier gemeentelijke kavels zijn verkocht. Kavel 5 en 6 zijn door de optanten terug gegeven omdat de financiering niet rond was te krijgen. Deze zijn opnieuw in optie gegeven. De verkopen van het middendeel door de projectontwikkelaar vallen tegen. De koopsom zal waarschijnlijk in 2 termijnen worden betaald aan de gemeente.

Smithoek

Voor de Smithoek is een prijsvraag uitgeschreven. Hier hebben 3 partijen op in geschreven en uiteindelijk is het beste plan gepresenteerd door een lokale ondernemer uit Den Ham. Hem is een koopovereenkomst aangeboden. Tot nu toe lopen echter de verkopen in dat gebied moeilijk door de hoge prijstelling van de woningen.

Jaarwinst

Resultaat van de complexen in exploitatie	71.817	V
correctie boekingen boekwaardeverschillen	2.354	V
rentelasten van complexen niet in exploitatie	12.865	N
Resultaat overige gronden	28.531	N
Totaal	**32.775**	**V**

Het resultaat van de complexen in exploitatie is toegevoegd aan de reserve grondbedrijf.

Toelichting

Door de sterk gestegen kosten voor o.a. bouw en woonrijp maken moesten op een aantal complexen reeds genomen winsten in voorgaande jaren tot een bedrag van ca € 664.000, = worden teruggeboekt. Dit heeft een grote impact op het jaarresultaat. Het totaal resultaat van de in exploitatie genomen complexen sluit licht positief.

Resultaten 2022

Bedrijventerreinen

	kosten			inkomsten			winst			
	totaal	gemaakt	%	totaal	gemaakt	%	verwacht	t/m dienstjaar	genomen tot dj	dienstjaar
Garstelanden	2.833.993,24	1.875.649,63	66,18%	3.422.206,00	1.592.016,00	46,52%	588.212,76	181.104,24	87.197,07	93.907,17
Almeloseweg Oost	11.459.218,30	10.394.379,68	90,71%	11.909.836,99	11.565.027,99	97,10%	450.618,69	396.911,48	700.054,36	-303.142,88
Oosterweilanden	9.676.063,50	7.209.428,21	74,51%	11.075.386,42	5.843.816,19	52,76%	1.399.322,92	550.120,36	181.704,99	368.415,37
restkavels bedrijven	597.981,57	562.970,43	94,15%	1.065.149,42	611.929,42	57,45%	467.167,85	252.674,57	181.493,91	71.180,66
Totaal bedrijven	**24.567.256,61**	**20.042.427,95**		**27.472.578,83**	**19.612.789,60**		**2.905.322,22**	**1.380.810,65**	**1.150.450,33**	**230.360,31**

Woningbouw

	kosten			inkomsten			winst			
	totaal	gemaakt	%	totaal	gemaakt	%	verwacht	t/m dienstjaar	genomen tot dj	dienstjaar
Kruidenwijk	2.505.337,98	1.389.075,60	55,44%	4.357.913,37	4.357.913,37	100,00%	1.852.575,39	1.027.153,74	1.388.247,72	-361.093,98
Zuidmaten Oost	11.380.806,97	9.019.676,27	79,25%	11.731.243,57	6.800.834,62	57,97%	350.436,60	161.007,28	8.893,50	152.113,78
vroomshoop centrum 1e fase	5.184.026,61	5.180.020,13	99,92%	5.199.083,03	5.199.083,03	100,00%	15.056,42	15.044,78	12.472,76	2.572,02
Smithoek	1.138.281,87	582.759,32	51,20%	1.395.855,25	7.553,00	0,54%	257.573,38	713,54	834,15	-120,61
Mozaïek	1.635.605,72	298.557,24	18,25%	1.955.172,00	260.772,00	13,34%	319.566,28	7.780,11	7.599,08	181,03
restkavels woningbouw	1.307.351,85	1.299.537,04	99,40%	1.874.645,89	1.468.740,39	78,35%	567.294,04	441.804,56	394.000,26	47.804,30
Totaal woningbouw	**23.151.411,00**	**17.769.625,60**		**26.513.913,11**	**18.094.896,41**		**3.362.502,11**	**1.653.504,01**	**1.812.047,47**	**-158.543,46**
Toaal exploitaties	**47.718.667,61**	**37.812.053,55**		**53.986.491,94**	**37.707.686,01**		**6.267.824,33**	**3.034.314,66**	**2.962.497,80**	**71.816,86**

Storting voorziening

Er zijn geen stortingen of onttrekking gedaan aan of vanuit de voorziening. Er zijn geen complexen waar een negatief resultaat wordt verwacht.

Parameters actualisatie

Voor de actualisatie van de exploitaties van de verschillenden plannen zijn de volgende parameters aangehouden:

1. De rentetoerekening vast te stellen op 1,1%.
2. Stijgingspercentage van de kosten te stellen op 5 % per jaar en na 3 jaar op 2%
3. Stijgingspercentage van de kosten voor eigen personeel te handhaven op 5,5%
4. Percentage onvoorzien te handhaven op:
   - Eerste verkennende berekening 20%
   - Bestekberekeningen 15%
   - Actualisatie lopende complexen 10%.
5. Percentages onvoorzien overige kosten te handhaven op:
   - 5% bij uitgifte gronden tot 50%
   - 3% bij uitgifte gronden van 51 tot 75%
   - 2% bij meer dan 75% uitgegeven grond.
6. Toerekening eigen personeel
   Aan woningbouw in totaal € 203.524,= per jaar
   Aan bedrijventerreinen in totaal € 43.642,= per jaar
7. Voor het maken van bestekken door derden 5% van de kosten van bouw en woonrijp maken.
8. Website, communicatie en reclame
   - € 1.500 bij start van het project
   - € 250 jaarlijks voor actualisatie.
9. Uitgifte tempo voor de bedrijventerreinen stellen op 2 ha. per jaar en het tempo voor woningbouwkavels ongewijzigd te laten.
10. De uitgifte prijzen voor bedrijventerreinen te verhogen voor standaard kavel met € 5,= per m2.
    Voor parel 5
    langs de Rusluieweg de prijs te verhogen naar € 135,= per m2.
11. De overige uitgifte prijzen ongewijzigd te laten

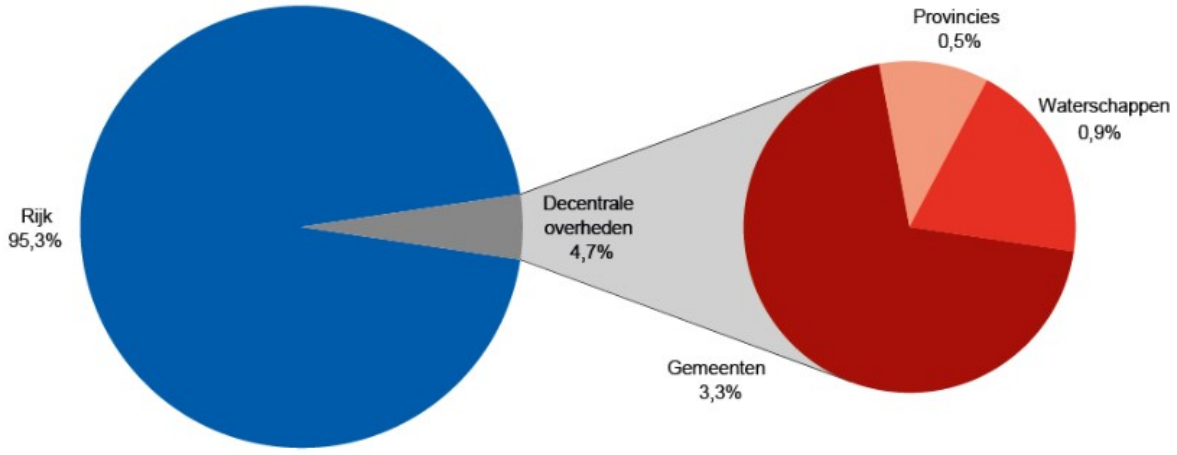
Paragraaf Lokale heffingen

Paragraaf Lokale heffingen

De paragraaf Lokale Heffingen geeft inzicht in de diverse gemeentelijke belastingen en de consequenties voor de inwoners van Twenterand. Lokale heffingen hebben tot doel dat de gemeente door het verwerven van eigen middelen dekking vindt voor haar uitgaven in het kader van de uitvoering van de gemeentelijke taken. De invoering, wijziging of intrekking van lokale heffingen wordt door de gemeenteraad, via de vast te stellen verordening, gedaan. De belastingverordeningen 2022 werden in de raadsvergadering van 14 december 2021 vastgesteld.
De lokale heffingen bestaan uit de gemeentelijke belastingen, rechten en retributies. Deze vormen een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente, welke vooral door de burgers dienen te worden opgebracht. Lokale belastingen worden onderscheiden in heffingen waarvan de besteding gebonden dan wel ongebonden is. Ongebonden lokale heffingen (OZB en hondenbelasting) worden tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend, omdat zij niet aan een inhoudelijk begrotingsprogramma zijn gerelateerd. De besteding is niet gebonden aan een bepaalde taak. Gebonden heffingen, zoals de afvalstoffen- en rioolheffing, worden verantwoord op het betreffende programma en worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend.
Voor het betalen van rechten en retributies verricht de gemeente diensten. De kosten van de gemeentelijke dienstverlening worden doorberekend in de tarieven. Het beleid is er op gericht deze kosten zoveel mogelijk te beperken en daar waar mogelijk rechtvaardiger te verdelen. Hierdoor wordt een evenwichtige lastenverdeling bereikt.
Volgens artikel 26 van het Besluit Begroting en Verantwoording dient de paragraaf een verantwoording te bevatten van hetgeen in de begroting is opgenomen en bevat aldus:
a. de verantwoording van de geraamde inkomsten;
b. het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
c. een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de heffingen, waar de geraamde baten de geraamde lasten niet mogen overtreffen, de inkomsten zich verhouden tot de lasten;
d. een aanduiding van de lokale lastendruk;
e. een beschrijving van het gevoerde kwijtscheldingsbeleid.

Hieronder worden in hoofdlijnen de belangrijkste ontwikkelingen benoemd op lokaal fiscaal gebied.

a. Overzicht gemeentelijke belastingopbrengsten
Van elke euro die huishoudens en bedrijven in Nederland aan belastingen en sociale premies betalen gaat in 2022 3,3% naar de gemeenten. De decentrale overheden nemen samen 4,7% voor hun rekening, de rijksoverheid 95,3%. Het aandeel van de gemeente Twenterand aan ontvangen belastingen en retributies bedraagt in dit geheel bijna 16,9 miljoen euro.

Grafiek: uit Coelo-atlas overzicht van de lokale lasten 2022

Belastingopbrengsten

Omschrijving	Raming 2022	Realisatie 2022
Afvalstoffenheffing	€ 2.494.815	€ 2.447.773
Begraafplaatsrechten	€ 580.000	€ 755.831
Forensenbelasting	€ 5.000	€ 5.811
Leges burgerzaken	€ 421.607	€ 433.965
Leges omgevingsvergunning	€ 984.014	€ 1.035.699
OZB eigenaren woning	€ 5.574.261	€ 5.667.527
OZB eigenaren niet-woning	€ 1.576.922	€ 1.576.896
OZB gebruikers niet-woning	€ 1.359.836	€ 1.107.965
Rioolheffing	€ 3.641.260	€ 3.782.587
Toeristenbelasting	€ 45.000	€ 78.320
	€ 16.682.715	**€ 16.892.375**

Beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Beleidskaders
Het beleid betreffende de lokale heffingen is opgenomen in:
• de diverse belastingverordeningen en –regelingen;
• het coalitieakkoord 2018-2022;
• landelijke wet- en regelgeving.
Hervorming lokaal belastinggebied
In 2015 kondigde het Rijk een belastingherziening aan. Grote veranderingen in lokale heffingen hebben zich sinds die tijd niet voorgedaan en de richting is niet eenduidig: tegenover het verdwijnen van de macronorm voor de OZB (minder Rijksbemoeienis) staat het afschaffen van de precario op ondergrondse leidingen (verkleinen gemeentelijk belastinggebied). In het coalitieakkoord van het huidige kabinet is nu het volgende opgenomen: “Om een stabielere financiering voor de medeoverheden te realiseren en hun autonomie te vergroten, wordt in de komende jaren een nieuwe financieringssystematiek voor de periode na 2025 uitgewerkt, waarbij de mogelijkheid voor een groter eigen belastinggebied wordt betrokken. Daarbij worden ook alternatieven voor de OZB en MRB in de beschouwing betrokken.” Daarmee is de discussie over een ruimer (lokaal) belastinggebied weer actueel. Uitbreiding kan echter in 2026 (inzet coalitieakkoord) slechts aan de orde komen als aan de geformuleerde randvoorwaarden is voldaan. Daarbij vormen met name ‘de financiële verhoudingen op orde’ en 'geen verhoging van de lastendruk’ harde ijkpunten.
Bezwaar en beroep bij kwijtschelding
Momenteel is geen bezwaar mogelijk tegen een beschikking uitstel van betaling. Tegen een beschikking kwijtschelding van gemeentelijke belastingen is nu administratief beroep bij het college mogelijk. In de toekomst is in beide gevallen eerst bezwaar bij de invorderingsambtenaar mogelijk en is daarna de fiscale rechter bevoegd (rechtbank in eerste aanleg, gerechtshof in hoger beroep en Hoge Raad in cassatie). Wanneer deze landelijke wijziging in werking treedt is nog niet bekend. Er zijn politieke geluiden dat e.e.a. mogelijk per 2024 wordt ingevoerd.
De Omgevingswet en leges
Op 1 januari 2023 zouden de nieuwe Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) in werking treden. Dit is echter opnieuw uitgesteld tot 1 januari 2024. Voor een zorgvuldige invoering is meer tijd nodig om te oefenen, te testen en te zorgen voor extra ondersteuning bij het bevoegde gezag. Dit geeft het Rijk, gemeenten, provincies, waterschappen en uitvoeringsorganisaties meer ruimte om de implementatie van de wet op een zorgvuldige en verantwoorde wijze af te ronden. Door deze inwerkingtreding van beide wetten kan er veel veranderen. Dit is sterk afhankelijk van de lokale ambities, beleidsinvulling en inrichtingskeuzes. Het principe van legesheffing verandert niet. Ook de wettelijke grondslag voor het heffen van leges verandert niet. Toch zijn er een aantal zaken die wel gaan veranderen:

- Nieuwe activiteiten toegestaan om leges over te heffen
- (Mogelijk) minder vergunningplichten
- De ‘knip’: het splitsen van de bouwtechnische en de ruimtelijke vergunning
- Gemeentelijke kosten worden hoger of lager
- Gemeentelijke kosten verschuiven
- Meer integrale vergunningen (meerdere gezagen betrokken)
- Planactiviteiten worden minder complex (of juist complexer)

De VNG vraagt met de notitie 'Discussie-leidraad leges en de stelselwijziging Omgevingswet'

aandacht voor het onderwerp en het belang voor gemeenten om hier - op basis van de eigen keuzes - over na te gaan denken. Ook worden suggesties gedaan voor de onderwerpen. Zij vragen gemeenten om hierover met hen van gedachten te wisselen. Via de regionale implementatiecoaches (RIO's) zullen er (digitale) discussies-sessies worden opgezet, om deze materie samen verder uit te diepen.

Waterzorgheffing

Wateroverlast en verdroging vragen steeds meer maatregelen in de publieke ruimte. Meer percelen kunnen in de heffing worden betrokken, want van de maatregelen in de publieke ruimte heeft iedereen profijt. De huidige verordening Rioolheffing (model VNG) dekt dan niet meer de lading

Het schept een beeld van een belasting voor een buizenstelsel. Bij belastingplichtigen die daar niet op zijn aangesloten roept dat weerstand op. De gemeentelijke watertaken omvatten een breed palet. Zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater hebben een centrale plaats in de ordening van de publieke ruimte. Gemeenten moeten maatregelen nemen om wateroverlast en -schade te voorkomen. Denk aan het onderhoud van bermen en slootkanten om overtollig water af te voeren, zodat er over een droge weg kan worden gereden. Iedereen heeft daar profijt van. De VNG heeft hiervoor een nieuw modelverordening Riool- en Waterzorgheffing opgesteld. Bij invoering is een zorgvuldige communicatie en belangenafweging naar nieuwe belastingplichtigen van belang. Bijvoorbeeld cultuurgronden en natuurterreinen dragen nu veelal nog niet bij in de kosten van de gemeentelijke watertaken.

Ontwerpbesluit proceskosten bestuursrecht

Bij Besluit van 8 december 2020 is bepaald dat per 1 juli 2021 de waarde per punt voor een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand in de beroeps- en hoger beroepsfase met 40% is verhoogd van € 534 naar € 748. Deze verhoging gold niet voor WOZ-taken. Echter heeft de Hoge Raad op 27 mei 2022 uitspraak gedaan dat dit in strijd is met het gelijkheidsbeginsel. Hierdoor geldt de verhoging nu ook voor (hoger) beroep en cassatie in WOZ-procedures.

Lokale kwijtschelding

De Tweede Kamer heeft in de afgelopen kabinetsperiode drie moties aangenomen over verruiming van de vermogensnorm bij kwijtschelding van de lokale belastingen. Samengevat is aan het Kabinet gevraagd om (1) een extra financiële vermogensbuffer voor AOW’ers toe te staan, (2) een simpelere toets voor AOW’ers en (3) het verhogen van alle relevante vermogensnormen tot maximaal de vermogensnorm in de Participatiewet. De minister schrijft in een brief aan de Kamer dat daarvan één motie uitgevoerd wordt. Gemeenten en waterschappen mogen voor de groep AOW-gerechtigden en volledig arbeidsongeschikten per 1 januari 2022 de vermogensnorm met maximaal € 2.000 ophogen. Hiertoe is op 17 september 2022 de Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden in werking getreden. De Gemeenteraad mag nu voor de groep AOW-gerechtigden en volledig arbeidsongeschikten besluiten om per 1 januari 2022 de (financiële) vermogensnorm met maximaal € 2.000 op te hogen.

Amendement Omtzigt

De Gemeentewet maakt voor de OZB onderscheid tussen woningen en niet-woningen. Eigenaren van woningen worden in de OZB-eigenarenheffing betrokken, de gebruikers van woningen betalen geen OZB en de eigenaren en gebruikers van niet-woningen betalen respectievelijk de OZB eigenaren niet-woning en gebruikersheffing niet-woning. Beide tarieven voor niet-woningen zijn hoger dan het eigenarentarief voor woningen. Sportvelden, dorpshuizen, sportkantines, dorps- en buurthuizen worden voor de OZB aangemerkt als niet-woning en worden dienovereenkomstig in de belastingheffing betrokken. Een aantal gemeenten compenseert buiten de belastingheffing om de OZB geheel of gedeeltelijk of overweegt dit te doen.

In het Belastingplan 2019 is het zogenaamde amendement Omtzigt opgenomen waardoor artikel 220f van de Gemeentewet per 1 januari 2019 is gewijzigd in die zin dat voor - nader door de gemeente te bepalen - sociaal behartigende instellingen niet de hoge niet-woning tarieven kunnen gelden, maar het woningtarief.

In de OZB-verordening van een gemeente kan (het amendement biedt de mogelijkheid om dit te doen, het is niet verplicht) een bepaling opgenomen worden strekkende tot het toepassen van het woningtarief voor nader te bepalen onroerende zaken.

De toelichting op het amendement en de wettekst zijn op onderdelen tegenstrijdig en niet duidelijk. Op 30 mei 2022 heeft minister Bruins Slot (BZK) in een brief aan de Tweede Kamer geschreven dat een lager ozb-tarief voor sportaccommodaties, dorpshuizen en andere sociaal belang behartigende instellingen moeilijk te realiseren is via een wettelijke regeling. Uit overleg met gemeenten is geconstateerd dat er bij deze fiscale mogelijkheid zwaarwegende praktische uitvoerings- en toepassingsvraagstukken spelen, met betrekking tot de afbakening, die niet eenvoudig op te lossen zijn. Daarom geeft de minister opdracht tot een extern onderzoek. Aan dit onderzoek zullen het Rijk,

de VNG en gemeenten deelnemen. Het college volgt de ontwikkelingen uiteraard met aandacht en zal op een later moment een afweging maken over de toepassing van de wettelijke mogelijkheden.

Lokale heffingen

Lokale heffingen worden onderscheiden in heffingen waarvan de besteding gebonden dan wel ongebonden is. De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op beide. Ongebonden lokale heffingen (zoals de OZB) worden tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend, omdat zij niet aan een inhoudelijk begrotingsprogramma zijn gerelateerd. De besteding is niet gebonden aan een bepaalde taak. Gebonden heffingen, zoals de afvalstoffen- en rioolheffing, worden verantwoord op het betreffende programma en worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend.

Overzicht (on)gebonden belastingen

Ongebonden belastingen	**Gebonden belastingen**
Onroerende-zaakbelastingen	Afvalstoffenheffing
Forensenbelasting	Leges en Rechten
Toeristenbelasting	Rioolheffing

Kostendekking

Kostendekking
Met ingang van 2017 moet door gewijzigde regelgeving (Besluit Begroting en Verantwoording) meer inzicht gegeven worden in de kostendekkendheid van heffingen. Bij de toepasselijke heffingen zijn de lasten-batenoverzichten en specifieke beleidsuitgangspunten vermeld. Naast de lasten die direct uit de taakvelden zijn af te leiden, mogen ook overheadkosten en BTW worden toegerekend. De BTW is berekend als opslag over de ‘derdenkosten’. De afschrijvingslasten zijn ontstaan uit investeringen waarbij deels sprake is van derdenkosten. De BTW daarover is ook meegenomen.
Mate van kostendekking van de gebonden belastingen
De gebonden heffingen mogen maximaal kostendekkend zijn. Dit wordt op begrotingsbasis bepaald. In werkelijkheid waren de lasten en baten per heffing:

Overzicht afval

Overzicht van de taakvelden die geheel of deels in de heffing worden meegenomen

Afvalstoffenheffing	*Lasten taakveld*	*Overhead (0.4)*	*BTW*	*Totale lasten*	*Heffing*	*Overige baten (0.8)*	*Totale baten*	*Kosten dekkendheid*
7.3 Afval	1.871.613	462.650	384.027	2.718.290	-2.447.773	-349.577	-2.797.351	102,91%
6.3 Inkomensregelingen	79.060			79.060				-2,91%
Totaal	**1.950.673**	**462.650**	**384.027**	**2.797.350**	**-2.447.773**	**-349.577**	**-2.797.351**	**100,00%**

Overzicht riool

Overzicht van de taakvelden die geheel of deels in de heffing worden meegenomen

Rioolheffing	*Lasten taakveld*	*Overhead (0.4)*	*BTW*	*Totale lasten*	*Heffing*	*Overige baten (0.8)*	*Totale baten*	*Kosten dekkendheid*
7.2 Riolering	3.651.496	578.358	241.489	4.471.343	-3.782.587	-1.152.403	-4.934.990	104,22%
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	112.693		23.665	136.358			-	
6.3 Inkomensregelingen	127.289			127.289			-	
Totaal	**3.891.478**	**578.358**	**265.154**	**4.734.990**	**-3.782.587**	**-1.152.403**	**-4.934.990**	**104,22%**

Begraafrechten

Overzicht van de taakvelden die geheel of deels in de heffing worden meegenomen

Begraafrechten	*Lasten taakveld*	*Overhead (0.4)*	*BTW*	*Totale lasten*	*Heffing*	*Overige baten (0.8)*	*Totale baten*	*Kosten dekkendheid*
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	412.969	250.000		662.969	-755.831	-1.770	-757.601	114,27%
Totaal	**412.969**	**250.000**	**-**	**662.969**	**-755.831**	**-1.770**	**-757.601**	**114,27%**

Woonlastenontwikkeling

Onder woonlasten verstaan we: onroerendezaakbelastingen, afvalstoffen- en rioolheffing. Het zijn belastingen en tarieven waarmee ieder huishouden in een gemeente jaarlijks te maken krijgt.
Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo) publiceert jaarlijks de Atlas van lokale lasten. Men vergelijkt daarin per gemeente de woonlasten van een woning met een voor die gemeente gemiddelde waarde. Onderstaand overzicht geeft de hoogte van de woonlasten in Twenterand voor een gemiddeld meerpersoonshuishouden in 2020, 2021 en 2022 weer.
Woonlastenontwikkeling in Twenterand:

Woonlastenontwikkeling	**2020**	**2021**	**2022**
OZB Eigenaar	360,30	382,35	499,13
afvalstoffenheffing (meerpersoons)	169,49	179,64	192,46
Rioolheffing	249,96	260,04	265,32
Totale woonlasten	**779,75**	**822,03**	**956,91**

Woonlastenontwikkeling vergelijk Twentse gemeenten

De gemeentelijke woonlasten voor een eigenaar/bewoner van een woning stegen in 2022 met 16,4%. Hierbij dient opgemerkt te worden dat het grootste deel hiervan verklaard wordt door de stijging van de gemiddelde woningwaarde (met bijna 10% t.o.v. 2021). Voor een huurder van een woning stegen de gemeentelijke woonlasten met 4,1%, omdat deze geen onroerendezaakbelasting betalen.
In onderstaand overzicht uit de publicatie over 2022 worden de lokale lasten van de Twentse gemeenten met elkaar vergeleken.

	bruto woonlasten eigenaar-gebruiker woning				stijging in % tov 2021	
	éénpersoonshuishouden		meerpersoonshuishouden		1-pers	meerpers
	2021	**2022**	**2021**	**2022**		
Almelo	845	943	886	986	11,60%	11,20%
Borne	820	884	845	914	7,80%	8,10%
Dinkelland	773	879	797	908	13,70%	13,90%
Enschede	818	927	852	962	13,30%	12,90%
Haaksbergen	908	973	956	1021	7,10%	6,70%
Hellendoorn	876	902	938	902	3,00%	-3,80%
Hengelo	755	860	795	901	13,90%	13,40%
Hof van Twente	808	-	840	-	-	-
Losser	880	960	898	990	9,10%	10,30%
Oldenzaal	761	828	797	864	8,90%	8,40%
Rijssen-Holten	594	615	636	667	3,60%	4,90%
Tubbergen	695	784	723	813	12,70%	12,40%
Twenterand	785	916	822	957	16,70%	16,40%
Wierden	798	863	825	892	8,10%	8,10%
Overijssel	764	835	796	868	9,30%	9,00%
Nederland	737	826	811	904	12,10%	11,50%

Kwijtscheldingsbeleid

Elke gemeente moet bij het vaststellen van kwijtschelding landelijke regels toepassen. Binnen deze mogelijkheden zijn de volgende eigen beleidskeuzes gemaakt:
- Voor de ozb, riool- en voor de afvalstoffenheffing is kwijtschelding mogelijk, waardoor minima geen woonlasten betalen;
- Voor extra containers wordt geen kwijtschelding afvalstoffenheffing verleend en ook geen kwijtschelding rioolheffing bij een grondslag > 500m3
- Bij de normkosten van bestaan wordt uitgegaan van 100% van de bijstandsnorm;
- Ondernemers voor de privébelastingen zijn gelijkgesteld met particulieren;
- Kosten voor kinderopvang worden in aanmerking genomen als uitgaven bij de berekening van de betalingscapaciteit en;
- Bij de normkosten van bestaan voor AOW'ers wordt uitgegaan van 100% van de netto AOW-norm.
In 2022 is in totaal voor een bedrag van ruim € 206.000 verleend aan kwijtscheldingen.

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar

Omschrijving programma	Realisatie begrotingsjaar			Raming begrotingsjaar na wijziging			Raming begrotingsjaar voor wijziging		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1. Sociaal domein	-19.163.562	54.617.194	35.453.632	-17.461.798	54.328.245	36.866.447	-16.275.222	56.652.190	40.376.968
2. Ruimte	-15.800.128	26.622.004	10.821.876	-17.557.928	29.953.429	12.395.501	-14.325.420	31.604.595	17.279.175
3. Economie en vrije tijdsbesteding	-1.505.988	6.363.882	4.857.894	-1.137.782	7.882.882	6.745.100	-1.488.975	5.714.074	4.225.099
4. Fundament	-7.400.316	14.697.056	7.296.740	-994.856	14.851.941	13.857.085	-424.752	5.296.080	4.871.328
Subtotaal programma's	*-43.869.994*	*102.300.136*	*58.430.142*	*-37.152.364*	*107.016.497*	*69.864.133*	*-32.514.369*	*99.266.939*	*66.752.570*
Algemene dekkingsmiddelen									
Lokale heffingen	-8.352.388	0	-8.352.388	-8.511.019	0	*-8.511.019*	-8.471.019	0	*-8.471.019*
Algemene uitkering	-60.077.559	0	-60.077.559	-55.506.929	0	*-55.506.929*	-53.878.929	0	*-53.878.929*
Dividend	-2.012.787	0	-2.012.787	-1.957.343	0	*-1.957.343*	-1.657.343	0	*-1.657.343*
Saldo financieringsfunctie	-298.258	437.720	139.463	-383.313	487.722	*104.409*	-235.613	487.722	*252.109*
Overige algemene dekkingsmiddelen	-779.267	0	-779.267	-657.694	0	*-657.694*	-657.694	0	*-657.694*
Subtot. alg. dekkingsmiddelen	*-71.520.259*	*437.720*	*-71.082.539*	*-67.016.298*	*487.722*	*-66.528.576*	*-64.900.598*	*487.722*	*-64.412.876*
Overhead (*)		6.537.836	6.537.836		5.400.379	5.400.379	*0*	5.400.379	5.400.379
Onvoorzien		0	0		1.000	1.000	0	1.000	1.000
Totaal saldo van baten en lasten	*-115.390.253*	*102.737.856*	*-12.652.397*	*-104.168.662*	*107.505.219*	*3.336.557*	*-97.414.967*	*99.755.661*	*2.340.694*
Toevoegingen/onttrekkingen aan reserves									
1. Sociaal domein	-1.828.415	1.688.550	-139.865	-2.025.983	655.000	-1.370.983	-1.758.196	0	-1.758.196
2. Ruimte	-1.185.701	2.741.009	1.555.308	-959.306	377.914	-581.392	-77.750	228.762	151.012
3. Economie en vrije tijdsbesteding	-1.279.004	56.700	-1.222.304	-1.764.872	0	-1.764.872	-446.891	0	-446.891
4. Fundament	-388.247	2.380.591	1.992.344	-2.001.244	2.381.934	380.690	-1.204.441	917.822	-286.619
Totaal mutaties reserves	*-4.681.366*	*6.866.850*	*2.185.483*	*-6.751.405*	*3.414.848*	*-3.336.557*	*-3.487.278*	*1.146.584*	*-2.340.694*
Gerealiseerd resultaat	**-120.071.619**	**109.604.706**	**-10.466.914**	**-110.920.067**	**110.920.067**	**0**	**-100.902.245**	**100.902.245**	**0**

(*) In verband met een wijziging van het BBV zijn de overheadkosten afzonderlijk in beeld gebracht. Deze kosten zijn reeds verwerkt in de totale lasten per programma. Zodoende dient dit bedrag niet nogmaals meegeteld te worden bij de totale lasten.

De analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de realisatie in het begrotingsjaar is opgenomen in de programmaverantwoording. Deze analyse maakt deel uit van de jaarrekening.

Balans 2022

Balans 2022

Balans per 31 december 2022

ACTIVA	2022	2021	PASSIVA	2022	2021
Vaste activa			**Vaste passiva**		
Immateriële vaste activa			*Eigen vermogen*		
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	**0**	0	Algemene reserves	**9.069.845**	2.902.189
Bijdrage aan activa in eigendom derden	**882**	1.058	Bestemmingsreserves	**31.427.589**	28.466.794
Materiële vaste activa			Gerealiseerd resultaat	**10.466.914**	6.943.914
In erfpacht uitgegeven gronden	**1.082.883**	1.432.591			
Investeringen met een economisch nut	**48.666.620**	43.742.398	*Voorzieningen*		
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	**20.127.497**	20.804.951	Voorzieningen voor verplichtingen/verliezen/risico's	**4.640.220**	4.125.638
Inv. in openbare ruimten met maatschappelijk nut	**6.744.529**	6.021.685	Egalisatievoorzieningen	**8.799.356**	8.437.160
Financiële vaste activa			Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	**993.204**	675.825
Kapitaalverstrekkingen aan:					
Deelnemingen	**173.939**	174.932	*Vaste schulden met looptijd 1 jaar of langer*		
Gemeenschappelijke regelingen	**52.622**	52.622	Onderhandse leningen van:		
Leningen aan:			Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	**39.918.850**	43.739.311
Deelnemingen	**9.929.020**	10.465.656			
Overige langlopende leningen u/g	**3.146.336**	3.365.505			
Overige uitzettingen looptijd 1 jaar of langer	**186.694**	186.694	Waarborgsommen	**2.876**	6.584
Totaal vaste activa	**90.111.021**	**86.248.092**	***Totaal vaste passiva***	**105.318.855**	**95.297.415**
Vlottende activa			**Vlottende passiva**		
Voorraden			*Netto vlottende schulden met looptijd korter dan 1 jaar*		
Onderhanden werk, gronden in exploitatie	**3.138.699**	4.023.581	Overige kasgeldleningen	**0**	-
			Banksaldi	**0**	225.807
Uitzettingen met looptijd korter dan 1 jaar			Overige schulden	**3.589.750**	1.738.232
Vorderingen op openbare lichamen	**1.801.328**	1.457.300			
Uitzettingen Rijks schatkist rentetypische looptijd < 1 jaar	**11.723.503**	6.283.925			
Overige vorderingen	**1.915.330**	2.219.370			
Liquide middelen			*Overlopende passiva*		
Kas- en banksaldi	**257.539**	0	Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	**7.885.379**	8.503.652

			Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	**4.165.150**	2.528.068
Overlopende activa			Overige vooruitontvangen bedragen ten bate van volgende begrotingsjaren	**2.500**	1.500
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen ontstaan door voorfinanciering	**0**	-			
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen	**12.014.215**	8.062.407			
Totaal vlottende activa	**30.850.613**	**22.046.583**	***Totaal vlottende passiva***	**15.642.779**	**12.997.260**
TOTAAL GENERAAL	**120.961.634**	**108.294.675**	***TOTAAL GENERAAL***	**120.961.634**	**108.294.675**

Gewaarborgde geldleningen	349.276.865

Toelichting op de balans

Toelichting op de balans

Toelichting op de balans per 31 december 2022

Vaste activa

Immateriële vaste activa

	2022	2021
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio		
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	0	0
Bijdragen aan activa in eigendom derden	882	1.058
	882	1.058

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2022:

	Boekwaarde 1-1-2022	*Investering*	*Afschrij-vingen*	*Bijdragen van derden*	*Overheveling 2022*	*Boekwaarde 31-12-2022*
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	0					0
Bijdragen aan activa in eigendom derden	1.058		176			882
Totaal	1.058	0	176	0	0	882

Materiële vaste activa

	2022	2021
In erfpacht uitgegeven gronden	1.082.883	1.432.591
Investeringen met een economisch nut	48.666.620	43.742.398
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	20.127.497	20.804.951
Investeringen in openbare ruimte met uitsltuitend maatschappelijk nut	6.744.529	6.021.685
	76.621.529	72.001.625

De overige investeringen met economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Boekwaarde ultimo	2022	2021
Gronden en terreinen	6.038.073	6.403.170
Woonruimten	22.111	22.111
Strategische gronden	3.605.749	3.597.649
Bedrijfsgebouwen	33.901.589	29.899.525
G.W.W. werken	24.108.259	24.029.697
Vervoersmiddelen	686.760	607.800

Machines, apparaten/installaties	321.388	373.578
Overige materiële vaste activa	391.418	425.479
Software	801.653	620.931
	69.877.000	65.979.940

Het onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met economisch nut weer:

	Boekwaarde 1-1-2022	*Investering*	*Desinvestering*	*Afschrijvingen*	*Overheveling 2022*	*Bijdragen 2022*	*Boekwaarde 31-12-2022*
Gronden en terreinen	6.403.170		302.958			62.139	6.038.073
Woonruimten	22.111						22.111
Strategische gronden	3.597.649	8.100					3.605.749
Bedrijfsgebouwen	29.899.525	5.294.189		1.292.125			33.901.589
G.W.W. werken	24.029.697	854.954		624.877		151.515	24.108.259
Vervoersmiddelen	607.800	202.920		123.959			686.760
Machines, apparaten/installaties	373.578	49.547		101.737			321.388
Overige materiële vaste activa *	425.479			34.062			391.418
Software *	620.931	310.806		130.083			801.653
	65.979.940	6.720.516	302.958	2.306.843	0	213.654	69.877.000

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan hieronder vermeld.

	krediet per 01-01-2022	*Werkelijk besteed 2022*	*Bijdragen 2022*	*Cumulatief t/m 2022*
Centrum Vroomshoop 2e fase	0	133.041	0	133.041
Kleedkamers Vrh.Boys/Sportlust	48.325	39.868	0	39.868
Nieuwbouw overdekt zwembad	10.058.512	4.444.706	0	5.078.747
Herinrichting gemeentehuis	1.849.178	766.543	0	841.468
Onderzoek toekomst Oranjeschool	150.000	43.073	0	46.070
Groot onderhoud wegen 2020	100.000	100.020	0	100.020
Onderhoud wegen 2021	300.000	300.000	0	300.000
Uitv.sportacc.beleid 2008	25.211	19.111	0	19.111
Verv.riool 2017 Schout Doddestraat	2.040.594	81.762	0	407.672
Verv. Riool 2019 Vroomshoop Mauritsstraat	3.937.292	162.045	0	3.116.991
Verv toplaag 2 kunstgrasvelden 2020	800.063	21.669	0	686.621
Verv toplaag 2 kunstgrasvelden 2021	725.000	30.647	0	541.133

Onderhoud wegen 2022	300.000	139.700	0	139.700
Ahlmann AZ 150E (shovel) 2019	148.500	167.406	0	167.406
Iveco Daily 50C17	0	27.225	0	27.225
Perscontainer Milieustraat	0	17.207	0	17.207
Syntos Zoutstrooier fietspad	0	32.340	0	32.340
Projectkosten vervanging E-Suite	350.600	309.986	0	309.986
Totaal	20.833.275	6.836.348	0	12.004.606

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut had het volgende verloop:

	Boekwaarde 1-1-2022	*Investering*	*Des-investering*	*Overheveling 2022*	*Afschrij-vingen*	*Bijdragen van derden*	*Boekwaarde 31-12-2022*
G.W.W. werken	6.021.685	1.537.774			315.670	499.261	6.744.529
Overige materiële vaste activa	0						0
	6.021.685	1.537.774	0	0	315.670	499.261	6.744.529

De boekwaarde van G.W.W. Werken bedroeg op 31-12-2016 € 3.699.517. Dit betreft maatschappelijk nut activa die volgens de ‘oude’ methode is geactiveerd. Hierop mag nog versneld worden afgeschreven. Investeringen vanaf 1 januari 2017 moeten verplicht geactiveerd worden. Voor 2017 ging dit om € 1.344.869, voor 2018 om € 1.854.697, voor 2019 € 63.491, voor 2020 € 477.698, voor 2021 € 340.317 en voor 2022 € 992.327

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in onderstaand overzicht vermeld.

	Beschikbaar gesteld	*Werkelijk be-steed 2022*	*Cumulatief t/m 2022*
DenHam Vriezendijk verk.visie	168.158	168.158	168.158
VZV verkeers visie 2019-20	151.186	92.022	137.671
Westerhaar verk.visie 2019-20	1.048.300	736.042	795.029
DenHam fietsknelpunten	192.547	148.635	148.635
Openbare verlichting 2021	133.631	127.630	127.630
Totaal	1.693.822	1.272.487	1.377.123

Begrotingsrechtmatigheid

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Begrotingsoverschrijdingen zijnin principe onrechtmatig. Er zijn echter situaties denkbaar waarbij overschrijdingen binnen het door de raad uitgezette beleidvallen en binnen het doel blijven waarvoor het krediet beschikbaar is gesteld. (Kadernota rechtmatigheid Commissie BBV). De algemene lijn is dat begrotingsoverschrijdingen, die binnen de beleidskaders van de raad passen, niet meegewogen worden in het accountantsoordeel.

Onderstaand overzicht laat zien dat een aantal kredieten zijn overschreden. Gesteld kan worden dat de uitgaven passen binnen het beleid en het doel waarvoor het krediet beschikbaar is gesteld. De raad autoriseert deze kostenoverschrijdingen met het vaststellen van de jaarrekening.

	Krediet	*Besteed t/m 2021*	*Werkelijk be-steed 2022*	*Overschrijding*
Ahlmann AZ 150E (shovel) 2019	148.500	0	167.406	18.906
Iveco Daily 50C17	0	0	27.225	27.225
Syntos zoutstrooier fietspad	0	0	32.340	32.340
Perscontainer mileustraat	0	0	17.207	17.207
Totaal	148.500	0	244.178	95.678

De reden van overschrijding wordt hierna toegelicht.

Ahlmann AZ 150E (shovel) 2019 / Iveco Daily 50C17 / Syntos zoutstrooier fietspad

De raad heeft besloten om het totaal aan aanschaffingen tractiemiddelen te koppelen aan een maximale hoogte van de kapitaallasten. De kapitaallasten van de tractiemiddelen zijn in de begroting opgenomen voor een vast bedrag van € 230.000. De overschrijding van deze kredieten heeft niet tot gevolg dat dit maximum wordt overschreden. Het verschil tussen werkelijk en begroot wordt gestort c.q. onttrokken uit de reserve tractie. In 2022 waren de kosten van tractie € 195.748 en dus is er een bedrag van € 34.252 in de reserve tractie gestort. Hiermee blijven de vervangingen tractie binnen de door de raad gestelde kaders (eisen).

Conclusie: overschrijding past binnen het beleid.

Perscontainer mileustraat

Oude persinstallatie ging in 2022 kapot en deze moest vervangen worden. Dit stond echter niet op de lijst met (vervangings)investeringen voor 2022, daarom was er geen krediet aanwezig. Aanschaf was echter wel noodzakelijk voor de continuïteit van de bedrijfsvoering van het afvalbrengpunt.

Conclusie: overschrijding past binnen het beleid.

Financiële vaste activa	*Boekwaarde*	*Investering*	*Des-*	*Aflossingen*	Overheveling	*Boekwaarde*
Kapitaalverstrekkingen aan:	*1-1-2022*		*investeringen*			*31-12-2022*
Deelnemingen	174.932			993		173.939
Gemeenschappelijke regelingen	52.622					52.622
Overige verbonden partijen	0					0
Leningen aan:						
Woningbouwcorporaties	0					0
Deelnemingen	11.589.187			536.636		11.052.551
Overige verbonden partijen	0					0
Overige langlopende leningen u/g	3.365.505			219.169		3.146.336
Overige uitzettingen looptijd 1 jaar of langer	186.694					186.694
	15.368.940	0	0	756.798	0	14.612.142
Voorziening oninbaarheid *	-1.123.531					-1.123.531
	14.245.409					13.488.611

Vlottende activa

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

	2022	2021
Grond- en hulpstoffen		
Niet in expl. genomen bouwgronden	0	0
Overige grond- en hulpstoffen		
Onderhanden werk, gronden in expl.	3.138.699	4.023.581
	3.138.699	4.023.581

Van de bouwgronden in exploitatie kan van het verloop in 2022 het volgende overzicht worden weergegeven:

	Boekwaarde 1-1-2022	*Vermeerderingen 2022*	*Verminderingen 2022*	*Overheveling 2022*	*Saldo complexen 31-12-2022*	*Verantwoorde resultaten 2022*	*Mutatie in voorziening*	*Boekwaarde 31-12-2022*
Woningbouw:								
Kruidenwijk III	-1.633.263	52.675			-1.580.588	-361.094		-1.941.682
Zuidmaten-O Dorpskern DHM	2.779.655	97.669	649.589		2.227.736	152.114		2.379.849
Smithoek	480.438	95.602			576.040	-121		575.919
Centrum Vroomshoop	-137.059	147.464	16.995		-6.591	2.572		-4.019
Restkavels woningbouw	385.889	3.454	164.546		224.796	47.804		272.601
Mozaïek	171.841	28.343	154.800		45.385	196		45.580
Bedrijventerrein:								
Garstelanden IV	441.481	11.459	82.110		370.830	93.907		464.737
Almeloseweg Oost	-139.791	12.600	343.403		-470.594	-303.143		-773.737
Oosterweilanden fase 1	1.376.900	1.281.630	1.111.212		1.547.318	368.415		1.915.734
Restkavels bedrijventerreinen	297.490	2.150	167.105		132.535	71.181		203.715
	4.023.580	1.733.046	2.689.760	0	3.066.867	71.832	0	3.138.699
Voorzieningen grondbedrijf	0							0
	4.023.580							3.138.699

Uitzettingen korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Saldo 31-12-2022	*Voorziening oninbaarheid*	*Saldo 2022 minus vz*	*Saldo 2021 minus vz*

			oninbaar	*oninbaar*
Vorderingen op openbare lichamen	1.801.328		1.801.328	1.457.300
Verstrekte kasgeldleningen				
Uitzettingen Rijks schatkist rente < 1 jaar	11.723.503		11.723.503	6.283.925
Overige vorderingen	2.618.873	703.543	1.915.330	2.219.370
Overige uitzetttingen				
	16.143.703	703.543	15.440.160	9.960.594

Het drempelbedrag voor schatkistbankieren bedraagt in 2022 voor de gemeente Twenterand € 2.018.000. In 2022 hebben er diverse uitzettingen plaatsgevonden in het kader van schatkistbankieren. De in de schatkist uitgezette middelen zijn gedeeltelijk teruggehaald i.v.m. de saldi van de bankrekeningen in beheer van de gemeente. Per saldo resteert per 31-12-2022 een bedrag van € 11.723.503 in de schatkist. Voor een overzicht in het kader van schatkistbankieren, verwijzen wij u naar de paragraaf financiering.

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

	2022	**2021**
Kas- en banksaldi	257.539	0
	257.539	0

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

	2022	**2021**
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen	0	0
Vooruitbetaalde bedragen	628.368	685.604
Nog te ontvangen bedragen	11.385.846	7.376.803
	12.014.215	8.062.407
Voorziening oninbaarheid	0	0
	12.014.215	8.062.407

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen Eigen Vermogen bestaat uit de volgende posten:

	2022	**2021**
Algemene reserves	9.069.845	2.902.189
Bestemmingsreserves	31.427.589	28.466.794

Gerealiseerd resultaat	10.466.914	6.943.914
	50.964.348	38.312.897

Het verloop van de reserves in 2022 wordt in de Staat van reserves en voorzieningen weergegeven.

Voorzieningen

De in de balans opgenomen Voorzieningen bestaan uit de volgende posten:

	2022	2021
Voor verplichtingen/verliezen/risico's	4.640.220	4.125.638
Egalisatievoorzieningen	8.799.356	8.437.160
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	993.204	675.825
	14.432.781	13.238.623

Het verloop van de voorzieningen in 2022 wordt in de Staat van reserves en voorzieningen weergegeven.

Vaste schulden met looptijd 1 jaar of langer

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden is als volgt:

	2022	2021
Obligatieleningen		
Onderhandse leningen van:		
Binnenlandse pensioenfondsen / verzekeringsinstellingen		
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	39.918.850	43.739.311
Binnenlandse bedrijven		
Overige binnenlandse sectoren		
Buitenlandse instellingen, fondsen, banken en ov. sectoren		
Waarborgsommen	2.876	6.584
	39.921.726	43.745.895

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden over het jaar 2022.

	Saldo 1-1-2022	Vermeer-deringen	Aflossingen	Saldo 31-12-2022
Obligatieleningen	0			0
Onderhandse leningen	43.739.311		3.820.461	39.918.850
Door derden belegde gelden	0			0
Waarborgsommen	6.584	500	4.208	2.876

43.745.895	500	3.824.669	39.921.726

De totale rentelast voor het jaar 2022 m.b.t. de vaste schulden bedraagt € 437.720,48

Vlottende passiva

	2022	2021
Schulden < 1 jaar	3.589.750	1.964.039
Overlopende passiva	12.053.029	11.033.221
	15.642.779	12.997.260

Kortlopende schulden

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	2022	2021
Kasgeldleningen	0	0
Banksaldi	0	225.807
Overige schulden	3.589.750	1.738.232
	3.589.750	1.964.039

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

Overlopende passiva	2022	2021
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	7.885.379	8.503.652
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	4.165.150	2.528.068
Overige vooruitontvangen bedragen ten bate van volgende begrotingsjaren	2.500	1.500
	12.053.029	11.033.221

De overlopende passiva omvatten, na de wijziging van het BBV op 10 juli 2007, de van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen maar nog niet bestede voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienenter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

Van de van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen maar nog niet bestede voorschotbedragen kan van het verloop in 2022 het volgende overzicht worden weergegeven:

	Saldo 1-1-2022	Toevoeging	Vrijval	Saldo 31-12-2022	Ontvangen van:
V.o.b. Kwalificatieplicht	15.492			15.492	Gemeente Hellendoorn
V.o.b. Gidsgelden	73.740			73.740	Min. van Binnenlandse zaken

V.o.b. Geluidsanering WE	32.740			32.740	Min. van Infrastructuur en Waterstaat
V.o.b. Oosteinde/Almeloseweg	28.190			28.190	Min. van Infrastructuur en Waterstaat
V.o.b. OAB middelen	1.234.311	2.038	618.175	618.174	Ministerie van onderwijs
V.o.b. Asbestbodemsanering	559.124	54.829		613.953	Provincie Overijssel
V.o.b. Geluidssanering Hammerweg	30.750			30.750	Min. van Infrastructuur en Waterstaat
V.o.b. Spuk toeslagenproblematiek	17.933			17.933	Belastingdienst
V.o.b. Spuk stimulering verkeersveiligheid	0	216.000		216.000	Min. van Infrastructuur en Waterstaat
V.o.b. Spuk woonwagens	100.000			100.000	Rijksdienst voor ondernemingen
V.o.b. Spuk onderwijs	113.608	272.660	172.713	213.555	Ministerie van onderwijs
V.o.b. Corona toegangsbewijzen	86.776	92.767		179.543	Veiligheidsregio Twente
V.o.b. Kanaal Almelo-de Haandrik	100.262		100.262	0	Provincie Overijssel
V.o.b. Spuk sportakkoord	85.142	37.717	85.142	37.717	Ministerie van VWS
V.o.b. Stadsarrangement	50.000		23.800	26.200	Provincie Overijssel
V.o.b. Spuk Onderwijsroute	0	25.652		25.652	Ministerie van SOZA
V.o.b. Energiecontroles ODT	0	14.058		14.058	Provincie Overijssel
V.o.b. Spuk energiearmoede	0	810.267		810.267	Min. van Binnenlandse zaken
V.o.b. Spuk versnellen woningbouw	0	924.000		924.000	Rijksdienst voor ondernemend NL
V.o.b. Crisisarrangement 4	0	10.000		10.000	Provincie Overijssel
V.o.b. Spuk inburgering	0	177.185		177.185	Ministerie van SOZA
	2.528.069	2.637.173	1.000.092	4.165.150	

Niet uit de balans blijkende verplichtingen:

Meerjarige contracten

De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijkende, financiëleverplichtingen. Hierbij moet gedacht worden aan contracten m.b.t. leerlingenvervoer, WMO, verzekeringen etc.Een overzicht van de belangrijkste langlopende contracten wordt op de volgende pagina weergegeven.

	Leverancier	Einddatum	Omvang
Accountantscontrole	BDO	31-12-2025	
Leveringsovereenkomst elektriciteit	Greenchoice	31-12-2024	-
Leveringsovereenkomst aardgas	Gazprom	31-12-2024	-
Schoonmaak gemeentehuis	Novon	31-12-2024	-

Brandverzekering	Raetsheren van Orden	31-12-2023		
Bouw- en montageverzekering	Centraal Beheer	31-12-2023	17.685	
Goed werkgeverschapverzekering	Centraal Beheer	31-12-2023	20.004	
Aansprakelijkheidsverzekering	Melior	31-12-2023	33.712	
Computerverzekering	Raetsheren van Orden	31-12-2023		
Wegenzout	Akzo Nobel Salt	14-10-2024	-	
Asfaltonderhoud	Nexus Infra	31-12-2025		
Repareren, vervangen en aanleggen huis- en kolkaansluitingen, riolering	Nexus Infra	31-12-2024		
Leaseauto Renault Kangoo (2x)	VW PON	1-9-2023	7.424	44544
Leaseauto Hyundai Kona (2x)	VW PON	1-9-2023	8.432	50592
Leaseauto Renault Zoë (4x)	VW PON	1-9-2023	14.400	86400
Leasesauto VW Up! (7x)	VW PON	1-9-2023	21.280	127680

Naast bovenstaande contracten heeft de gemeente Twenterand voor de verschillende onderdelen van de jeugdhulp met een een groot aantal aanbieders een contract afgesloten. Ditzelfde geldt voor de maatwerkvoorzieningen op grond van de WMO. Een overzicht van deze aanbieders met contract is te vindenop de website: https://www.samen14.nl/

GR Vechtdal

In de uittredingsregeling is destijds opgenomen dat de gemeente Twenterand haar verplichtingen op grond van deBijzonder achtergestelde Lening (BAGL) moet nakomen. Dit houdt in dat wanneer de Larcom met tekorten draaiten de reserve negatief is, Larcom deze lening bij de gemeente kan opvragen. Dit is in 2006 ook daadwerkelijk gebeurd voor een bedrag van € 932.591,00. De lening zal door Larcom op enig moment weer afgelost moeten worden, maar omdat de kans hierop gering is, is dit bedrag ook reeds in een voorziening gestort. In 2022 zijn er geen risico's opgetreden. Wel dient opgemerkt te worden dat de mogelijkheid tot wachtgeld-verplichting bestaat voor 38 personen tot en met 01-01-2039. Van de financiële consequenties is op dit momentgeen betrouwbare schatting te maken.

Waarborgen en garanties

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen wordt inbijgaand overzicht gespecificeerd. M.b.t. tot deze leningen hebben wij een achtervangfunctie. Tot en met 31 december 2022 is in totaal € 0 betaald inzake de borg- en garantstelling. Voor alle leningen staat in het overzicht het percentage van het leningbedrag waarvoor borgstelling is verleend, vermeld.

Verlofsaldo

Het saldo nog te betalen wettelijk verlof bedraagt per ultimo 2022 € 1.018.056 (24.997 uur), waarvan € 761.068,63 bovenwettelijk is. Hiervoor is een voorziening gevormd. Per ultimo 2021 bedroeg het saldo € 800.060 (27.108 uur). De stijging hangt samen met een toename in personeel. Ook is het saldo per FTE licht gestegen door het moeilijk invullen van bestaande vacatures. Medewerkers kunnen hierdoor minder verlof opnemen omdat werkzaamheden wel gedaan moeten worden. Managers sturen er wel op dat verlof zo veel mogelijk wordt opgenomen.

Niet uit de balans blijkende rechten:

Vroomshoop Oost

De verwachte toekomstige winstbijdrage inzake Vroomshoop Oost bedraagt in totaal € 1.928.043

Toelichting leningen

Lening nr WSW	Financier	Oorspronkelijke hoofdsom	Schuldrestant 01-01-22	Schuldrestant 31-12-22	Rente	Achtervang %
Vestia (voormalig SGBB)						
14385	Nationale-Nederlanden Levensverzekering Maatschappij N.V.	1.524.000	115.000	0	6,220	100,00%
Totaal Vestia		**1.524.000**	**115.000**	**0**		
Stichting Habion						
NRV3182 *	nv Bank Nederlandse Gemeenten	11.758.000	11.758.000	11.057.000	3,850	1,40%
60186 *	Nederlandse waterschapsbank NV	3.713.000	3.713.000	3.713.000	4,711	1,40%
61375	BNG bank NV	10.000.000	0	10.000.000	1,899	1,40%
61376	BNG bank NV	10.000.000	0	10.000.000	1,933	1,40%
61342	BNG bank NV	10.000.000	0	10.000.000	0,000	1,40%
Totaal Habion		**45.471.000**	**15.471.000**	**44.770.000**		
Mijande Wonen (voormalig Vestion Wonen)						
NRV13105 *	nv Bank Nederlandse Gemeenten	4.029.000	4.029.000	3.917.000		70,20%
33939	nv Bank Nederlandse Gemeenten	3.000.000	2.599.000	2.564.000	5,020	100,00%
16320	nv Bank Nederlandse Gemeenten	582.000	71.000	36.000	4,500	100,00%
16321	nv Bank Nederlandse Gemeenten	169.000	97.000	91.000	4,900	100,00%
16324	nv Bank Nederlandse Gemeenten	556.000	329.000	312.000	4,510	100,00%
33602	nv Bank Nederlandse Gemeenten	1.460.000	844.000	791.000	5,040	100,00%
36003	nv Bank Nederlandse Gemeenten	1.000.000	433.000	400.000	4,840	100,00%
38624	nv Bank Nederlandse Gemeenten	2.500.000	2.193.000	2.165.000	4,279	100,00%
40665	Nederlandse Waterschapsbank NV	2.000.000	2.000.000	2.000.000	4,950	100,00%
5052	nv Bank Nederlandse Gemeenten	517.000	284.000	257.000	4,100	100,00%
37441	nv Bank Nederlandse Gemeenten	1.800.000	1.800.000	1.800.000	3,845	100,00%
37997	Nederlandse Waterschapsbank NV	1.500.000	1.500.000	1.500.000	4,175	100,00%
37998	Nederlandse Waterschapsbank NV	1.500.000	1.500.000	0	4,090	100,00%
37442	nv Bank Nederlandse Gemeenten	1.800.000	1.800.000	1.800.000	3,900	100,00%
37443	nv Bank Nederlandse Gemeenten	1.800.000	1.800.000	1.800.000	3,920	100,00%
38818	nv Bank Nederlandse Gemeenten	2.500.000	2.500.000	2.500.000	4,200	100,00%
38829	nv Bank Nederlandse Gemeenten	2.250.000	2.250.000	2.250.000	4,190	100,00%
38830	nv Bank Nederlandse Gemeenten	3.500.000	3.500.000	3.500.000	4,215	100,00%
39152	Nederlandse Waterschapsbank NV	1.380.000	1.380.000	1.380.000	4,685	100,00%
39163	Nederlandse	1.105.000	1.105.000	1.105.000	4,695	100,00%

	Waterschapsbank NV					
39162	Nederlandse Waterschapsbank NV	1.085.000	1.085.000	1.085.000	4,695	100,00%
40494	Nederlandse Waterschapsbank NV	4.500.000	4.500.000	4.500.000	5,020	100,00%
42017	Nederlandse Waterschapsbank NV	5.000.000	5.000.000	5.000.000	3,785	100,00%
44074	nv Bank Nederlandse Gemeenten	5.000.000	5.000.000	5.000.000	4,000	100,00%
44245	SRLEV N.V.	7.000.000	5.600.000	5.425.000	3,840	100,00%
45352	Provincie Overijssel	3.680.000	3.680.000	3.680.000	1,500	100,00%
60203 *	Nederlandse Waterschapsbank NV	1.510.000	1.510.000	1.510.000		70,20%
Totaal Mijande Wonen (vml. Woningstichting Vriezenveen/Westerhaar)		**62.723.000**	**58.389.000**	**56.368.000**		
Woonzorg Nederland						
NRV4201 *	nv Bank Nederlandse Gemeenten	47.782.000	47.782.000	47.782.000		0,10%
60385 *	Nederlandse Waterschapsbank NV	13.848.000	13.848.000	13.848.000	4,860	0,10%
60650	Nederlandse Waterschapsbank NV	25.000.000	0	25.000.000		0,10%
60659	Nederlandse Waterschapsbank NV	25.000.000	0	25.000.000		0,10%
60729	BNG Bank N.V.	25.000.000	0	25.000.000	1,191	0,10%
60734	Nederlandse Waterschapsbank NV	25.000.000	0	25.000.000	1,139	0,10%
61023	BNG Bank N.V.	25.000.000	0	25.000.000	2,127	0,10%
61218	BNG Bank N.V.	5.000.000	0	5.000.000	2,975	0,10%
61244	Nederlandse Waterschapsbank NV	6.000.000	0	6.000.000	3,340	0,10%
61353	Nederlandse Waterschapsbank NV	25.000.000	0	25.000.000	1,960	0,10%
61354	Nederlandse Waterschapsbank NV	25.000.000	0	25.000.000		0,10%
Totaal Stichting gebouwenbeheer De Harmonie Vroomshoop		**247.630.000**	**61.630.000**	**247.630.000**		
Stichting gebouwenbeheer De Harmonie Vroomshoop						
40114539	nv Bank Nederlandse Gemeenten	250.000	250.000	243.070		100,00%
		250.000	**250.000**	**243.070**		
Totaal Stichting gebouwenbeheer De Harmonie Vroomshoop						
	Particulieren (vml. Gemeentegarantie)	16.100.000	536.968	265.795		
Totaal overige borgstellingen		**16.100.000**	**536.968**	**265.795**		
Totaal		**373.698.000**	**136.391.968**	**349.276.865**		

* Sinds 1 augustus 2021 gelden nieuwe achtervangovereenkomsten. De wijzigingen die zijn doorgevoerd in de nieuwe overeenkomsten leiden tot een andere toerekening van de achtervangpositie aan gemeenten. Indien een lening het regime van voor 1 augustus 2021 betreft, is in de kolom achtervang te zien dat de verdeelsleutel 100% bedraagt voor elke lening waarvoor de gemeente in de achtervang staat en dat het aan de gemeente toegerekend bedrag hierdoor gelijk is aan het schuldrestant. Indien dit het regime vanaf 1 augustus 2021 betreft, is de verdeelsleutel gelijk aan het percentage van marktwaarde van het DAEB-bezit van

de betreffende corporatie dat in de gemeente Twenterand ligt (conform de meest recente verantwoordingscijfers). Het toegerekende achtervangbedrag is gelijk aan schuldrestant vermenigvuldigd met deze verdeelsleutel.

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen na balansdatum

Niet van toepassing.

SiSa - verantwoording 2022

SiSa-verantwoording 2022

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 9-3-2023								
Verstrekker	**Uitkeringscode**	**Specifieke uitkering** **Juridische grondslag** **Ontvanger**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**
JenV	**A12B**	**Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen** Gemeenten	Naam veiligheidsregio *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A12B/02*	Besteding volgens besluit van de veiligheidsregio uitgevoerd (Ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/05*	
			050679 Veiligheidsregio Twente	€ 26.251	Ja	€ 26.251	Ja	
JenV	**A13**	**Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen** Gemeenten	Besteding in (jaar T) (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden) *Aard controle R* *Indicator: A13/01*	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A13/02*	Correctie besteding (jaar T-1) Vanaf SiSa 2023 van toepassing i.v.m. SiSa tussen medeoverheden *Aard controle R* *Indicator: A13/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) in inclusief uitvoering door andere medeoverheden vanaf SiSa 2023 *Aard controle R* *Indicator: A13/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A13/05*	
			€ 9.751	Ja	€ 0	€ 9.751	Ja	
JenV	**A16**	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne** Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) 1 maart tot en met 14 oktober 2022	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) met ingang van 15 oktober 2022 (jaar T)	Vul in verschil werkelijke bestedingen ten opzichte van de gecombineerde uitkomst van A16/01 en A16/02 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO)

			Aard controle R *Indicator: A16/01*	*Aard controle R* *Indicator: A16/02*	*Aard controle R* *Indicator: A16/03*	*Aard controle R* *Indicator: A16/04*	*Aard controle R* *Indicator: A16/05*	*Aard controle R* *Indicator: A16/06*
			€ 2.836.800	€ 505.968	€ 0	€ 0	€ 0	€ 192.232
			Totaal bedrag vorderingen uitgekeerde verstrekkingen (jaar T) POO *Aard controle R* *Indicator: A16/07*	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/08*	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01 t/m 08 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/10*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/11*	
			€ 0	€ 113.610	€ 3.648.610	€ 3.648.610	Nee	
FIN	**B2**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/01*	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: B2/03*	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/06*
			18	18	0	0	Ja	Ja
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/08*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/09*			
			Nee					
			Reeks 1 Besteding (jaar T)	**Reeks 1** Cumulatieve besteding	**Reeks 1** Besteding (jaar T)	**Reeks 1** Cumulatieve besteding	**Reeks 1** Besteding (jaar T)	**Reeks 1** Cumulatieve

			werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/10*	(t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	(t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*
			€ 0	€ 0			€ 0	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/24*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/25*	**Totaal** Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/26*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
BZK	**C32**	**Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen** Gemeenten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/01*	Beschikkingsnummer / naam *Aard controle R* *Indicator: C32/02*	Besteding (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: C32/04*	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/05*	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/06*	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		1	SUVIS21-00769980	€ 107.400	€ 107.400	Ja		Nee

			2	SUVIS21-00771456	€ 172.395	€ 172.395	Ja		Nee
			50						
				Kopie Beschikkingsnummer/ Naam	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld)			
				Aard controle n.v.t. *Indicator: C32/07*	*Aard controle D2* *Indicator: C32/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/09*			
			1	SUVIS21-00769980	Ja				
			2	SUVIS21-00771456	Ja				
			50						
BZK	**C55**	**Aanpak energiearmoede**		Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten
				Aard controle n.v.t. *Indicator: C55/01*	*Aard controle R* *Indicator: C55/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/04*	*Aard controle R* *Indicator: C55/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/06*
				0	€ 0	€ 0	0	€ 0	€ 0
				Het aantal huishoudens dat ondersteuning – bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			

				Aard controle n.v.t. *Indicator: C55/07*	*Aard controle R* *Indicator: C55/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/09*			
				0	€ 0	€ 0			
				Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/10*	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/11*	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/12*	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/13*	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energiere kening tot gevolg. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/14*	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/15*
				0	0	0	0	0	0
BZK	**C56**	**Regeling huisvesting aandachtsgroepen**		Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/01*	Projectnaam *Aard controle n.v.t* *Indicator: C56/02*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: C56/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2022 *Aard controle R* *Indicator: C56/04*	Aantal woonruimten en verblijfsruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/05*	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten en verblijfsruimten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/06*
			1	*RHA2021-02345082*	*Inrichting nieuwe woonwagenlocatie(s) gemeente Twenterand*	€ 0	€ 0	0	0
			2						
			10						
				Kopie Projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/07*	Opbrengsten jaar T *Aard controle R* *Indicator: C56/08*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C56/09*	Opgevoerde kostenactiviteiten zoals opgenomen in de aanvraag zijn onveranderd (t/m jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle R* *Indicator: C56/10*	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/11*	Zelfstandige uitvoering (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/12*
			1	*Inrichting nieuwe woonwagenlocatie(s)*	€ 0	€ 0	Ja	Ja	Nee

			gemeente Twenterand						
			2						
			10						
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/13*	Zijn binnen twee jaar na de datum van toekenning van de uitkering onomkeerbare stappen gezet? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/14*					
			Nee	Ja					
BZK	**C62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslag enaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/04*					
			€ 0	Nee					
BZK	**C209**	**Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/01*	Projectnaam *Aard controle n.v.t* *Indicator: C209/02*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: C209/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2023 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/04*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project *Aard controle D2* *Indicator: C209/05*	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/06*
			1 *RHA2022-03339236*	*Meerjarige regeling specifieke uitkeringen voor huisvesting aandachtsgroepen*	€ 0	€ 0	€ 0	0	
			2						
			10						
			Kopie Projectnaam	Aantal volledig	De uitvoering loopt	Zelfstandige uitvoering			

				gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T)	volgens de planning (ja/nee)	(ja/nee)	
				Aard controle n.v.t. *Indicator: C209/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/09*	*Aard controle R.* *Indicator: C209/10*
			1	*Meerjarige regeling specifieke uitkeringen voor huisvesting aandachtsgroepen*	0	Ja	Ja
			2				
			10				
				Eindverantwoording (Ja/Nee)			
				Aard controle n.v.t. *Indicator: C209/11*			
				Nee			
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)**		Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)
		Gemeenten		*Aard controle R* *Indicator: D8/01*	*Aard controle R* *Indicator: D8/02*	*Aard controle R* *Indicator: D8/03*	*Aard controle R* *Indicator: D8/04*	*Aard controle R* *Indicator: D8/05*
				€ 667.962	€ 0	€ 0	€ 276.575	€ 1.234.056
				Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstanden beleid **Bedrag**	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstanden beleid **Bedrag**	In 2022 opgebouwde reserve om mee te nemen naar volgende vierjarige periode **Bedrag**

			Aard controle n.v.t. *Indicator: D8/06*	*Aard controle R* *Indicator: D8/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/08*	*Aard controle R* *Indicator: D8/09*	*Aard controle R* *Indicator: D8/10*	
		1	061700 Gemeente Twenterand				€ 618.175	
		2						
		100						
OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*	
			€ 172.060	€ 653	€ 0	€ 0	€ 105.507	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/08*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/09*		
		1						
		2						
		10						
IenW	**E3**	**Subsidieregeling sanering verkeerslawaai**	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen

		Subsidieregeling sanering verkeerslawaai Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/01*	*Aard controle R* *Indicator: E3/02*	*Aard controle R* *Indicator: E3/03*	*Aard controle R* *Indicator: E3/04*	*Aard controle R* *Indicator: E3/05*	*Aard controle R* *Indicator: E3/06*
		1	2016,024,00/ IenM/BSK-2016/107098 Geluidssanering Westeinde	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2						
		100						
			Kopie beschikkingsnummer	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. *Indicator: E3/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/10*	*Aard controle R* *Indicator: E3/11*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/12*
		1	*2016,024,00/ IenM/BSK-2016/107098 Geluidssanering Westeinde*	€ 87.280	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
		2						
		100						
IenW	**E44B**	**Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)**	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)

			Aard controle n.v.t. *Indicator: E44B/01*	*Aard controle R* *Indicator: E44B/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/03*	*Aard controle R* *Indicator: E44B/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/06*
			1 061700 Gemeente Twenterand	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			2					
			15					
			Kopie CBS(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/07*	Naam/nummer maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/08*	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/09*			
			1 061700 Gemeente Twenterand					
			2					
			15					
IenW	**E49B**	**Bodemsanering Asbest Overijssel (SiSa tussen medeoverheden)**	Hieronder per regel één provincie(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E49B/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E49B/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E49B/03*	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E49B/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E49B/05*	
			030004 Provincie Overijssel	€ 0	€ 0	Ja	Nee	
IenW	**E84**	**Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/02*	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/04*		

				€ 0	€ 0	€ 0	Nee
				Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/08*
			1	311 Verplaatsen lichtmast|aantal in Stuks	Nee	0	
			2	321 Aanleg van een vrijliggend fietspad of vrijliggend fiets-/bromfietspad (op 50-, 60- en 80 km/h wegen)|aantal in Meters	Nee	0	
			3	322 Fysiek opheffen fietsoversteek|aantal in Stuks	Nee	0	
			4	377 Aanleg van een fietsoversteek, via een middeneiland, alleen bij een kruispunt|aantal in Stuks	Nee	0	
			5	396 Het volwaardig afwaarderen van een 100 km/h weg naar een 80 km/h weg|aantal in Meters	Nee	0	
			6	301 Aanleg van openbare verlichting|aantal in Meters	Nee	0	
			7	315 Inzet t.b.v. verwijderen oneffenheden door opdruk van boomwortels|aantal in Dagen	Nee	0	
			8	316 Inzet t.b.v. vullen van gaten en	Nee	0	

			scheuren|aantal in Dagen					
			9 334 Aanleg van een uitritconstructie van zijstraten GOW naar 30 km/uur-zone|aantal in Stuks	Nee	0			
			10 360 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 60 km/h|aantal in Stuks	Nee	0			
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 5.706.502	€ 102.130	€ 320.382	€ 1.936	€ 31.416	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 84.615	-€ 2.591	€ 0	€ 1.152.454	€ 8.386	€ 0
			Mutaties (dotaties en	Volledig zelfstandige				

			vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*					
			€ 0	Ja					
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2022** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 0	€ 10.818	€ 57.734	€ 0	€ 0	€ 0	
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslaga	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	

				Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	ffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
				€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2022** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 8.410	€ 58.428	€ 2.689
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	-€ 3.493	€ 9.377	€ 626
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 1.583	€ 24.296	€ 933
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 595	€ 3.217	€ 212
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.790	€ 146
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 7.095	€ 97.108	€ 4.606
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*		
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		

			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja
			6	Totaal	0	0	

	Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)
	Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
	Indicator: G4/11	*Indicator: G4/12*	*Indicator: G4/13*	*Indicator: G4/14*	*Indicator: G4/15*
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)				
6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

	Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud-Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvantoeslagaffaire
		Gemeente	Gemeente	Gemeente
	Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle D2*	*Aard controle R*
	Indicator: G4/16	*Indicator: G4/17*	*Indicator: G4/18*	*Indicator: G4/19*

			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)				
			6	Totaal	0	0	0	
SZW	**G10**	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2022** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Besteding (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/01*	Baten (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03*		
				€ 32.300	€ 0	Ja		
SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/04*		
				€ 0	€ 0	Ja		
SZW	**G13**	**Onderwijsroute 2022_ deel**		Bestedingen	Baten onderwijsroute	Bestedingen overige	Baten overige	Volledig zelfstandige

		gemeente Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/01*	(jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/02*	voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/03*	voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/04*	uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 3.273	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
			€ 1.483.232	€ 1.129.467				
			Activiteiten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
		1	SPUKSPRT22138	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		2	1.1 Nieuwbouw	€ 943.461	€ 943.461	€ 0	€ 0	
		3	1.2 Renovatie	€ 11.486	€ 11.486	€ 0	€ 0	
		4	1.3 Onderhoud	€ 57.151	€ 57.151	€ 0	€ 0	
		5	2.1 Aankoop	€ 10.333	€ 0	€ 10.333	€ 0	
		6	2.2 Dienstverlening door derden	€ 55.108	€ 0	€ 55.108	€ 0	
		7	2.3 Beheer en exploitatie	€ 51.928	€ 0	€ 51.928	€ 0	
VWS	**H8**	**Regeling Sportakkoord 2020-2022**	Beschikkingsnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd**	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd**	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd**	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd**

				Aard controle n.v.t. *Indicator: H8/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/02*	*Aard controle R* *Indicator: H8/03*	*Aard controle R* *Indicator: H8/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/06*
			1	1035707	€ 85.142	€ 0	€ 83.955	€ 0	€ 83.955
			2	1042534	€ 37.717	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3						
			4						
				Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/08*				
			1	1035707	Ja				
			2	1042534	Nee				
			3						
			4						
VWS	**H25**	**Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)**		Beschikkingsnummer / kenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/01*	Ontvangen Rijksbijdrage (Jaar T) *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/02*	Totale definitieve exploitatietekort *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/03*	Totale cumulatieve besteding *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/04*	Eindverantwoording *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/05*	
			1	*SPUKIJZ21-22164*	-€ 20.983	€ 20.983	€ 20.983	Ja	
				Naam locatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/06*	Betreft periode Nov + dec 2021 of Jan 2022? *Aard controle R* *Indicator: H25/07*	Totale toezegging per locatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/08*	Hoogte definitief exploitatietekort per locatie *Aard controle R* *Indicator: H25/09*	Besteding per locatie *Aard controle R* *Indicator: H25/10*	Cumulatieve besteding per locatie (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/11*
			1	*Stamper*	*Nov + dec 2021*	€ 20.983	€ 20.983	€ 20.983	€ 20.983
			2						
			50						

Opmerking

Opmerking H8: Conform artikel 7 van de Regeling Sportakkoord dient in de verantwoordingsbijlage te worden opgenomen:
a. Of een sportformateur is aangesteld;
b. Of uitvoering is gegeven aan de geformuleerde ambities uit het lokale sportakkoord;
c. Of uitvoering is gegeven aan een living lab.
Hieraan is door de gemeente Twenterand voldaan, door uitvoering te geven aan de geformuleerde ambities uit het lokale sportakkoord.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van de verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.
De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.
Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.
Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin de uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.
Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen met een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen verplichting opgenomen, noch in de vorm van een voorziening (artikel 44, lid 3 BBV), noch in de vorm van vlottende passiva. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen zonder jaarlijks vergelijkbaar volume, door bijvoorbeeld (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties), wordt wel een verplichting opgenomen.
Bij het bepalen of er sprake is van een jaarlijks vergelijkbaar volume, wordt een tijdsperiode van vier jaar in ogenschouw genomen.
Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeente afdraagt, geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV het volgende:
Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen WMO-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten, de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over de omvang en hoogte van de eigen bijdragen kan worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht.

Balans

Vaste activa

Onder de vaste activa worden afzonderlijk opgenomen de immateriële, de materiële en financiële vaste activa.

Immateriële vaste activa

De immateriële vast activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Op basis van het BBV dienen dit soort activa in een zo kort mogelijk tijdsbestek te worden afgeschreven. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven. Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden afgeschreven in de looptijd van de betrokken geldlening. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief. De bijdrage in activa in eigendom van derden worden gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdrage verminderd met afschrijvingen.

Materiële vaste activa

Artikel 35 BBV beschrijft het onderscheid tussen investeringen met een economisch nut, investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.
Investeringen die op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut. De vraag of de investering geheel kan worden terugverdiend is niet relevant voor de classificatie.

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven gronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, waarbij de uitgifteprijs van de eerste uitgifte geldt als verkrijgingsprijs. Indien de gronden in eeuwigdurende erfpacht zijn uitgegeven vindt waardering tegen registratiewaarde plaats.

Investeringen met economisch nut / investeringen met economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de (historische) verkrijgings- of de vervaardigingsprijs, onder aftrek van de cumulatieve afschrijvingen en eventuele investeringsbijdragen.
Op grondbezit met economisch nut wordt niet afgeschreven. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.
Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.
Volledigheidshalve vermelden wij dat op investeringen die vóór 2004 gedaan zijn soms extra is afgeschreven zonder economische noodzaak (ter verlichting van toekomstige lasten). Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt.
Op grond van artikel 65 van BBV wordt bij de waardering van de vaste activa rekening gehouden met een vermindering van hun waarde, indien deze vermindering naar verwachting duurzaam is. Op de waarde van activa met economisch nut mogen vanaf 1-1-2004 reserves niet meer in mindering worden gebracht. Investeringssubsidies en andere bijdragen van derden mogen wel in mindering worden gebracht. Compensabele BTW wordt niet geactiveerd.
Vanaf het boekjaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed verworven wordt/gereed komt, wordt begonnen met afschrijven.
De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen conform de financiële verordening 2022 (in jaren):
a. Rioleringen conform Gemeentelijk Riolering Plan;
b. 10 jaar: aanleg tijdelijke terreinwerken;
c. 60 jaar: nieuwbouw maatschappelijk vastgoed;
d. 10 jaar: nieuwbouw tijdelijke woonruimten en tijdelijke bedrijfsgebouwen;
e. 25 jaar: renovatie, restauratie en aankoop woonruimten, en schoolgebouwen;
f. 25 jaar: renovatie, restauratie en aankoop kantoren en bedrijfsgebouwen;
g. 10 jaar: technische installaties in bedrijfsgebouwen;
h. 10 jaar: veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen;
i. 10 jaar: telefooninstallaties;
j. 4 jaar: hardware;
k. 6 jaar: overige hardware, waaronder centrale hardware;
l. 6 jaar: software, waaronder software centrale systemen;
m. 10 jaar: kantoormeubilair;
n. 8 jaar: zware transportmiddelen en schuiten;
o. 8 jaar: aanhangwagens, personenauto’s en lichte motorvoertuigen.
Op alle activa wordt met ingang van 2006 lineair afgeschreven.
Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 5.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Deze laatst genoemden worden altijd geactiveerd.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Onder activa met een maatschappelijk nut, zoals bedoeld in artikel 35 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, worden verstaan investeringen in aanleg en onderhoud van: (inrichting van) wegen, fietspaden, voetpaden, viaducten, tunnels, verkeerslichtinstallaties, openbare verlichting, straatmeubilair, waterwegen, waterbouwkundige werken, civiele kunstwerken, groen en kunstwerken.
Aankoop en vervaardiging van activa met een meerjarig maatschappelijk nut worden onder aftrek van

bijdragen van derden en bestemmingsreserves ten laste van de exploitatie gebracht. Hiervan kan bij raadsbesluit worden afgeweken. In geval van activering bij raadsbesluit wordt het actief lineair afgeschreven over de verwachte levensduur van het actief of een kortere, door de raad aan te geven tijdsduur.
Voor zover in voorkomende gevallen een snellere budgettaire dekking mogelijk is, wordt op dergelijke activa overigens (resultaatafhankelijk) extra afgeschreven. De boekwaarden moeten dus nadrukkelijk als nog te dekken investeringsrestanten worden gezien.
De volgende materiële vaste activa met maatschappelijk nut worden (conform financiële verordening 2022) lineair afgeschreven in:
a. maximaal 20 jaar: parken, sportvelden en groenvoorzieningen;
b. maximaal 20 jaar: wegen, pleinen en rotondes;
c. maximaal 60 jaar: tunnels, viaducten en bruggen;
d. maximaal 20 jaar: geluidswallen;
e. 20 jaar: openbare verlichting;
f. 20 jaar: straatmeubilair;
g. maximaal 25 jaar: havens, kades, sluizen en waterkeringen;
h. maximaal 25 jaar: waterwegen, waterbergingen en walbeschoeiing;
i. pompen en gemalen conform Gemeentelijk Riolering Plan.
Bovenstaande afschrijvingstermijnen zijn van toepassing tenzij de raad anders heeft besloten.

Financiële vaste activa

Deelnemingen zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of de lagere marktwaarde.
Kapitaalverstrekkingen, overige langlopende leningen en overige uitzettingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van eventuele aflossingen. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden met de nominale waarde van leningen en vorderingen verrekend.
Op grond van artikel 36 BBV worden in de balans onder de financiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:
Kapitaalverstrekkingen aan:
• Deelnemingen
• Gemeenschappelijke regelingen
• Overige verbonden partijen
Leningen aan:
• Openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden
• Woningbouwcorporaties
• Deelnemingen
• Overige verbonden partijen
Overige langlopende leningen
Uitzettingen in ’s Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Vlottende activa

Deze activa omvatten de voorraden, de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar, de liquide middelen en de overlopende activa.

Voorraden

De notitie grondexploitaties 2016 van de commissie BBV specificeert het bezit van grond naar de volgende activa:
• Materiële vaste activa
• Bouwgrond in exploitatie (BIE)
• Voorraad grond
Voor grond als materiële vaste activa geldt dat deze grond een vaste bestemming heeft en niet in een transformatieproces zit. Dit geldt ook voor gronden die anticiperend en strategisch zijn aangekocht maar waarbij (nog) geen sprake is van een raadsbesluit met de vaststelling van het grondexploitatiecomplex, inclusief grondexploitatiebegroting.
Er is geen sprake van een vervaardigingsprijs maar van een verkrijgingsprijs. Op de boekwaarde van deze grond mogen daarom ook geen kosten, zoals rente, worden bijgeschreven.
De activering van alle soorten grond geschiedt in de eerste plaats steeds tegen (historische)

verkrijgingprijs (artikel 63.1 BBV) en bijkomende kosten. Op grond wordt niet afgeschreven. Grond wordt wel afgewaardeerd tot de marktwaarde indien sprake is van een (duurzaam) lagere marktwaarde (artikelen 65.1 en 65.2 BBV).
Bouwgrond in exploitatie (BIE) heeft in alle gevallen betrekking op grondexploitatie in de uitvoeringsfase. Vanuit het belang van eenduidigheid is voor de afbakening van het begrip bouwgrond in exploitatie en de hieraan toe te rekenen kosten gekozen om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de bestaande spelregels zoals vastgelegd in de Wet ruimtelijke ordening. Op basis daarvan is gekomen tot de definitie die binnen het BBV voor bouwgronden in exploitatie per 2016 geldt: gronden in eigendom van een provincie onderscheidenlijk een gemeente, waarvoor provinciale staten onderscheidenlijk de raad een grondexploitatiecomplex en een grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld.
Het startpunt van Bouwgrond in exploitatie (BIE) is het raadsbesluit met de vaststelling van het grondexploitatiecomplex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de BIE geopend en kunnen kosten worden geactiveerd en bijgeschreven op de voorraadpositie op de balans. Volgens het BBV dienen bouwgronden in exploitatie (BIE) te worden verantwoord als vlottend actief onder de voorraden, meer specifiek als onderhanden werk.
Wanneer de grond kwalificeert als BIE, vindt waardering plaats tegen vervaardigingsprijs. Dit betekent dat naast de verkrijgingsprijs van de grond, ook overige kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de vervaardiging van de grondexploitatie kunnen worden geactiveerd op de onderhanden werk post op de balans (BBV art. 63 lid 3). Op basis van artikel 63, 3e lid BBV is het tevens toegestaan om (een redelijk deel van de) rente toe te rekenen aan BIE.
Onder de voorraden valt ook een deel van de zogenoemde ruilgronden. Deze gronden zijn niet verkregen of aangekocht met het stellige voornemen tot toekomstige bouw, maar om op afzienbare termijn door te verkopen of te ruilen voor gronden waarop wel een toekomstige bouw is/wordt voorgenomen. Omdat er voor deze ruilgronden geen vervaardigingsproces zal gaan plaatsvinden, kan er geen sprake zijn van activeerbare vervaardigingskosten.
Indien deze gronden (tijdelijk) worden gebruikt voor een maatschappelijke of economische functie (bijv. recreatief, parkeervoorziening, agrarisch), dan behoren dergelijke gronden gedurende deze tijd tot de materiële vaste activa. Indien geen sprake is van gebruik of de gronden op korte termijn worden vervreemd, dan worden deze verantwoord onder de voorraad handelsgoederen (BBV art. 38 lid c).
De voorgeschreven indeling op de balans op grond van artikel 38 BBV is:
• Grond- en hulpstoffen
• Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie
• Gereed product en handelsgoederen
• Vooruitbetalingen
Tussentijdse winst dient genomen te worden conform de Percentage of completion (Poc) methode. Naar rato van gerealiseerde kosten en opbrengsten wordt de winst genomen.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statistisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.
De voorgeschreven indeling voor wat betreft de vorderingen is:
• Vordering op openbare lichamen (gemeenten, gemeenschappelijke regelingen, Rijk)
• Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden
• Overige verstrekte kasgeldleningen
• Uitzettingen in ’s Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
• Rekening-courantverhoudingen met het Rijk
• Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen
• Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
• Overige vorderingen
• Overige uitzettingen

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichtingen c.q. het voorzienbare verlies.
De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter op de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.
Omdat de onderhoudsegalisatievoorzieningen niet toereikend waren voor het onderhoud dat daadwerkelijk gepleegd moest worden, zijn deze voorzieningen, conform de voorschriften, in 2007 omgezet in bestemmingsreserves. Deze zijn bestemd voor het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf “onderhoud kapitaalgoederen” die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.
De voorziening riolering is gebaseerd op het in 2014 vastgestelde Gemeentelijk Rioleringsplan.
Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren sparen. Met dit ‘verlofsparen’ kunnen medewerkers, passend bij de levensfase, de bovenwettelijke vakantie-uren inzetten op een manier die aansluit bij de persoonlijke levens- en carrièreplanning en het gemeentelijke vitaliteitsbeeld.
Voor het spaarverlof zoals dit vanaf 2022 van toepassing is, moet volgens het BBV voor de verplichting een voorziening worden opgenomen, omdat hier sprake is van een spaarsaldo dat in de tijd (naar verwachting) niet van gelijke omvang zal zijn wat betreft toevoegingen en opnamen van spaarverlof. In de opbouwjaren zal naar verwachting vooral sprake zijn van toevoegingen en groei van de omvang van het spaarsaldo.
Voorzieningen worden op grond van artikel 44 BBV gevormd voor:
a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten.
b. op de balansdatum bestaande risico’s ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.
c. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
d. de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b
Tot de voorzieningen worden ook gerekend de van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen zoals bedoeld in artikel 49, onderdeel b (BBV).
Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente-typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende passiva

De overlopende passiva omvatten, na de wijziging van het BBV op 10 juli 2007, de van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen maar nog niet bestede voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

Borg en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans is hierover nadere informatie opgenomen.

Wet normering topinkomens

Wet normering topinkomens

WNT-verantwoording 2022 gemeente Twenterand

De WNT is van toepassing op de gemeente Twenterand. Het voor de gemeente Twenterand toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 216.000, het algemene bezoldigingsmaximum dat van toepassing is op gemeenten.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt

Gegevens 2022 **bedragen x € 1**	**P.F.G. Rossen**	**R.J.M. Ros**	**D.H.M. Lammertink**	**D.H.M. Lammertink**
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	Loco-Gemeentesecretaris	Manager Bedrijfsvoering*
Aanvang en einde functievervulling in 2022	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	n.v.t.	1-1 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	n.v.t.	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja	n.v.t.	ja
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	110.753	92.936	n.v.t.	105.869
Beloningen betaalbaar op termijn	20.258	17.169	n.v.t.	19.142
Subtotaal	*131.011*	*110.105*	-	*125.011*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000	216.000	n.v.t.	216.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	-	-	n.v.t.	-
Bezoldiging	131.011	110.105	n.v.t.	125.011
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Gegevens 2021 **bedragen x € 1**	**P.F.G. Rossen**	**R. Ros**	**D.H.M. Lammertink**	**D.H.M. Lammertink**
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	Loco-	Manager

			Gemeentesecretaris	Bedrijfsvoering*
Aanvang en einde functievervulling in 2021	1-6 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-5	1-6 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja	ja
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	62.668	91.779	45.158	57.453
Beloningen betaalbaar op termijn	11.885	17.049	8.242	11.539
Subtotaal	*74.553*	*108.828*	*53.400*	*68.992*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	122.537	209.000	86.463	122.537
Bezoldiging	74.553	108.828	53.400	68.992

* Functionaris wordt uiterlijk tot 31 mei 2025 aangemerkt als topfunctionaris in verband met de functie als (loco-)gemeentesecretaris tot en met 31 mei 2021.

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt

Gegevens 2022 **bedragen x € 1**	**H.J. Ten Brinke**
Functiegegevens	
Functie(s) bij beëindiging dienstverband	Gemeentesecretaris
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Jaar waarin dienstverband is beëndigd	2022
Uitkering wegens beëindiging van het dienstverband	
Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	72.035
Individueel toepasselijk maximum	75.000
Totaal uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband	72.035
Waarvan betaald in 2022	70.959
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.

Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Analyse begrotingsafwijkingen

Analyse begrotingsafwijkingen

De programmajaarrekening 2022 sluit met een voordelig resultaat van € 10.466.914 De verschillen zijn uitgebreid toegelicht in het jaarverslag. De meest opvallende afwijkingen vindt u onderstaand.

Doelenboom Sociale zaken		
Algemene bijstand	V	€ 754.000
Participatiebudget	V	€ 260.000
SW lokaal	V	€ 74.000
Doelenboom Maatschappelijke ondersteuning		
Maatwerkvoorzieningen	N	€ 61.000
Voorzieningen WMO	V	€ 245.000
Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen en opvang WMO	V	€ 76.000
Algemeen maatschappelijk werk	V	€ 82.500
Algemene voorzieningen WMO	V	€ 56.000
Maatwerkdienstverlening 18+	N	€ 406.000
Speciaal maatschappelijk werk	V	€ 57.000
PGB WMO	V	€ 433.000
Doelenboom Onderwijs		
Leerlingenvervoer	N	€ 66.000
Klimaatinstallatie brede school Den Ham	V	€ 100.000
Doelenboom Jeugd		
Individuele voorzieningen jeugd	V	€ 248.500
Doelenboom Openbare orde en veiligheid		
Afrekening 2021 brandweer	V	€ 75.000
Doelenboom Openbare ruimte en verkeer		
Kosten verkeer en vervoer	V	€ 121.000
Doelenboom Duurzaamheid, milieu en VTH		
Handhaving milieu, overschrijding kosten ODT	N	€ 170.000
Doelenboom Bouwen, wonen, ruimt.ontwikkeling en VTH		
Leges ruimtelijke ontwikkeling en omgevingsvergunning	V	€ 65.000
Doelenboom Economie en werkgelegenheid		
Werkbudget stimulering economie	V	€ 30.000
Lagere kosten Regio Twente	V	€ 90.000
Doelenboom Sport		
Lagere kosten sportparken	V	€ 160.000
Doelenboom Bedrijfsvoering		
Transitievergoeding voormalige secretaris	N	€ 75.000
Advisering bestuur inzake jongerenwerk	N	€ 25.000
Kosten overgang WOB naar WOO	V	€ 43.000
Accountantskosten	N	€ 94.000
Liquidatiesaldo Soweco	V	€ 1.500.000
Rente schatkistbankieren	V	€ 56.000
Opbrengst zandwinning	V	€ 50.000
Algemene uitkering	V	€ 4.570.000
Toeristenbelasting	V	€ 33.000
Salariskosten/flexibele ruimte	V	€ 377.000

Vrijval voorziening pensioen politieke ambtsdragers	V	€ 322.000
Storting voorziening spaarverlof	N	€ 141.000
Storting voorziening bovenwettelijk verlof	N	€ 761.000
Opvang vluchtelingen Oekraïne	V	€ 2.400.000
Diverse kleine voor- en nadelen	N	€ 12.086

Overzicht incidentele baten en lasten

Overzicht incidentele baten en lasten

		Begroot 2022		Werkelijk 2022	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten
Programma Sociaal Domein	Doelenboom				
Jeugdbeschermingstafel	Gezondheidszorg	6.253		6.166	
Inzet schuldhulppreventie en- verlening	Sociale zaken	52.500		51.453	
Uitvoeren innovatiefonds Sociaal Domein	Maatschappelijke ondersteuning	50.000		31.393	
Voortgang pilot Scheidingspunt	Maatschappelijke ondersteuning	55.200		57.556	
Continuering Automaatje Twenterand	Jeugd	36.000		36.000	
Versterking OZJT (Organisatie voor Zorg- en Jeugdhulp in Twente)	Jeugd	27.000			
Indexering vrouwenopvang	Jeugd	18.395		13.731	
Verlenging actieplan laaggeletterdheid	Onderwijs	25.875		25.875	
huur brede school Weemelanden	Onderwijs	1.251.870		1.249.203	
Klimaatinstallatie Brede School Den Ham	Onderwijs	100.000			
Onderwijsachterstanden corona	Onderwijs	200.000	200.000	172.713	172.713
Programma Ruimte	Doelenboom				
Woonwagenbeleid	Bouwen, wonen, ruimt. ontwikkeling en VTH	15.000		3.375	
Kosten Omgevingswet	Bouwen, wonen, ruimt. ontwikkeling en VTH	60.000		69.602	
Decentralisatieuitkering omgevingswet	Bouwen, wonen, ruimt. ontwikkeling en VTH				357.200
Decentralisatieuitkering wet kwaliteitsborging	Bouwen, wonen, ruimt. ontwikkeling en VTH				58.502
Stimuleringsfonds asbest	Duurzaamheid, Milieu en VTH	50.000		950	
Afrekening subsidie verkeer en vervoer	Openbare ruimte en verkeer				74.000
Afrekening 2021 brandweer	Openbare orde en veiligheid				75.000
Programma Economie en vrijetijdsbesteding	Doelenboom				
Evenementenbeleid	Economie en werkgelegenheid	15.000			
Ontwikkelprogramma platteland, uitv.budget	Economie en werkgelegenheid	73.665		19.751	
Uitvoering ontwikkelprogramma platteland	Economie en werkgelegenheid	45.000			
Agenda van Twente	Economie en werkgelegenheid	306.192		297.869	
Special Olympics	Sport	32.500		32.004	
Bevriezen sporttarieven	Sport	11.663			
Programma Fundament	Doelenboom				
Vernieuwde manier van communicatie	Bedrijfsvoering	5.000		5.000	
Inwonerbetrokkenheid	Bedrijfsvoering	80.000		72.432	
Archief, analoog archief achterstanden wegw.	Bedrijfsvoering	125.000		77.421	
Aanschaf ondersteunende hard-en software tbv tijd- en plaatsonafhankelijk werken	Bedrijfsvoering	12.000		12.000	
Onderzoek en coaching raadfracties en raadsleden	Bedrijfsvoering	20.000			
Faciliteren Raad en Griffie	Bedrijfsvoering	30.000		22.626	
Investering apparatuur lok.omroep	Bedrijfsvoering	25.000		25.000	
Liquidatiesaldo Soweco	Bedrijfsvoering				1.500.000
Rente Schatkistbankieren	Bedrijfsvoering				56.000
Subsidie natuurbeschermingswet	Bedrijfsvoering				15.000
Vrijval voorziening pensioen politieke ambtsdragers	Bedrijfsvoering				322.000
Storting voorziening spaarverlof	Bedrijfsvoering			141.000	
Storting voorziening bovenwettelijk verlof	Bedrijfsvoering			761.000	

Teruggave gedeelte omzetbelasting 2015	Bedrijfsvoering		82.000
Transitievergoeding vml secretaris	Bedrijfsvoering	75.000	
Verrekening bijdragen fase 2b Vroomshoop Oost	Bedrijfsvoering		260.000
Opbrengst Zandwinning	Bedrijfsvoering		50.000
Tegemoetkoming loondomein (belastingdienst)	Bedrijfsvoering		58.500
Oekraïne			
Opvang vluchelingen Oekraïne		1.254.803	3.648.610
Totaal incidenteel programma's		**2.729.113**	**200.000**	**4.513.922**	**6.729.525**

Resultaatbestemming

Programma Sociaal Domein	**Doelenboom**		
	Sociale zaken	52.500	51.453
	Maatschappelijke ondersteuning	105.200	88.949
	Gezondheidszorg	6.253	6.166
	Onderwijs	1.277.745	1.275.078
	Jeugd	81.395	49.731
Programma Ruimte	**Doelenboom**		
	Openbare orde en veiligheid		
	Openbare ruimte en verkeer		
	Duurzaamheid, Milieu en VTH	50.000	950
	Bouwen, wonen, ruimt. ontwikkeling en VTH	60.000	69.602
Programma Economie en vrijetijdsbesteding	**Doelenboom**		
	Cultuur en recreatie en toerisme		
	Economie en werkgelegenheid	451.857	317.620
	Sport	32.500	32.004
Programma Fundament	**Doelenboom**		
	Dienstverlening en klantcontact		
	Bedrijfsvoering	234.500	214.479
Totaal resultaatbestemming		**0**	**2.351.950**	**0**	**2.106.031**

Staat van reserves en voorzieningen

Staat van reserves en voorzieningen

Omschrijving	Saldo 1-1-2022	Onttrekkingen 2022	Toevoegingen 2022	Saldo 31-12-2022
Algemene reserves				
Algemene risicoreserve	2.902.190	679.651	6.847.307	9.069.846
Totaal algemene reserves	**2.902.190**	**679.651**	**6.847.307**	**9.069.846**
Bestemmingsreserves				
Reserve Wegvallen dividend Vitens	920.000	40.000		880.000
Reserve Minimabeleid	59.113		8.159	67.272
Reserve Brede scholen	33.169	1.848		31.321
Reserve Integraal genotsmiddelenbeleid	56.815		0	56.815
Reserve Sociaal Domein	4.091.110	316.854	2.394.943	6.169.199
Reserve Cultuurnota	9.933		6.700	16.633
Reserve Exploitatie begraafplaatsen	1.030.578		219.631	1.250.209
Reserve Stado centrum Vriezenveen	555.211		0	555.211
Reserve Risico's grondbedrijf	677.718		71.817	749.535
Reserve Tractiemiddelen	746.273		34.252	780.525
Reserve Beheer openbaar groen	299.760	18.754	0	281.006
Reserve Onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken	4.625.239	675.926	901.394	4.850.707
Reserve Uitvoering nota platteland	102.100	19.751	50.000	132.349
Reserve Agenda van Twente	333.368	297.869		35.499
Reserve Omgevingswet	221.348	60.000	406.100	567.448
Reserve Prestatieafspraken wonen	19.257	0	0	19.257
Reserve Duurzaamheid	646.525	327.701	293.219	612.043
Reserve Asbest	163.179	950	50.000	212.229
Reserve Speelruimte	60.000			60.000
Reserve uitwerking coalitie	995.112	242.759	1.500.000	2.252.353
Reserve Corona	598.083	82.391	0	515.692
Reserve Duurzaamheidsfonds	0	172.259	775.000	602.741
Reserve Riolering	2.102.000	29.842	0	2.072.158
Reserve Vangnet energie	0		250.000	250.000
Totaal bestemmingsreserves	**18.345.891**	**2.286.904**	**6.961.215**	**23.020.202**
Bestemmingsreserves (economisch nut)				
Reserve Gymlokaal Weemelanden	688.836	31.842		656.994
Reserve Kulturhus	787.429	35.792		751.637
Reserve Sportaccommodatiebeleid	488.246	81.242		407.004
Reserve Brede school De Smithoek	2.250.000	75.000		2.175.000
Reserve Brede school Weemelanden	1.251.870	1.251.870		0
Reserve Brede school Westerhaar	1.719.699	57.323		1.662.376
Reserve Gemeentewerf Vroomshoop	1.171.589	50.938		1.120.651
Reserve Centralisatie gemeentehuis	1.165.234	106.803		1.058.431
Reserve Brede School Vroomshoop	360.000	10.000		350.000
Reserve Integraal Huisvestingsplan	238.000	12.705		225.295
Totaal bestemmingsreserves (economischt nut)	**10.120.903**	**1.713.516**	**0**	**8.407.387**
Voorzieningen				
Voorziening Dubieuze debiteuren	1.068.182	24.095		1.044.087
Voorziening Vordering Vennootschap BV	190.940			190.940
Subtotaal voorzieningen (bij activa verantwoord)	**1.259.122**	**24.095**	**0**	**1.235.027**

Voorziening Pensioen politieke ambtsdragers	3.920.916	390.889	3.070	3.533.097
Voorziening Riolering	8.437.160	1.100.265	1.462.462	8.799.357
Voorziening Afvalverwerking	675.825		317.379	993.204
Voorziening Woonrijpmaken afgew.bestemmingplannen	198.472	0	0	198.472
Voorz. BBZ leningen	6.250		0	6.250
Voorziening spaarverlof 2022	0		141.333	141.333
Voorziening bovenwettelijk verlof 2022	0		761.069	761.069
Subtotaal voorzieningen (conform balans)	**13.238.623**	**1.491.154**	**2.685.313**	**14.432.781**
Totaal reserves en voorzieningen	**45.866.729**	**6.195.320**	**16.493.835**	**56.165.243**

Toelichting staat van reserves en voorzieningen

Toelichting Staat van reserves en voorzieningen Rekening 2022

Algemene reserves

Algemene risicoreserve

Doel: reserve is ingesteld om de risico's af te kunnen dekken die in de begroting, in de paragraaf weerstandsvermogen, worden vermeld.Deze reserve kan alleen worden benut met betrekking tot uitgaven indien dezeonvermijdbaar, onuitstelbaar en onvoorzienbaar zijn.

Voeding: ingebracht wordt € 125,-- per inwoner en zal maximaal € 4.250.000,-- bedragen en minimaal 50% hiervan € 2.125.000,--

Tevens wordt de reserve op niveau gehouden door voordelige resultaten van de jaarrekening hiervoor te bestemmen en/of door toevoeging van incidentele inkomsten, winstafdrachten uit bestemmingsplannen, samenwerkingsovereenkomsten etc.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022			€ 2.902.190
Af:	Ombuiging bezuiniging sport	€ 12.000	
	Aanschaf ondersteunende hard/software tijd en plaatsonafhankelijk werken	€ 12.000	
	Archief, analoog archief achterst	€ 44.870	
	Faciliteren raad en griffie	€ 24.126	
	Privatisering sportpark de Bosrand	€ 86.655	
	van ARR naar reserve duurzaamheidsfonds (berap)	€ 250.000	
	van ARR naar reserve vangnet energie (berap)	€ 250.000	
Bij:	Resultaatverdeling 2021	€ 4.093.914	
	Resultaatverdeling 2021 Salarislasten	€ 700.000	
	Resultaatverdeling 2021 Personele doorontwikkeling	€ 500.000	
	Resultaatverdeling 2021 POK gelden	€ 150.000	
	Begrotingssaldo 2022	€ 1.403.393	
Saldo per 31-12-2022			€ 9.069.846

Bestemmingsreserves

Reserve Wegvallen dividend Vitens

Doel: opvangen van de lagere reguliere dividenduitkering in de komende jaren.

Voeding: eenmalige storting deel rekeningsaldo 2006.

Looptijd: tot en met 2026

Saldo per 1-1-2022			€ 920.000
Af:	Aflossing	€ 40.000	
Saldo per 31-12-2022			€ 880.000

Reserve Minimabeleid

Doel: reservering ter dekking van de kosten van het minimabeleid. Gezien het open-einde karakter van deze regeling dient deze reserve ook als risicodekking.

Voeding: eventueel overschot jaarlijks budget minimabeleid.

Looptijd: onbepaald

Saldo per 1-1-2022			€ 59.113
Bij	Minimabeleid saldo 2022	€ 8.159	
Saldo per 31-12-2022			€ 67.272

Reserve Brede scholen

Doel: reservering ten behoeve van de kosten van de Brede scholen.

Voeding: eenmalige storting rekeningsaldo 2008 en niet-bestede middelen uit jaarlijks budget onderhoud schoolgebouwen.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022			€ 33.169
Af:	Klimaatinstall. brede school Westerhaar	€ 1.848	
Saldo per 31-12-2022			€ 31.321

Reserve Integraal genotsmiddelenbeleid

Doel: reservering ter dekking van de kosten opgenomen in de Kadernota Integraalgenotsmiddelenbeleid (conform B&W-besluit 20-12-2011).

Voeding: eenmalige storting vanuit het rekeningsaldo 2008 en niet-bestede middelen van het jaarlijks budget in de gewone dienst.

Looptijd: onbepaald

Saldo per 1-1-2022			€ 56.815
		€ -	
Saldo per 31-12-2022			€ 56.815

Reserve Sociaal Domein

Doel: reservering ter dekking van de kosten Sociaal Domein.

Voeding: eenmalige storting vanuit reserve Participatie en reserve Decentralisatie WMO/Jeugd.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022			€ 4.091.110
Af:			
	WMO voorziening / HO (incl. berap)		
	Programmaplannen (neutraal)		
	Begr.wijz. Index		
	Vrouwenopvang	€ 13.731	
	Jeugdbeschermingstafel	€ 6.166	
	Scheidingsloket	€ 55.200	
	Inzet schuldhulppreventie	€ 51.453	
	Innovatiefonds	€ 31.393	
	Herindicatie HO	€ 97.036	
	Laaggeletterdheid	€ 25.875	
	Automaatje	€ 36.000	
Bij:			
	Extra middelen voogdij 18+	€ 42.000	
	Beschermd wonen Almelo	€ 669.376	
	Begrotingssaldo 2022	€ 700.000	
	Saldo 2D Wmo 2022	€ 17.142	
	Saldo 2D Jeugd 2022	€	

		966.425	
Saldo per 31-12-2022			€ 6.169.199

Reserve Cultuurnota

Doel: reservering ter dekking van de kosten van de cultuurnota die niet worden gedekt in de begroting of door bijdragen derden (B&W-besluit 31-5-2011), kosten van co-financiering voor het waarborgen van provinciale middelen, kosten van de combinatiefunctionarissen en het activiteitenbudget en kosten van het plan van aanpak Kwartiermaker, Impuls Brede Scholen, sport en cultuur en het Nationaal/Actieplan Sport en bewegen

Voeding: eventuele overschotten van het budget in de gewone dienst

Looptijd: afhankelijk van plaatsing kunstwerk

Saldo per 1-1-2022			€ 9.933
Bij:	Overschot projectsubsidie 2022	€ 6.700	
Saldo per 31-12-2022			€ 16.633

Reserve Exploitatie begraafplaatsen

Doel: reservering ten behoeve van egalisatie exploitatiekosten graven.

Voeding: eenmalige dotatie vanuit de Algemene risicoreserve, ontvangen bijdragen/afkoopsommen.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022			€ 1.030.578
Bij:	Saldo begraafplaatsen 2022	€ 219.631	
Saldo per 31-12-2022			€ 1.250.209

Reserve Stado Centrum Vriezenveen

Doel: reservering ten behoeve van uitvoeringswerken in verband met centrumvorming in Vriezenveen.

Voeding: diverse subsidies en bijdragen uit de exploitatie.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022			€ 555.211
Af:	Kosten stado 2022	€ -	
Bij:			
Saldo per 31-12-2022			€ 555.211

Reserve Risico's grondbedrijf

Doel: reservering ten behoeve van risicoafdekking voor bestemmingsplannen binnen het grondbedrijf.

Voeding: winsten bestemmingsplannen tot een maximum van € 1.000.000,--.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022			€ 677.718
Bij:	Voordelig resultaat grondbedrijf 2022	€ 71.817	
Saldo per 31-12-2022			€ 749.535

Reserve Tractiemiddelen

Doel: reservering ten behoeve van het opvangen van fluctuaties in kapitaallasten van de tractiemiddelen.

Voeding: voordelig saldo van het verschil in kapitaallasten en het vastgestelde kostenniveau.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022			€ 746.273
Bij:	Voordeel kapitaallasten / lease tractie	€ 34.252	
Saldo per 31-12-2022			€ 780.525

Reserve Beheer openbaar groen

Doel: egalisatiereserve ten behoeve van renovatiekosten die nodig zijn voor het vervangen van met name groenvoorzieningen na een bepaalde omloopperiode. Aangezien er een aantal grote projecten gepland staat en het jaarlijkse budget minimaal is, zal deze reserve hiervoor aangesproken dienen te worden.

Voeding: niet bestede middelen van het vastgestelde budget voor openbaar groen.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022			€ 299.760
Af:	Kosten picknicktafels	€ 2.750	
	Overschrijding niet-planmatig onderhoud	€ 16.004	
Saldo per 31-12-2022			€ 281.006

Reserve Onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken

Doel: reservering ten behoeve van dekking kosten meerjarig onderhoudgemeentelijke gebouwen, bruggen en kunstwerken.

Voeding: samenvoeging van reserve Onderhoud gebouwen en reserve Bruggen en kunstwerken. Bijdrage uit de gewone dienst op basis van het onderhoudsplan.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022			€ 4.625.239
Af:	meerjarig onderhoud bruggen	€ 200	
	meerj. Onderhoud sportzaal Beukenhage	€ 2.990	
	meerj.onderhoud spothal de Stamper	€ 10.980	
	meerj.onderhoud sporthal Weemelanden	€ 4.978	
	meerj. Onderhoud sportzaal Krijgerst	€ -	
	meerj.onderhoud zwembad de Stamper	€ -	
	meerj.onderhoud zwembad de Zandstuve	€ 108.362	
	meerj.onderhoud sportpark 't Midden	€ 21.756	
	meerj.onderhoud sportpark De Bosrand	€ 3.107	
	meerj.onderhoud muziektent	€ -	
	meerj.onderhoud Peddemorsboerderij	€ 163.105	
	meerj. Onderhoud Museum Oud Vriezenv	€ 24.800	
	meerj.onderhoud Middendorpshuis	€ 4.015	
	meerj.onderhoud monumentenzorg	€ 5.440	
	meerj.onderhoud hertenkampen	€ -	
	meerj.onderhoud jeugd- en socuwerk	€ 2.526	
	meerj.onderhoud Het Punt	€ 15.478	
	meerj.onderhoud de Klaampe	€ 96.849	
	meer.onderhoud Begraafplaatsen	€ 1.770	
	meerj.onderhoud ov. Fin.middelen	€ 2.636	
	meerj.onderhoud gemeentehuis	€ 55.614	
	meerj.onderhoud gemeentewerf	€ 12.766	
	meerj. Onderhoud afval	€ 1.804	
	meerj. Onderhoud riool	€ 272	
	privatisering sportpark Bosrand	€ 136.480	

Bij:	Storting 2022		€ 917.242
	Lagere storting privatisering Bosrand		€ -15.848
Saldo per 31-12-2022			€ 4.850.707

Reserve Uitvoering nota platteland

Doel: reserve ten behoeve van dekking kosten uitvoering Nota platteland voor deperiode 2013 -2025.
Voeding: dotatie reserve Grote projecten (bij begroting 2008).
Looptijd: tot en met 2025.

Saldo per 1-1-2022			€ 102.100
Af:	Onttrekking plattelandsnota	€ 19.751	
Bij:	Overheveling reserve Coalitieakkoord	€ 50.000	
Saldo per 31-12-2022			€ 132.349

Reserve Agenda van Twente

Doel: reserve ten behoeve van dekking kosten Agenda van Twente.
Voeding: eenmalige voeding uit Cogas-gelden in 2017.
Looptijd: 2018 tot en met 2022

Saldo per 1-1-2022			€ 333.368
Af:	Bijdrage Agenda van Twente	€ 297.869	
Saldo per 31-12-2022			€ 35.499

Reserve Omgevingswet

Doel: Reserve ten behoeve van dekking invoeringskosten omgevingswet
Voeding: omzetting reserve PMJP
Looptijd: tot en met 2021

Saldo per 1-1-2022			€ 221.348
Af:	Onttrekking conform begroting	€ 60.000	
Bij:	Restant budget omgevingswet 2022	€ 406.100	
Saldo per 31-12-2022			€ 567.448

Reserve Prestatieafspraken wonen

Doel: dekking van kosten voor realisatie ven herstructurering- en transformatieprojecten binnen de bebouwde kom om woningtypen te realiseren waar behoefte aan is(raadsbesluit 4-10-2011).
Voeding: provinciale subsidie in het kader van Prestatieafspraken wonen.
Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022		€ 19.257
Af:	Onttrekking kosten prestatieafspraken	
Bij	Storting kosten woonwagenbeleid	
Saldo per 31-12-2022		€ 19.257

Reserve Duurzaamheid

Doel: dekking van de kosten voor uitvoering van projecten in het kader van duurzaamheid.
Voeding: budget SLOK.
Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022			€ 646.525
Af:	Corr. van res. duurzaamheid naar res. duurzaamheidsfonds	€ 300.000	
	kosten duurzaamheid 2022	€ 27.701	
Bij:	Revolverend fonds	€ 41.219	
	Bijdrage uitvoeringskosten klimaatakkoord	€ 242.000	
	Subsidie energieloket	€ 10.000	
Saldo per 31-12-2022			€ 612.043

Reserve Asbest

Doel: dekking van de kosten van asbestverwijdering.
Voeding: overboeking uit reserve Duurzaamheid.
Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022			€ 163.179
Af:	Kosten asbest	€ 950	
Bij:	Overheveling reserve Coalitieakkoord	€ 50.000	
Saldo per 31-12-2022			€ 212.229

Reserve Speelruimte

Doel: dekking van de kosten van speeltoestellen
Voeding: voorziening Woonrijpmaken afgewikkelde bestemmingsplannen en storting begroting 2017.
Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022			€ 60.000
Saldo per 31-12-2022			€ 60.000

Reserve uitwerking coalitieakkoord

Doel: Uitwerking coalitieakkoord van de huidige coalitie
Voeding: Vanuit reserve ARR, reserve uitwerking bestuursakkoord en jaarreking 2018
Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022			€ 995.112
Af:	Kwijtschelding lening veenmuseum	€ 12.000	
	Special Olympics bijdrage		
	Cursus politiek actief		
	Vernieuwende manier van communicatie	€ 5.000	
	Projectleider Middendorpshuis	€ 12.025	
	Kosten aanleg hondenspeelplaats Westerhaar	€ 3.354	
	Overheveling naar reserve platteland	€ 50.000	
	Overheveling naar reserve asbest	€ 50.000	
	Kosten apparaat lokale omroep	€ 25.000	
	Salariskosten medewerker inwonerbetrokkenheid	€ 72.432	
	Onderzoek zelfbew.plicht en opk.besch.	€ 2.948	
	Incidentele subsidie ondernemershuis	€ 10.000	
Bij	Resultaatverdeling 2021	€ 1.500.00	

			0
Saldo per 31-12-2022			€ 2.252.353

Reserve Corona

Doel: reserve ter dekking van kosten in verband met corona

Voeding: dotatie vanuit het resultaat

Looptijd: onbepaald

Saldo per 1-1-2022			€ 598.083
Af:	Steunfonds corona	€ 50.330	
	Eenzaamheid	€ 32.061	
Saldo per 31-12-2022			€ 515.692

Reserve Brede School Vroomshoop zorgcomponent

Doel: T.b.v. het investeren in de voorschoolse periode en meer aandacht voor preventie en ondersteuning in de schoolse periode. Hierbij wordt verbinding gelegd met diverse beleidsterreinen, nl. onderwijs, jeugd, gezondheidszorg, maatschappelijke ondersteuning, sociale zaken, cultuur en sport.

Voeding: Overboeking vanuit reserve Brede Scholen

Looptijd: onbepaald

Saldo per 1-1-2022			€ -
Af:	Toevoegen aan reserve Integraal Huisvestingsplan		
	Toevoegen aan Algemene risico reserve		
Saldo per 31-12-2022			€ -

Reserve Duurzaamheidsfonds

Doel:

Voeding:

Looptijd:

Saldo per 1-1-2022			€ -
Af:	Duurzaamheidssubsidie	€ 172.259	
Bij:	Opbrengst zonnepark 2022	€ 225.000	
	Corr. van res. duurzaamheid naar res. Duurzaamheidsfonds	€ 300.000	
	Saldo berap 2022	€ 250.000	
Saldo per 31-12-2022			€ 602.741

Reserve Riolering

Doel: reserve ten behoeve van de kosten onderhoud en vervanging riolering

Voeding: overboeking van voorziening riolering

Looptijd: onbepaald

Saldo per 1-1-2022			€ 2.102.000
Af:	Kosten riolering Oale bouw	€ 29.842	
Bij:			

Saldo per 31-12-2022		€ 2.072.158

Reserve Vangnet energie

Doel: Het opvangen van energietekorten van inwoners, ontstaan door de hoge energieprijzen

Voeding: Voordelig saldo berap 2022

Looptijd: onbepaald

Saldo per 1-1-2022		€ -
Bij:	Voordelig saldo berap 2022	€ 250.000
Saldo per 31-12-2022		€ 250.000

Bestemmingsreserves (economisch nut)

Reserve Gymlokaal Weemelanden

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: eenmalige dotatie uit de reserve Grote projecten.

Looptijd: tot en met 2044.

Saldo per 1-1-2022			€ 688.836
Af:	Dekking kapitaallasten	€ 31.842	
Saldo per 31-12-2022			€ 656.994

Reserve Kulturhus

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: eenmalige dotatie vanuit de reserve Grote projecten, een toevoeging vanuit de exploitatie van KOP Westerhaar en verkoop "oude" Klaampe.

Looptijd: tot en met 2044. Onttrekking wordt aangepast na duidelijkheid over bestemming Marijkestraat.

Saldo per 1-1-2022			€ 787.429
Af:	Dekking kapitaallasten	€ 35.792	
Saldo per 31-12-2022			€ 751.637

Reserve Sportaccommodatiebeleid

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: eenmalige dotatie vanuit de reserve Grote projecten.

Looptijd: tot en met 2027.

Saldo per 1-1-2022			€ 488.246
Af:	Dekking kapitaallasten	€ 81.242	
Saldo per 31-12-2022			€ 407.004

Reserve Brede School De Smithoek

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: eenmalige dotatie vanuit de reserve Grote projecten.

Looptijd: tot en met 2051.

Saldo per 1-1-2022			€ 2.250.000
Af:	Dekking kapitaallasten	€ 75.000	
Saldo per 31-12-2022			€ 2.175.000

Reserve Brede School Weemelanden

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: eenmalige dotatie vanuit de reserve Grote projecten, een bijdrage vanuit het bestemmingsplan Weemelanden en een toevoeging van resterende budgetten uit 2009 en 2011.

Looptijd: tot en met 2022.

Saldo per 1-1-2022			€ 1.251.870
Af:	Afboeking reserve	€ 1.251.870	
Saldo per 31-12-2022			€ -0

Reserve Brede School Westerhaar

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: eenmalige dotatie vanuit diverse reserves en dotaties vanuit het grondbedrijf.

Looptijd: tot en met 2050.

Saldo per 1-1-2022			€ 1.719.699
Af:	Dekking kapitaallasten	€ 57.323	
Saldo per 31-12-2022			€ 1.662.376

Reserve Gemeentewerf Vroomshoop

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: eenmalige dotatie vanuit de reserve Grote projecten en boekwinsten op de verkoop van de oude werven.

Looptijd: tot en met 2046.

Saldo per 1-1-2022			€ 1.171.589
Af:	Dekking kapitaallasten	€ 50.938	
Saldo per 31-12-2022			€ 1.120.651

Reserve Centralisatie gemeentehuis

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: dotatie vanuit de reserve Grote projecten, niet geraamde dividenduitkeringen en de boekwinst door de verkoop van het gemeentehuis in Den Ham.

Looptijd: tot en met 2047.

Saldo per 1-1-2022			€ 1.165.234
Af:	Dekking kapitaallasten	€	

		106.803	
Saldo per 31-12-2022			€ 1.058.431

Reserve Brede School Vroomshoop

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.
Voeding: Overboeking vanuit de Reserve Brede Scholen
Looptijd: t/m 2047

Saldo per 1-1-2022			€ 360.000
Af:	Kosten 2022	€ 10.000	
Saldo per 31-12-2022			€ 350.000

Reserve Integraal Huisvestingsplan

Doel: reserve ter dekking van kosten voortkomend uit het Integraal Huisvestingsplan
Voeding: storting vanuit reserve brede school Vroomshoop zorgcomponent
Looptijd: onbepaald

Saldo per 1-1-2022			€ 238.000
Af:	IHP 2022	€ 12.705	
Saldo per 31-12-2022			€ 225.295

Voorzieningen

Voorziening Dubieuze debiteuren

Doel: het afdekken van toekomstige risico's met betrekking tot dubieuze debiteuren. Hierin zit ook de BAGL aan de Larcom vanwege de onzekerheid over het aflossen van deze lening.
Voeding: het jaarlijks opnemen van verwachte dubieuze vorderingen.
Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022			€ 1.068.182
Af:	Onttrekking	€ 22.274	
	Vrijval voorziening dub. Debiteuren	€ 1.821	
Saldo per 31-12-2022			€ 1.044.087

Voorziening Woonrijpmaken afgewikkelde bestemmingsplannen

Doel: reservering ten behoeve van uitvoering laatste werken woonrijpmaken bestemmingsplannen
Voeding: bijdragen uit exploitatie van bestemmingplannen.
Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022			€ 198.472
Saldo per 31-12-2022			€ 198.472

Voorziening Grondbedrijf

Doel: voorziening ten behoeve van het nadelig saldo op complexen in het grondbedrijf.Dit bedrag is gelijk aan de te verwachten tekorten op basis van de exploitaties eind 2015.

Voeding: storting vanuit rekeningsaldi.

Looptijd: tot en met afwikkeling complexen grondbedrijf.

Saldo per 1-1-2022			€ -
Af:			
Saldo per 31-12-2022			€ -

Voorziening Vordering Vennootschap BV

Doel: voorziening ten behoeve van risico lening Vennootschap BV. Deze lening is door RWE bedongen ter verzekering van betaling van eventuele schadeclaims. Vanwege de onzekerheid over het aflossen van deze lening moet hiervoor een voorziening worden gevormd.

Voeding: verkoop aandelen Essent.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022			€ 190.940
Saldo per 31-12-2022			€ 190.940

Voorziening Pensioen politieke ambtsdragers

Doel: (verplichte) afdekking risico's wachtgeld- en pensioenverplichtingen politieke ambtsdragers ter voorkoming van fluctuaties in de begroting.

Voeding: overdracht van de pensioenverplichtingen voormalige werkgever(s) en jaarlijkse dotatie ten laste van de gewone dienst tot een maximum van de verplichtingen.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022			€ 3.920.916
Af:	Overdracht pensioen	€ 68.721	
	Vrijval	€ 322.169	
Bij:	Overdracht pensioen	€ 3.070	
Saldo per 31-12-2022			€ 3.533.097

Voorziening Riolering

Doel: voorziening ten behoeve van de kosten onderhoud en vervanging riolering.

Voeding: overboeking van reserve Onderhoud/vervanging riolering.Overschotten op het product rioolbeheer.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022			€ 8.437.160
Af:	Overheveling van voorziening naar bestemmingsreserve		
	Investeringen riool 2022	€ 900.265	
	Afromen voorziening riool	€ 200.000	
Bij:	Storting voorziening riool 2022	€ 1.462.462	
Saldo per 31-12-2022			€ 8.799.357

Voorziening Afvalverwerking

Doel: voorziening met betrekking tot de kosten van afvalinzameling en -verwerking. Gevormd in het kader van artikel 44, lid 2 BBV.

Voeding: eventuele jaarlijkse overschotten op het product huisvuil.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022			€ 675.825
Bij:	Storting huisvuil 2022	€ 317.379	
Saldo per 31-12-2022			€ 993.204

Voorziening BBZ leningen

Doel: het afdekken van toekomstig risico met betrekking tot BBZ leningen.

Voeding: deel van de te ontvangen rijksbijdrage (gemeenten ontvangen in jaar t+1 100% van kapitaalverstrekkingen. Dit wordt in de komende jaren tot 75% ingehouden

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022			€ 6.250
Saldo per 31-12-2022			€ 6.250

Voorziening spaarverlof 2022

Doel: het afdekken van de verplichting om gespaard verlof te kunnen uitkeren

Looptijd: onbepaald

Saldo per 1-1-2022			€ -
Bij:	Storting opgebouwde verplichting ultimo 2022	€ 141.333	
Saldo per 31-12-2022			€ 141.333

Voorziening bovenwettelijk verlof 2022

Doel: het afdekken van de verplichting om bovenwettelijk verlof te kunnen uitkeren

Voeding: exploitatie

Looptijd: onbepaald

Saldo per 1-1-2022			€ -
Bij:	Storting opgebouwde verplichting ultimo 2022	€ 761.069	
Saldo per 31-12-2022			€ 761.069

Inzicht gebruik onvoorzien 2022

Inzicht gebruik onvoorzien 2022

In de primitieve begroting 2022 is in het programma 'Fundament' een post voor onvoorziene uitgaven opgenomen van € 1000. Ten laste van deze post zijn in 2022 geen uitgaven gedaan.

Overzicht taakvelden

Overzicht taakvelden

Taakveld	Baten 2022	Lasten 2022
0.1 Bestuur	0	2.434.380
0.10 Mutaties reserves	-4.681.366	6.866.893
0.2 Burgerzaken	-508.566	948.515
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	0	7.709
0.4 Overhead	-36.010	6.573.846
0.5 Treasury	-4.225.064	60.290
0.61 OZB woningen	-5.667.527	716.392
0.62 OZB niet-woningen	-2.684.861	74.286
0.64 Belastingen overig	-74.068	990
0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	-72.679.804	1.058.284
0.8 Overige baten en lasten	-876.027	2.577.120
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	7.233
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	0	2.251.963
1.2 Openbare orde en veiligheid	-47.777	641.919
2.1 Verkeer en vervoer	-164.240	2.497.145
3.1 Economische ontwikkeling	-216.526	706.489
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-2.265.895	2.034.369
3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	-2.911	79.414
3.4 Economische promotie	-84.131	19.810
4.2 Onderwijshuisvesting	0	915.104
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.271.056	4.841.336
5.1 Sportbeleid en activering	-94.196	561.158
5.2 Sportaccommodaties	-814.758	2.432.665
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	-4.236	394.731
5.4 Musea	-22.098	267.943
5.5 Cultureel erfgoed	-2.859	33.383
5.6 Media	0	914.750
5.7 Openbaar groen en recreatie	-454.064	4.836.837
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	-387.563	3.470.496
6.2 Wijkteams	0	555.054
6.3 Inkomensregelingen	-8.500.224	11.815.203
6.4 Begeleide participatie	-366.075	7.077.742
6.5 Arbeidsparticipatie	0	204.011
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	5.857.810
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-402.188	4.965.317
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	12.626.113
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-669.376	133.828
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	1.563.484
7.1 Volksgezondheid	0	1.747.052
7.2 Riolering	-4.904.876	4.229.851
7.3 Afval	-3.112.926	2.618.956
7.4 Milieubeheer	-1.142.033	2.465.725
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-755.831	662.969
8.1 Ruimtelijke ordening	-460.710	1.589.921
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	-1.355.379	1.565.437
8.3 Wonen en bouwen	-1.136.398	1.700.781
Eindtotaal	-120.071.619	109.604.706

Bijlagen

Begrotingsrechtmatigheid

Begrotingsrechtmatigheid

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Begrotingsoverschrijdingen zijn in principe onrechtmatig. Er zijn echter situaties denkbaar waarbij overschrijdingen binnen het door de raad uitgezette beleid vallen en binnen het doel blijven waarvoor het krediet beschikbaar is gesteld. Hierbij valt te denken aan overschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten (bijvoorbeeld via subsidies en kostendekkende omzet) en overschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen, zoals blijkt uit de Kadernota rechtmatigheid van de Commissie BBV.
In 2022 is bij geen enkel programma sprake van een overschrijding van de lasten, zoals blijkt uit onderstaand overzicht.

Overzicht

Omschrijving	Begrotingsafwijking lasten		
Programma	Begroot	Werkelijk	Verschil
1. Sociaal domein	54.328.245	54.617.194	288.949
2. Ruimte	29.953.429	26.622.004	-3.331.425
3. Economie en vrije tijdsbesteding	7.882.882	6.363.882	-1.519.000
4. Fundament	14.851.941	14.697.056	-154.885

Staat van restant kredieten

Staat van restant kredieten 2022

Kredietnummer	Kredietnaam	Kredietbedrag	Uitgaven 2022	Uitgaven t/m2021	Restant krediet 31-12-2022	Afvoeren/meenemen
K00011	Finan.systeem/P&C software	327.779,29	0,00	178.911,12	148.868,17	afvoeren
K00062	Nido SNK Sneeuwploeg I 2012	6.500,00	0,00	0,00	6.500,00	meenemen
K00063	Nido SNK sneeuwploeg II 2012	6.500,00	0,00	3.775,00	2.725,00	afvoeren
K00070	Rev.Garstel/Weitzelp/Sluis '16	552.498,97	0,00	0,00	552.498,97	meenemen
K00071	Rev.Garstel/Weitz/Sluis 2017	32.195,34	0,00	0,00	32.195,34	meenemen
K00072	Rev.bedr.terr.Weitzelp.2018	200.000,00	0,00	2.824,56	197.175,44	meenemen
K00074	Brede School Vroomshoop	395.522,22	0,00	279.775,84	115.746,38	meenemen
K00076	Uitv.sportacc.beleid 2008	25.211,37	19.111,36	0,00	6.100,01	meenemen
K00077	Nieuwbouw overdekt zwembad	10.058.512,00	4.444.705,55	634.041,16	4.979.765,29	meenemen
K00078	Kleedkamers Vrh.Boys/Sportlust	48.325,00	39.868,00	0,00	8.457,00	afvoeren
K00080	Verv.topl.Fr.Court TVWV 2014	15.000,00	0,00	0,00	15.000,00	meenemen
K00085	ROM 600 2015 tlv VZ	30.000,00	0,00	0,00	30.000,00	meenemen
K00089	Verv.riool 2017 Schout Dodde	2.040.593,75	81.762,38	325.909,96	1.632.921,41	meenemen
K00091	Meetplan 2018 tlv Vz	5.304,24	-0,24	0,36	5.304,12	meenemen
K00096	Geluidsmaatr.VZV Centrum 2004	40.000,00	0,00	0,00	40.000,00	afvoeren
K00101	Nimos Kipkar UK 25-SK 2018	0,00	1.526,72	0,00	-1.526,72	afvoeren
K00106	Verdonk VA-TA-MT,A130 GB 2018	7.500,00	6.761,85	0,00	738,15	afvoeren
K00109	Uitw.altern.Centr.visie VRH	16.960,02	0,00	0,00	16.960,02	meenemen
K00110	Aanpak Best.plan Buitengeb.'15	23.833,55	0,00	0,00	23.833,55	meenemen
K00113	Openbare verlichting 2019	133.631,00	31.686,26	101.944,74	0,00	afvoeren
K00115	Verv. Riool 2019 Vroomshoop Maturits	3.937.292,00	162.044,95	2.954.946,12	820.300,93	meenemen
K00116	Holaras H-220V Sneeuwbezem Hydro	8.000,00	0,00	0,00	8.000,00	meenemen
K00117	Holaras H-220V Sneeuwbezem Mecha	8.000,00	0,00	0,00	8.000,00	meenemen
K00118	VW T5 Pick Up dubb cab 2019	35.000,00	0,00	0,00	35.000,00	meenemen
K00120	VW T5 Pick Up TDI 75KW 2019	27.500,00	0,00	0,00	27.500,00	meenemen
K00121	Verv.meubilair/bureaus 2019	10.000,00	0,00	2.459,04	7.540,96	meenemen
K00122	John Deere 6330 2021	80.000,00	0,00	0,00	80.000,00	meenemen
K00123	Ahlmann AZ 150E (shovel) 2019	148.500,00	167.406,07	0,00	-18.906,07	afvoeren
K00130	Verv.riool 2017 Kooistraat	50.000,00	0,00	0,00	50.000,00	meenemen
K00131	Verv.riool 2018 Smitstraat	0,00	0,00	0,00	0,00	afvoeren
K00133	Verv.riool 2018 Begherstraat	0,00	0,00	0,00	0,00	afvoeren
K00135	Verv. Riool 2019 Vriezenveen Westein	0,00	0,00	0,00	0,00	afvoeren
K00143	Openbare verlichting 2020	133.631,00	105.496,12	28.134,88	0,00	afvoeren
K00144	Waarschuwingsborden 2020	5.000,00	0,00	0,00	5.000,00	afvoeren
K00145	Groot onderhoud wegen 2020	100.000,00	100.000,00	0,00	0,00	afvoeren
K00146	Verv toplaag 2 kunstgrasvelden 2020	800.063,00	21.668,76	664.952,48	113.441,76	meenemen
K00147	Verv. Riool 2020	0,00	0,47	-0,47	0,00	afvoeren
K00149	Werkbudget Tw'r dig. 2020	0,00	820,00	0,00	-820,00	afvoeren
K00150	Digitaal stelsel omgevingswet	160.000,00	0,00	31.237,18	128.762,82	meenemen
K00151	Verv.meubilair/bureaus 2020	10.000,00	0,00	0,00	10.000,00	meenemen
K00155	Riool 2020 Sluiskade Noordzijde West	76.158,00	-0,19	0,35	76.157,84	meenemen
K00156	VZV verkeers visie 2019-20	151.186,00	92.022,08	45.648,72	13.515,20	meenemen

K00157	VHP Hammer/Tonnendijk	637.568,00	15.913,17	21.580,00	600.074,83	meenemen
K00159	Westerhaar verk.visie 2019-20	1.048.300,00	736.041,81	58.987,15	253.271,04	meenemen
K00160	DenHam Ommerweg verk.visie	425.862,00	0,00	425.170,17	691,83	afvoeren
K00161	DenHan Vriezendijk verk.visie	168.158,00	168.158,07	0,00	-0,07	afvoeren
K00162	DenHam fietsknelpunten	192.547,00	148.635,12	0,00	43.911,88	meenemen
K00163	Verkeers visie Algemeen	5.855,00	1.771,34	2.745,79	1.337,87	meenemen
K00167	Wandelpaden 2021	133.000,00	8.232,63	123.504,33	1.263,04	afvoeren
K00169	Krediet herinrichting Gemeentehuis	1.849.178,00	784.374,14	74.924,40	989.879,46	meenemen
K00170	Openbare verlichting 2021	133.631,00	127.630,30	0,00	6.000,70	meenemen
K00171	Waarschuwingsborden 2021	5.000,00	0,00	0,00	5.000,00	afvoeren
K00172	Onderhoud wegen 2021	300.000,00	300.000,00	0,00	0,00	afvoeren
K00173	Verv toplaag 2 kunstgrasvelden 2021	725.000,00	30.647,35	510.485,94	183.866,71	meenemen
K00175	Kubota STV36 2021	30.000,00	0,00	0,00	30.000,00	meenemen
K00176	Hangxha (heftruck) 2021	10.000,00	0,00	0,00	10.000,00	meenemen
K00177	Bemford klepelmaaier	60.000,00	0,00	0,00	60.000,00	meenemen
K00180	Werkbudget Tw'r dig. 2021	150.000,00	0,00	141.944,45	8.055,55	meenemen
K00181	Verv.meubilair/bureaus 2021	10.000,00	0,00	0,00	10.000,00	meenemen
K00182	Fietspad nw. Daarleveenseweg	0,00	-153.323,55	153.323,55	0,00	afvoeren
K00183	Onderz.toek.Oranjeschool	150.000,00	43.072,50	2.997,50	103.930,00	meenemen
K00199	Riool Vroomshoop (Churchillstraat zu	2.025.288,00	0,00	0,00	2.025.288,00	meenemen
K00200	Riool Westerhaar Hoofdweg	1.112.073,00	-0,10	0,00	1.112.073,10	meenemen
K00203	Verduurzaming gemeentehuis	2.375.018,00	0,00	0,00	2.375.018,00	meenemen
K00204	Iveco Daily 50C17	0,00	27.225,00	0,00	-27.225,00	afvoeren
K00205	Projectkosten vervanging E-Suite	350.600,00	309.985,59	0,00	40.614,41	meenemen
K00206	Openbare verlichting 2022	133.631,00	0,00	0,00	133.631,00	meenemen
K00207	Waarschuwingsborden 2022	5.000,00	0,00	0,00	5.000,00	afvoeren
K00208	Onderhoud wegen 2022	300.000,00	139.700,00	0,00	160.300,00	meenemen
K00209	Verv. Riool 2022	1.160.859,00	0,21	0,00	1.160.858,79	meenemen
K00210	John Deere 6130 2022	120.000,00	0,00	0,00	120.000,00	meenemen
K00211	VW Crafter 2022	50.000,00	0,00	0,00	50.000,00	meenemen
K00212	LM Trac 287 hondenpoepzuiger	60.000,00	0,00	0,00	60.000,00	meenemen
K00213	All in Container 2022	6.500,00	0,00	0,00	6.500,00	meenemen
K00214	Verkeersmaatregel 2022	1.163.724,00	0,00	0,00	1.163.724,00	meenemen
K00215	Verv.meubilair/bureaus 2022	10.000,00	0,00	0,00	10.000,00	meenemen
K00216	Verkeersmaatr. Hoofdweg-Sluiskade	0,00	-243.750,00	0,00	243.750,00	meenemen
K00217	Perscontainer mileustraat	0,00	17.206,97	0,00	-17.206,97	afvoeren
K00218	Syntos zoutstrooier fietspad	0,00	32.340,00	0,00	-32.340,00	afvoeren
K00219	Riolering Oale Bouw	2.302.000,00	0,00	0,00	2.302.000,00	meenemen
K00220	Achtergevel gemeentehuis	1.675.445,00	0,00	0,00	1.675.445,00	meenemen
K01442	Vriezenveen Noord	0,00	8.100,00	0,00	-8.100,00	meenemen

Emu-saldo 2022

Emu-saldo 2022

	Omschrijving	2021 x € 1000,- Volgens begroting 2021	2022 x € 1000,- Volgens begroting 2022	2022 x € 1000,- Werkelijk	2023 x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2022	2024 x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2022	2025 x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2022
1.	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-1.182	-237	13.652	-1.977	-3.600	-3.683
2.	Mutatie (im)materiële vaste activa	-773	3.718	4.620	7.152	-3.017	-3.696
3.	Mutatie voorzieningen	-4.073	-665	1.194	-1.187	-532	-487
4.	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-3.867	-1.993	-885	2.346	-755	-959
5.	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa						
	Berekend EMU-saldo	**-615**	**-2.627**	**11.111**	**-12.662**	**-360**	**485**

Het EMU-saldo geeft het saldo van de inkomende en uitgaande geldstromen die daadwerkelijk in het kalenderjaar 2022 hebben plaatsgevonden minus deelname aan bedrijven en inkomsten uit kredietverstrekking. Dit is de wijze waarop de landen in de Euro-zone hun EMU-saldo berekenen en waarover ook begrotingsafspraken zijn gemaakt.
Het EMU-saldo kan gezien worden als een extra financieel kengetal, naast de andere vijf verplichte financiële kengetallen zoals de solvabiliteit en de (netto) schuldquote. Het EMU-saldo heeft een vergelijkbare functie als het kasstroomoverzicht in het bedrijfsleven. Het positieve EMU-saldo over 2022 geeft aan dat we als gemeente via reële transacties afgelopen jaar € 11.111.000 minder uitgegeven hebben dan dat we hebben ontvangen. Het is echter wel van belang om het EMU-saldo in de juiste context te zien. Gemeenten maken voor hun boekhouding gebruik van het ‘gemodificeerde stelsel van baten en lasten’. Hierdoor zegt het EMU-saldo van één jaar relatief weinig, omdat de uitgaven voor investeringen bijvoorbeeld in één jaar leiden tot een uitgave, maar in de exploitatie via de kapitaallasten leiden tot meerjarige lasten. Of dat toevoegingen aan voorzieningen ten laste van het resultaat gaan, maar pas bij besteding van de voorziening leiden tot een uitgave.

Lijst met verklarende afkortingen

Lijst met verklarende afkortingen

AED	Automatische externe defibrillator
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
AMW	Algemeen Maatschappelijk Werk
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
Awb	Algemene wet bestuursrecht
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
AZC	Asielzoekerscentrum
BAC	Bestuurlijke Advies Commissie
BAG	Wet Basisregistraties Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit begroting en verantwoording
BBZ	Bijstand voor zelfstandigen
BCF	Beleidsgestuurde Contract Financiering
BCM	Bestandscontrolemodule
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheden
BDU	Brede Doel Uitkeringen
BGT	Basisregistratie Grootschalige Topografie
BHV	BedrijfsHulpVerlening
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Bijzonder Opsporings Ambtenaar
BOPZ	Wet bijzondere opnemingen psychiatrische ziekenhuizen
BOR	Begeleide OmgangsRegeling
BRP	Basisregistratie Personen
BTW	Belasting over Toegevoegde Waarde
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
BW&RO	Bouwen, wonen en ruimtelijke ontwikkeling
B&W	Burgemeester en wethouders
BW	Beschermd wonen
CAO	Collectieve Arbeids Overeenkomst
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
CPB	Centraal Plan Bureau
CORV	Collectieve Opdracht Routeer Voorziening
CPO	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
DIV	Documentaire Informatie Voorziening
DHW	Drank- en Horecawet
DOL	Digitaal Opkopers Loket
DOR	Digitaal Opkopers Register
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
EHBO	Eerste Hulp Bij Ongelukken
EHS	Ecologische Hoofd Structuur
EMU	Europese Economische en Monetaire Unie
EVP	Extern veiligheidsplan
EZ	Economische Zaken
GBA	Gemeentelijke Basis Administratie
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke GezondheidsZorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GMP	Gemeentelijk Mobiliteits Plan
GR	Gemeenschappelijke regeling
GRP	Gemeentelijk Riolerings Plan

GT	Gemeentelijke telecommunicatie
HR	Human Resource
HRM	Human Resource Management
HTTV	Hammer Tafeltennis Vereniging
I&A	Informatisering & Automatisering
IBP	Interbestuurlijk Programma
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
IHP	Integraal Huisvestingsplan
IMGeo	Informatiemodel Geografie
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
IBP	Interbestuurlijk Programma
IKVO	Industriekring Vroomshoop & Omstreken
IOAW	Inkomensvoorziening Oudere en gedeelt. Arbeidsongeschikte werkloze Werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere en gedeelt. Arbeidsongeschikte werkloze Zelfstandigen
IPR	Internationaal Privaatrecht
ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
IVT	Informatiepunt Vrijwilligerswerk Twenterand
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
KB	Koninklijk Besluit
KOP	Kernontwikkelingsplan
KVO-B	Keurmerk Veilig Ondernemen Bedrijventerreinen
KRW	Kader Richtlijn Water
LGB	Lokaal Gezondheidsbeleid
MDA	Milieu, duurzaamheid en afval
MER	Milieu Effect Rapportage
MEV	Macro Economische Verkenning
MFA	Multifunctionele accommodaties
MJOP	Meerjarenonderhoudsplan
MO	Maatschappelijke opvang
MT	Management Team
NEO	Nieuwe Energie Overijssel
NMO	Natuur en Milieu Overijssel
NvO	Norm voor opdrachtgeverschap
ODT	Omgevingsdienst Twente
OMD	Ondersteuning maatschappelijke deelname
OM	Openbaar Ministerie
OOGO	Op Overeenstemming gericht Overleg
OOV	Openbare orde en veiligheid
OR&V	Openbare ruimte en verkeer
OZB	Onroerendezaakbelasting
OZJT	Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp in Twente
P&O	Personeel & Organisatie
P&C	Planning & Control
PAS	Programmatische Aanpak Stikstof
PGB	Persoonsgebonden budget
PIOFACH	Personeel, Informatie, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie, Huisvesting incl.Juridisch
PIP	Provinciaal Inpassingsplan
pMJP	provinciaal Meerjarenprogramma Plattelandsontwikkeling
PO	Primair Onderwijs
POH Jeugd GGZ	Praktijk Ondersteuner Huisarts Jeugd geestelijke gezondheidszorg
PPS	Publiek Private Samenwerking
PSO	Prestatieladder Socialer Ondernemen
PW	Participatiewet
R&T	Recreatie & Toerisme
RES	Regionale Energie Strategie

RIEC ON	Regionaal Informatie en Expertise Centrum Oost Nederland
RIS	RaadsInformatieSysteem
RMC	Regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten
RO	Ruimtelijke Ordening
ROB	Raad voor Openbaar bestuur
RSO	Richtlijn Sportdeelname Onderzoek
RUD	Regionale UitvoeringsDienst
RvC	Raad van Commissarissen
RVO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
RWZI	Rioolwaterzuiveringsinstallatie
SCOPAFIJTH	Security, communicatie, organisatie, personeel, administratieve organisatie, financiën, informatievoorziening, juridisch, technologie, huisvesting
SEV	Sociaal Economische Visie
SKJ	Stichting Kwaliteitsregister Jeugd
SMART	Specifiek , Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden
SMI	Sociaal Medische Indicatie
SPP	Strategische PersoneelsPlanning
SOT	Schoolondersteuningsteam
SON	Stadsbank Oost Nederland
SOWECO	Sociaal Werkvoorzieningschap Centraal Overijssel
SoZa	Sociale Zaken
SROI	Social return on Investment
SRT	Sociaal Recherche Twente
SSNT	Shared Services Netwerk Twente
START	Specifiek, Toetsbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden
SW	Sociale werkplaatsen
SZST	Stichting ZorgSaam Twenterand
UP	Uitvoeringsprogramma
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
VPB	Vennootschapsbelasting
VRT	Veiligheidsregio Twente
VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
VSV	Voortijdig schoolverlaten
VTE	Vrijetijdseconomie
VTH	Vergunningen, Toezicht en Handhaving
VTLB	Vrij Te Laten Bedrag
VTT	Veilig Thuis Twente
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
VvG	Vereniging van Grondbedrijven
VWS	Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wajong	Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten
WCK	Wet Consumenten Krediet
Wet BIBOB	De Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
Wet BOPZ	Bijzondere Opnemingen in Psychiatrische Ziekenhuizen
Wet FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
Wet OKE	Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie
Wet WIJ	Wet investeren in jongeren
Wgr	Wet gemeenschappelijke regelingen
Wgs	Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening
Wlz	Wet langdurige zorg
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WOB	Wet Openbaarheid van Bestuur
WOZ	Wet Onroerende Zaakbelasting

Wro	Wet ruimtelijke ordening
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
WT-4	West Twente 4 gemeenten
Wvggz	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg
WW-uitkering	Werkloosheidsuitkering
Wwb	Wet werk en bijstand
ZAT	Zorg- en adviesteam

Ondertekening Jaarstukken 2022

Ondertekening

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Twenterand in zijn openbare vergadering van 11 juli 2023,

de griffier, de voorzitter.